

YMPÄRISTÖ-
POLITIIKKA

Marianne Lindström, Elise Sahivirta ja Kristina Saarinen

Miten ympäristönsuojelulaki muuttaa lupapäätöksiä?

Marianne Lindström, Elise Sahivirta ja Kristina Saarinen

Miten
ympäristönsuojelulaki
muuttaa
lupapäätöksiä?

HELSINKI 2000

Julkaisu on saatavana myös internetistä
<http://www.vyh.fi/palvelut/julkaisu/elektro/sy419/sy419.htm>

ISBN 952-11-0742-1
ISSN 1238-7312

Kannen kuva: Jaana Pennanen
Taitto: Ritva Koskinen
Paino:
Oy Edita Ab, Helsinki 2000

Sisällys

Esipuhe	7
I Johdanto	14
1.1 Hankkeen tausta	14
1.2 Hankkeen tavoitteet	14
1.3 Hankkeen toteutus	15
2 Viranomaisjärjestelmä	16
3 Luvan tarve	19
3.1 Yleistä	19
3.2 Lupaa edellyttävä toiminta	19
3.3 Poikkeus luvanvaraisuudesta	23
3.4 Ilmoitusvelvollinen toiminta	23
3.5 Asetus luvan tarpeesta	27
3.6 Uudistuksen muut keskeiset vaikutukset luvantarpeeseen	28
4 Lupaharkinta ja luvan myöntämisen edellytykset	29
4.1 Yleistä	29
4.2 Ympäristönsuojelulain yleiset periaatteet	29
4.3 Yleiset velvollisuudet	30
4.4 Asetukset ja määräykset	30
4.5 Sijoituspaikan valintaan liittyvät säännökset	34
4.6 Ympäristönsuojelulain erityiset kiellot	34
4.6.1 Erityisten kieltojen merkitys	34
4.6.2 Maaperän pilaamiskielto	34
4.6.3 Pohjaveden pilaamiskielto	35
4.6.4 Merta koskevat erityiset kiellot	36
4.6.5 Luvan myöntämisen muut esteet	36
4.7 Luvan myöntämisen edellytykset	37
4.8 Luonnonsuojelulain merkitys lupaharkinnassa	41
4.9 Sijoituskysymys ja terveydellinen haitta lupaharkinnassa	41
4.10 Naapurussuhdelain merkitys lupaharkinnassa	44
4.11 Vakuudet ja vakavaraisuus lupaharkinnassa	45
5 Lupapäätöksen kertoelmaosa	46
5.1 Tiedot hakijasta	46
5.2 Luvan hakemisen peruste	47
5.3 Asian vireilletulo ja hakemuksen käsittely	48
5.4 Selvitys luvista ja alueen kaavoitustilanteesta	48
5.5 Tiedot ympäristön tilasta	49

5.6 Tiedot toiminnasta	49
5.6.1 Tuotantomäärä ja tuotteet	49
5.6.2 Prosessit, jätteet ja parhaan käyttökelpoisen tekniikan kuvaus	50
5.6.3 Raaka-aineet, energia ja polttoaineet	51
5.6.4 Toiminnan käyttötarkkailu ja sen vaikutusten tarkkailu	51
5.7 Toiminnasta aiheutuvat päästöt ja jätteet	51
5.8 Toiminnan ympäristövaikutukset	52
5.9 Ympäristönsuojelutoimet ja jätteiden käsittely	52
5.10 Riskien arviointi ja varautuminen onnettomuuksiin sekä häiriöihin	52
5.11 Lausunnot, muistutukset, mielipiteet ja vastineet	52
5.12 Tehdyt tarkastukset	53
5.13 Uudistuksen keskeiset vaikutukset päätöksen kertoelmaosaan	53

6 Lupapäätöksen ratkaisuosaa..... 54

6.1 Asian ratkaisu, vaatimukset ja mahdollinen YVA-selvitys	55
6.2 Lupamääräykset päästöistä, melusta ja jätteistä	55
6.2.1 Lupamääräykset päästöistä, melusta ja jätteistä	55
6.2.2 Määräykset tärkeimmistä pilaantumista aiheuttavista aineista	58
6.2.3 Määräykset kaukokulkeutumisesta ja rajat ylittävistä päästöistä	58
6.2.4 Keskeiset vaikutukset päästö-, melu- ja jätemääräyksiin	58
6.3 Immissiomääräykset	62
6.4 Viemäripäästöjä koskevat määräykset	62
6.5 Päästöjä estävät ja vähentävät toimenpiteet	63
6.6 Toiminnan kehittämistä koskevat määräykset	65
6.6.1 Tutkimus-, selvitys- ja suunnittelumääräykset	65
6.6.2 Määräykset häiriö- ja poikkeustilanteiden varalle	65
6.6.3 Toiminnan lopettamiseen liittyvät määräykset	67
6.7 Tarkkailua koskevat määräykset	67
6.7.1 Yleistä	67
6.7.2 Päästöjen, jätteiden ja jätehuollon tarkkailu	71
6.7.3 Käyttötarkkailu	72
6.7.4 Toiminnan vaikutusten tarkkailu	72
6.7.5 Toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailu	73
6.7.6 Tarkkailusuunnitelma ja -ohjelma	73
6.7.7 Muita tarkkailua koskevia määräyksiä	74
6.7.8 Uudistuksen keskeiset vaikutukset	75
6.8 Korvaukset ja muut velvoitteet	76
6.8.1 Korvaukset	76
6.8.2 Vesiensuojelumaksu	77
6.8.3 Kalatalousmääräykset	78
6.9 Toiminnan lopettamiseen liittyvät määräykset	78
6.10 Määräykset luvan tai lupamääräysten voimassaolosta	80
6.11 Muutoksenhausta riippumatta täytäntöön pantavat määräykset	82
6.12 Uudistuksen keskeiset vaikutukset päätöksen ratkaisuosaan	83

7 Luvan perustelut 84

7.1 Yleistä	84
7.2 Perustelut luvan myöntämiselle tai lupahakemuksen hylkäämiselle	84
7.3 Perustelut lupamääräyksille	84
7.4 Perusteet korvausten määräämiselle	84
7.5 Perustelut mahdollisille täytäntöönpano-määräyksille	85

7.6 Sovelletut oikeusohjeet	85
7.7 Valitusosoitus	85
7.8 Uudistuksen keskeiset vaikutukset	85

8 Johtopäätökset tärkeimmistä muutoksista 86

8.1 Yleistä	86
8.2 Uudistuksen vaikutukset lupapäätöksiin	86
8.2.1 Päätöksen kertoelmaosa	86
8.2.2 Päätöksen ratkaisuosaa	87
8.2.3 Ennallaan pysyvät lupamääräykset	87
8.2.4 Muuttuvat lupamääräykset	87
8.2.5 Uudet tai poistuvat lupamääräykset	88

Kirjallisuus 88

Liite 1. Valtioneuvoston päätökset 89

Liite 2. Teollisuutta ja kuntaa koskevat lupa-analyysit..... 91

Kuvailulehdet 127

Esipuhe

Selvitys on laadittu Suomen ympäristökeskuksen ohjauskeinoyksikössä. Vertailevassa selvityksessä on tarkasteltu ainoastaan alueellisten ympäristökeskusten ja vesioikeuksien antamia lupapäätöksiä. Kuntien antamia päätöksiä ei tässä yhteydessä ole otettu mukaan esimerkkitarkasteluun. Selvitystä on ohjannut työryhmä, jonka puheenjohtajana toimi erikoissuunnittelija Marianne Lindström Suomen ympäristökeskuksesta ja jäseninä olivat hallitusneuvos Jukka Nurmio ympäristöministeriöstä, ylitarkastaja Mika Seppälä ympäristöministeriöstä, yli-insinööri Seppo Aspelund Lounais-Suomen ympäristökeskuksesta, yli-insinööri Harri Majander ja diplomi-insinööri Jari Penttinen Kaakkois-Suomen ympäristökeskuksesta, ympäristöinsinööri Tero Mäkinen Uudenmaan ympäristökeskuksesta, diplomi-insinööri Marja Hiitiö Hämeen ympäristökeskuksesta, vesioikeusinsinööri Lea Siivola Länsi-Suomen vesioikeudesta, ympäristönsuojeluasiamies Meeri Palosaari Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitosta, yhdyskuntainsinööri Karl-Erik Blomgren Kuntaliitosta, ylitarkastaja Eliisa Irpola Suomen ympäristökeskuksesta, limnologi Teller-vo Kärmeniemi Suomen ympäristökeskuksesta, diplomi-insinööri Kristina Saarinen Suomen ympäristökeskuksesta, tutkija Elise Sahivirta Suomen ympäristökeskuksesta ja sihteerinä tutkija Ulla Huimala Suomen ympäristökeskuksesta.

Selvityksen vesi- ja ympäristölupapäätösten muutoksista ympäristönsuojelulain voimaantultua ovat kirjoittaneet Marianne Lindström, Elise Sahivirta ja Kristina Saarinen. Selvityksen liitteinä olevat teollisuutta ja kuntaa koskevat lupa-analyysit ovat tehneet:

- Case 1 UPM-Kymmene Oy, Kaukaan tehdasintegraatti, Jari Penttinen ja Harri Majander, Kaakkois-Suomen ympäristökeskus.
- Case 2 Borealis Polymers ym., Eliisa Irpola, Suomen ympäristökeskus.
- Case 3 Neste Oy, Naantalin öljynjalostamo, Eliisa Irpola, Suomen ympäristökeskus.
- Case 4 Outokumpu, Harjavalta Metals Oy, Marianne Lindström, Suomen ympäristökeskus.
- Case 5 Fundia Wire Oy Ab, Marianne Lindström, Suomen ympäristökeskus.
- Case 6 Helsingin kaupunki, Viikinmäen keskuspuhdistamo, Marja Hiitiö, Hämeen ympäristökeskus.
- Case 7 Porin Lämpövoima Oy, Kristina Saarinen, Suomen ympäristökeskus.
- Case 8 Helsingin Energia, Lassila, Kristina Saarinen, Suomen ympäristökeskus.

Selvitys on lähetetty toukokuussa 1999 kommentoitavaksi alueellisille ympäristökeskuksille, vesioikeuksille, eräille ministeriöille, laitoksille, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitolle sekä Kuntaliitolle.

Selvitystä on tämän jälkeen muokattu siten, että kommenttien ja eduskunnassa hyväksytyn ympäristönsuojelulain aiheuttamat muutokset on otettu huomioon. Tapausanalyysit on tehty pääosin sen mukaan mitä hallituksen esityksessä ympäristönsuojelu- ja vesilainsäädännön uudistamiseksi (HE 84/1999) on esitetty. Analyysien kirjoitusajankohdan vuoksi taulukoissa ei ole yksityiskohtaisia ympäristönsuojelulain ja asetuksen mukaisia pykäläviittauksia. Uutta ympäristölupaa koskevat taulukon osat vastaavat kuitenkin sisällöllisesti 1.3.2000 voimaantullutta ympäristönsuojelulakia ja -asetusta.

Lyhenteet

AYK	Alueellinen ympäristökeskus
BAT	Best Available Technique, paras käytettävissä oleva tekniikka
BEP	Best Environmental Practice, ympäristön kannalta paras käytäntö
BREF	BAT Reference Document (ns. parhaan tekniikan asiakirja)
EMAS	Neuvoston asetus (ETY 1836/93) teollisuusyritysten vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään
ETA	Euroopan talousalue
EU	European Union
EY	Euroopan yhteisö
HE	Hallituksen esitys
HELCOM	Helsingin Komissio
HMenL	Hallintomenettelylaki
IPPC	EU Directive on Integrated Pollution Prevention and Control 61/96/ETY, EY:n direktiivi ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi
ISA	Ilmansuojeluasetus
ISL	Ilmansuojelulaki
ISVEO	Itä-Suomen vesioikeus
JäteA	Jäteasetus
JäteL	Jätelaki
KHO	Korkein hallinto-oikeus
LO	Läänioikeus
LSVEO	Länsi-Suomen vesioikeus
NaapL	Laki eräistä naapuruussuhteista
OSPARCOM	Oslon-Pariisin Komissio
PSVEO	Pohjois-Suomen vesioikeus
SEVESO	EY:n direktiivi 96/82/EY vaarallisista aineista aiheutuvien suuronnettomuusvaarojen torjunnasta
TSA	Terveystensuojeluasetus
TSL	Terveystensuojelulaki
VAHTI	Valvonta- ja kuormitusjärjestelmä
VaHaO	Vaasan hallinto-oikeus
VL	Vesilaki
VSA	Asetus vesien suojelua koskevista ennakkotoimenpiteistä
VYO	Vesiyltioikeus
YLMA	Ympäristölupamenettelyasetus
YLML	Ympäristölupamenettelylaki
YSA	Ympäristönsuojeluasetus
YSL	Ympäristönsuojelulaki
YVA	Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä
YVL	Laki ympäristövahinkojen korvaamisesta

Yhteenveto ympäristönsuojelulain vaikutuksista lupapäätöksiin

Uusi ympäristönsuojelulaki tuli voimaan 1.3.2000. Laki on laaja, pilaamista ehkäisevä yleislaki ja se kokoaa yhteen aiemmin hajallaan olleet ympäristönsuojelusäännökset. Ympäristön pilaantumista tarkastellaan uuden lainsäädännön mukaan kokonaisuutena ja erillislakien mukaisesta säätelystä on luovuttu. Tässä raportissa käydään läpi ne muutokset, joita uusi laki toi lupamääräyksiin.

Viranomaisjärjestelmä

Ympäristönsuojelulaki selkeyttää toimivaltaisten lupaviranomaisten toimivallanjakoa siten, että pienimmät toiminnot käsitellään kuntien ympäristönsuojeluviranomaisissa, keskikokoiset toiminnot alueellisissa ympäristökeskuksissa ja suuret toiminnot lupavirastoissa. Huomattavin toimivaltakysymyksiin liittyvä muutos on vesioikeuksien lakkauttaminen ja ympäristölupavirastojen perustaminen. Muut lupaviranomaiset ovat alueelliset ympäristökeskukset ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset. Toimivallanjaosta säädetään ympäristönsuojelulain 31 §:ssä sekä lisäksi yksityiskohtaisesti ympäristönsuojeluasetuksessa. Muutoksenhakutuomioistuimina toimivat kaikissa lupa-asioissa Vaasan hallinto-oikeus ja korkein hallinto-oikeus. Myös vesiasioissa on vapaa muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Luvan tarve

Ympäristönsuojelulailla ei ole ollut tarkoitus lisätä luvanvaraisten toimintojen määrää, vaan laissa on yhdistetty aiempaan ympäristölupamenettelylain mukaiseen ympäristölupaan sisältyvien ilmansuojelu-, jäte-, naapuruussuhde- ja terveydensuojelulain lupanormistoihin myös vesilain mukaiset luvantarvenormistot. Vaikka varsinainen luvantarve ei laajenekaan, kokonaistarkastelu ja ns. yhden luukun periaate selkeyttävät luvantarvenormistoa.

Luvanvaraiset toiminnot määritellään asetuksella laitostyypeittäin toimialan ja koon mukaan. Tämä vastaa ilmansuojelulain ja terveydensuojelulain osalta aiempaa käytäntöä. Muutos syntyy kuitenkin siitä, että asetuksen laitosluettelo on tyhjentävä. Ympäristönsuojelulaissa ei ole terveydensuojeluasetuksen mukaista avointa määrittelyä luvanvaraisuudelle. Laitosluettelon ulkopuolelle jäävät toiminnot, jotka vaativat ympäristölupaa esimerkiksi vesistöä pilaavan toimintansa vuoksi (YSL 28:2 §). Muutoksena on myös pidettävä sitä, että ongelmajätteen keräämistoinninalta ei enää vaadita lupaa. Tällaisesta toiminnasta tehdään ilmoitus.

Luvanvaraisuuteen liittyvänä muutoksena on pidettävä myös sitä, että ympäristönsuojelulakiin ei sisälly ilmansuojelulain 12 §:n mukaista säännöstä, jonka nojalla ympäristöministeriö on voinut määrätä muun kuin ilmansuojeluasetuksessa tarkoitettun toiminnan yksittäistapauksessa luvanvaraiseksi. Ympäristönsuojelu-asetuksen luettelossa määriteltyjä vähäisemmät toiminnot on myös säädetty luvanvaraisiksi. Edellytyksenä on tällöin se, että toiminta sijoitetaan ympäristöhaitoille herkälle alueelle, kuten tärkeälle pohjaveden muodostumisalueelle ja toiminnan erityinen pilaantumisriski kohdistuu pohjaveteen.

Aiemman lainsäädännön mukaan silloin, kun ympäristölupaan sisältyi ainoastaan eräistä naapurussuhteista annetun lain 18 §:ssä tarkoitettu sijoitusratkaisu, asia käsiteltiin rakennuslainsäädännön mukaisessa lupamenettelyssä. Aiemmin voimassa olleen naapurussuhdelain 18 §:n mukainen lupa poistui ympäristönsuojelulaista ja toimintojen ennakkovalvonta perustuu kokonaan ympäristönsuojelulakiin. Naapurussuhdelaisissa säilyi yleinen kielto aiheuttaa naapurille haittaa tai häiriötä, jota voitaisiin pitää paikalliset olosuhteet huomioon ottaen kohtuuttomana.

Poikkeukset luvanvaraisuudesta

Lupaa ei tarvita koeluontoiseen, lyhytaikaiseen toimintaan. Kokeilutoimintana ei pidetä yleensä sellaista toimintaa, joka on toiminnanharjoittajalle uutta, mutta alalla jo muutoin vakiintunutta toimintaa. Edellytyksenä on lisäksi toiminnan rajoittuneisuus ja lyhytaikaisuus. Kokeilusta tulee kuitenkin tehdä ilmoitus. Mikäli koetoiminnasta on vaikutuksia ympäristöön lupaviranomainen voi antaa kokeilulle ohjeita tai määräyksiä ja tarpeen tullen kieltää sen. Vesiympäristössä ei voida sallia edes lyhytaikaista koeluontoista toimintaa ilman lupaa.

Luvanvaraisuudesta voidaan vapauttaa toiminnot, jotka sitoutuvat tiettyyn toimialakohtaiseen vähennysohjelmaan. Edellytyksenä on tällöin, että valtioneuvosto asetuksessaan hyväksyy kyseisen vähennysohjelman, YSL 12 §.

Ilmoitusvelvollinen toiminta ja kunnan ympäristönsuojelumääräykset

Koeluontoisen toiminnan osalta ympäristönsuojelulain mukainen sääntely vastaa pääpiirteissään ilmansuojelulain ja jätelain säännöksiä. Toimivalta ilmoituksen suhteen poikkeaa kuitenkin jätelain säännöksestä, jonka mukaan ilmoitus tehtiin aina kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ympäristönsuojelulain mukainen ilmoitus tehdään kirjallisesti viimeistään 30 päivää ennen toiminnan aloittamista sille lupaviranomaiselle, joka on toimivaltainen ratkaisemaan toimintaa koskevan luvan.

Aiempi lainsäädäntö ei ole tuntenut kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä. Kunnan ympäristönsuojelu-määräyksissä voidaan antaa yleisiä määräyksiä tietyistä toiminnoista ja samalla näillä määräyksillä voidaan vapauttaa toiminta ilmoitusvelvollisuudesta. Määräykset eivät voi koskea luvanvaraista, ilmoituksenvaraista tai puolustusvoimien toimintaa.

Vesiensuojeluasetuksen mukaiset ennakkoilmoituksenvaraiset toiminnot siirtyvät luvanvaraisiksi.

Asetuksella säädettävä luvantarve

Ympäristönsuojelulain 29 §:ssä säädetään, että valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää päästö vesiin tai yleiseen viemäriin luvanvaraiseksi, riippumatta siitä, aiheutuuko tällaisesta päästöstä tai toiminnasta ympäristönsuojelulain tarkoittamaa pilaantumista. Säännöksen on tarkoitus vastata aiemmin voimassa ollutta vesilain 10 luvun 31 §:ää. Asetuksen määräys voi koskea vain EY:n direktiiveissä tarkoitettuja päästöjä.

Lupaviranomaisena on ympäristönsuojelulain 31 §:n mukaan alueellinen ympäristökeskus, kun vesilain 10 luvun 31 §:n mukaisen luvan myönsi joko vesioikeus tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Lupaharkinta ja lupaedellytykset

Ympäristönsuojelulain mukainen lupaharkinta eroaa jo lähtökohtaisesti aiemman lainsäädännön mukaisesta lupaharkinnasta siten, että se perustuu yhtenäiseen aineelliseen säännöstöön. Luvanvaraisen toiminnan lupa-asia tutkitaan kokonaisuutena ja toiminnan kaikki ympäristövaikutukset otetaan lupaharkinnassa huomioon. Muutoksella ei pyritä kiristämään ympäristönsuojeluvaatimuksia, vaan tarkastelemaan ympäristöhaittoja ympäristön kannalta kokonaisuutena, kuten IPPC-direktiivikin edellyttää. Samalla halutaan edistää mahdollisimman kustannustehokkaita ympäristönsuojelutoimia.

Aiempaan vesilakiin sisältynyt pilaamisasioihin liittynyt intressivertailu (VL 10:24) poistui ja ns. aikaprioriteetin merkitys vesien pilaamisasioissa väheni entisestään. Ympäristönsuojelulaki sisältää maaperän ja pohjavesien pilaamiskiellon sekä merta koskevat erityiset kiellot. Laki ei sisällä sellaista ehdotonta luvanmyöntämisen

estettä kuin vesilaki (VL 2:5). Naapureille aiheutuva kohtuuton rasitus otetaan huomioon viran puolesta. Kaavojen merkitys lupaharkinnassa korostuu suoraan lain nojalla.

Lupapäätöksen kertoelmaosa

Yleisesti ottaen lupapäätöksen kertoelmaosa ei muutu kovinkaan paljon. Ympäristönsuojelulaki aiheuttaa kertoelmaosaan kuitenkin täsmennyksiä tai joitakin muutoksia. Toiminnan tekniikkakuvausten on oltava kokonaisvaltainen, koska arvio parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimusten täyttämiseksi ulottuu koko laitoksen toimintaan. Jokaiseen muistutukseen ja vaatimukseen ei tarvitse erikseen vastata, kuten aiemmissa vesiluvissa. Olemassa olevien lupien ja kaavoituksen tilannetta on selvitettävä tarkemmin. Riskien, häiriöiden ja onnettomuuksien ennaltaehkäisy on entistä tärkeämpää, ja kertoelmaosassa on kuvattava mitä toimenpiteitä tämän toteuttamiseen tarvitaan.

Yleiset vaikutukset lupapäätöksen ratkaisuosaan

Valtioneuvoston toimivaltuudet antaa asetuksia vastaavat aiempaa toimivaltaa yleisten normien antamiseen, valtioneuvoston päätöksenteko on vain erikseen mainituissa tapauksissa sidottu yksilöityjen Euroopan yhteisön direktiivien täytäntöönpanoon. Tällainen luvan myöntämisen jälkeen annettu lupamääräystä ankarampi asetus syrjäyttää aina suoraan lupamääräyksen.

Lupamääräykset päästöistä, melusta ja jätteistä

Ympäristöluvassa annettavat määräykset ovat sääntelyltään samanlaisia kuin ympäristölupamenettely- ja vesilainsäädännössä. Ympäristönsuojelulain tarkoituksena ei ole sinänsä muuttaa vakiintunutta käytäntöä. Muutoksia voi kuitenkin aiheutua määräysten sisältöön, kun päästöt eri elementteihin, kuten vesiin, ilmaan ja maahan sekä melupäästöt arvioidaan kokonaisuutena ja päästöarvojen on perustuttava parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan.

Käytännössä päästörajoiden laskentatavat yhtenäistyvät uudessa yhtenäisluvas- sa, kun kaikkia päästöjä ja niiden ympäristövaikutuksia tarkastellaan yhdessä luvassa. Päästömääräykseen liittyy kiinteästi se, kuinka ja millaisella menetelmällä päästöä mitataan. Mittausten ja tutkimusten laadunvarmistukseen tullaan kiinnittämään entistä enemmän huomiota. Ympäristöministeriö voi asetuksella säätää mittaus- ja testausmenetelmistä, standardeista ja laskentamalleista (YSL108 §). Lupapäätöksessä tuskin jatkossakaan sidotaan määräystä tiettyyn analyysimenetelmään. Todennäköisesti mittausten laadunvarmistus liitetään tarkkailuohjelman hyväksyntään.

Immissioita koskevat lupamääräykset

Immissiorajat tulevat kysymykseen enimmäkseen meluraja-arvoja asetettaessa, mutta myös päästöille ilmaan voidaan asettaa immissioraja-arvoja, jos päästöillä on esimerkiksi ihmisen terveydelle haitallinen vaikutus ja tietyn laitoksen vaikutus immissiotasoon on ratkaiseva. Ympäristön laatutason huononeminen voi olla päästön mitoitusperusteena. Vesien pilaamiseen liittyvissä kysymyksiin tulee uusi selkeä aspekti, kun lupaa harkittaessa on otettava huomioon päästöjen raja-arvojen lisäksi mahdolliset uudet ympäristölaatunormit.

Viemäripäästöjä koskevat lupamääräykset

Lupapäätöksessä tulee varmistaa, että teollisuuden jätevesipäästöistä yleiseen viemäriin ei aiheudu haittaa yhdyskuntajätevesien käsittelylle. Jos laitoksen jätevedet johdetaan yhdyskunnan jätevesipuhdistamoon, on jo laitoksen ympäristöluvassa määrättävä jätevesien esikäsittelystä (YSL 47 §).

Lupamääräykset päästöjä estävistä ja vähentävistä toimenpiteistä

Lupakäytäntöön ei ole tässä suhteessa odotettavissa muita muutoksia kuin se, että lupamääräykset päästöjä estävistä toimenpiteistä kattavat nyt päästöt kaikkiin ympäristön eri elementteihin, ilmaan, veteen ja maahan.

Kaukokulkeutumista koskevat lupamääräykset

Ympäristönsuojeluasetuksen mukaan päätöksessä on annettava tarvittavia määräyksiä kaukokulkeuman tai rajojen yli leviävän saasteen rajoittamiseksi mahdollisimman vähäiseksi. Tämä johtaa rajojen yli leviävien päästöjen raja-arvojen tarkempaan harkintaan verrattuna aiempaan tilanteeseen.

Selvitystä koskevat lupamääräykset

Selvitysmääräys ei voi enää johtaa sellaiseen osapäätökseen, jolla lykättäisiin luvan edellytysten selvittämistä.

Häiriö- ja poikkeustilanteita koskevat lupamääräykset

Huolellista poikkeustilanteisiin varautumista tukevat ympäristönsuojelulakiin sisältyvät selvilläolo-velvollisuus sekä ennaltaehkäisyn- ja haittojen minimoinnin periaate. Sijoituspaikkaa valittaessa on otettava huomioon myös mahdollinen onnettomuusriski. Riskien hallinta ja varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen on otettava huomioon lupamääräyksissä.

Tarkkailua koskevat lupamääräykset

Ympäristönsuojelulain mukaisessa tarkkailukäytännössä ei tapahtune suuria muutoksia aiempaan käytäntöön verrattuna. Uudistus tuo kuitenkin joitakin täsmennyksiä lupamääräyksiin:

Lupamääräyksistä on tarvittaessa käytävä ilmi, miten ympäristöasioiden hallintajärjestelmät on otettu huomioon lupamääräyksissä.

Toiminnanharjoittajan selvilläolovelvollisuus toimintansa vaikutuksista ja haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista koskee ympäristöä kokonaisuutena (ilma, vesi, maa). Perustana on ympäristönsuojelulain 5 §.

Päästötietojen rekisteröinti laajentuu kaikille sektoreille. VAHTI-järjestelmään sisällytetään myös luvat, niihin liittyvät raportit ja tiedot tarkkailusta.

Toiminnan lopettamisen jälkeisiä tarkkailuvelvollisuuksia on selvennetty.

Kunnan ympäristön tilan seurantavelvoitetta on selkeytetty sekä määrätty seurantatietojen julkistamisesta ja tiedottamisesta.

Lupaviranomainen ja tarkkailusuunnitelman vahvistava viranomainen tai valvontaviranomainen voivat olla eri tahoja.

Tarkkailusuunnitelman vahvistava viranomainen voi neuvoteltuaan toiminnanharjoittajan kanssa myös tehdä siihen muutoksia. Tarkkailusuunnitelmasta voidaan antaa päätös. Viimekädessä kuitenkin luvan myöntävä viranomainen ratkaisee riistitilanteet tarkkailussa.

Korvauksia ja muita velvoitteita koskevat lupamääräykset

Vesilain korvausjärjestelmää ei ole ollut tarkoitus ympäristönsuojelulain myötä muuttaa oleellisesti. Muutoksia tehtiin vain siltä osin, kun oli välttämätöntä lupajärjestelmän muuttamisen vuoksi. Kaikkiin ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua toiminnasta aiheutuviin ympäristövahinkojen korvausperusteisiin sovelletaan ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain aineellisia säännöksiä. Vesilain mukaiset termit vahinko, haitta ja edunmenetys korvattiin termillä vahinko. Korvausten määräämisessä noudatetaan edelleen virallis- ja samanaikaisuusperiaatetta, mutta mahdollisuus ratkaista korvauskysymykset lupakysymyksestä erillään myöhemmin helpottui entisestään.

Määräystä vesiensuojelumaksusta ei voida enää antaa.

Toiminnan lopettamista koskevat lupamääräykset

Ympäristönsuojelulain mukaan lupapäätöksessä on myös annettava tarpeelliset määräykset toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista, kuten alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä. Tämän tyyppisiä lupamääräyksiä on aiemmin sisältynyt esimerkiksi kaivostoiminnan tai kaatopaikkojen lupapäätöksiin, mutta ne eivät ole olleet yleisesti käytössä.

Lupamääräykset luvan pysyvyydestä

Ympäristöluvat ovat yleensä olleet voimassa toistaiseksi, poikkeuksena esimerkiksi määräaikaisten toimintojen sekä kaatopaikkojen luvat. Kaatopaikkaluissa on yleensä vaadittu toimittamaan uusi hakemus tietyn ajan kuluttua. Jätevesiluvat ovat olleet joko määräaikaaisia tai toistaiseksi voimassaolevia, jälkimmäisissä on kuitenkin ollut lupaehtojen tarkistamisvelvoite. Ympäristönsuojelulain mukaan lupapäätökset ovat myös voimassa joko toistaiseksi tai määräajan. Toistaiseksi voimassaolevaa lupaa pitää kuitenkin tarkistaa lupamääräysten osalta. Tarkistamisvelvoitteiden käyttö tulee siten lisääntymään ympäristölupa-asioissa, sen sijaan muutosta vesiasioissa ei aiheudu.

Muutoksenhausta riippumatta täytäntöön pantavat lupamääräykset

Valitus vesien pilaantumiseen liittyvässä korvausasiassa ei enää missään olosuhteissa estä lupapäätöksen täytäntöönpanoa. Toiminnanharjoittajan on asetettava hyväksyttävä vakuus ennallistamiskustannusten kattamiseksi, muut vahingot jäävät korvattavaksi muun lainsäädännön nojalla. Täytäntöönpanomääräyksen antaminen on mahdollista vain hakemuksesta ja se voidaan myöntää vain perustellusta syystä.

Päätöksen ja lupamääräysten perustelut

Lupien ja niiden määräysten perustelut ovat yhä tärkeämpiä ja käytäntö tarkentunee entisestään ainakin vesilupien osalta.

Johdanto

1.1 Hankkeen tausta

Euroopan yhteisön direktiivi ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi 96/61/EY (IPPC-direktiivi) tuli panna jäsenvaltioissa täytäntöön 1.11.1999 mennessä. Suomessa direktiivin täytäntöönpano toteutettiin uudella ympäristönsuojelulalla, joka on ympäristön pilaantumisen torjunnan yleislaki. Ympäristönsuojelulain tärkeimpiä tavoitteita ovat ympäristönsuojelulainsäädännön yhtenäistäminen ja ympäristön pilaantumista aiheuttavan toiminnan lupajärjestelmien uudistaminen ja yhdistäminen.

Vaikka jo ympäristölupamenettelylaki yhdisti menettelyllisesti neljä keskeistä ympäristönsuojelulakia (ISL, Jätel, TSL, NaapL), säädettiin esimerkiksi luvantarpeesta ja lupaharkinnasta erikseen kyseisissä erillislaeissa, osin päällekkäisesti, osin toisistaan poikkeavasti. Lainsäädännön rakenne ei vastannut IPPC-direktiivin tavoitetta, jonka mukaan laitospohjaisessa lupamenettelyssä ympäristö on otettava huomioon kokonaisuutena. Useiden eri lakien soveltaminen aiheutti lupaviranomaisille vaikeuksia, esimerkiksi lupaehtojen asettamisessa ja valvonnassa. Jotta kokonaisvaltainen lupaharkinta olisi tulevaisuudessa mahdollista, yhtenäistettiin aiempia ympäristölupia ja vesien pilaamislupia koskeva lainsäädäntö ja päätöksentekojärjestelmä. Luvanvaraista toimintaa tarkastellaan uuden lainsäädännön myötä kokonaisuutena ja toiminnan kaikki ympäristövaikutukset otetaan lupaharkinnassa huomioon. Ympäristönsuojelulain tullessa voimaan kumottiin ilmansuojelu-, meluntorjunta- ja ympäristölupamenettelylaki. Vesi-, jäte-, terveydensuojelu- sekä naapurussuhdelainsäädäntöön tehtiin huomattavia muutoksia. Ympäristön pilaamisasioissa annettava lupapäätös perustuu ympäristönsuojelulakiin, niin menettelyllisesti kuin sisällöllisesti.

1.2 Hankkeen tavoitteet

Yhtenäisessä lupakäsittelyssä arvioidaan päästöjen syntymistä ja ympäristövaikutuksia kokonaisvaltaisesti. Päästöjä ympäristöön on rajoitettava siten, että vaikutukset ympäristöön ovat mahdollisimman vähäiset. Toiminnassa tulee ottaa huomioon erityisesti paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT), energian käytön tehokkuus ja onnettomuusriskien ehkäisy.

Tämän hankkeen tavoitteena oli tutkia, miten uuden ympäristönsuojelulain voimaantulo vaikuttaa ympäristölupa- ja vesilupapäätöksiin ja niiden lupamääräyksiin. Kyseessä on lupapäätösten vertailuselvitys. Ympäristölupahakemuksen laadinnasta ja ympäristöluvan käsittelystä tehdään erilliset oppaat. Tässä selvityksessä on tarkasteltu ainoastaan alueellisten ympäristökeskusten ja vesioikeuksien suurille laitoksille antamia lupapäätöksiä. Kuntien lupapäätöksiä ei ole tarkasteltu. Kuntaliiton toimesta tullaan laatimaan tätä selvitystä tarvittavilta osin täydentävä ohjeistus kunnille. Selvityksellä edesautetaan osaltaan lupa- ja valvontaviranomaisten työtä uuden lain soveltamisessa valtakunnallisesti yhtenevällä tavalla. Hankkeessa selvitetään miten yksittäiset lupamääräykset muuttuvat, joko osittain, tai mitä kokonaan uusia määräyksiä laki tulee edellyttämään sisällytettäväksi ympäristölupaan.

1.3 Hankkeen toteutus

Hankkeessa tarkastellaan uuden ympäristönsuojelulain nojalla annettavia päästöjä koskevia lupamääräyksiä, terveys- ja viihtyisyyshaittaa koskevia määräyksiä, jätteitä koskevia määräyksiä sekä muita tarvittavia lupamääräyksiä. Vesien pilaamisesta aiheutuvia korvausasioita käsitellään tässä yhteydessä vain pääpiirteissään.

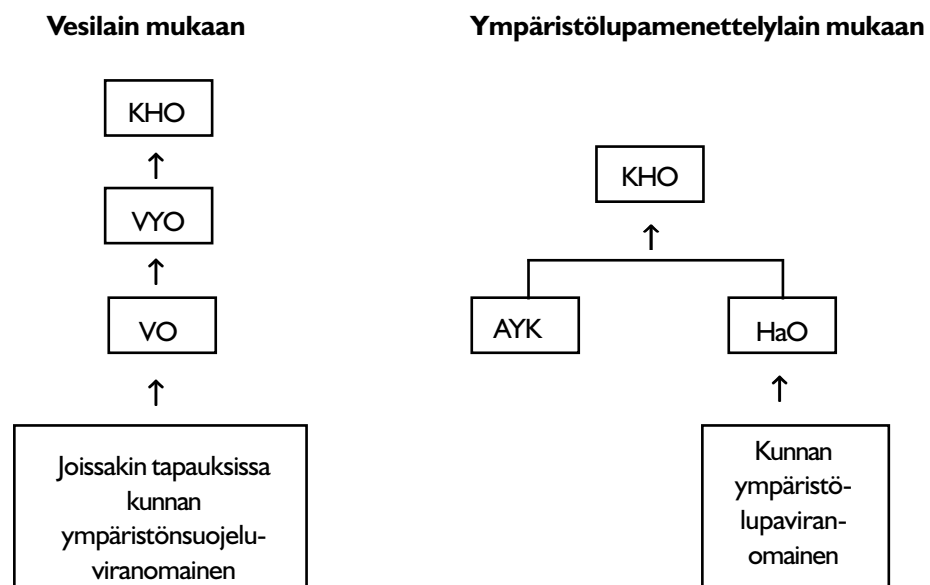
Hankkeessa tarkastellaan esimerkinomaisesti valittujen laitosryhmien lupia. Laitosryhmät ovat metsäteollisuus, metallien valmistus, rauta- ja terästeollisuus, kemianteollisuus, öljynjalostamot, kattilalaitokset sekä kunnalliset jäteveden puhdistamot. Liitteinä olevissa laitoskohtaisissa tarkasteluissa verrataan aiemman lainsäädännön mukaisia lupia ja lupamääräyksiä ympäristönsuojelulain vaatimiin lupiin ja lupamääräyksiin. Oikeudellista taustaa tarkastellaan aiemman lainsäädännön, tapausaineiston, IPPC-direktiivin ja ympäristönsuojelulain pohjalta.

Selvityksessä ei käsitellä vesilain mukaisia vesitaloushankkeita, ns. sekahankkeita, kuten kalankasvatusta tai turvetuotantoa eikä näiden hankkeiden lupamääräyksiä. Tässä yhteydessä ei myöskään käsitellä lupamenettelyyn, puhevaltaan tai osallistumisoikeuteen, muutoksenhakuun tai luvista määrättäviin maksuihin, eikä lupien valvontaan liittyviä kysymyksiä.

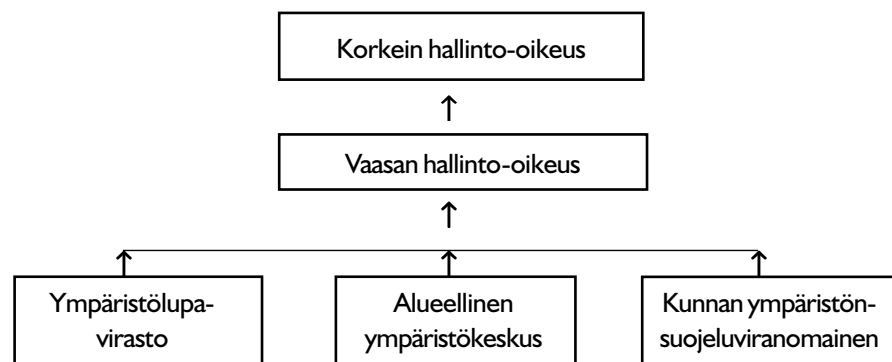
2

Viranomaisjärjestelmä

Ympäristöön liittyvä lainsäädäntö on perinteisesti ollut erillislakeihin perustuvaa. Ympäristö- ja vesilupasioissa myös viranomaisjärjestelmä on ollut eriytynyt.

Kuva 1. Aiemman lainsäädännön mukainen lupaviranomaisjärjestelmä ja muutoksen-hakutuomioistuimet.

Kuva 2. Ympäristönsuojelulain mukaiset lupaviranomaiset ja muutoksenhakutuomioistuimet.

Ympäristölupamenettelylain mukaiset lupa-asiat on käsitelty hallinnollisessa menettelyssä. Lupaviranomaisena oli joko kunnan ympäristölupaviranomainen tai alueellinen ympäristökeskus (AYK). Alueelliset ympäristökeskukset käsittelivät laaja-alaisia ympäristövaikutuksia aiheuttavien laitosten lupa-asiat. Tarkemmin toimivallasta lupa-asian käsittelyssä säädettiin ympäristölupamenettelyasetuksessa (YLMÄ). Kunnan toimivalta oli yleinen ja lukumääräisesti suurin osa ympäristöluvista käsiteltiin kunnissa. Kunnissa asian käsitteli kunnan ympäristölupaviranomainen (KYHL:n mukaan ympäristönsuojeluviranomainen).

Vesilain mukaisia lupa-asioita ovat käsitelleet pääasiassa vesioikeudet sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiset. Alueelliset ympäristökeskukset ovat toimineet valvontaviranomaisina ja käsitelleet vesiensuojeluasetuksen mukaiset ennakoilmoitusasiat. Kunnissa vesiasioista on käsitelty muun muassa jäteveden laskeminen ojaan tai maahan (VL 10:3). Vesilain tarkoittamaa vesien pilaantumisen ehkäisemistä on käsitelty myös vesiensuojeluennakkotoimenpideasetuksen (283/62) mukaan. Ympäristönsuojelulain tultua voimaan menettely poistui, ja luvan tarve määräytyy jatkossa YSL:n kriteerien perusteella.

Kunnan ympäristölupaviranomaisen tekemästä ympäristölupapäätöksestä on valitettu hallinto-oikeuteen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Kunnan vesilain mukaisesta päätöksestä valitettiin vesioikeuteen. Alueellisen ympäristökeskuksen tekemästä päätöksestä valitettiin suoraan korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Vesioikeuden antamaan päätökseen haettiin muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä voitiin valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myönsi valituslupan. Vesioikeus toimi muutoksenhakutuomioistuimena valitettaessa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vesilain nojalla tekemästä päätöksestä ja ojitustoimituksissa tehdyistä päätöksistä.

Ympäristönsuojelulaki muutti ympäristö- ja vesilupien päätöksentekojärjestelmää. Vesioikeudet lakkautettiin ja niiden tehtäviä siirtyi ympäristölupavirastoille ja alueellisille ympäristökeskuksille. (Vesiylioikeuden resurssit sekä tehtävät siirtyivät Vaasan hallinto-oikeudelle jo 1.11.1999.) Ympäristönsuojelulain voimaantulon jälkeen (1.3.2000) vesiasioistakin on voitu valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen ilman valituslupaa. Valtion ja kunnan väliseen työnjakoon ei tullut olennaisia muutoksia. Ympäristönsuojelulain soveltamisen kannalta keskeiset lupaviranomaisen tehtävät kuuluvat kolmelle eri viranomaiselle. Ympäristönsuojelulain mukaisia valtion viranomaisia ovat ympäristölupavirasto ja alueellinen ympäristökeskus. Kunnassa ympäristölupaviranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jona ei enää 28.2.2001 jälkeen voi toimia kunnanhallitus. Yksi toimivaltainen viranomainen myöntää ympäristöluvan toiminnan kaikille osille.

Ympäristönsuojelulain 31 §:ssä määritellään lupaviranomaisten toimivalta. Ympäristölupavirasto ratkaisee sen toimivaltaan asetuksella erikseen säädettyjen toimintojen ympäristöluvut (YSA 5 §). Pääperiaatteena on, että toimintojen tulee olla kansantaloudellisesti merkittäviä tai sellaisia, joista saattaa aiheutua merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Ympäristölupaviraston toimivaltaan kuuluu myös sellainen ympäristölupa-asia, johon liittyy samalla vesitaloushankkeena vesilain 2 - 9 luvun mukainen asia. Toiminnan tulee tällöin olla sellainen kokonaisuus, jonka lupa-asiat tulee käsitellä YSL 39 §:n mukaisessa yhteiskäsittelyssä (esimerkiksi kalankasvatus verkkoaltaissa). Lakiuudistuksen eräänä lähtökohtana on säilyttää vesiympäristöä koskeva päätöksenteko kokonaisuutena. Siksi vesitaloushanketta koskeva lupa ja ympäristölupa on eräissä tapauksissa ratkaistava samanaikaisesti, jos hanke edellyttää vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaista lupaa.

Ympäristölupavirasto käsittelee lupa-asian myös silloin, kun hakijana on alueellinen ympäristökeskus tai jos alueellinen ympäristökeskus on edistänyt hankkeen toteuttamista merkittävästi. Merkittävää edistämistä on esimerkiksi alueellisen ympäristökeskuksen toimiminen hankkeen suunnittelijana ja tosiasiallisena toteuttajana.

Alueellinen ympäristökeskus ratkaisee muun kuin yllä tarkoitetun lupahakemuksen, jos lupahakemus koskee sellaista asetuksella säädettyä toimintaa, jonka merkittävät ympäristövaikutukset kohdistuvat toiminnan sijaintikuntaa laajemmalle alueelle, tai jon-

ka ratkaiseminen alueellisessa ympäristökeskuksessa on muusta perustellusta syystä tärkeää. Ympäristökeskuksen toimivaltaan säädetään asetuksella (YSA 6 §) pääsääntöisesti vastaavat toiminnot kuin ympäristölupamenettelyasetuksessa (YLMA). Alueellisen ympäristökeskuksen toimivaltaan kuuluvat myös eräät vesistöjen pilaantumista aiheuttavien toimintojen ympäristöluvat. Säännös vastaa ennen 1.3.2000 voimassa olleen vesilain 1 luvun 19 §:n mukaisia vesistön pilaantumista aiheuttavia toimintoja, joihin ei liity vesitaloushankkeen piirteitä. Ympäristökeskus on lupaviranomaisena myös silloin, kun toiminnan luvan tarve syntyy valtioneuvoston asetuksessa olevan aineluettelon perusteella. Alueellinen ympäristökeskus on myös pääsääntöisesti pilaantuneen maa-aineksen käsittelylle luvan myöntävä viranomainen, jollei ympäristöministeriö kunnan hakemuksesta siirrä toimivaltaa kunnalle. Alueellinen ympäristökeskuksessa lupa-asian ratkaisee itsenäinen lupayksikkö.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallasta säädetään myös asetuksella (YSA 7 §). Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee kaikki muut lupa-asiat paitsi valtion viranomaisten toimivaltaan kuuluvat asiat. Kunnallisen lupaviranomaisen toimivaltaan eivät kuulu sellaiset toiminnot, joista aiheutuu vesistön pilaantumisen vaaraa, mutta kunnallinen lupaviranomainen ratkaisee sellaiset ympäristölupa-asiat, joihin liittyy pelkästään jäteveden johtamista maahan tai muuhun uomaan kuin vesistöön (vrt. VL 10:3).

Lupaviranomaisen toimivalta on käytännössä merkitty lupapäätöksissä vaihtelevasti. Lupapäätöksessä tulee nykyisin ilmoittaa selvästi, mihin säännökseen käsittely kussakin viranomaisessa perustuu. Toimivallan perusteen ilmoittamiseen on kiinnitettävä huomiota aiempaa enemmän. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi toteamalla lupapäätöksessä toimivalta aina selkeästi omana kohtanaan, kuten useissa aluekeskuksissa on jo ollutkin käytäntönä. Esimerkiksi voidaan merkitä, että kysymyksessä on ympäristökeskuksen luvanvarainen laitos, kyseinen toimivallan osoittava lain ja asetuksen kohta ja lisäksi tarpeen mukaan merkitä selkeästi milloin ja mistä hakemus on siirretty ja milloin hakemus on alunperin toimitettu viranomaiselle. Lupapäätöksessä tämä voidaan järjestää esimerkiksi vakiolausekkeella.

TAULUKKO I. Toimivaltaiset viranomaiset

VANHA LAINSÄÄDÄNTÖ	YMPÄRISTÖNSUOJELULAKI
<p>Vesioikeus: Toimivallan rajat määrää vesilaki (VL 14 -16 luvut). Käsittelee muun muassa vesien pilaamisasiat, riita-asiat.</p>	<p>Ympäristölupavirasto Perustetaan uusi lupavirasto ja vesioikeudet lakkautetaan. Toimivallan rajat määrää YSL 23, 31 § sekä YSA 5 §.</p>
<p>Alueellinen ympäristökeskus: Toimivallan yksityiskohtainen sääntely asetuksen laitosluettelolla. (YLMA 1 §) Ennakkoilmoitukset vesiensuojelun ennakkotoimenpideasetuksen 283/1962 mukaan.</p>	<p>Alueellinen ympäristökeskus: Toimivallan rajat määrää laitoksen vaikutukset ja koko (YSL 23 ja 31 §). Yksityiskohtainen sääntely asetuksen laitosluettelolla (YSA 6 §). Toimivalta vesiasioissa laajenee (YSL 20, 23, 31 §).</p>
<p>Kunnan ympäristölupaviranomainen: Kunnallisen lupaviranomaisen toimivalta on yleinen (YML 5 §, KYHL 5 §, 7 §). Vesiasioissa toimivalta rajattu (VL 20 luku, VL10:3) Kunnat voivat hoitaa lupa-asiat myös keskenään yhteistoiminnassa (YML 5 §).</p>	<p>Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen: Toimivalta on yleinen. Muut kuin ympäristölupaviraston tai alueellisen ympäristökeskuksen toimivaltaan kuuluvat laitokset, jotka yleensä ovat pienimpiä ja vaikutuksiltaan vähäisempiä kuuluvat kunnan toimivaltaan (YSL 23 ja 31 § sekä YSA 7 §). Kunnat voivat hoitaa lupa-asiat myös yhteistoiminnassa. (YSL 21, 23, 31 §) Kunnanhallitus ei enää 28.2.2001 jälkeen voi olla ympäristönsuojeluviranomaisena. Kunnanvaltuusto voi antaa ympäristönsuojelumääräyksiä (YSL 19 §).</p>

Luvan tarve

3.1 Yleistä

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien toimintojen ennakkovalvonta perustuu pääasiallisesti viranomaisten myöntämiin lupiin. Kaikki pilaava toiminta ei kuitenkaan ole aina luvanvaraista ja luvantarvekynnykseen liittyy poikkeuksia. Eräs lupajärjestelmän puutteista on ollut juuri luvantarvesäännösten hajanaisuus ja epäyhtenäisyys. Luvanhakuvelvollisuus on ilmaistu eri laeissa eri tavoin; toisaalta on käytetty laitosluetteiloita ja toisaalta, kuten vesilaissa, pilaamisvaikutuksiin perustuvaa, tapauskohtaista har- kintaa.

Myös ympäristönsuojelulain mukaisesti ympäristön pilaamisen torjunta perus- tuu pääasiallisesti lupajärjestelmään. Lupaa kutsutaan ympäristöluvaksi. Voimassa ol- leiden ilmansuojelulain, jätelain, terveydensuojelulain, naapuruussuhdelain ja vesilain mukaan luvanvaraiset tai vesiensuojelun ennakkotoimenpiteistä annetun asetuksen mukaiset ilmoituksenvaraiset toiminnot ovat ympäristönsuojelulain mukaan luvanva- raisia. Luvanvaraisuus pilaamisen vaaraa aiheuttavalle toiminnolle määritellään ympäristönsuojeluasetuksella ja pilaamisen kriteereillä toimialan ja laitoksen koon perus- teella. Käsitteitä laitos ja tehdas käytetään yleiskielen mukaisesti ja niitä tulkitaan va- kiintuneen hallinto- ja oikeuskäytännön valossa. Luvanvaraisiksi on myös säädetty ve- siä koskeva muunlainen pilaaminen tai naapureille kohtuutonta räsitystä aiheuttava toiminta.

3.2 Lupaa edellyttävä toiminta

Vesilain mukaan luvanhakuvelvollisuuden päätavoitteita ovat olleet jätevesien haitta- vaikutusten rajoittaminen, yksityisen ja yleisen edun turvaaminen ja toiminnan val- vonnan mahdollistaminen. Velvollisuus hakea vesioikeuden lupa pilaavaan toimintaan on määräytynyt pääasiassa tapauskohtaisesti siten, että suunnitellun hankkeen vaiku- tuksia on verrattu vesistön pilaamiskieltoon sellaisena, kun se on ollut vesilain 1 luvun 19 §:ssä. Hankkeesta ei ole saanut aiheutua pilaamiskieltoon vastaisia seurauksia. Jäteve- den johtamiseen ojaan tai maahan on tarvittu kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa (VL 10:3). Yksi hankkeelle saatu lupa ei ole vapauttanut hakemasta muiden lakien mukaan tarvittavia lupia. Hakijan vastuulla on ollut, että hänellä on kaikki tarvittavat luvat ja oikeutukset, niin viranomaisilta kuin maa- ja vesialueiden omistajiltakin (Hollo 1992).

Ympäristölupamenettelylain mukaista lupaa on kutsuttu ympäristöluvaksi. Se on ollut yhden tai useamman aineellisen ympäristölain nojalla tehty viranomaispäätös. Siihen on ympäristölupamenettelylain 2 §:n mukaan sisällytetty eräistä naapuruussuh- teista annetun lain 18 §:ssä tarkoitettu sijoitusratkaisu, terveydensuojelulain 9 §:ssä tar- koitettu sijoituslupa, ilmansuojelulain 4 luvussa tarkoitettu ilmalupa ja jätelain 8 luvus- sa tarkoitettu jätelupa. Luvan tarve on perustunut erillislakeihin. Luvan tarve on näissä laeissa osoitettu joko laitosluetteiloilla tai haitallisen seurauksen kriteerein. Luvan tarve on määräytynyt jokaisessa erillislaissa eri kriteerein, joista säädettiin:

- Ilmansuojelulain mukainen ilmalupa on oltava ilman pilaantumisen vaa- raan aiheuttavaan toimintaan tai sen olennaiseen muuttamiseen (ISL 11 §, ISA 7 § ja 7 a §).

– Terveystensuojelulain mukainen sijoituslupa on oltava toiminnalla, josta saattaa aiheutua terveyshaittaa (TSL 9 §). Luvan tarve perustuu terveydellisen haitan riskiin. Terveystensuojeluasetuksessa (280/1994, 1§) on luettelo sijoituslupavollisista laitoksista.

– Jätelain mukainen jätelupa on tarpeen jätteen laitos- tai ammattimaiseen hyödyntämiseen tai käsittelyyn ja ongelmajätteen ammattimaiseen keräystoimintaan sekä muuhun jätehuollon kannalta merkittävään toimintaan (Jätel 42 §). Luvan tarve on kohdistettu nimenomaan laitospäiseen tai ammattimaiseen toimintaan. Lupa vaaditaan kunnilta ja yrityksiltä riippumatta siitä, onko kyse niiden omista vai muualta toimitetuista jätteistä. Jätelupa tarvitaan lisäksi asetuksella tarkemmin säädettävään muuhun jätehuollon kannalta merkitykselliseen toimintaan. Tällä tarkoitetaan toimintaa, josta syntyy suuria määriä jätteitä tai erityisen haitallisia jätteitä. Perusteina luvanvaraisuudelle ovat lähinnä toiminnassa syntyvän jätteen poikkeuksellisen suuri määrä, haitallinen tai muutoin poikkeuksellinen luonne sekä terveyden tai ympäristön kannalta riskialtis käsittelytekniikka. (HE 77/1993)

– Naapurussuhdelain mukainen sijoitusratkaisu (NaapL 17:1 §) on tarpeen varastoa tai kiinteistöä varten, jos naapuri kärsii siitä pysyvää kohtuutonta rasitusta, kuten kipinöiden, noen, tuhkan, savun, lämmön, löyhkän, kaasujen, höyryn, värinän, jyskeen tms. kautta. Mikäli laitoksesta tai kiinteistönkäytöstä ennalta arvioiden saattaa aiheutua kohtuutonta rasitusta (yksityisoikeudellinen sietokynnys saattaa ylittyä), on hankittava ympäristölupaviranomaisen tai rakennuslautakunnan päätös, kuinka lähelle naapurin maata laitos saadaan perustaa, jotta sellaista rasitusta ei syntyisi. Tätä päätöstä kutsutaan immissioluvaksi. Harkinta perustuu summittaiseen ennakkoarvioon siitä, ylittyykö ns. sietokynnys. Laitosluetteloa ei ole.

Ympäristönsuojelulain 28 §:n mukaan ympäristölupa tarvitaan :

- 1) ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan asetuksella tarkemmin säädettävään toimintaan.
- 2) vesistön ja pienten vesien pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan.
- 3) naapurussuhdelain mukaista kohtuutonta rasitusta aiheuttavaan toimintaan.
- 4) jätteen laitos- tai ammattimaiseen hyödyntämiseen tai käsittelyyn sekä
- 5) Suomen aluevesillä tapahtuvaan öljyn ja kaasun etsintäporaukseen ja esiintymän hyväksikäyttöön.

Luvan tarve perustuu toisaalta toiminnan luonteeseen ja toisaalta sen ennakoituihin vaikutuksiin ympäristössä. Lupa tarvitaan myös päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävään tai muuhun toiminnan olennaiseen muuttamiseen. Ympäristönsuojelulain tarkoituksena ei ole lisätä niiden toimintojen määrää, jotka tarvitsevat luvan, vaan keskeisenä tavoitteena on lupajärjestelmän yhtenäistäminen.

Luvanvaraisuuden lähtökohtana ei ole yksinomaan IPPC-direktiiviin tai muuhun EY-lainsäädäntöön perustuva luvanvaraisuus. Ympäristönsuojelulain mukaisen luvanvaraisuuden lähtökohtana on järjestelmän säilyttäminen olennaisilta osin aiemman kaltaisena. Ympäristönsuojelulaki säätelee luvanvaraisuutta huomattavasti laajemmin kuin IPPC-direktiivi edellyttää.

Ympäristönsuojelulain mukaan luvanvaraiset toiminnot määritellään asetuksella. Asetuksen laitosluettelo on luvanvaraisuuden perusta, jota muut ympäristönsuojelulain luvantarvetta koskevat säännökset täydentävät. Luvanvaraiset toiminnot määritellään tarkkarajaisesti, esimerkiksi kapasiteetin perusteella.

Ympäristönsuojelulaissa luvanvaraista on myös vesilain 1 luvun 19 ja 20 §:ssä tarkoitettu toiminta, josta voi aiheutua vesien pilaantumista. Vesilain 1 luvun 19 § sisältämä vesistön pilaamiskielto koskee myös pieniä vesiuomia, kuten ojaa ja puroa. Pienien vesiuomien ollessa kyseessä lupa haetaan pääsääntöisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta (vrt. VL 1:20).

Luvan tarpeen tarkkarajainen määrittely ei ole mahdollista, kun on kyse vesistön, uoman tai altaan pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta. Luvan tarpeen määrittelevät, kuten vesilaissakin, ensisijaisesti päästön vaikutukset vesistöön. Luvanvaraisuuden luettelointi tyhjentävällä laitosluettelolla ei ole YSL 28 §:n 2 mom. kohdissa 1 ja 2 mahdollista, koska luvantarpeeseen vaikuttaa päästön vastaanottavan vesistön luonne. Tapauskohtainen luvantarpeen määrittely säilyi edelleen harkittaessa vesistön pilaamiseen liittyviä lupakysymyksiä.

Ympäristönsuojelulain mukaan luvanvaraista on edelleen toiminta, josta aiheutuu ympäristössä naapureille kohtuutonta räsytystä. Aiempaa oikeustilaa ei ole ollut tarkoitus muuttaa, vaikkakin pysyvyyskriteeri on lakitekstistä poistettu. Säännöksen tulkintaa ohjaa naapuruussuhdelain mukaan vakiintunut hallinto- ja oikeuskäytäntö. Ennen 1.3.2000 voimassa olleen naapuruussuhdelain 18 §:n mukainen lupa poistui ja toimintojen ennakovalvonta perustuu nyt kokonaan ympäristönsuojelulakiin. Luvanvaraisuuden harkinta on YSL 28 §:n 2 momentin 3 kohdassa tapauskohtaista ja lupaa tulee hakea, jos toiminnasta voi aiheutua naapuruussuhdelain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsytystä. Räsytysten kohtuuttomuutta arvioitaessa on otettava huomioon paikalliset olosuhteet. Haitta saattaa edelleen olla päällekkäinen terveydensuojelulaissa tarkoitetun terveyshaitan kanssa.

Lupa vaaditaan myös jätteen laitos- tai ammattimaiselta hyödyntämiseltä tai käsittelyltä. Luvanvaraisuus vastaa jätelaissa voimassa olleita säännöksiä. Jätteen, sekä sen hyödyntämisen ja käsittelyn määrittely säilyivät jätelaissa. Ongelmajätteen ammatimaisen keräämistöiminnan luvanvaraisuudesta luovuttiin ja lupa korvattiin jätetiedostoon merkitsemistä varten tehtävällä ilmoituksella.

Lupa on oltava myös Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä tapahtuvaan öljyn ja kaasun etsintäpöroukseen ja esiintymän hyväksikäyttöön sekä muuhun niihin liittyvään toimintaan. Tämä vastaa aiempaa vesilakia. Ympäristönsuojelulain mukainen ympäristölupa koskee tässä tapauksessa poraustoiminnasta aiheutuvaa meren pilaantumisen vaaraa. Toimiluvasta esiintymän hyödyntämiseen säädetään erikseen.

Toiminnan olennaiseen muuttamiseen on ympäristönsuojelulain mukaan oltava lupa. Tarkoitus ei ole ollut muuttaa voimassa olevaa sääntelyä ja säännöksen tulkinnassa käytettiin perustana jo muodostunutta hallinto- ja oikeuskäytäntöä. Lupaa ei kuitenkaan tarvita jos muutos ei lisää ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia tai riskejä eikä lupaa toiminnan muutoksen vuoksi ole tarpeen tarkistaa. Ympäristönsuojelulaissa toiminnan olennainen muutos vastaa IPPC-direktiivin 2 artiklan 10 a kohtaa ja osittain myös 2 artiklan 10 b kohtaa. Tämä toiminnan oleellisen muutoksen määritelmä saattaa muuttaa vallitsevaa oikeuskäytäntöä.

YSL 58 §:n mukaan lupaa voidaan tietysti edellytyksin muuttaa luvanhaltijan, valvontaviranomaisen, asianomaisen yleistä etua valvovan viranomaisen tai haitankärsijän hakemuksesta. Käytäntö saattaa tästäkin syystä muuttua sikäli, että hakemusvelvoite tai -oikeus edellämainituissa tilanteissa aikaisempaa useammin saattaa siirtyä valvovalle viranomaiselle tai jopa haitankärsijälle, mikä on aivan uudenlainen tilanne. Viranomaisen aloitteesta lupaprosessia voisi käynnistää, jos esim. BAT kehittyy, vaikka toiminnassa ei tapahdukaan mitään muutoksia.

Toiminnan muutos tarkoittaa hallituksen esityksen 84/1999 mukaan useita eri tilanteita, esimerkiksi tuotannon laajennusta tai muutosta. Muutos on olennainen, jos se merkittävästi lisää ympäristökuormitusta tai riskejä tai toimintaa muuten muutetaan olennaisesti. Päästöjen lisääntymisellä tarkoitetaan myös tilanteita, joissa eri aineiden suhteellinen osuus muuttuu. Tuotannon lisääntyminen ei sellaisenaan ole peruste luvan hakemiseen, ellei tuotantomäärällä ole yhteyttä haittoihin eikä lupamääräyksiä ole tarpeellista muuttaa. Onnettomuusriski voi lisääntyä toiminnassa tapahtuvan muutoksen takia. Olennainen muutos voisi tässä tapauksessa olla esimerkiksi varastoinnin lisääminen, vaikka toiminnan päästöt eivät sinänsä lisääntyisi. Toiminnan muutos on olennainen, jos uusi toimintakokonaisuus ei vastaa aiempaa lupaa ja aiemman lupaharkinnan keskeisiä lähtökohtia. Pääperiaate on, että toiminnan on aina vastattava lupaa.

TAULUKKO 2. Luvan tarve.

VANHA LAINSÄÄDÄNTÖ

Vesilaki:

VL 1:19 § Jollei jäljempänä olevista säännöksistä muuta johdu, ei ilman vesioikeuden lupaa saa ryhtyä toimenpiteeseen, joka voi aiheuttaa vesistön pilaantumista (vesistön pilaamiskielto). Tällaiseksi toimenpiteeksi katsotaan kiinteän, nestemäisen tai kaasumaisen aineen taikka energian johtaminen tai päästäminen vesistöön siten, että siitä joko välittömästi tai sen jatkuessa saattaa johtua sellainen vesistön veden tai pohjaveden laadun muutos, joka

- 1) ilmenee vesistön haitallisena madaltumisena
- 2) aiheuttaa vesiluonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista tai ilmeistä vahinkoa kalakannalle
- 3) aiheuttaa vaaraa terveydelle
- 4) aiheuttaa ympäristön viihtyisyyden tai kulttuuriarvojen tahi vesistön vedenhankintaan tai virkistyskäyttöön soveltuvuuden melkoista vähentymistä taikka
- 5) voi aiheuttaa muun edellä mainittuihin rinnastettavan yleisen tai yksityisen edun loukkauksen.

VL 1:20 §:ssä säädetään vesiuomasta ja altaasta,

VL 1:20 a §:ssä VNp:ssä mainituille päästöille ja

VL 1:20 b §:ssä öljyn- ja kaasun etsintäporauksesta ja hyväksikäytöstä.

VL 10:3 §:n mukaan lupaa tarvitsee myös jäteveden johtaminen ojaan tai maahan, jos sen vaikutus on haitallinen yleiselle tai toisen yksityiselle edulle.

Ilmansuojelulaki:

ISL 11 § Ilman pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan, asetuksella tarkemmin säädettyyn toimintaan tai sen olennaiseen muuttamiseen on oltava lupa.

Ilmasuojeluasetus: 7 § (laitosluettelo), 7a § (varastointi)

Terveydensuojelulaki:

TSL 9 § Sijoituslupa. Asetuksella erikseen säädettyä toiminnalla, josta saatetaan aiheutua terveyshaittaa on oltava lupa. Lupaa on haettava myös toiminnan olennaiselle laajentamiselle ja muuttamiselle.

Terveydensuojeluasetus: 1 § (laitosluettelo)

Jätelaki: Jätel 42 § Jätteen laitos- tai ammattimaiseen hyödyntämiseen tai käsittelyyn ja ongelmajätteen ammattimaiseen keräämistötoimintaan sekä asetuksella tarkemmin säädettyyn muuhun jätehuollon kannalta merkitykselliseen toimintaan on oltava lupa (jätelupa).

Jäteasetus: 11 § (laitosluettelo)

Naapurussuhdelaki:

Naapl 17 § Älköön kukaan,... pitääkö varastoa tai käyttää kiinteistöä niin, että naapuri taikka muu, ... taikka jonka etuihin sen muuten saattaa koskea, kärsii siitä pysyväistä kohtuutonta rasitusta, kuten kipinöiden, tuhkan, noen, savun, lämmön, löyhkän, kaasujen, höyryn, tärinän, jyskeen taikka muun sellaisen kautta.

Naapl 18 §.. kuinka lähelle naapurin maata laitos.. perustaa

YMPÄRISTÖNSUOJELULAKI

YSL 28 § Yleinen luvanvaraisuus

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan asetuksella tarkemmin säädettyyn toimintaan on oltava lupa (ympäristölupa). Asetuksella (YSA 1 §) säädetään tarkemmin luvanvaraisista toiminnoista.

Ympäristölupa on lisäksi oltava

- 1) toimintaan, josta saattaa aiheutua vesistön pilaantumista eikä kyse ole uuden vesilain 1 luvun 19 §:ssä tarkoitetusta toiminnasta;
- 2) jätevesien johtamiseen, josta saattaa aiheutua vesilain 1 luvun 2 §:ssä tarkoitetun uoman tai altaan pilaantumista,
- 3) toimintaan, josta saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapurussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta,
- 4) jätteen laitos- tai ammattimaiseen hyödyntämiseen tai käsittelyyn;
- 5) Suomen aluevesillä tapahtuvaan öljyn ja kaasun etsintäporaukseen ja esiintymän hyväksikäyttöön sekä muuhun niihin liittyvään toimintaan.

Luvan saaneen toiminnan päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävään tai muuhun olennaiseen muuttamiseen on oltava lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos muutos ei lisää ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia tai riskejä eikä lupamääräyksiä toiminnan vaikutukset huomioon ottaen ole tarpeen tarkistaa.

YSL 29 § Asetus luvan tarpeesta

Asetuksella voidaan säätää päästö vesiin tai yleiseen viemäriin luvanvaraiseksi siitä, riippumatta aiheutuuko päästöstä tämän lain mukaista pilaantumista. Asetus voi koskea vain asianomaisissa Euroopan yhteisön direktiiveissä tarkoitettuja päästöjä. Asetuksella voidaan lisäksi säätää, että tietyn haitallisen aineen päästö suoraan tai välillisesti mereen vaatii seurauksista riippumatta ympäristöluvan, jos se on tarpeen Suomea velvoittavan meren suojelua koskevan kansainvälisen sopimuksen täytäntöönpanemiseksi. Asetus voi koskea koko maata, vaikka kansainvälinen sopimus koskisi vain osaa Suomen alueesta.

YSL 78 § Maaperän puhdistaminen

Pilaantuneen maa-ainesten käsittelyyn on oltava ympäristölupa.

Maaperän puhdistamiseen pilaantuneella alueella tai pilaantuneen maaperän aineksen poistamiseen toimitettavaksi muualle 1 momentin mukaisesti käsiteltäväksi voidaan kuitenkin ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus alueelliselle ympäristökeskukselle, jos...

3.3 Poikkeus luvanvaraisuudesta

Vesilain mukaan ei ole sallittua toteuttaa luvantarvekynnyksen ylittävää hanketta ilman lupaa. Poikkeusmahdollisuutta ei ole ollut.

Naapuruussuhdelain immissiolupa (NaapL 20 §) ei ole tarpeen, jos laitoksen perustamiseen saadaan julkisen viranomaisen lupa. Säännöksestä on oikeuskäytännössä vakiintunut tulkinta. Oikeuskirjallisuudessa julkisen vallan luviksi on katsottu vain ns. toimilupatyypiset luvat, esimerkiksi valtakunnallisen ongelmajätelaitoksen perustamislupa (Kuusiniemi 1995). Ympäristölupamenettelylain säätäminen ei muuttanut tätä tulkintaa.

Jätelain mukaan (JäteL 43 §) ilman lupaa on ollut mahdollista hyödyntää ja käsitellä jätettä, ei kuitenkaan ongelmajätettä, jos valtioneuvosto on hyödyntämistä tai käsittelemistä koskevissa yleisissä normeissa näin määrännyt. Poikkeus on ollut mahdollinen vain omien ja muualta tuotujen jätteiden hyödyntämisen ja jätteiden syntypaikalla tavallisten jätteiden käsittelyn osalta. Poikkeus ei ole ollut mahdollinen silloin, kun on ollut kyse ongelmajätteistä tai muualta toimitettujen muiden jätteiden käsittelystä.

Ympäristönsuojelulain 30 §:ssä ovat säännökset poikkeuksista luvanvaraisuudessa. Jos asetuksella säädetään tietyistä toiminnoista, voidaan samalla säätää, ettei tähän toimintaan tarvita asetuksessa mainituin edellytyksin ympäristölupaa (YSL 12 §).

Ympäristölupaa on kuitenkin aina haettava toimintaan, josta saattaa aiheutua vesistön, uoman tai altaan pilaantumista tai toimintaan, josta saattaa ympäristössä aiheutua naapuruussuhdelain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Lisäksi lupa on oltava Suomen aluevesillä tapahtuvaan öljyn ja kaasun etsintäporaukseen ja esiintymän hyväksikäyttöön sekä erillisellä asetuksella säädetyille aineiden vesiin päästämiseksi.

Ympäristönsuojelulain 29 §:ssä säädetään milloin eräiden aineiden päästöihin on haettava ympäristölupa. Tämä koskee vesien, merten ja pohjavesien suojelua. Yleisesti luvanvaraisuudesta vapauttaminen voi koskea vain yhtä luvanvaraisuuden perustetta, jolloin toiminta voi olla edelleen luvanvarainen muulla perusteella.

3.4 Ilmoitusvelvollinen toiminta

Vesilain mukaan hankkeet voivat edellyttää lupaa tai niistä oli tehtävä ennakkoilmoitus. Asetuksessa vesien suojelua koskevista ennakkotoimenpiteistä (283/1962) oli lueteltu ne laitokset ja tehtaat, joiden oli hyvissä ajoin, kuitenkin vähintään neljä kuukautta ennen laitoksen tai tehtaan rakentamisen aloittamista, tehtävä asiasta ilmoitus alueelliselle ympäristökeskukselle. Ilmoitus oli myös tehtävä jos jäteveden määrä tai vettä pilaavan aineen määrä melkoisesti lisääntyi (VSA 3 §). Valvontaviranomaisen oli tarvittaessa kehotettava ilmoituksen tekijää hakemaan vesioikeuden lupaa.

Terveystensuojelulain mukaan ilmoitusta ei tarvinnut tehdä toiminnoista, jotka kuuluivat ympäristölupamenettelyn piiriin. Ilmoituksenvaraisuus (TSL 13.1 §) koski seuraavia toimintoja:

- 1) työtilan, jonka käytöstä voi aiheutua terveyshaittaa, tai terveydellisiltä vaikutuksiltaan siihen rinnastettavan toiminnan sijoittaminen asuinrakennukseen tai alueelle, jossa on asuinhuoneistoja,
- 2) julkisen huvi-, majoitus tai kokoontumishuoneiston perustaminen tai käyttöönotto,
- 3) elintarvikehuoneiston perustaminen tai käyttöönotto,
- 4) yleiseen käyttöön tarkoitettun saunan, uimahallin, uimarannan tai uimalan tai kylpylän perustaminen tai käyttöönotto,
- 5) eläinten pitoon tarkoitettun rakennuksen tai aitauksen sijoittaminen tai käyttöönotto asema- tai rakennuskaava-alueella sekä
- 6) asetuksella säädettävän muun huoneiston tai laitoksen perustaminen tai käyttöönotto, jonka hygieenisille olosuhteille on sen käyttäjämäärä tai toiminnan luonne huomioon ottaen asetettava erityisiä velvoitteita.

TAULUKKO 3. Poikkeukset luvanvaraisuudesta.

VANHA LAINSÄÄDÄNTÖ	YMPÄRISTÖNSUOJELULAKI
Vesilaki: Ei poikkeuksia.	YSL 30 § Poikkeus luvanvaraisuudesta
Jätelaki: Jätelain 43.1. Valtioneuvoston yksilöidyin edellytyksin myöntämä yleinen poikkeus velvollisuudesta hakea jätelupaa.	Jos asetuksella säädetään 12 §:n 2 tai 3 kohdassa tarkoitetuista toiminnoista tai jätelain nojalla muiden kuin ongelmajätteiden käsittelystä syntypaikalla taikka jätteiden laitos- tai ammattimaisesta hyödyntämisestä, voidaan samalla säätää, ettei toimintaan asetuksessa mainituin edellytyksin tarvita ympäristölupaa. Asetuksella voidaan lisäksi säätää 28 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitetun toiminnan luvanvaraisuutta koskevista poikkeuksista.
Terveystensuojelulaki: Ei määräyksiä poikkeuksista luvanvaraisuuteen.	Lupaa ei myöskään tarvita koeluontoiseen lyhytaikaiseen toimintaan, jonka tarkoituksena on kokeilla raaka- tai polttoainetta, valmistus- tai polttomenetelmää tai puhdistuslaitetta taikka hyödyntää tai käsitellä jätettä laitos- tai ammattimaisesti tällaisen toiminnan vaikutusten, käyttökelpoisuuden tai muun näihin rinnastettavan seikan selvittämiseksi.
Naapuruuksuhdelaki: Naapl 20 § (julkisen viranomaisen lupa)	Ympäristölupaa on kuitenkin aina haettava 28 §:n 2 momentin 1-3 ja 5 kohtien tai 29 §:n tarkoittamalle toiminnalle (eli jos toiminnasta voisi aiheutua vesien pilaantumista tai haittaa naapureille).
	YSL 12 § Eräät toiminnot
	Valtioneuvosto voi asetuksella säätää:
	2) polttoaineteholtaan alle 10 MW:n sähköä tai lämpöä tuottavan laitoksen tai kattilalaitoksen, asfalttiaseman, kivenmurskaamon ja polttonesteiden jakeluaseman sekä muun näihin rinnastettavan, kaavamaisia ympäristön-suojelutoimia edellyttävän toiminnan päästöjen vähentämiseksi tarpeellisista menetelmistä, laitteista, rakennuksista ja rakennelmista;
	3) haihtuvia orgaanisia yhdisteitä käyttävien toimialojen tai toimintojen päästöjen vähentämisestä; sekä
	4) jätteen laitos- tai ammattimaisen hyödyntämisen tai käsittelyn ympäristönsuojeluvaatimuksista ja valvonnasta.
	Toimialakohtaiseen vähennysohjelmaan sitoutuneet toiminnot, sillä edellytyksellä, että valtioneuvosto on hyväksynyt ko. vähennysohjelman (YSL 12 ja 26 §)

Viranomaisen saattoi antaa ilmoituksen johdosta määräyksiä ja ohjeita ja tarvittaessa kieltää toiminnan.

Ilmansuojelulaissa (17 b §) oli lyhytaikaiselle koeluontoiselle toiminnalle säädetty kevyempi ilmoitusmenettely, koska ilmansuojelua edistävien prosessien, puhdistusmenetelmien ja raaka-aineiden kehittäminen ja niiden käytännön soveltuvuuden selvittäminen vaatii laajahkoja, toimivissa laitoksissa tehtäviä kokeiluja. Lupaviranomainen saattoi ilman pilaantumisen ehkäisemiseksi antaa määräyksiä ja ohjeita siitä, miten kokeilu pantiin täytäntöön, tai kieltää kokeilun.

Jätelaissa (43.2 §) säädettiin lyhytaikaisesta koeluontoisesta toiminnasta. Yksittäistapauksissa oli mahdollista laitos- tai ammattimaisesti hyödyntää tai käsitellä jätettä koeluontoisesti ilman lupaa (HE 77/1993). Tällaista koeluontoistakaan toimintaa ei saanut harjoittaa kuitenkaan ilman hyvissä ajoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tehtävää ilmoitusta. Ilmoituksessa oli lisäksi esitettävä suunnitelma kokeilun toteuttamiseksi. Harkinta koeluontoisen toiminnan sallimisesta tai sen muokkaamisesta hyväksyttäväksi tai toiminnan kokonaan kieltämisestä oli kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella.

Naapuruussuhdelaisissa ei ollut sääntelyä ilmoituksenvaraisesta toiminnasta.

Meluntorjunnasta säädettiin meluntorjuntalaissa. Melua aiheuttavien laitosten luvista säädettiin terveydensuojelulaissa ja eräistä naapuruussuhteista annetussa laissa (naapuruussuhdelaki). Meluntorjuntalakiin oli kirjattu velvollisuus ilmoittaa erityisen häiritsevää melua aiheuttavista toiminnoista. Ilmoitus oli tehtävä riittävän ajoissa ennen toiminnan suhteen ryhdyttäviä olennaisia toimia, kuitenkin viimeistään kaksi viikkoa ennen toiminnan aloittamista. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen saattoi antaa kohtuullisia määräyksiä ilmoituksen johdosta (Meluntorjuntalaki 15 §).

Ympäristönsuojelulain 60 - 61 §:ssä säädetään ilmoitusvelvollisuudesta. Ilmoitusvelvollisuutta ei ollut tarkoitus muuttaa olennaisesti aiemman lainsäädännön mukaisesta tilanteesta. Melun ja tärinän osalta säännös vastaa meluntorjuntalakia. Ympäristönsuojelulaissa ilmoitusvelvollisuus on jaettu kolmeen pääasialliseen ilmoitustilanteeseen:

- ilmoitus on tehtävä tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta toiminnasta,
- koeluontoisesta lyhytaikaisesta toiminnasta ja
- eräistä poikkeuksellisista häiriöluontoisista toiminnoista.

Hallituksen esityksen perusteluissa selvennetään säännöstä siten, että ilmoitusvelvollisuus koskee tilapäistä, mutta erityisen häiritsevää melua ja tärinää. Erityinen häiritsevyys tarkoittaa sitä, että toiminnasta aiheutuva melu ja tärinä on huomattavaa. Melua ei pidetä erityisen häiritsevänä, jos se ei aiheuta taustamelua suurempaa melutasoa. Erityisen häiritsevyyden kriteerin voi täyttää melu, joka on kapeakaistaista, isku- maista tai sisältää korkeita taajuuksia. Kriteereinä voidaan käyttää melun keston tois- tuvuutta, vuorokaudenaikaa ja huomioon on otettava myös melun haitalliseksi koke- van kohteen erityispiirteet.

Yhtenä toimintana puolestaan voidaan pitää samantyyppistä toimintaa eri ai- koina samassa paikassa. Näin ollen esimerkiksi ulkoilmakonserttien järjestäjän olles- sa sama riittää yksi ilmoitus. Esimerkiksi lyhytaikaisen kivenmurskaustoiminnan me- luntorjunta perustuu terveydensuojelulakiin, jonka mukaisessa harkinnassa sovelle- taan samalla ympäristönsuojelulain 60 §:ää melusta aiheutuvan viihtyisyyshaitan eh- käisemiseksi. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä ympäristölupaa edellyttävästä toiminnasta, yksityishenkilön talouteen liittyvästä toiminnasta tai puolustusvoimien toiminnasta.

Kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä noudattaminen voi tosiasiallisesti vä- hentää tarvetta soveltaa ympäristönsuojelulain lupa- ja ilmoitusmenettelyä. Kunta voi vapauttaa tilapäistä melua aiheuttavan toiminnan ilmoitusvelvollisuudesta, jos kunta on antanut asiasta ympäristönsuojelumääräyksiä, joissa edellytetään tiettyjä torjuntatoimia. Kunnan antamat määräykset voivat olla paikallisista olosuhteista joh- tuvia ja ne voivat koskea kuntaa tai sen osaa. Määräykset eivät kuitenkaan voi koskea ympäristönsuojelulain mukaan luvanvaraista, koeluontoista, poikkeusluontoista tai maaperän puhdistamiseen liittyvää toimintaa.

Poikkeukset vastaavat kumottua meluntorjuntalakia. Ilmoitusvelvollisuus ei kos- ke luvanvaraista toimintaa, mutta sinänsä luvanvaraisella alueella tapahtuva muu toi- minta voi olla ilmoitusvelvollista. Ilmoitusmenettelyä ei saa käyttää lupavelvollisuu- den kiertämiseksi.

Lupaa ei myöskään tarvita koeluontoiseen lyhytaikaiseen toimintaan, jonka tar- koituksena on kokeilla esimerkiksi eri raaka-aineita tai puhdistusmenetelmiä (YSL 30 § 2 mom.). Kokeilut voivat koskea poltto- tai raaka-aineiden käyttöä, valmistus- ja polttomenetelmiä taikka puhdistuslaitteita niiden vaikutusten, käyttökelpoisuuden tai muun näihin rinnastettavan seikan selvittämiseksi. Kokeilusta on ilmoitettava lai- toksen lupaviranomaiselle viimeistään 30 vuorokautta ennen kokeilun aloittamista. Viranomainen voi kieltää kokeilun tai antaa sen suhteen määräyksiä ja ohjeita.

Koeluontoisen toiminnan sääntely on tarkoitettu vastaamaan kumotun ilman-
suojelulain ja jätelain vastaavia säännöksiä. Toimivalta ilmoituksen suhteen poikkeaa
kuitenkin jätelain vastaavasta säännöksestä, jonka mukaan ilmoitus tehdään aina kun-
nan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ympäristönsuojelulain mukaan ilmoitus teh-
dään sille lupaviranomaiselle, joka on toimivaltainen ratkaisemaan toimintaa koske-
van luvan.

TAULUKKO 4. Ilmoitusvelvollisuus.

VANHA LAINSÄÄDÄNTÖ	YMPÄRISTÖNSUOJELULAKI
<p>Vesiasiat: Ennakoilmoitusvelvolliseksi on säädetty ase- tuksella tietyt laitokset ja tehtaat. (VSA 283/1962, 3 §)</p> <p>Terveystensuojelulaki: Terveystensuojelulaki 4 luvun 13 § ja 14,2 §. Ilmoitusvelvollisuus eräistä terveyden ja ympäristön kannalta vähäisempiä vaikutuksia aiheutta- vista toiminnoista. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos toimin- naan aloittamisen edellytykseksi on säädetty ympäristö- lupamenettelylaissa vaadittu lupaviranomaisen lupa.</p> <p>Jätelaki: Jätelain 43.2 § koeluontoinen toiminta (ilmoi- tusvelvollisuus, sallittavuus kunnan ympäristönsuojeluvir- anomaisen harkinnanvaraista)</p> <p>Ilmansuojelulaki: Ilmoitusvelvollisuus eräistä koeluon- toisista, lyhytaikaisesta toiminnoista, ilmansuojelulaki 17 b § (ilmoitusvelvollisuus, lupaviranomaisen harkinnanvaraista).</p> <p>Naapuruussuhdelaki: Ei sääntelyä ilmoituksen- varaisuudesta.</p> <p>Meluntorjuntalaki: Velvollisuus ilmoittaa erityisen häiritsevää tilapäistä melua aiheuttavista toiminnoista. Meluntorjuntalaki 13 §.</p>	<p>YSL 60 Melua ja tärinää aiheuttava tilapäinen toiminta Toiminnanharjoittajan on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviran- omaiselle kirjallinen ilmoitus tilapäistä melua tai tärinää aiheutta- vasta toiminnasta.. jos melun tai tärinän on syytä olettaa olevan erityisen häiritsevää... Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä ympäristölupaa edellyttä- västä toiminnasta, yksityishenkilön talouteen liittyvästä toiminnas- ta, puolustusvoimien toiminnasta eikä sellaisesta tilapäistä melua aiheuttavasta toiminnasta, josta kunta on antanut ympäristönsuo- jelumääräykset 19 §:n nojalla...</p> <p>YSL 61 Koeluontoinen toiminta Edellä 30 §:n 2 momentissa tarkoitettua toiminnasta on tehtävä kirjallinen ilmoitus toimivaltaiselle ympäristölupaviranomaiselle vii- meistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista.</p> <p>YSL 78.2 § Maaperän puhdistaminen Maaperän puhdistamiseen pilaantuneella alueella ... voidaan kui- tenkin ryhtyä tekemällä ilmoitus alueelliselle ympäristökeskukselle, jos 1) pilaantuneen alueen laajuus ja maaperän pilaantumisen aste on riittävästi selvitetty; 2) puhdistamisessa noudatetaan yleisesti käytössä olevaa hyväk- syttävää puhdistusmenetelmää; ja 3) toiminnasta ei aiheudu ympäristön muuta pilaantumista.</p> <p>HUOM! Vesiensuojeluasetuksen mukaiset ennakoilmoitusvelvolliset laitok- set muuttuvat luvanvaraisiksi.</p>

3.5 Asetus luvan tarpeesta

Suomen liittyttyä ETA-sopimukseen ja myöhemmin Euroopan yhteisöön tuli ajankoh-
taiseksi panna valtionsisäisesti täytäntöön eräitä EY:n direktiivejä. Suomen vesilainsäädännössä vesistöä koskeva lupamenettely oli perustunut joustaviin lupaharkintasään-
nöksiin, joiden nojalla lupa oli annettu laitospohjaisiin, päätöksessä asetettavin ehdoin. Tapauskohtainen päätöksentekojärjestelmä pysytettiin voimassa, mutta sen lisäksi oli noudatettava direktiiveissä säädettyjä vähimmäisrajoituksia ja muita määräyksiä, jotka on pantu täytäntöön valtioneuvoston päätöksillä. Vesilain 10 luvun 31 §:ssä säädettiin, että:

“Aineen päästämiseen yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista annetun lain mukaiseen yleiseen viemäriin on haettava vesioikeuden lupa tai kunnan ympäristönsuojelulautakun-
nan lupa, jos valtioneuvoston päätöksellä näin erikseen määrätään. Valtioneuvoston päätöksellä määrätään myös luvan yleisistä edellytyksistä sekä päästämistä koskevien lupamääräysten ja tarkkailuvelvoitteiden asettamisesta. Luvasta on muuten voimassa mitä 24 §:n mukaisesta luvasta säädetään. Tämän pykälän nojalla annettava määräys voi koskea vain sellaisia aineita, joita tarkoitetaan 1 luvun 23 a §:n 2 momentissa mainitun direktiivin liitteen luettelossa.” (76/464/ETY = direktiivi tiettyjen yhteisön vesiympäris-
töön päästettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamasta pilaantumisen eli ns. puitedi-
rektiivi ja sen tytärdirektiivit.)

Ympäristönsuojelulain 29 §:ssä säädetään, että asetuksella voidaan säätää päästö vesiin tai yleiseen viemäriin luvanvaraiseksi riippumatta siitä, aiheutuuko tällaisesta päästöstä tämän lain mukaista pilaantumista. Asetus voi koskea vain asianomaisissa Euroopan yhteisön direktiiveissä tarkoitettuja päästöjä. Säännös vastaa aiemmin voi-
massaollutta vesilain 10 luvun 31 §:ää.

Asetuksella voidaan lisäksi säätää, että tietyn haitallisen aineen päästö suoraan tai välillisesti mereen vaatii seurauksista riippumatta ympäristöluvan, jos se on tarpeen Suomea velvoittavan merensuojelua koskevan kansainvälisen sopimuksen täytäntöön panemiseksi. Huomattavaa on, että asetus voi koskea koko maata, vaikka kansainvälinen sopimus koskisi vain osaa Suomen alueesta. Säännös vastaa vesilain 1 luvun 19 §:n 3 momenttia.

TAULUKKO 5. Valtioneuvoston asetukseen perustuva luvan tarve.

VANHA LAINSÄÄDÄNTÖ	YMPÄRISTÖNSUOJELULAKI
Vesilaki: Vesilain 10:31 ja VL 1:19. 3. VL 1:20 a, VL 1:23 a ja VNp 363/94 ja 365/94	YSL 29 § Asetus luvan tarpeesta Asetuksella voidaan säätää päästö vesiin tai yleiseen viemäriin luvanvaraiseksi, riippumatta siitä, aiheutuuko päästöstä tämän lain mukaista pilaantumista. Asetus voi koskea vain asianomaisissa Euroopan yhteisön direktiiveissä tarkoitettuja päästöjä.
Jätelaki: ei määräyksiä	
Ilmansuojelulaki: ei määräyksiä	
Terveystensuojelulaki: ei määräyksiä	
Naapurussuhdelaki: ei määräyksiä	Asetuksella voidaan lisäksi säätää, että tietyn haitallisen aineen päästö suoraan tai välillisesti mereen vaatii seurauksista riippumatta ympäristöluvan, jos se on tarpeen Suomea velvoittavan meren suojelua koskevan kansainvälisen sopimuksen täytäntöönpanemiseksi. Asetus voi koskea koko maata, vaikka kansainvälisen sopimus koskisi vain osaa Suomen alueesta.

3.6 Uudistuksen muut keskeiset vaikutukset luvantarpeeseen

Ympäristönsuojelulailla ei ole ollut tarkoitus lisätä niiden toimintojen määrää, jotka ovat luvanvaraisia. Laissa pyritään yhdistämään ilmansuojelulain, jätelain, terveydensuojelulain, naapurisuuhdelain ja vesilain luvanvaraisten ja vesien suojelua koskevan ennakkotoimenpideasetuksen mukaisten ilmoituksenvaraisten toimintojen luvantarvenormistot. Vaikka varsinainen luvantarve ei laajenekaan, aiheuttaa kokonaistarkastelu ja ns. yhden luukun periaate kuitenkin selviä parannuksia aiempaan käytäntöön verrattaessa. Kun sama viranomainen käsittelee koko laitoksen luvat, saadaan pidemmällä tähtäyksellä aikaan parempi laitosta koskeva kokonaistarkastelu. Toiminnanharjoittajien, valvontaviranomaisten ja asianosaisten on helpompi hallita laitoksen lupatilanne.

Laitoskäsitteen vaikeudesta johtunee osaltaan se, että samalla tuotannollisella laitoksella on saattanut olla yhtä aikaa voimassa jopa kymmeniä lupia. Voimassa olevia ympäristö-, vesi- ja sijoituslupia oli eräällä tarkastelussa mukana olleella yhtiöllä yhteensä 23 kpl. Ympäristönsuojeluasetuksen 2 §:ssä on määritelty toimintakokonaisuutta siten, että se muodostuu pääasiallisesta toiminnasta ja samalle toiminta-alueelle sijoitetuista, sitä palvelevista toiminnoista, jos ne muodostavat teknisesti ja tuotannollisesti kokonaisuuden, jonka ympäristövaikutuksia tai jätehuoltoa on tarpeen tarkastella yhdessä.

Ympäristönsuojelulain tultua voimaan on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että koko ympäristönsuojelulain ja IPPC-direktiivin perusajatus on toiminnan ja sen vaikutusten yhtenäinen tarkastelu. Saman viranomaisen on voitava ratkaista yhden laitoksen lupa-asia kokonaisuudessaan, jotta päästöjen vähentämiseksi tarvittavat ympäristönsuojelutoimet voidaan kohdistaa ympäristön kannalta mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti. Tämä koskee myös muutostilanteita ja osaratkaisuja.

Lupaharkinta ja luvan myöntämisen edellytykset

4.1 Yleistä

Ympäristölupajärjestelmä on myös ympäristönsuojelulaissa keskeinen ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien toimintojen ennakkovalvontakeino. Ympäristöluvan harkintasäännösten on tarkoitus vastata aiemmin voimassa olleen ympäristönsuojelulainsäädännön ja vesilain lupaharkintasäännöksiä. Ympäristönsuojelulaissa lupaharkinta muodostaa kokonaisuuden, jossa tarkastellaan samanaikaisesti luvan myöntämisedellytyksiä ja lupamääräyksiä. Ympäristöluvan sisällöstä säädetään tarkemmin ympäristönsuojeluasetuksessa (YSA 18-22 §). Lupaharkinta johtaa joko luvan myöntämiseen tai sen epäämiseen. Lupa myönnetään jos toiminta voidaan järjestää ympäristönsuojelulain, jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimusten mukaisesti (YSL 41 §).

4.2 Ympäristönsuojelulain yleiset periaatteet

Ympäristönsuojelulain yleiset periaatteet (YSL 4 §) ovat peruslähtökohtia ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan järjestämisessä siten, että pilaantumista voidaan ehkäistä. Yleisiä periaatteita ovat ennaltaehkäisyn ja haittojen minimoinnin periaate, varovaisuus- ja huolellisuusperiaate, parhaan käyttökelpoisen tekniikan periaate (BAT), ympäristön kannalta parhaan käytännön periaate (BEP) sekä aiheuttamisperiaate (YSL 4 §).

Lain periaatteiden on tarkoitus ohjata alemmanasteista norminantoa. Ympäristönsuojelulain nojalla annettavat säädökset tulee antaa siten, että ne ovat yleisten periaatteiden mukaiset. Lakia yksittäisissä tapauksissa sovellettaessa joustavia säännöksiä on tarkoitus tulkita periaatteiden valossa. Periaatteiden rikkomiseen ei kuitenkaan liity mitään yksittäisiä sanktiouhkia, eikä niitä panna täytäntöön sellaisenaan lain valvonassa. Lupaharkinnassa periaatteiden noudattaminen ei ole varsinainen luvan myöntämisen edellytys. Tapauskohtaisessa lupaharkinnassa periaatteita sovelletaan ainoastaan tulkintaelementteinä.

Ennaltaehkäisyn ja haittojen minimoinnin periaate tarkoittaa sitä, että haittaa aiheuttavaan toimintaan ryhtyvän on ennalta huolehdittava haitallisten seurausten estämisestä. Periaatteeseen liittyy myös vaihtoehtoisten ympäristöratkaisujen olemassaolon selvittäminen.

Varovaisuusperiaate merkitsee päätöksentekotilanteissa epävarmuuteen liittyvien seikkojen erityistä huomioon ottamista. Periaate sisältää myös sen, että puuttuvat tiedot ympäristövaikutuksista otetaan huomioon hankkeen toteuttamisen kannalta kielteisenä seikkana. Huolellisuusperiaate edellyttää ennaltaehkäisyn ja haittojen minimoinnin ohella toiminnan harjoittamista siten, että ympäristönsuojelu otetaan jatkuvasti huomioon. Samoin tulee osata varautua toiminnan aiheuttamiin mahdollisiin ympäristöhaittoihin onnettomuustilanteessa tai normaalitoiminnassa. Tämä perustuu suoraan IPPC-direktiiviin.

Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT) korostaa yleistä lähestymistapaa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan järjestämisessä ja liittyy teollisen toiminnan pistekuormituksen hallintaan. Ympäristön kannalta paras käytäntö (BEP) on tarkoitettu sovellettavaksi erityisesti hajapäästöjen ja muiden kuin teollisten toimintojen sääntelyyn.

Aiheuttamisperiaate kuuluu ympäristönsuojelulain yleisiin periaatteisiin. Se on jo kauan sisältynyt useisiin ympäristölakeihin ja näin ollen vakiinnuttanut asemansa. Periaate määrittää missä laajuudessa toiminnanharjoittaja on vastuussa toimintansa ympäristövaikutuksista.

4.3 Yleiset velvollisuudet

Ympäristönsuojelulain yleinen velvollisuus on selvilläolovelvollisuus (YSL 5 §) ja lisäksi ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on noudatettava jätelain 4 ja 6 §:ssä säädettyjä yleisiä velvollisuuksia (yleiset huolehtimisvelvollisuudet). Selvilläolovelvollisuus tarkoittaa sitä, että toiminnanharjoittaja tuntee toimintansa ympäristövaikutukset, riskit sekä ympäristövaikutusten vähentämismahdollisuudet. Ympäristönsuojelulain selvilläolovelvollisuutta on tulkittava laajasti ja se koskee kaikkia toiminnanharjoittajia. Velvollisuuden laajuus ratkaistaan kuitenkin tapauskohtaisesti. Käytännössä selvilläolovelvollisuus saattaa merkitä esimerkiksi ympäristön tilan seuranta ja erilaisia mittausvelvoitteita.

4.4 Asetukset ja määräykset

Valtioneuvoston asetukset ovat eräs ympäristönsuojelulain keskeinen sääntelykeino (YSL 10-16 §). Valtioneuvoston asetukset on otettava huomioon sovellettaessa lain joustavia säännöksiä esimerkiksi lupamenettelyssä. Asetukset annetaan kuten nykyisin valtioneuvoston yleisistunnossa. Asetuksia voidaan antaa erityisesti ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Myös ympäristön laadusta, seurannasta ja tarkkailusta voidaan säätää asetuksella.

Ympäristönsuojelulain nojalla annettavat valtioneuvoston asetukset voidaan antaa alueellisesti rajattuina sekä toimialakohtaisesti rajattuina. Vaikka valtioneuvoston toimivaltuudet antaa asetuksia ja ohjeita vastaavat nykyistä toimivaltaa yleisten normien antamiseen, ei valtioneuvoston päätöksentekoa ole sidottu vain erikseen mainituissa tapauksissa yksilöityjen Euroopan yhteisön direktiivien täytäntöönpanoon.

Ympäristönsuojelulaissa säädetään asetuksen noudattamisesta (YSL 56 §). Luvan myöntämisen jälkeen annettu lupamääräystä ankarampi asetuksen säännös syrjäyttää aina suoraan lupamääräyksen. Asiasta on aina oltava erikseen maininta lupapäätöksessä (YSA 19.3 §). Tällöin lupaviranomainen valvoo asetuksen noudattamista ilman lupamääräyksen muuttamistakin. Se, että tällainen säännös voi ilman eri päätöstä muuttaa voimassa olevan luvan sisältöä, on muutos ainakin vesilain mukaiseen aiempaan käytäntöön. Imansuojelulain 15 a §:ssä kylläkin säädettiin, että valtioneuvoston antama yleinen määräys korvasi samaa asiaa koskevan lupamääräyksen, jos yleinen määräys olisi lupamääräystä tiukempi.

Lupamääräys voi olla ympäristönsuojelulain tai jätelain nojalla annettuun asetukseen sisältyvää yksilöityä ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimusta ankarampi jos se on tarpeen luvan myöntämisen edellytysten täyttämiseksi tai asetuksella määritellyn ympäristön laatutason turvaamiseksi (YSL 51 §). Lisäksi lupamääräys voi olla asetuksen säännöstä ankarampi, jos tämä on tarpeen vesien suojelemiseksi, lukuun ottamatta 11 §:n 7 kohdassa säädettyjä vesiensuojeluvaatimuksia. Tämä on perusteltua, koska vesipäästöjen rajoittaminen on jo perinteisesti perustunut tapauskohtaiseen arviointiin vesistön sietokyvystä, ei niinkään yleisiin määräyksiin. Sen lisäksi useat vesiensuojelua

koskevat yleiset määräykset perustuvat tasoltaan vanhentuneiden kansainvälisten velvoitteiden täytäntöönpanoon. Ympäristön laatuarvot perustuvat minimidirektiiveihin. EY:n lainsäädäntö ei estä jäsenvaltiota säätämästä omia ympäristön laatutasonormeja.

Valtioneuvosto voi ympäristönsuojelulain (YSL 11 §) mukaan säätää asetuksella päästöistä ympäristöön tai yleiseen viemäriin, päästöjen rajoittamisesta sekä päästörajojen valvonnasta. Säännös vastaa aiempia ilmansuojelulain, meluntorjuntalain ja vesilain säännöksiä. Päästöarvot ilmoitetaan joko raja- tai ohjearvoina tai sanallisesti ilmoitettuina tavoitteina. Päästöarvoina voidaan aineiden kokonaismäärien lisäksi esittää aineiden pitoisuuksia päästöissä tai prosentuaalisesti ilmaistuja puhdistustehovaatimuksia. Päästöarvoja voidaan antaa myös vertailuarvoina, jotka eivät ole suoranaisia päästörajoja. Tämän kohdan mukaan voidaan myös säätää esimerkiksi jätevesien umpisäiliön tai eläinsuojan virtsakaivon jätteen päästämisestä ympäristöön.

Valtioneuvosto voi asetuksella myös säätää erityisen häiritsevän melun ja tärinän aiheuttamisen rajoittamisesta tai kieltämisestä tiettyinä aikoina. Säännös vastaa meluntorjuntalain säännöstä, eikä aiheuta muutosta aiempaan. Ympäristön laatua koskevilla valtioneuvoston asetuksilla voidaan antaa raja-arvoja, ohjearvoja, tavoitearvoja, kynnysarvoja ja erilaisia vertailuarvoja.

Valtioneuvosto voi asetuksella myös säätää terveydelle tai ympäristölle vaarallisten aineiden ympäristöön tai yleiseen viemäriin päästämisen rajoittamisesta tai kieltämisestä (YSL 11 §). Valtioneuvoston asetus voi koskea ainoastaan sellaisia päästöjä, jotka voidaan osoittaa terveydelle tai ympäristölle vaarallisiksi. Tämä säännös vastaa aiempia ilmansuojelulain ja vesilain säännöksiä, eikä se siten tuo muutosta käytäntöön.

Valtioneuvoston asetuksella annetut säännökset voivat koskea myös lietteen ympäristöön päästämisen tai sijoittamisen rajoittamista. Kyseinen säännös tarkoittaa etenkin puhdistamolietteen päästämistä vesistöön tai sen käyttämistä maataloudessa. Vastaava säännös on ollut vesilaissa (VL 1:23 a). Tämän lisäksi säännöksellä tarkoitetaan myös sakokaivolietettä ja karjan lietelantaa. Asetus voidaan antaa lisäksi maataloudesta peräisin olevien nitraattien pääsystä vesiin.

Valtioneuvoston päätöksillä on annettu etenkin ilmapäästöille raja-arvoja, joita voidaan käyttää lupamääräyksinä päästötasoa mitoitettaessa. Valtioneuvoston päätöksillä on lisäksi säädelty sekä vesiensuojelua että pohjavesien suojelua. Päätökset eivät kuitenkaan aina ole tarpeeksi hyvin seuranneet tekniikan kehittymistä. Vesiä koskevat arvot ovat enimmäisarvoja, joita tiukempia arvoja on mahdollista asettaa, muttei löysempiä. YLKÄ-mietinnössä (YM/33) toivottiin, että ilmansuojelulain muutoksen johdosta vanhentuneet valtioneuvoston päätökset tulisi kumota. Päätökset tulisi pitää jatkuvasti ajantasalla ja niiden tulisi perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Valtioneuvoston päätökset yhdenmukaistavat lupapäätöksiä ja niiden tulkintaa. YLKÄ-mietinnössä ne katsottiin erityisesti tarpeellisiksi jätehuollon yhtenäistämässä. Lakiuudistuksen voimaantulo edellyttääkin useiden vanhojen, etenkin ilmansuojelua koskevien valtioneuvoston päätösten uusimista. Lain siirtymävaiheessa vanhat valtioneuvoston päätökset jäävät kuitenkin voimaan. Liitteenä I on lista ilmansuojelulain, vesilain ja jätelain perusteella annetuista valtioneuvoston päätöksistä.

Vaikka valtioneuvoston toimivaltuudet antaa asetuksia vastaavat nykyistä toimivaltaa yleisten normien antamiseen, valtioneuvoston päätöksenteko on vain erityistapauksissa sidottu esimerkiksi yksilöityjen Euroopan yhteisön direktiivien täytäntöönpanoon. Luvan myöntämisen jälkeen annettu lupamääräystä ankarampi asetuksen säännös syrjäyttää aina suoraan lupamääräyksen. Tällainen soveltaminen ei ole ollut käytäntönä vesiasioissa, vaan EY:n direktiivit on pantu voimaan vesilain muutoksilla.

Uutena ympäristönsuojelun ohjauskeinona otettiin käyttöön kunnanvaltuuston mahdollisuus antaa ympäristönsuojelumääräyksiä. Tämä mahdollisuus ei koske ympäristönsuojelulain mukaan luvan- tai ilmoituksenvaraisten tai puolustusvoimien toimintojen haittojen ehkäisemistä. Muutos aiempaan tilanteeseen kuitenkin on, että kunnanvaltuusto voi antaa kuntaa tai sen osaa koskevia ympäristönsuojelumääräyksiä, jot-

TAULUKKO 6. Asetukset ja määräykset.

VANHA LAINSÄÄDÄNTÖ

Ilmansuojelulaki

Ilmansuojelulain 9 §:n kohdassa 2:” Valtioneuvosto voi yleisistunnossaan antaa terveysvaaran tai terveyshaitan tai muutoin aiheutuvan merkittävän ilman pilaantumisen ehkäisemiseksi ottaen samalla huomioon parhaan käyttökelpoisen tekniikan tarpeellisia yleisohjeita ja määräyksiä...

- 1) ilman laadusta ja laskeumasta
- 2) päästöistä ilmaan..”

Jätelaki

5 § Valtioneuvoston yleiset määräykset

Valtioneuvosto voi antaa tämän luvun säännösten täytäntöön panemiseksi yleisiä määräyksiä..

- 3) kiellosta, rajoituksesta tai ehdosta valmistaa, maahantuoda, maasta viedä, luovuttaa markkinoille, välittää, myydä, luovuttaa tai käyttää tuotetta, jos sitä valmistettaessa, käytettäessä tai käytöstä poistettaessa syntyy jätettä, jonka on todettu tai voidaan perustellusti odottaa aiheuttavan merkityksellistä haittaa tai vaikeutta jätehuollon järjestämiselle taikka vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle; sekä
- 4) Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen täytäntöön panemiseksi tarpeellisista muusta näihin rinnastettavasta seikasta.

8 § Valtioneuvoston yleiset määräykset jätehuollon järjestämistä koskevien säännösten täytäntöönpanosta

Valtioneuvosto voi antaa tämän luvun säännösten täytäntöön panemiseksi yleisiä määräyksiä:

- 1) jätteen keräyksestä, merkitsemisestä, kuljetuksesta, edelleen välittämisestä, hyödyntämisestä tai käsittelystä ja näitä koskevista teknisistä vaatimuksista
- 2) terveys- tai ympäristövaaran tai -haitan ehkäisemiseksi tarvittavista toimituksista...
- 3) tarkkailusta ja valvonnasta
- 4) ongelmajätteen tunnistamiseksi ja kuljetuksen valvomiseksi tarvittavasta tunnistamislomakkeesta ja sen käytöstä
- 5) tuotteen valmistajan, maahantuojan, markkinoille luovuttajan, välittäjän, myyjän, luovuttajan tai käyttäjän velvollisuudesta joko osittain tai kokonaan huolehtia jätehuollon järjestämisestä tai vastata siitä aiheutuvista kustannuksista sekä jätteen tuottajan velvollisuudesta toimittaa jäte näin järjestettyyn jätehuoltoon sekä
- 6) muusta näihin rinnastettavasta tämän luvun säännösten täytäntöönpanemiseksi tarpeellisesta seikasta

YMPÄRISTÖNSUOJELULAKI

Ympäristönsuojelulaki

II § Ympäristön laatua ja päästöjä koskevat asetukset

Valtioneuvosto voi asetuksella säätää:

- 1) ympäristön laadusta, seurannasta ja tarkkailusta;
- 2) päästöistä ympäristöön tai yleiseen viemäriin, päästöjen rajoittamisesta sekä päästörajojen valvonnasta;
- päästämisen rajoittamisesta tai kieltämisestä;
- 4) erityisen häiritsevän melun ja värinän aiheuttamisen rajoittamisesta tai kieltämisestä määrättyinä aikoina;
- 5) lietteen ympäristöön päästämisen tai sijoittamisen rajoittamisesta taikka terveydelle tai ympäristölle vaarallisia aineita sisältävän lietteen ympäristöön päästämisen kieltämisestä;
- 6) maataloudesta peräisin olevien nitraattien pääsystä vesiin sekä maataloudesta noudatettavista muista vesiensuojeluvälikäytöksistä.

18 § Talousjätevesiä koskevat asetukset

Ympäristöministeriö voi asetuksella säätää vesikäymälän jätevesien ja muun talousjäteveden puhdistuslaitteista ja menetelmistä, umpikaivoista, näiden laitteiden käytöstä ja kunnossapidosta, imeytysalueesta ja lietteen poistamisesta ottaen erityisesti huomioon valtakunnalliset vesiensuojelun tavoitteet.

19 § Kunnan ympäristönsuojelumääräykset

Kunnanvaltuusto voi antaa tämän lain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallisia olosuhteista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä, jotka koskevat muuta kuin tämän lain mukaan luvanvaraista toimintaa taikka 61- 62 §:n tai 78 §:n mukaan ilmoitusvelvollista toimintaa tai puolustusvoimien toimintaa.

Jatkuu seuraavalla sivulla.

Vesilaki

VL 1:19.3 mom. Valtioneuvoston päätöksellä voidaan määrätä, että tietyn haitallisen aineen päästö suoraan tai välillisesti mereen vaatii seurauksista riippumatta vesioikeuden luvan, jos se on tarpeen Suomea velvoittavan meren suoje-
lua koskevan kv. sopimuksen täytäntöönpanemiseksi.

VL 1:20 a: Sen lisäksi mitä 19 ja 20 §:ssä säädetään on, vesioikeuden lupa tarpe-
peen sellaisille päästöille mainituissa §:ssä tarkoitettuihin vesiin, joista valtio-
neuvoston päätöksellä näin erikseen määrätään... määräys voi koskea vain sel-
laisia päästöjä, joita tarkoitetaan asianomaisissa EY-direktiiveissä.

VL 1:22: Tämän luvun 19 §:ssä tarkoitettua ainetta ei saa panna tai johtaa sel-
laiseen paikkaan tai käsitellä siten että,

1)... pohjavesi voi käydä terveydelle vaaralliseksi tai sen laatu muutoin oleelli-
sesti huonontua

2) ...toisen kiinteistöllä pohjavesi voi käydä terveydelle vaaralliseksi tai kelpaa-
mattomaksi...

3) toimenpide... saattaa loukata yleistä tai toisen .. etua

VL 1:22 a: Edellä 22 §:ssä tarkoitettuna toimenpiteenä pidetään myös toimen-
pidettä, josta valtioneuvoston päätöksellä näin erikseen määrätään.
(Vnp 364/1994)

VL 1:23 a: "Valtioneuvoston päätöksellä voidaan määrätä, että ympäristölle
tai terveydelle vaarallista ainetta ei saa johtaa vesistöön tai tämän luvun 2 §:ssä
tarkoitettuun uomaan tai altaaseen taikka että sitä voidaan johtaa näihin vain
päästöksestä ilmenevin edellytyksin tai rajoituksin. Määräys voi koskea vain ainei-
ta, joita tarkoitetaan tiettyjen yhteisön vesiympäristöön päästettyjen vaarallisten
aineiden aiheuttamasta pilaantumisen annettun neuvoston direktiivin
76/464/ETY liitteen luettelossa I.

VL 1:23 b: "Valtioneuvoston päätöksellä voidaan määrätä, että ympäristölle
tai terveydelle vaarallista ainetta ei saa johtaa yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista
annetun lain mukaiseen yleiseen viemäriin tai että sitä voidaan johtaa sanottuun
viemäriin vain päätöksessä ilmenevin edellytyksin ja rajoituksin. Määräys voi
koskea vain aineita, joita tarkoitetaan direktiivin 76/464/ETY liitteessä I."

Meluntorjuntalaki

Meluntorjuntalaki 9 §

Valtioneuvosto voi antaa meluntorjuntaa varten tarpeellisia ohjeita ja
määräyksiä:

1) melutasosta ulko- ja sisätiloissa...

Määräykset voivat koskea

1) toimia, rajoituksia ja rakennelmia, joilla ehkäistään päästöjä tai niiden haitallisia
vaikutuksia;

2) erityisen häiritsevän tilapäisen melun tai värinän torjuntaa;

3) toimintojen sijoittumisen ympäristönsuojelullisia edellytyksiä asemakaava-alueen
ulkopuolella;

4) alueita, joilla ympäristön erityisen pilaantumisenvaaran vuoksi on kielletty jäteve-
den johtaminen maahan, vesistöön tai vesilain 1 luvun 2 §:n mukaiseen uomaan;

5) vyöhykkeitä ja alueita, joilla lannan ja lannoitteiden sekä maataloudessa käytettä-
vien ympäristölle haitallisten aineiden käyttöä rajoitetaan;

6) valvontaa varten tarpeellisten tietojen antamista.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi myöntää poikkeuksen ympäristönsuoje-
luluvan määräyksestä siinä mainituin perustein.

Ennen ympäristönsuojelumääräysten antamista on asianomaiselle alueelliselle ympä-
ristökeskukselle sekä työvoima- ja elinkeinokeskukselle varattava tilaisuus lausunnon
antamiseen....

Kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä ei sovelleta, jos määräykset ovat ristiriidassa
tämän lain tai sen nojalla annettujen säännöksen kanssa. Valtioneuvosto voi asetuk-
sellasäättää perusteista, joilla kunta voi antaa maatalouden vesiensuojelua koskevia,
11 §:n 6 kohdan nojalla annetussa asetuksessa säädettyjä vaatimuksia ankarampia
määräyksiä ympäristön erityisen pilaantumisen vaaran ehkäisemiseksi.

ka voivat koskea mm. päästöjen ja niiden haitallisten vaikutusten ehkäisyä, meluntorjuntaa, toimintojen sijoittumisten ympäristönsuojelullisia edellytyksiä ja jäteveden johtamisedellytyksiä.

4.5 Sijoituspaikan valintaan liittyvät säännökset

Säännös sijoituspaikan valinnasta on myös periaatteen luontoinen. Säännöksen tarkoituksena on ohjata toimintojen sijoittumista niin, että pilaantumisvaikutukset voidaan mahdollisuuksien mukaan välttää (ks. tarkemmin kohta 4.8). Sijoituspaikan valintaan vaikuttavat myös kaavamääräykset, joiden merkitys korostuu jo suoraan lain nojalla. Sijoituspaikan valinta on entistä tärkeämpää. Jo sijoittumisella tulee ehkäistä pilaantuminen niin pitkälle kuin mahdollista.

4.6 Ympäristönsuojelulain erityiset kiellot

4.6.1 Erityisten kieltojen merkitys

Ympäristönsuojelulain mukaan lupaa ei voida myöntää toimintaan, josta voi seurata maaperän pilaantumista, pohjaveden pilaantumista tai merensuojelulaissa kiellettyä meren pilaantumista. Vaikkakin toiminta näiden kieltojen vastaisesti on jo sellaisenaan kielletty, joutuu lupaviranomainen aina myös lupaharkinnassa varmistamaan, ettei kiellettyjä seurauksia ilmene (YSL 7-9 §).

4.6.2 Maaperän pilaamiskielto

Jätelain 22 §:ssä säädettiin mm. että, maaperään ei saa jättää, päästää tai sijoittaa jätettä eikä muutakaan ainetta siten, että seurauksena on sellainen maaperän laadun huononeminen, josta voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, viihtyisyyden melkoista vähentymistä tai muu yleisen tai yksityisen edun loukkaus. Maaperän laadun huononeminen voi jätelain mukaan ilmetä esimerkiksi siten, että maa-aluetta ei enää voitaisi käyttää alkuperäiseen käyttötarkoitukseensa taikka pohja- tai pintaveden, ilman tai kasviston kautta aiheutuvana vaarana tai haittana. Merkitystä säännöksen tulkintatilanteessa ei annettu sille, oliko jäte tai muu aine joutunut maaperään vahingossa, huolimattomuudesta, piittaamattomuudesta tai oliko se pantu sinne tahallisesti.

Vesilain mukaisissa jätevesien johtamista koskeissa luvissa on yleensä puhdistamoa koskeissa lupaehdoissa pyritty varmistamaan etteivät lietteet joudu pohjaveen tai vesistöön. Vesilain mukaan pohjaveden pilaamiskielto oli ehdoton. Tämän laajempia määräyksiä ei voitu antaa. Ympäristönsuojelulain mukaan kaikki lietettä koskevat määräykset annetaan samassa päätöksessä.

Maaperän pilaamiskielto (YSL 7 §) on ehdoton. Myönnetty lupa ei anna oikeutta kiellon vastaiseen menettelyyn, vaikka viranomainen ei olisikaan erikseen kieltänyt maaperän pilaamista. Maaperän pilaamiskielto on voimassa ehdottomana myös siinä tapauksessa, että viranomaisen antaman lupapäätöksen noudattaminen johtaisi käytännössä maaperän pilaantumiseen.

Pilaamiskielto on tarkoitettu vastaamaan aiempaa jätelain maaperän saastuttamiskieltoa. Saastumisen käsitteestä luovuttiin ja laissa käytetään johdonmukaisesti pilaantumisen käsitettä. Pilaantumista aiheuttavana toimena pidetään sekä varsinaista konkreettista pilaantumista aiheuttavaa päästämistä että aineen tai jätteen jättämistä maahan. Lakia tulkitaan siten, että maaperän pilaamiskiellon vastaista on esimerkiksi säilyttää ainetta tai jätettä astiassa, jolloin sen säilytys saattaa aiheuttaa ilmeisen vaaran aineen pääsemisestä maaperään. Tilanne tulkitaan pilaantumisen vaaraa aiheuttavaksi. Jos tällainen vaara on ilmeinen, voidaan tällainen varastointi kieltää maape-

rän pilaantumisen vastaisena. Ympäristönsuojelulain kyseistä pykälää tulkitaan yhdessä ympäristönsuojelulain 4 §:n (yleiset periaatteet) kanssa ennaltaehkäisyn ja haittojen minimoinnin periaatteen mukaisesti.

Jos tällaista pilaantumista aiheutuu toiminnanharjoittaja voidaan velvoittaa puhdistamaan pilaantunut alue (YSL 79 §). Toiminta voidaan myös keskeyttää tai kieltää. Valvontaviranomaisen ei tarvitse käynnistää menettelyä lupapäätöksen muuttamiseksi, koska yleisen kiellon vastainen menettely voidaan kieltää heti. Näin voidaan menettellä vaikka toiminta olisi lupapäätöksen mukaista. Valvontaviranomaisen ei tarvitse käynnistää menettelyä lupapäätöksen muuttamiseksi, koska yleisen kiellon vastainen menettely voidaan kieltää heti.

Maaperän pilaamiskiellon tavoitteena on ehkäistä haitallisia seurauksia, jotka aiheutuvat maaperään jätetystä tai päästetystä aineesta. Haitallisuus voi puolestaan ilmetä joko maaperän laadun huonontumisena, suorana tai epäsuorana vaarana tai haittana terveydelle tai ympäristölle. Pykälän tavoitteena on myös maaperän käyttömahdollisuuksien vähentymisen estäminen.

Pilaantuminen voi ilmetä myös yleisen tai yksityisen edun loukkauksena. Tällöin tulee kiinnittää huomiota alueen käyttäjien olosuhteisiin ja maaperän käyttömuotoihin. Maaperän laadun huonontuminen voi ilmetä myös viihtyisyyden vähenemisenä (hajuhaitat, likaantuminen). Pilaantumisen tulee tällöin olla merkittävää, ja merkittävyyttä arvioidaan suhteessa alueen käyttömuotoon, jolla tarkoitetaan tässä myös alueen tulevaa ja tiedossa olevaa käyttömuotoa, ei pelkästään nykyistä käyttömuotoa.

4.6.3 Pohjaveden pilaamiskielto

Aiemmin voimassa olleen vesilain pohjaveden pilaamiskielto (VL 1:22 ja 22 a) on ehdoton ja siinä säädettiin, että ainetta tai energiaa ei saa panna tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että

- 1) tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella pohjavesi voi käydä terveydelle vaaralliseksi tai sen laatu muutoin olennaisesti huonontua,
- 2) toisen kiinteistöllä oleva pohjavesi voi käydä terveydelle vaaralliseksi tai kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin muuten käyttää tai
- 3) toimenpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua.

Vesioikeus saattoi antaa jonkin alueen pohjaveden osalta edellä mainittuja lievempiä määräyksiä. Lievennystä ei voitu kuitenkaan käyttää kuin yksittäistapauksissa, eikä pykälän nojalla voitu perustaa oikeutta pilata toisen pohjavettä (Hollo 1976). Lievennyssäännöksellä ei ole ollut käytännössä juurikaan merkitystä.

Ympäristönsuojelulaki sisältää pohjaveden pilaamiskiellon (YSL 8 §):

Ainetta tai energiaa ei saa panna tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että

- 1) tärkeällä tai muulla vedenhankinta käyttöön soveltuvalla pohjavesialueella pohjavesi voi käydä terveydelle vaaralliseksi tai sen laatu muutoin olennaisesti huonontua,
- 2) toisen kiinteistöllä oleva pohjavesi voi käydä terveydelle vaaralliseksi tai kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin käyttää,
- 3) toimenpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua (pohjaveden pilaamiskielto).

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna toimenpidettä pidetään myös asetuksella erikseen säädettyä toimenpidettä tai asetuksella kiellettyä ympäristölle ja terveydelle vaarallisten aineiden päästämistä pohjaveteen. Asetus voi koskea vain sellaisia toimenpiteitä, joita tarkoitetaan asianomaisissa Euroopan yhteisön direktiiveissä.

Pohjaveden pilaamiskielto vastaa vesilain 1 luvun 22 §:ää. Edelleenkin pohjaveden pilaamiskiellossa ei edellytetä konkreettista pilaantumisen aiheuttamista.

Pohjaveden pilaantuminen voi syntyä sekä aineiden suoranaisilla päästöillä, että välillisesti esimerkiksi pohjaveden pinnanvaihtelun seurauksena. Kiellettyä pohjaveden pilaamista on myös valtioneuvoston päätöksessä mainittujen, eräiden yleisesti vaarallisten aineiden ja yhdisteiden päästäminen pohjaveteen tai menettely, joka voi johtaa näiden aineiden pääsemiseen pohjaveteen (vrt. VL 1:22 a). Yleinen kielto johtaa aineita maaperään on varsinaista pilaamiskieltoa ankarampi. Mitään erityistä selvitystä siitä, että pohjavesi olisi todella vaarassa pilaantua, ei tarvitse esittää. Valtioneuvoston asetus voi koskea vain EY:n direktiiveissä erikseen tarkoitettuja toimenpiteitä.

4.6.4 Merta koskevat erityiset kiellot

Vesilain 1 luvun 18 a §:ssä säädettiin ettei maa-alueella, sisävesialueella tai aluevesillä saa ryhtyä toimeen, josta voi aiheutua meren pilaantumista Suomen aluevesirajan ulkopuolella. Aluevesille ei myöskään saanut upottamis- tai hylkäämistarkoituksessa laskea jätettä tai muuta ainetta tai upottaa tai hylätä alusta tai ilma-alusta. Rannalta upottamis- tai hylkäämistarkoituksessa tapahtuva jätteen tai aineen mereen kaataminen oli myös kielletty. Lisäksi vesilain 1 luvun 20 c §:n mukaan oli avomeriyksikön upottaminen tai hylkääminen Suomen aluevesille kielletty.

Vesilaissa (VL 10:24.2) kiellettiin luvan antaminen kansainvälisen sopimuksen vastaisesti tai niin, että Suomen maa-alueella, sisävesialueella tai aluevesillä ryhdyttäisiin toimiin, josta saattaisi aiheutua merensuojelulaissa tarkoitettua pilaantumista Suomen aluevesirajan ulkopuolella.

Ympäristönsuojelulain mukaiset merta koskevat erityiset kiellot (YSL 9 §) ovat meren pilaamiskielto, dumpauskielto ja laivan tai avomeriyksikön hylkäyskielto. Suomen maa-alueella, sisävesialueella tai aluevesillä ei saa ryhtyä toimeen, josta voi aiheutua meren pilaantumista Suomen aluevesien ulkopuolella. Kieltoa ei kuitenkaan sovelleta lumenkaatopaikkoihin. Lumenkaatotoiminnalta voidaan kuitenkin edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa esimerkiksi vesistön pilaamisen tai melun vuoksi tai niihin voidaan soveltaa jätelain 19 §:n roskaamiskieltoa.

4.6.5 Luvan myöntämisen muut esteet

Vesilaissa (VL 2:5) säädetään ehdottomasta luvanmyöntämisen esteestä. Vesirakentamislupaa tai pilaamislupaa ei ole saanut myöntää, jos hankkeesta on aiheutunut lainkohdassa tarkoitettuja huomattavan haitallisia seurauksia. Vesilain 2 luvun 5 §:ää on käytetty vain erittäin harvoin luvan myöntämisen esteenä. Käytännössä kielteinen lupapäätös on annettu vesilain intressivertailusäännöksen perusteella.

Vesilain pilaamissääntelyä täydennettiin vuonna 1994 EY:n vesidirektiivien asettamilla vaatimuksilla. Luvantarvesääntelyyn muutos vaikutti tapauskohtaisen pilaantumisharkinnan mahdollisuuden kaventumisena, kun määrätty hyvin haitalliset päätöt suljettiin kokonaan laillisen pilaamismahdollisuuden ulkopuolelle. Käytännössä muutokset eivät kuitenkaan ole näkyneet päätöksenteossa niin paljon kuin olisi voinut olettaa. (Vihervuori 1995). Ehdottoman päästämiskiellon piiriin kuuluvat myös ns. mustan listan aineet (ks. VNp 363/94).

Valtioneuvoston päätöksellä (VL 1:23 a) voitiin määrätä, että ympäristölle tai terveydelle vaarallista ainetta ei saanut johtaa vesistöön tai VL 1:2:ssä tarkoitettuun uomaan tai altaaseen, taikka että sitä voitiin johtaa näihin vain päätöksessä ilmenevin edellytyksin ja rajoituksin. Kyseinen pykälä saattoi koskea vain aineita, joita tarkoitetaan EY:n direktiivin 76/464/ETY liitteessä I.

Vesilaissa (1:22 a) säädettiin pohjaveden pilaamiskieltoon liittyen, että edellä 22 §:ssä tarkoitettuna toimenpiteenä pidetään myös toimenpidettä, josta valtioneuvoston päätöksellä näin erikseen määrätään. Tällaisen toimenpiteen aiheuttamaan pohjaveden pilaantumiseen ei sovelleta 22 §:n 2 momenttia.

Vesilaissa (1:23 b) säädettiin, että valtioneuvoston päätöksellä voidaan määrätä, että ympäristölle tai terveydelle vaarallista ainetta ei saa johtaa yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista annetun lain mukaiseen yleiseen viemäriin tai että sitä voidaan johtaa sanottuun viemäriin vain päätöksestä ilmenevin edellytyksin ja rajoituksin.

Lisäksi vesilain 10 luvun 24 §:ssä tarkoitettu lupa oli evättävä sekä lupaan otettavien määräyksen päästöä ja luvanvoimassaoloa rajoitettava, jättevettä käsiteltävä ja päästöä ja sen vaikutuksia tarkkailtava vähintään siten, kun valtioneuvoston päätöksellä erikseen määrätään. Pykälän nojalla voitiin määrätä vain sellaisia rajoituksia ja toimenpiteitä, joita edellytetään asianomaisissa ympäristöä koskevissa EY:n direktiiveissä.

Ympäristönsuojelulain (42 §) mukaan luvan myöntäminen edellyttää ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa:

- 1) terveyshaittaa;
- 2) merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa;
- 3) edellä 7-9 §:ssä kiellettyä (pilaamiskieltoja vastaista) seurausta,
- 4) erityisenä luonnonolosuhteiden huonontumista tai vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella;
- 5) eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohututonta rasitusta.

Toimintaa ei saa sijoittaa oikeusvaikutteisen kaavan vastaisesti ja lisäksi sijoituspaikan valinnassa on noudatettava muutoinkin YSL 6 §:ää. Luvan edellytys on myös jätteen hyödyntämis- tai käsittelytoiminnan harjoittajan asettama vakuus tai muu vastaava järjestely asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi. Vakuutta tai muuta vastaavaa järjestelyä vaaditaan aina kaatopaikkatoiminnan tai ongelmajätteen hyödyntämis- tai käsittelytoimintaa harjoittavalta. Muilta jäteyrityksiltä vakuuden vaatiminen ei ole välttämätöntä, jos tämä on riittävän vakavarainen (YSL 42.2 §). Lupaa ei myöskään voida myöntää luonnonsuojelulain eikä vesilain 1:15 a ja 17 a §:ien vastaisesti. Ympäristönsuojelulaki ei sisällä sellaista ehdotonta luvan myöntämiskieltoa kuin vesilain 2 luvun 5 §. Yleisesti lupa voidaan myöntää vain, jos toiminta voidaan järjestää ympäristönsuojelulain ja jätelain säännösten ja niiden nojalla annettujen asetusten mukaisesti. Lupaharkinta on oikeusharkintaa.

4.7 Luvan myöntämisen edellytykset

Ympäristölupamenettelylaissa ei ollut säännöksiä lupapäätöksen sisällöstä. Lupaharkinta perustui niin luvan myöntämisen edellytysten kuin lupamääräystenkin osalta kulloinkin sovellettaviin erillislakeihin. Ympäristölupaharkinnassa olivat sovellettavissa vain ne aineelliset säännökset, jotka ohjasivat juuri kyseessä olevaan ympäristölupaan sisällytettävien ratkaisujen tekemistä. Vesilain mukainen lupaharkinta perustui ja edelleen perustuu tapauskohtaiselle harkinnalle.

Jätelaissa luvan myöntämisen edellytykset on kirjoitettu väljästi (JäteL 44 §), viitaten yleisiin velvollisuuksiin ja periaatteisiin. Hallituksen esityksessä jätelaiksi (HE 77/1993) korostetaan jäteluvan edellytyksenä sitä, että jäteluvan hakijan on riittävän luotettavasti osoitettava täyttävänsä laissa säädetyt ja määrättyt vaatimukset. Jätteen hyödyntämistä tai käsittelyä tai ongelmajätteen keräämistoimintaa koskevan luvan myöntämisen edellytyksenä on

lisäksi se, että toiminnanharjoittaja on riittävän vakavarainen tai ottaa vastaavasti riittävän vastuuvakuutuksen tai asettaa muun riittävän vakuuden (ks. tarkemmin 4.10). Lisäksi hänellä on oltava käytettävissään riittävä asiantuntemus.

Terveydensuojelulakia voidaan soveltaa vain terveydellisen haitan torjuntaan. Asetuksessa erikseen säädettävälle toiminnalle, josta saattaa aiheutua terveyshaittaa on oltava lupa (sijoituslupa) TSL 9 §. Sijoituslupan myöntämisen perusteena on, että laitos ei aiheuta ympäristön asukkailla terveyshaittaa. Lupaviranomaisen on arvioitava toiminnan ympäristölle aiheuttamat terveyshaitat ja minimoitava ne toimintaa ja valvontaa koskevilla lupamääräyksillä. Jos aiheutuvia haittoja ei pystytä näin vähentämään ja on ilmeistä, että terveyshaitat ovat liian suuret, sijoituslupahakemus tulee hylätä kokonaan (Pönkä 1996). Selkeätä luvan myöntämisen kieltävää pykälää ei ole, mutta kuitenkin lupia on voitu evätä terveyshaittakriteerein.

Ilmansuojelulain mukaan on ilman pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan, asetuksella tarkemmin säädettävään toimintaan oltava ilmalupa (ISL 11§). Ilmansuojelulain mukaan ilmalupa myönnetään, jos:

- 1) toiminta täyttää tässä laissa ja sen nojalla säädetyt ja määrätyt vaatimukset
- 2) toiminta ei aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle, eikä muutoinkaan merkittävää ilman pilaantumista ja
- 3) toiminnan päästöjen rajoittaminen on sen tasoista, kuin paras käyttökelpoinen tekniikka edellyttää. Ilmalupa annetaan ottaen huomioon sekä valtioneuvoston ohjeet asiasta että tarpeelliset lupamääräykset mm. päästöjen rajoittamisesta (ISL 15 §). Terveydellisen vaaran tai haitan mahdollisuutta ei saa missään tilanteessa syntyä. Muiden ilman pilaantumisesta aiheutuvien vaikutusten osalta vaatimus ei ole aivan yhtä ehdoton, lisämääränä kielletävyydelle on haitan merkittävyys. (HE 128/1995)

Naapuruussuhdelain luvanmyöntämisedellytykset ovat lain 17 §:ssä. Immissioluparatkaisulla vahvistetaan toiminnalle sellainen sijainti, että naapureille ei aiheudu pysyvää kohtuutonta rasitusta. Naapuruussuhdelaki (26/1920) on säädetty yksityisen edun turvaamiseksi. Naapurin suostumus poistaa immission oikeudenvastaisuuden tämän ja toiminnanharjoittajan välisestä yksityisoikeudellisesta suhteesta. Immissiolupaharkinta on sidottava kohdealueella toteutuviin yksityisiin intresseihin kuten terveys, viihtyisyys ja varallisuus (Kuusiniemi 1995).

Vesilain eri hanketyyppejä koskevat lupaharkinnan erityiset määräykset ovat kussakin eri hanketyyppejä koskevassa luvussa. Vesilain 10 luvun edellytys-säännökset eroavat ns. vesitalouslupia koskevista säännöksistä.

Vesilain mukaista lupaa myönnettäessä noudatetaan ns. virallisiperiaatetta, jolloin lupaviranomainen tutkii viran puolesta, ovatko luvanmyöntämisedellytykset olemassa ja vaikka korvausvaatimusta ei olisi tehtykään, on havaitusta vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä määrättävä korvaus.

Intressivertailu (VL10:24) on pilaamislupien lupamenettelyssä tarkoittanut, että suoritetaan edun ja haitan vertailu. Korvattavat vahingot ja muut haitat vaikuttavat harkittaessa kokonaisvaltaisesti hankkeen sallittavuutta. Pilaamisluvissa haitan tulee olla saatavaan etuun nähden verraten vähäinen. Pilaamislupasääntelyn osalta intressivertailussa ei ole määritelty edun ja haitan osatekijöitä.

Ympäristönsuojelulain mukaan lupa myönnetään vain jos toiminta voidaan järjestää ympäristönsuojelulain tai jätelain edellytysten mukaisesti (YSL 41 - 51 §). Lupaharkinta muodostaa kokonaisuuden, jossa tarkastellaan samanaikaisesti luvan myöntämisedellytyksiä ja lupamääräyksiä.

Toisin kuin aiemmassa lainsäädännössä, ympäristönsuojelulain mukainen lupaharkinta perustuu yhtenäiseen aineelliseen säännöstöön. Kun toiminta on luvanvaraista, tutkitaan lupa-asia kokonaisuudessaan ja toiminnan kaikki ympäristövaikutukset otetaan lupaharkinnassa huomioon. Tällä ei kuitenkaan pyritä kiristämään ympäristönsuojeluvaatimuksia aiemmasta. Kuitenkin luvan myöntämisedellytyksiä ja lupamääräyksiä koskevat säännökset ympäristönsuojelulain 7 luvussa ovat aiempaa lainsäädäntöä täsmällisemmät ja yksityiskohtaisemmat.

Vaatus toiminnan järjestämisestä lain ja sen nojalla annettujen säädösten mukaisesti tarkoittaa myös, että lupaharkinnassa tulee noudattaa valtioneuvoston antamaa ympäristön laatutasoa koskevaa asetusta. Ympäristön laatutaso voidaan myös turvata asettamalla lupamääräyksiä.

Ympäristönsuojelulaissa ei enää ole kumotun VL 10 luvun 24 §:n mukaista intressivertailua. Lupaviranomaisen tulee luonnollisesti edelleen tutkia asiassa esitetyt vaatimukset ja luvan myöntämisen edellytykset sekä muutoinkin on otettava huomioon, mitä yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi on säädetty. Vaatus korostaa asian huolellista selvittämistä. Vahingonkärsijöiden asemaa tai ympäristönsuojelun tasoa ei ole ollut tarkoitus heikentää.

Ympäristönsuojelulain (YSL 42 §) säännös luvan myöntämisen edellytyksistä koskee kaikenlaatuisia luvanvaraisia toimintoja. Jätteiden käsittely- ja hyödyntämistoimintojen osalta lakiin sisältyy lisävaatimuksia (vakuus tai muu vastaava järjestely). Lisäksi jätelain ja erityisesti jäteasetuksen 8 - 10 §:ien vaatimuksia sovelletaan ympäristönsuojelulain lupaharkinnassa.

TAULUKKO 7. Lupaharkinta ja erityiset kiellot.

VANHA LAINSÄÄDÄNTÖ

Vesilaki

VL 2:5 : Rakentamiseen ei saa myöntää lupaa, jos rakentaminen vaarantaa yleistä terveydentilaa tai aiheuttaa huomattavia vahingollisia muutoksia ympäristön luonnon-olosuhteissa tai vesiluonnossa ja sen toiminnassa taikka jos se suuresti huonontaa paikkakunnan asutus- tai elin-keino-oloja.

VL 10:24.2: Lupaa ei saa myöntää, jos toimenpiteestä aiheutuisi VL 2:5 §:n mukainen seuraus tai jos luvan myöntäminen olisi vastoin I luvun 19 §:n 4 momentissa tarkoitetun kansainvälisen sopimuksen määräyksiä tai jos sitä voi aiheutua I luvun 18a §:n I momentissa tarkoitettu seuraus.

VL 1:15 ja 15 a Vesistön muuttamiskielto, fladat..

VL 1:19 Vesistön pilaamiskielto

VL 1:22 ja 22 a Pohjaveden pilaamiskielto.

VL 1:23, 23 a ja 23 b ..ympäristölle tai terveydelle vaarallisia aineita ei saa johtaa vesiin...

VL 1:17a Luonnontilaiset uomat ja lähteet

Valtioneuvoston päätöksillä eräille aineille on annettu päästökieltoja;

VNp:t 363/1994 ja 364/1994

Jätelaki: Jätel. 22 § Maaperän saastuttamiskielto

Jätel. 19 § Roskaamiskielto

Terveydensuojelulaki: Ei yksittäistä säännöstä, ilmenee hankkeen vaikutuksia arvioitaessa.

Ilmansuojelulaki: Terveystieteellisen vaaran tai haitan mahdollisuutta ei sa missään tilanteessa syntyä. Muun haitan aiheuttamiselle lisäkriteerinä merkittävyys.

Naapuruussuhdelaki: Kriteerinä haitan kohtuuttomuus ja pysyvyys.

Luonnonsuojelulaki (20.12.1996/1096):

Luonnonsuojelulaki on ollut otettava huomioon luvan myöntämisen esteenä voimaantulonsa jälkeen.

LSL 66.1 § "Viranomais ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen jos LSL 65 §:ssä tarkoitettiin arviointi- ja lausuntomenettely osittain taukonne tai suunnitelman merkittävästi heikentävän ..."

LSL 66.2 § Kiellosta on mahdollista myöntää poikkeuksia erittäin tiukkojen kriteerien täytyessä. Poikkeuksen myöntää valtioneuvosto, ei lupaviranomainen.

LSL 66.3 § Ensisijaisesti suojeltava lausuntotyyppi, ensisijaisesti suojeltava laji ... (luontotyypin määäämiskielto, suojeltavan lajin muuttamiskielto jne.)

YMPÄRISTÖNSUOJELULAKI

YSL 7 § Maaperän pilaamiskielto

Maahan ei saa jättää tai päästää jätettä eikä muutakaan ainetta siten, että seurauksena on sellainen maaperän laadun huononeminen, josta voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, viihtyisyyden melkoista vähentymistä tai muu niihin verrattava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

YSL 8 § Pohjaveden pilaamiskielto

Ainetta tai energiaa ei saa panna tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että 1) tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella pohjavesi voi käydä terveydelle vaaralliseksi tai kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin käyttää; tai

2) toisen kiinteistöllä oleva pohjavesi voi käydä terveydelle vaaralliseksi tai kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin käyttää; tai

3) toimenpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua (*pohjaveden pilaamiskielto*).

YSL 9 § Merta koskevat erityiset kiellot.

Suomen maa-alueella, sisävesialueella tai aluevesillä ei saa ryhtyä toimeen, josta voi aiheutua merensuojelulaissa tarkoitettua meren pilaantumista Suomen aluevesien ulkopuolella. Suomen aluevesille ei saa upottamis- tai muussa hylkäämistarkoituksessa laskea jätettä tai muuta ainetta suomalaisesta tai ulkomaalaisesta aluksesta, jäällä liikkuvasta ajoneuvosta, ilma-aluksesta tai merensuojelulain 4 §:n kohdassa tarkoitettua avomeriyksiköstä taikka upottaa tai hylätä alusta, avomeriyksikköä tai ilma-alusta, ottaen huomioon, mitä vastaavasta toimenpiteestä aluevesirajan ulkopuolella säädetään merensuojelulain 7 §:n 3 momentissa. Sama koskee myös rannalta upottamis- tai hylkäämistarkoituksessa tapahtuvaa aineen kaatamista mereen.

Edellä 2 momentissa mainittu kiello ei koske lumen kaatamista mereen. Ruoppausmasan sijoittamisesta vesialueelle säädetään vesilaissa.

YSL 42 § Luvan myöntämisen edellytykset

Lupaa ei saa myöntää, jos toiminnasta aiheutuu, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen

1) terveyshaittaa

2) merkittävää muuta ympäristön pilaantumista

3) laissa säädetyn pilaamiskiellon vastainen seuraus

4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontuminen ja vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantuminen

5) naapureille kohtuutonta rasitusta.

Toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti.

Lupaa ei saa myöntää LSL:n eikä VL 1:15 a tai 17 a § vastaisesti.

4.8 Luonnonsuojelulain merkitys lupaharkinnassa

Ympäristönsuojelulain mukaan on lupa-asiaa ratkaistaessa noudatettava mitä luonnonsuojelulaissa tai sen nojalla on säädetty (YSL 41,3 §).

Ympäristönsuojelulain perusteluissa todetaan, että ympäristöluvan myöntäminen luonnonsuojelulain vastaisesti ei ole mahdollista. Luvan myöntäminen ei ole mahdollista, jos hanke aiheuttaa LSL:ssä kiellettyjä seurauksia kuten:

- 1) luonnonsuojeluohjelma-alueelle, jos toiminta voi vaarantaa suojelun tarkoituksen,
- 2) jos luontotyyppien suojelu estetään tai sitä heikennetään,
- 3) jos erityisesti suojellun lajin esiintymispaikka hävitetään tai sitä heikennetään,
- 4) jos se on vastoin EY:n yhteisön lajiensuojelun erityissäännöstä.

Lupaharkinnassa tulee ottaa huomioon myös LSL 48 §:n mukainen rauhoitettuja eläimiä ja kasveja koskeva haittojen vähentämisen velvoite. Lisäksi lupaa ei saa luonnonsuojelulain mukaan myöntää, jos valtioneuvoston hyväksymän Natura-alueen luontoarvot merkittävästi heikentyvät.

Luonnonsuojelulain 10 luvussa ovat Euroopan yhteisön Natura 2000-verkoston koskevat erityissäännökset. Natura-alueiden suojelujärjestelmä poikkeaa aiemmasta suomalaisesta käytännöstä merkittävästi muun muassa siten, että se ulottaa rajoituksia myös suojelualueiden ulkopuolelle. Luonnonsuojelulain mukaisesti hankkeet, jotka yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa voivat todennäköisesti merkittävästi heikentää niitä Natura-alueen luonnonarvoja, joiden vuoksi alue on otettu verkostoehdotukseen, tulevat suojelurajoitteiden piiriin. Tämä rajoitus koskee kaikkia hankkeita riippumatta siitä, miten ne sijaitsevat luonnonsuojelualueiden rajoihin nähden.

Jos luonnonsuojelulain mukainen arviointi osoittaa, että hanke heikentää Natura-alueen luonnonarvoja, hanke on pääsääntöisesti luonnonsuojelulain 66 §:n nojalla kiellettävä asianomaisessa lupa- tms. menettelyssä. Tiukkojen edellytysten vallitessa voidaan asiasta myöntää poikkeuksia, mutta poikkeusten myöntäminen ei kuulu lupaviranomaisen toimivaltaan, vaan valtioneuvostolle. Lupaviranomaisen on kuitenkin suoritettava pääsäännön mukainen kieltoharkinta, jos luontoarvoille koituvat haitalliset vaikutukset arvioidaan riittävän suuriksi. Luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:ä sovelletaan vasta valtioneuvoston Natura 2000- verkoston ehdottamaan kohteeseen.

LSL 66 §: Viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen taikka hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos 65 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu arviointi- ja lausuntonmenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon.

Sen estämättä mitä 1 momentissa säädetään, saadaan lupa kuitenkin myöntää tai suunnitelma hyväksyä tai vahvistaa, jos valtioneuvosto yleisistunnossa päättää, että hanke tai suunnitelma on toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä, eikä vaihtoehtoista ratkaisua ole.

4.9 Sijoituskysymys ja terveydellinen haitta lupaharkinnassa

Sijoituskysymyksiin ja terveydellisen haitan estämiseen on aiemmin sovellettu pääosin **naapurisuussuhdelain** (josta enemmän kappaleessa 4.10) ja **terveydensuojelulain** säännöksiä. Sijoituslupajärjestelmällä on valvottu erityisesti ympäristön pilaantumi-

sena ilmeneviä ihmisen terveyttä uhkaavia häiriöitä. Haitalta on edellytetty kohdenettavuutta laitoksen ympäristöön. Terveystensuojelulain mukaisessa lupaharkinnassa on otettava huomioon toiminnan vaikutus ympäristön asutuksen terveydellisiin olosuhteisiin.

Toiminnalla, josta saattaa aiheutua terveyshaittaa, on oltava sijoituslupa. Luvan myöntämisen edellytykset ovat olleet TSL 10 §:ssä sekä TSA 2 §:ssä. Toiminnasta aiheutuva melu, päästöt ilmaan, veteen tai maaperään, toiminnan jätteet tai muut seikat eivät saa aiheuttaa toiminnan vaikutuspiirissä oleville terveyshaittaa. Lisäksi on huolehdittava siitä, ettei toiminnan vedenhankinnasta, viemäröinnistä tai liikenteestä aiheudu terveyshaittaa.

Terveystensuojelulaki pyrkii suojaamaan ihmisen terveyttä riippumatta siitä, mihin ympäristösektoriin terveyshaitta kohdistuu. Vaikkakin vesien pilaantumista koskeva sääntely on perustunut lähinnä vesilakiin, on myös sijoituslupaharkinnassa otettava huomioon vesien pilaantumisesta mahdollisesti aiheutuvat terveysriskit. Erityisesti tämä on tullut esille kaatopaikkaluvissa, joissa vesien terveydellinen pilaantumisvaara on ollut jopa ratkaiseva lupaharkintakriteeri (Kuusiniemi 1995). Myös muissa ympäristölaeissa on ollut säännöksiä terveystensuojeluun liittyen. Esimerkiksi jäteasetuksen 8 §:ssä säädetään, että jätteiden hyödyntämis- tai käsittelypaikka on suunniteltava, perustettava, rakennettava ja hoidettava siten, ettei siitä ja sen käytöstä aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Aiemman, ennen 1.3.2000 voimassa olleen lainsäädännön mukaan ympäristöluvan tarve tai tietyn laitoksen ympäristölupa sisällytettävien ratkaisujen määrä ei ole riippunut siitä, onko laitos suunniteltu sijoitettavaksi yksityiskohtaisesti vaiko yleispiirteisesti kaavoitetulle alueelle. Kaavoituksella ei ole ollut suoraa vaikutusta ympäristölupa sisältyvien ratkaisujen aineellisten edellytysten harkintaan. On mahdollista, että ympäristöluparatkaisu on voitu tehdä vastoin kaavoja, koska ympäristölupamenettelylaissa eikä luparatkaisuun vaikuttavissa erillisratkaisuihin ole ollut säännöksiä kaavoituksen vaikutuksista lupaharkintaan (Kuusiniemi 1995).

Käytännössä kaavat ovat kuitenkin tukeneet lupaharkintaa, vaikka niillä ei ole ollut sitovaa vaikutusta. Esimerkiksi ilmansuojelulaki ei ole säädellyt laitoksen sijoittumista, mutta sijoittuminen epäedulliseen paikkaan on voinut johtaa tavallista ankarampien lupamääräysten antamiseen. Ympäristölupapäätöksissä kaavatilanne on usein ollut selvitettyä. Sektorilaeissa kaavan ja ympäristöluvan välillä on saattanut olla ristiriitaisuuksia. Ympäristönsuojelulaki muutti tilannetta painottamalla kaavojen merkitystä. Kaavat on otettava huomioon suoraan lain nojalla (YSL 6 §:n 2 mom. 2 kohta).

Vesien pilaantumisriskiä aiheuttavaan toimintaan on voinut antaa luvan vain vesioikeus vesilaissa säädetyssä järjestyksessä. Vesilain mukaisessa lupaharkinnassa sijoituskysymyksen ratkaiseminen on ollut osa lupaharkintaa. Vesioikeuden on tullut kuitenkin harkita vain sellaisia seikkoja, jotka jäteveden johtamisen ollessa kyseessä liittyvät toiminnan vesistöläisiin seurauksiin. Ympäristönsuojelulaki muuttaa vesien pilaamiseen liittyvää lupaharkintaa siten, että uuden lain mukaisesti lupaharkinnassa on otettava huomioon laitoksen kaikki ympäristölliset vaikutukset kokonaisuudessaan.

Vesilaissa ei ole selkeää pykälää sijoitusharkinnasta, joten vesilain 10 luvun 24 §:n säännökset ovat antaneet vesien pilaamisluvissa suuntaviivat myös sijoitusharkinnalle. Luonnollisesti kaavoituksessa ja muussa yhdyskuntasuunnittelussa otetaan huomioon vesistölliset näkökohdat, mutta vesioikeus on ollut sidottu vain vesilakiin ja hakijan hakemukseen, jota vesioikeus on vain rajoitetusti voinut muuttaa (VL 16:21.2).

Vesilain lupaharkinnassa on kuitenkin aina ollut otettava huomioon ns. vahingon minimoinnin periaate, eli kaikessa toiminnassa on pyrittävä toimimaan mahdollisin vähän haittaa aiheuttaen (VL 2:3). Periaate ei nimenomaisesti koske pilaamisl-

paa, mutta on ollut johdettavissa myös vesilain 10 luvun 24 §:stä, ja näin ollen periaate velvoittaa ottamaan huomioon myös ympäristöalueiden immissioalttiuden (Hollo 1976).

Vesioikeuskäytännössä vesien pilaamisluvissa ei juurikaan ole ollut mainintoja alueen kaavoitustilanteesta. Tässä suhteessa ympäristönsuojelulaki muuttaa tilannetta korostaessaan kaavojen merkitystä ja kieltäessään toiminnan oikeusvaikutteisen kaavan vastaisen sijoittamisen (YSL 6 §:n 2 mom.). Lupapäätöksessä on myös aina oltava kuvaus alueen kaavoitustilanteesta (YSA 18 §).

Ympäristönsuojelulain (YSL 42 §) mukaan luvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta saa yksin tai yhdessä muiden toimintojen kanssa aiheutua esimerkiksi terveyshaittaa tai merkittävää muuta ympäristön pilaantumista. Lupaa voidaan lupamääräyksin ja sijoituspaikan valinnalla muotoilla edellytykset täyttäväksi. Lisäksi edellytetään, ettei toimintaa saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti.

Ympäristönsuojelulain keskeinen tavoite ja tehtävä on ihmisen terveyden suo-
jelu. Tämä on otettava kaikessa lupaharkinnassa huomioon. Lisäksi lain tavoitteena on parantaa ympäristöä pilaavan toiminnan kaikkien vaikutusten yhtenäistä huomi-
oon ottamista päätöksenteossa. Tämä tarkoittaa, että kaikkia haitallisia vaikutuksia ehkäistään niin tehokkaasti kuin mahdollista, riippumatta ympäristöelementistä, jo-
hon vaikutukset kohdistuvat. Tämä on ehkäpä keskeisin muutos suhteessa aiempaan
ympäristölupasäädäntöön ja vaikuttaa luonnollisesti myös terveyshaittojen arvioin-
tiin.

Terveyshaitta on määritelty YSL 3 §:ssä, jonka mukaan terveyshaitan käsite on
sama kuin terveydensuojelulaissa. Terveyshaittaan kuuluu konkreettinen haitta sekä
vaara tai riski terveyshaitan ilmenemisestä. Kaikenlainen terveyshaitan aiheuttami-
nen on kiellettyä, käsitteeseen ei liity merkittävyyden kynnystä.

Ympäristönsuojelulain mukaisesta toiminnasta ei saa myöskään aiheutua mer-
kittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Tässä kriteerinä puolestaan
on merkittävyys, jota harkittaisiin tapauskohtaisesti. Pilaantumisen merkittävyys riip-
puu esimerkiksi vaikutuksen voimakkuudesta, laajuudesta ja kohdealueen arvosta.
Ympäristön laatutasosta annettu raja-arvo ei kuvaa sellaisenaan merkittävän pilaan-
tumisen tasoa, vaan esimerkiksi raja-arvoa matalampikin pitoisuus saattaa olla mer-
kittävää pilaantumista. Pilaaminen ei kuitenkaan ole sallittua merkittävän pilaantu-
misen rajaan saakka.

Luvan myöntämisen edellytyksenä toiminnan vaikutusten kannalta otetaan hu-
mioon sijoituspaikka sekä muut toiminnot. Toiminnan aiheuttaman ympäristöhaitan
sallittavuus riippuu siten myös muista aluetta kuormittavista toiminnoista.

Kaavojen huomioon ottamista lupaharkinnassa korostaa säännös, jonka mukaan
toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Kaavamääräys voi siis toisin kuin
ennen olla suoraan luvan myöntämisen esteenä. Kaavanmukaisuuden selvittäminen
saattaa edellyttää lausunnon pyytämistä kunnan rakennuslautakunnalta tai kaavoi-
tusviranomaiselta.

Toiminnan sijoittumiskysymystä ratkaistaessa on lisäksi otettava huomioon
ympäristönsuojelulain säännös sijoituspaikan valinnasta (YSL 6 §):

”Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksi-
en mukaan sijoitettava siten, ettei toiminnasta aiheudu pilaantumista tai sen
vaaraa ja että pilaantumista voidaan ehkäistä. Toiminnan sijoituspaikan so-
veltavuutta arvioitaessa on otettava huomioon 1) toiminnan luonne ja pi-
laantumisen todennäköisyys sekä onnettomuusriski, 2) alueen ja sen ymp-
päristön nykyinen ja tuleva oikeusvaikutteisessa kaavassa osoitettu käyttö-
tarkoitus ja aluetta koskevat kaavamääräykset sekä 3) muut mahdolliset si-
joituspaikat alueella.”

Säännös tarkoittaa, että lupaviranomainen voi edellyttää laitoksen siirtämistä kiinteistöllä sellaiseen kohtaan, jossa pilaantumisvaikutukset voitaisiin estää helpommin. Määräyksen käyttö edellyttää yksilöityä selvitystä mahdollisuuksista toiminnan siirtämiseen.

4.10 Naapuruussuhdelain merkitys lupaharkinnassa

Naapureiden välisiä suhteita on perinteisesti säännelty naapuruussuhdelailla. Ympäristönsuojelulaki muutti lakia huomattavasti. Naapuruussuhdelaissa säänneltyyn erilliseen immissiolupajärjestelmään ei enää ollut tarvetta. Naapureita turvataan ympäristöhaitoilta säätämällä velvollisuus hakea ympäristölupaa toimintaan, josta saattaa aiheutua naapureille kohtuutonta räsitusta. Lisäksi luvan myöntämisen edellytyksenä on, ettei toimintaa saa sijoittaa kohtuutonta räsitusta aiheuttavalla tavalla.

Naapuruussuhdelain 17 §:n mukaan immissio on ollut kielletty, jos siitä aiheutuu naapurille pysyvää kohtuutonta räsitusta. Pysyvyys ja kohtuuttomuus ovat luvan myöntämisen tai epäämisen kannalta keskeiset kriteerit ja niitä on ollut arvioitava yhtenä kokonaisuutena. Pysyvyys ja kohtuuttomuus ovat olleet merkityksellisiä myös arvioitaessa naapuruusoikeudellista sietokynnystä. Näin ollen lyhytaikaisen immission kohtuuttomuus on oltava merkittävämpää ylittääkseen naapuruusoikeudellisen sietokynnyksen kuin pitkäaikaisen immission. Ympäristönsuojelulaissa ei pysyvyyskriteeriä ole mainittu.

Ympäristönsuojelulaissa haitan kohtuuttomuuden arviointiin sovelletaan muutoin naapuruussuhdelain 17 §:n perusteita. Kohtuuttomuutta arvioidaan erityisesti sijoittumisen kannalta, ottaen samalla huomioon mahdolliset lupamääräykset haittojen ehkäisemiseksi. Näin halutaan estää toimintojen sijoittuminen sopimattomiin paikkoihin, silloin kun sijoittumisen sopivuus on keskeinen toiminnan hyväksyttävyyden peruste. Koska teollisen toiminnan sijoittumista ohjataan yleensä kaavoituksella, katsotaan ettei naapuruusoikeudellisen haitan arviointiin ole useinkaan tarvetta.

Naapuruussuhdelaki on säädetty yksityisen edun turvaamiseksi naapuruussuhteessa ilmeneviltä haitoilta. Naapuruussuhdelaki on ollut erityisessä asemassa muihin nykyisen ympäristölupamenettelylain mukaiseen päätökseen sisältyviin lakeihin nähden koska, ympäristölupaviranomainen ei pääasiallisesti ole voinut antaa lupamääräystä tai evätä lupaa, ellei joku ennalta arvioiden kohtuuttomalle haitalle alttiiksi joutuva naapuri ole sitä vaatinut. Näin ollen kielteisen luparatkaisun taustalla on oltava joku haittaa kärsivä taho, pelkällä viranomaisen arvioinnilla siitä, että toiminta on sietokynnyksen ylittävää, ei toimintaa ole voitu estää. Immissioluvalla on järjestely edelleen yksityisiä etuja, lähentyminen menettelyllisesti kohti yleisiä ympäristöllisiä ja terveydellisiä yleisiä etuja turvaavia ennakkovalvontamenettelyjä ei ole muuttanut immissioluvan perusluonnetta. Näin ei kuitenkaan välttämättä ole ollut siinä tapauksessa, että immissiolupa sisältyy terveydensuojelulain tai ilmansuojelulain mukaisia ratkaisuja. Yksityisten välisten suhteiden painoarvo vähenee, kun toiminnan vaikutukset ulottuvat laajalle. (Kuusiniemi 1995)

Ympäristönsuojelulaki "häivyttää" tätä yksityisoikeudellista luonnetta säätämällä luvan edellytykseksi, ettei toimintaa saa sijoittaa naapureille räsitusta, edes lyhytaikaista, aiheuttavalla tavalla. Lupaharkinnassa tulee ottaa huomioon myös yksityiseen etuun vaikuttavat haitalliset seuraukset, vaikka vaikutuksia ei voitaisi pitää yleisen edun kannalta merkittävänä. Toiminnan sijoittaminen siten, että siitä aiheutuu naapuruussuhdelain 17 §:ssä tarkoitettua kohtuutonta räsitusta olisi siten luvan myöntämisen este, joka otetaan huomioon viran puolesta. Aiemmin lupaa ei tällä perusteella ole voitu evätä kuin haittaa kärsivän naapurin vaatimuksesta (Kuusiniemi 1995). Kyse on tältä osin muutoksesta.

Sietovelvollisuus on keskeisiä naapuruus oikeudellisia käsitteitä. Naapureilla on toisiinsa nähden edelleen sietovelvollisuus. Naapuruussuhdelain immissiotyyppejä ei ole myöskään ollut tarkoitus muuttaa. Sietovelvollisuutta on tulkittu usein ns. aikaprioriteetin kautta. Aikaprioriteetti on merkinnyt "velvollisuutta" sietää haittaa jos naapuruussuhde on syntynyt haitan ilmenemisen jälkeen. Vesilaki ei ole sellaisenaan tuntenut aikaprioriteettia, vaikkakin siihen on usein ja menestyksekkäästi vedottu vesien pilaamislupiin liittyvissä korvausvaateissa. Käytäntö on tässä suhteessa ollut vaihtelevaa. Vesilaki ei myöskään ole tuntenut nimenomaista sietokynnystä, joskin pilaantumisen käsite sisältää eräänlaisen kynnyksen. Vaikkakin aikaprioriteetin merkitys on ollut vähenemässä, on kyseessä kuitenkin muutos suhteessa aiempaan lain-säädäntöön.

4.11 Vakuudet ja vakavaraisuus lupaharkinnassa

Luvan myöntämisen edellytyksenä ympäristönsuojelulaissa on ongelmajätteen ja muiden jätteiden hyödyntämis- tai käsittelytoimintoihin lisäksi riittävä vakuus tai muu vastaava järjestely asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi.

Säännös vastaa tavoitteiltaan aiempia jätelain (44 §:n 2 kohta) vaatimuksia. Vakavaraisuuden vaatimusta on arvosteltu lähinnä siksi, että vakavaraisuus on monesti vaikea todeta siten, että voidaan olla varmoja toiminnanharjoittajan kyvystä todella selviytyä vastuistaan. YLKÄ-mietinnössä (YM 33/1998) todettiin, että:

Vakavaraisuuden määrittäminen nykyiselläänkin on epäselvää ja hankalaa. Vakavaraisuustarkastelua tulisi lupaharkinnan yhteydessä laajentaa siten, että saataisiin käsitys mm. jätteiden käsittelymaksujen kattavuudesta ja kaatopaikan jälkihoidon kustannuksiin varautumisesta.

Jätelain 44 §:n mukaan toiminnanharjoittajalta on myös voitu vaatia vastuuvakuutuksen ottamista.

Ympäristönsuojelulaissa (YSL 42 § 3 mom.) on lähdetty siitä, että ongelmajätteitä ja muita jätteitä hyödyntävällä tai käsittelevällä toiminnanharjoittajalla tulee olla taloudelliset edellytykset vastata toiminnastaan. Vakavaraisuudesta voidaan varmistua sillä, että toiminnanharjoittaja asettaa riittävän vakuuden tai esittää muun vastaavan järjestelyn asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi. Vakuuden asettaminen ongelmajätteiden hyödyntämis- ja käsittelytoiminnassa määrättäisiin luvassa toiminnan aloittamisen edellytykseksi, muilta jätteen hyödyntämis- tai käsittelytoiminnan harjoittajalta ei vakuutta tai muuta vastaavaa järjestelyä välttämättä vaadita. Tämä edellyttää, että toiminnanharjoittaja on riittävän vakavarainen tai kykenee muuten huolehtimaan asianmukaisista jätehuoltotoimenpiteistä tai että jätteen käsittelytoiminta on pienimuotoista. Vakuudelta edellytetään, että sen tulee olla lajiltaan helposti rahaksi muutettava ja määrältään sellainen, että sitä voitaisiin käyttää tarvittaessa toiminnan aiheuttamien haittojen poistamiseen, jos toiminnanharjoittaja ei voisi muutoin vastata näistä kustannuksista. Jätelain perusteluissa on yksityiskohtainen luettelo niistä seuraamuksista, joiden kattamiseksi vakuus, vastuuvakuutus tai vakavaraisuus on todettava. Ympäristönsuojelulaissa todetaan kattavuudesta ainoastaan "että sitä voitaisiin tarvittaessa käyttää haittojen poistamiseen jos..". Tarkoituksena ei liene kuitenkaan laajentaa vallitsevaa tulkintaa, koska tavoitteena on "riittävä jätehuoltotoimenpiteiden varmistaminen".

Kaatopaikkatoiminnan harjoittajalta vaadittavasta vakuudesta ja kaatopaikan asianmukaisen hoidon varmistamisesta säädetään asetuksella.

Lupapäätöksen kertoelmaosa

Lupapäätöksissä, sekä ympäristöluvuissa että jäteveden johtamisluvissa, on päätöksen alussa ollut kertoelmaosa, josta käy ilmi mitä lupaa on haettu, kuka on hakija ja miten lupahakemukseen on suhtauduttu sekä perustelut.

Ympäristönsuojelulaissa säädetään yleisesti lupapäätöksen sisällöstä (YSL 52 §):

- lupa myönnetään joko toistaiseksi tai määräajaksi
- ratkaisun perusteet ja päätöksen perustelut on käytävä ilmi
- on vastattava yksilöityihin vaatimuksiin
- jos YVA-lakia on sovellettu on käytävä ilmi miten arviointi on otettu huomioon.

Ympäristönsuojeluasetuksessa säädetään päätöksen tarkemmasta sisällöstä (YSA 18 - 22 §). Päätös rakentuu muiden hallintopäätösten tapaan kertoelmaosasta ja ratkaisuosasta. Lupapäätöksen kertoelmaosa koostuu kuten aiemminkin tiedoista hakijasta, luvan hakemisen perusteesta, asian vireille tulosta, hakemuksen käsittelystä, aikaisemmista luvista, alueen kaavoitustilanteesta, toiminnan ympäristön tilasta, laitoksen toiminnasta ja sen päästöistä sekä jätteistä, toiminnan ympäristövaikutuksista, ympäristönsuojelutoimista, jätteiden käsittelystä, riskinarvioinnista, onnettomuuksien estämiseksi suunnitelluista toimista ja toimista puhdistuslaitteiden toimintahäiriöiden aikana, pyydytyistä lausunnoista, muistutuksista ja mielipiteistä, sekä tehdyistä tarkastuksista.

Lupahakemuksen käsittelystä peritään maksu, joka määräytyy periaatteessa kuten aiempi ympäristölupapäätösten käsittelystä perittävä maksu (YM:n päätös, 240/1995). Vesiasioissa käytössä olleesta paljon pienemmästä oikeudenkäyntimaksusta luovuttiin. Ympäristöministeriössä on valmisteltu uudet päätökset ympäristöluvista perittävistä maksuista. (YM:n päätökset, 244/2000 ja 245/2000).

Muutos:

Lupahakemuksen käsittelymaksu perustuu ympäristöministeriön päätökseen ja määräytyy myös vesiasioissa hallintopäätöksen mukaisesti. Vesiasioiden lupamaksut kallistuvat.

5.1 Tiedot hakijasta

Kumotun ympäristölupamenettelyasetuksen (YLMA 2 §) mukaan lupahakemuksen tuli sisältää hakijan nimi tai toiminimi ja kotipaikka sekä laitoksen nimi, toimiala ja sijaintipaikka ja YLMA 12 §:n mukaan päätöksessä tuli olla riittävän yksityiskohtaiset tiedot laitoksesta. Vesilain 16 luvun 1 §:ssä on sanottu, että hakemusasia pannaan vireille kirjallisella kirjelmällä, sen sijaan hakijatietoja ei ole laissa tai asetuksessa yksilöity.

Hakijan nimi, laitoksen nimi, osoitteet ja puhelinnumerot on yleensä luvissa ilmoitettu tarkasti. Toiminnan harjoittajan vaihtuminen kesken lupakäsittelyn on myös kirjattu tähän kohtaan. Jos sama päätös koskee useita hakijoita, ne eritellään. Tietojen

kirjaaminen ei muutu uuden lain myötä. Uuden ympäristönsuojelulain myötä pyritään siihen, että jokaiselle hakijalle annetaan oma päätöksensä. Jos hakijalla on omistuksessaan monta eri laitosta laitoksen nimi ja osoitetiedot pitää ilmoittaa erikseen.

Ympäristönsuojeluasetuksen 18 §:ssä on säädetty että päätöksessä tulee olla hakijan yksilöintiä koskevat tiedot ja yhteystiedot. Nämä ovat yleensä hakijan nimi tai toiminimi, osoitetiedot, kotipaikka ja hakijan yhteystiedot. Hakijan yhteystiedot voidaan antaa puhelinnumerona, fax- tai e-mail-tietoina. Yhteys henkilön tai ympäristöasioista vastaavan henkilön nimi ja yhteystiedot voidaan myös todeta tässä kohdassa.

Ei muutosta:

Hakijaa koskeviin tietoihin ei tule suurta muutosta. Tiedot voivat joissain tapauksissa täsmentyä esimerkiksi puhelin-, telekopio- tai sähköpostitiedoilla uuden ympäristönsuojelulain tultua voimaan, mutta yleensä nämäkin tiedot ilmoitetaan uudemmissa päätöksissä.

5.2 Luvan hakemisen peruste

Ympäristöluvuissa on aiemman käytännön mukaan kirjattu ne erillislakien pykälät, joissa määritellään luvanhakuvelvollisuus. Luvissa on sen lisäksi usein myös mainittu vastaavien asetusten pykälät, kuten esimerkiksi käy ilmi:

- 1) *Tapauksessa, jossa lupa sisältää sijoituspaikan hyväksymistä koskevan ratkaisun, jätelain 8 luvussa tarkoitetun jäteluvan myöntämistä ja ilmansuojelulain 4 luvussa tarkoitetun ilmansuojeluilmoituksen tarkastamista koskevan ratkaisun:*
Terveystieteiden tutkimuslaitoksen asetus 17 §, kohdat 2, 32 ja 43
Jäteasetus 11 § 2 mom., kohdat 8 ja 10
Ilmansuojeluasetus 7 §, kohdat 2 ja 7

Ympäristölupamenettelylaissa oli luvan tarpeen osalta (2 ja 3 §) viittaus erillislakeihin. Naapurussuhdelain 17 §:ssä säädetään, ettei naapureille saa aiheutua kohtuutonta pysyvää rasitusta varaston tai kiinteistön pidosta, ja lain 18 §:ssä säädetään laitoksen lupatarpeesta eli sijoitusratkaisusta. Terveystieteiden tutkimuslaitoksen asetus 17 §:ssä säädetään, että toiminnoilla, joista saattaa aiheutua terveyshaittaa, on oltava sijoituslupa. Nämä toiminnot on tarkemmin säädetty asetuksella. Ilmansuojelulain 11 §:ssä säädettiin, että ilman pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan asetuksella tarkemmin säädettyyn toimintaan oli oltava lupa. Jätelain 42 §:n mukainen jätelupa oli tarpeen jätteen laitostai ammattimaiseen keräämistötoimintaan sekä muuhun vastaavaan. Näistä luvan hakemisen perusteista on tarkemmin kohdassa 3.2.1.

Vanhan vesilain 1:n luvun 19 §:n mukaan ei ilman vesioikeuden lupaa saa ryhtyä toimenpiteeseen, joka voi aiheuttaa vesistön pilaantumista (vesistön pilaamiskielto). Vesistön pilaantuminen on pykälässä tarkemmin määritelty. Vesilain 1:n luvun 20 a §:n mukaan lupa oli haettava jos valtioneuvoston päätöksellä näin määrätään, mutta päätös saattoi koskea vain niitä päästöjä joista säädetään EY:n direktiiveissä. Vesilain 1:n luvun 20:ssä määrättiin, että ilman ympäristönsuojelulautakunnan lupaa ei saa ryhtyä toimenpiteisiin, joista voi aiheutua yleistä tai yksityistä etua loukkaavia, haitallisia vaikutuksia. Tässä tarkoitettiin nimenomaan pienten vesien pilaantumisvaikutuksia. Vesilain 10:n luvun 24 §:n mukaan vesioikeus saattoi kuitenkin myöntää luvan poiketa tästä pilaamiskiellosta, eli vesioikeus saattoi myöntää luvan sellaiseen jäteveden johtamiseen, joka 1 luvun 19, 20, 20 a ja 20 b §:n mukaan oli ilman vesioikeuden lupaa kiellettyä.

Aiemmin voimassa olleiden ilmansuojelulain, jätelain, terveydensuojelulain, naapurisuussuhdelain ja vesilain säännösten mukaan luvanvaraiset toiminnot sekä vesien suojelun ennakkoimenpiteistä annetun asetuksen mukaiset toiminnot säädettiin ympäristöluvan varaiseksi.

Ympäristönsuojelulain 28 §:n mukaan lupa on lisäksi oltava ympäristön pilaantumisen varaa aiheuttavaan asetuksella tarkemmin säädettävään toimintaan sekä lisäksi 28 §:n 2 mom:ssa säädettyihin toimintoihin ja 28 §:n 3 mom:ssa mainittuun toiminnan olennaiseen muuttamiseen.

Ei muutosta: Luvan hakemisen perusteen ilmoittaminen pysyy ennallaan. Luvantarpeen määrittämisen laajuus pysyy ennallaan.

Muutos: Luvantarpeen määrittäminen tehdään yhden lain aineellisen sisällön ja asetuksen laitosluettelon (YSA 1 §) ja YSL 28 §:n 2 ja 3 momenttien mukaisesti. Nykyiseen verrattuna tilanne selkeytyy.

5.3 Asian vireilletulo ja hakemuksen käsittely

Niin aiemmissa luvissa kuin ympäristönsuojelulain mukaisissa ympäristöluvuissa tulee kirjata asian vireilletulo sekä selostaa hakemuksen käsittelyä (YSA 18 §). Asian vireilletulo päivämäärä mainitaan yleensä heti päätöksen alussa. Hakemuksen käsittelystä mainitaan vireilletulopäivämäärän lisäksi hakemuksen täydentäminen, hakemuksesta tiedottaminen ja mahdollisten asianosaisten kuuleminen. Jos hakemus on tehty väärälle viranomaiselle, tulee asia siirtää hallintomenettelylain 8 §:n mukaan toimivaltaiselle viranomaiselle (YSL 33 §).

Ei muutosta: Maininnat asian vireilletulosta ja hakemuksen käsittelystä pysyvät ennallaan.

5.4 Selvitys luvista ja alueen kaavoitustilanteesta

Ympäristölupamenettelyasetuksen 12 §:n mukaan päätöksen tuli sisältää riittävän yksityiskohtaiset tiedot laitoksesta. Päätöksen sisältöä ei ollut tarkemmin määritelty lupien ja kaavoitustilanteen osalta. Vesilain 16:23:n mukaan säädettiin, että hakemusasiassa annetussa lupapäätöksessä tuli asian ratkaisun lisäksi olla määräykset niistä seikoista, jotka päätöksessä tarkoitettua toimenpidettä suoritettaessa oli otettava huomioon. Vesilain mukaan suunnitelmaa oli joko selostettava päätöksessä tai liitettävä siihen. Hakemussuunnitelman sisältö oli tarkemmin kuvattu vesiasetuksessa (VA 42-45 ja 71 §). Vesiasetuksen 44 §:n mukaan oli alueesta laadittava asemakartta.

Aiemmin kaikki voimassa olevat ympäristö- tai vesiluvat on yleensä kirjattu päätökseen. Kaavoitustilanne on läpikäyty ympäristöluvuissa, muttei vesiluvissa. Hakemuksessa tarkoitettujen laitosten sijaintipaikka on lisäksi ilmoitettu osoitteena. Kiinteistötunnusta ei sen sijaan ole aina käytetty ympäristölupamenettelylain mukaisissa luvissa. Vesioikeuden luvissa kiinteistötunnus on tavallinen. Seuraavassa on esimerkkejä.

- 1) *Anjalankosken kaupungin terveyslautakunnan valvontaosasto on myöntänyt Laitos Oy:lle seuraavat kahdeksan sijoituslupaa: Paperikone 4. uusinta, 14.7.1983....
Kymeen lääninhallituksen myöntämä päätös ilmansuojeluilmoituksesta YA 4001, 16.1.1992.
Vesiylioikeuden päätös (VY 89/150, 29.11.1991) ja (16.4.1998) jätevesien johtamisesta ojaan ja Vääräjokeen, josta on tehty tarkistushakemus 30.6.1997..*

*Anjalankosken kaupungin 1. kaupunginosan korttelissa 1101 sijaitseva Laitos Oy:n paperitehdas ja höyryvoimalaitos.
Anjalankosken kaupungin Ummeljoen kylän tiloilla Suppala RN:o 38:63....
sijaitseva Sulennon kaatopaikka.*

- 2) *Sinkkitehdas sijaitsee X kaupungissa kiinteistöllä 41-1-2. Alue on voimassa olevassa asemakaavassa varattu teollisuus- ja varastoalueeksi.*

Ympäristönsuojeluasetuksen mukaan on esitettävä selvitys toimintaa koskevista luvista ja kuvaus alueen kaavoitustilanteesta (YSA 18 §). YSL 6 §:n mukaan sijoituspaikan valinnassa on otettava huomioon toiminnan luonteen, pilaantumisen todennäköisyyden ja onnettomuusriskin lisäksi myös nykyinen ja tuleva oikeusvaikutteisessa kaavassa osoitettu käyttötarkoitus. Oikeusvaikutteisella kaavalla tarkoitetaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia asema- tai yleiskaavoja. Ympäristöhaittojen syntymistä tulee ensi sijassa ehkäistä sijoittamalla toiminnot siten, että pilaantuminen voidaan ehkäistä tai minimoida. Lisäksi YSL 6 §:n mukaan on otettava huomioon mahdolliset muut sijoituspaikat alueella. Tällä tarkoitetaan erityisesti vaihtoehtoisia sijoittumiskohteita samalla kiinteistöllä. Tämä ei saa johtaa kokonaan uuteen hankkeeseen.

Muutos: Kaavoitustilanteen selvittäminen. Uutena asiana vesiluvissa on kaavoitustilanteen selvittäminen. Kaavoituksen merkitys vahvistuu verrattuna nykyiseen lainsäädäntöön, eikä toimintaa saa sijoittaa kaavan vastaisesti.

Ei muutosta: Laitoksen kaikki voimassa olevat ympäristö- tai vesiluvat on esitettävä.

5.5 Tiedot ympäristön tilasta

Tiedot toiminnan ympäristön tilasta on päätöksissä kuvattu enemmän tai vähemmän yksityiskohtaisesti. Tietoja ympäristön tilasta on saatu joko ympäristökeskuksista, velvoitetarkkailuraporteista tai pyydetty ulkopuolisen konsultin selvitystä.

Ympäristölupapäätöksen tulee jatkossakin sisältää ympäristöä koskeva selvitys, johon kuuluvat tärkeänä osana tiedot toiminnan ympäristön tilasta ja kohteista joihin toiminnalla on vaikutusta (YSA 18 §). Uutta tulee olemaan että koko ympäristön tilaa tulee päätöksessä lyhyesti selostaa.

Muutos: Ympäristöluvassa tulee selostaa ympäristön tila kokonaisuutena (maa, vesi, ilma).

5.6 Tiedot toiminnasta

5.6.1 Tuotantomäärä ja tuotteet

Lupapäätöksen sisällöstä oli YLMA 12 §:ssä ainoastaan vaatimuksena, että päätöksessä pitää olla riittävän yksityiskohtaiset tiedot laitoksesta. Vesilain 16 luvun 23 §:n 2 momentin mukaan suunnitelma oli selostettava vesioikeuden päätöksessä. Lisäksi vesiasetuksen 42 §:n mukaan hakemusasian suunnitelmassa tuli perustella yrityksen tarkoitus sekä selostaa suunnitellut työt ja toimenpiteet. Tuotantoa koskevat tiedot ovat keskeisiä ja laitoksen tuotantokapasiteetti ja todellinen tai oletettava tuotanto-

määrä onkin ilmoitettu yleensä kertoelmaosassa. Nämä tiedot ovat tärkeitä laitosten ympäristövaikutuksia arvioitaessa. Jäteveden puhdistamoa koskevassa lupapäätöksessä on ilmoitettu puhdistettavan jäteveden määrää ja asukasvastineluku. Teollisuuslaitosten päätöksissä ei aina löydy tuotantokapasiteettikuvauksia, sen sijaan tuotantoa ja tuotannon laajennusta koskevat tiedot yleensä löytyvät. Tuotantoa koskevat tiedot annetaan yleensä tonnia vuodessa tai, jos kysymyksessä on jäteveden puhdistamo, kuutiometreinä vuorokaudessa. Poikkeustapauksissa nämä tiedot on annettu lupapäätöksen lupaehtona.

- 1) *Tehdas Oy:n jätevesiluvassa:*
- joiden kuparin valmistuskapasiteetti on noin 150 000 t/v, nikkelinvalmistuskapasiteetti noin 40 000 t/v ja rikkihapon ja rikkidioksidin valmistuskapasiteetti noin 600 000 t/v

YSA:n 18 §:n kohdassa 8 säädetään, että lupapäätöksen kertoelmaosuudessa pitää olla tiedot toiminnasta, käytetyistä prosesseista, raaka-aineista, polttoaineista ja tuotteista. IPPC-direktiivin 6 artiklan mukaan lupahakemuksen pitää sisältää tiedot laitoksesta ja sen toiminnan luonteesta ja laajuudesta.

Muutos: Lupapäätökset täsmentyvät, koska tuotantoa ja tuotantomääriä koskevat tiedot on ilmoitettava nimenomaan päätöksen kertoelmaosassa.

5.6.2 Prosessit, jätteet ja parhaan käyttökelpoisen tekniikan kuvaus

YLMA:n mukaan hakemuksessa tuli olla tiedot laitoksen tuotannosta, ympäristövaikutusten arvioimisen kannalta merkityksellisistä prosesseista ja laitteistosta. YLMA 12 §:n mukaan päätöksessä tuli olla riittävän yksityiskohtaiset tiedot laitoksesta. Vesilaissa tai -asetuksessa sen sijaan ei ollut erikseen säädetty tuotantoprosesseista.

Laitoksen tuotantoa ja sen eri prosesseja on sekä ympäristö- että vesipäätöksissä yleensä käyty läpi. Esimerkiksi eräässä ilmansuojeluilmoituksen tarkastuslausunnossa on lyhyesti selostettu ao. tehtaiden kuparin ja nikkelin sulatusprosessit virtauskaavioineen, nikkelin valmistus, rikkihapon ja nestemäisen rikkidioksidin valmistus sekä höyryvoimalaitoksen toiminta. Kaikissa päätöksissä ei kuitenkaan ole tarkasteltu prosesseja; tämä koskee etenkin vesilain mukaisten uusintalupien päätöksiä. Vaikka sekä ilmansuojelulain (ISL 14 §) että vesilain (VL 10:2 a) mukaan oli otettava huomioon ympäristön kannalta paras käyttökelpoinen tekniikka, päätöksissä ei ole tätä asiaa mainittu tai selvitetty.

Laitoksen tuotannosta johtuvia päästöjä ja jätteitä on YSL:n ja YSA:n mukaan kuvattava tässä osassa. Prosessi- ja muista laiteteknisistä tiedoista tulee ilmetä, käytetäänkö sektorilla yleistä parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Tietojen tulee olla riittävän yksityiskohtaisia tällaisen arvion tekemiseen ja kyseiset tiedot on kirjattava päätöksen kertoelmaosaan niin yksityiskohtaisesti, että ne ovat suoraan hyödynnettävissä EU:lle toimitettavissa raporteissa, (IPPC-direktiivin art. 16 (1), jäsenmaiden raportointivelvoite komissiolle). YSA 18 §:n mukaan lupapäätöksessä tulee myös olla tiedot käytetyistä prosesseista.

Muutos: Lupapäätökset täsmentyvät, varsinkin vesilupien osalta, koska prosesseja ja muita teknisiä tietoja on päätöksessä tarkasteltava ja kuvattava uuden ympäristönsuojelulain mukaan.

Muutos: Toiminnanharjoittajan arvio parhaan tekniikan käytöstä on oltava kertoelmaosassa.

5.6.3 Raaka-aineet, energia ja polttoaineet

YLMA 2 §:n mukaisesti hakemuksen tuli myös sisältää tiedot käytettävistä raaka- ja polttoaineista sekä niiden kustannuksista. Vesilaissa tai -asetuksessa ei ole ollut vastaavaa säännöstä. Luissa on yleensä kerrottu raaka-aineiden, energian ja polttoaineiden käytöstä.

YSA 8 §:n mukaan hakemukseen on liitettävä tiedot käytetystä energiasta ja polttoaineista sekä arvio energiankäytön tehokkuudesta. YSA 18 §:n mukaan päätöksen kertoelmaosassa tulee käydä ilmi myös tiedot käytetyistä raaka-aineista ja polttoaineista. Energian tehokkuusvaatimus koskee lähinnä IPPC-direktiivin mukaisia laitoksia, koska IPPC-direktiivin 3 artiklan mukaan laitosta pitää käyttää siten, että energiankäyttö on tehokasta. Energiatehokkuutta voidaan selvittää mm. vapaaehtoisten energiakatselmusten avulla tai mikäli laitos on sitoutunut teollisuuden energiasäästösovimukseen. Selvitysvaatimuksia energiatehokkuuden parantamiseksi voidaan asettaa.

Muutos: Uuden lain myötä raaka-aineisiin, energiaan ja polttoaineisiin kiinnitetään entistä enemmän huomiota.

Uutta: Toiminnanharjoittajan arvio mahdollisimman tehokkaasta energian käytöstä.

5.6.4 Toiminnan käyttötarkkailu ja sen vaikutusten tarkkailu

Luissa on yleensä kerrottu miten laitoksen toimintaa sekä laitoksen aiheuttamia ympäristövaikutuksia tarkkaillaan tai tullaan tarkkailemaan. Jo toiminnassa olevien laitosten vesilupahakemukseen on yleensä liitetty tarkkailuohjelma, eikä luvan kertoelmaosassa yleensä ole kuin lyhyt maininta tarkkailusta. Ympäristönsuojeluasetuksen mukaan (YSA 18 §) lupapäätöksen kertoelmaosassa tulee olla maininta toiminnan käyttötarkkailusta sekä sen päästöjen ja vaikutusten tarkkailusta.

Muutos: Tarkkailuun kiinnitetään entistä enemmän huomiota ja se on kokonaisvaltaista.

5.7 Toiminnasta aiheutuvat päästöt ja jätteet

YLMA 2 §:n mukaan hakemuksen piti sisältää tarpeelliset tiedot toiminnasta aiheutuvien päästöjen määrästä ja koostumuksesta sekä arvioiduista vaikutuksista. Vesiasetuksen 71 §:n mukaan hakemuksen tuli sisältää selostus vesistöön johdettavan jäteveden koostumuksesta ja määrästä sekä siitä, mistä jätevettä johdetaan.

Toimintakuvauksen yhteydessä on yleensä myös selostettu tai arvioitu toiminnan aiheuttamat päästöt, usein taulukkomuodossa. Toimenpiteitä päästöjen rajoittamiseksi on selostettu päätöksissä, vaikkakin vaihtelevalla tarkkuudella. YSA 18 §:n mukaan tiedot toiminnasta aiheutuvista päästöistä ja jätteistä on oltava kertoelmaosassa. Myös IPPC-direktiivin 6 artiklan mukaan lupahakemuksen tulee sisältää tiedot päästölähteistä. Tarkastelu koskee kaikkia laitoksen päästöjä.

Muutos: Käytäntö tulee muuttumaan siten, että toiminnan päästöjä tarkastellaan kokonaisvaltaisesti ja näitä päästöjä rajoittavat tekniset toimet on kuvattava riittävän yksityiskohtaisesti.

5.8 Toiminnan ympäristövaikutukset

Lupaharkinnan kannalta erittäin tärkeitä tietoja ovat nimenomaan tiedot toiminnan ympäristövaikutuksista. Lupahakemuksen pitää myös sisältää arvio toiminnan eri vaikutuksista ympäristöön (YSA 9 §). Näitä tietoja on yleensä kuvattu lupapäätöksissä aikaisemminkin ja niitä tulee jatkossakin ympäristönsuojeluasetuksen 18 §:n kohdan 11 mukaan kuvata kattavasti ympäristön eri elementteihin ulottuvana. Jotta toiminnasta aiheutuvia ympäristöhaittoja voidaan päätöksissä tarkastella kokonaisuutena niistä pitää olla kuvaus kertoelmaosassa.

Muutos: Toiminnan kaikkia sekä kaikkiin ympäristöelementteihin kohdistuvia ympäristövaikutuksia kuvataan lupapäätöksen kertoelmaosassa.

5.9 Ympäristönsuojelutoimet ja jätteiden käsittely

Kuvaus suunnitelluista ympäristönsuojelutoimista sekä jätteiden hyödyntämisestä ja käsittelystä tulee olla päätöksen kertoelmaosassa (YSA 18 § kohta 11). Luvista on ennenkin kuvattu haitta-aineiden eliminoimiseksi tai vähentämiseksi tarkoitettuja muita puhdistustoimia, mahdollisia ulkoisia toimenpiteitä ja jätteiden käsittelyä.

Muutos: Kaikkiin eri elementteihin kohdistuvia ympäristönsuojelutoimenpiteitä kuvataan.

5.10 Riskien arviointi ja varautuminen onnettomuuksiin sekä häiriöihin

Onnettomuuksien estäminen ja niihin varautuminen on erittäin tärkeää ympäristöriskien ja -haittojen ennaltaehkäisyssä. Kertoelmaosassa tulee olla tieto toimintaan liittyvästä riskinarvioinnista ja onnettomuuksien ehkäisemiseksi suunnitelluista toimista ja toimista onnettomuuksien aikana sekä toimista puhdistuslaitteiden toimintahäiriön tai muiden prosessihäiriöiden aikana (YSA 18 § kohta 12).

Muutos: On kiinnitettävä entistä enemmän huomiota riskien arviointiin ja onnettomuuksien ehkäisyyn. Kuvaus toimenpiteistä on oltava kertoelmaosassa.

5.11 Lausunnot, muistutukset, mielipiteet ja vastineet

Ympäristönsuojelulain mukaisen lupapäätöksen kertoelmaosassa tulee olla maininta pyydytyistä lausunnoista, mahdollisesti tehdyistä muistutuksista ja esitetyistä mielipiteistä, annetuista vastineista sekä niiden pääasiallisesta sisällöstä (YSA 18 § kohta 14). Päätöksessä ei enää, kuten vesiluvissa, referoida jokaista muistutusta tai huomau-

tusta erikseen, vaan asia todetaan lyhyesti. On kuitenkin vastattava kaikkiin lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin. Tämä tehdään lupapäätöksen ratkaisuosassa.

Muutos: Lausuntojen, muistutusten, vaatimusten ja mielipiteiden pääasiallinen sisältö pitää olla kuvattuna.

5.12 Tehdyt tarkastukset

Mikäli lupaviranomainen on paikan päällä tehnyt tarkastuksia, on siitä mainittava YSL 18 §:n mukaan kertoelmaosassa. Tämä on aiemminkin mainittu päätöksissä.

Ei muutosta: Tehdyistä tarkastuksista mainitaan, kuten ennenkin, päätöksen kertoelmaosassa.

5.13 Uudistuksen keskeiset vaikutukset päätöksen kertoelmaosaan

Yleisesti ottaen kertoelmaosa muuttuu tekniikkakuvausten osalta, koska BAT-arvio sektorilla yleisesti sovellettavan tekniikan osalta on sisällytettävä kertoelmaosaan. Ympäristönsuojelulain aiheuttamia muita täsmennyksiä tai muutoksia ovat:

- Luvantarpeen määrittäminen tehdään yhden laitoslue-ttelon (YSA 1 §) sekä YSL 28,2 ja YSL 28,3 momenttien mukaan, joten tilanne selkeytyy.
- Jokaista muistutusta ja vaatimusta ei tarvitse erikseen referoida. Muutos koskee vesilupia.
- Olemassa olevien lupien ja kaavoituksen tilannetta selvitetään tarkemmin.
- Kuvaus päästöistä, jätteistä niiden käsittelystä, tarkkailusta ja ympäristövaikutuksista on kokonaisvaltaista.
- Yksityiskohtaiset tekniikkatiedot ja arviot BAT:sta.
- Kuvaus riskien arvioinnista ja onnettomuuksiin varautumisesta on entistä tärkeämpi.

6

Lupapäätöksen ratkaisuosassa

Ympäristönsuojelulain mukaisen lupapäätöksen ratkaisuosassa on eritellysti osoitettava luvan myöntämisen edellytysten olemassaolo ja perusteltava luvan määräykset. Päätökseen ja sen perusteluihin sovelletaan hallintomenettelylain 23 ja 24 §:ien perusteluvollisuutta. Lupapäätöksen ratkaisuosan sisällöstä säädetään tarkemmin asetuksella (YSA 19 §).

Ympäristönsuojelulain mukaisen lupapäätöksen ratkaisuosassa (YSL 52 § ja YSA 19 §) tulee käydä ilmi ympäristönsuojeluasetuksessa mainitut seikat. Ratkaisuosassa esitetään eritellysti:

- 1) asian ratkaisu ja miten asiassa tehty vaatimukset ja mahdollinen YVA-lain mukainen arviointiselvitys ja yhteysviranomaisen lausunto on otettu huomioon
- 2) luvan myöntämisen edellytysten varmistamiseksi annetut ja valvonnan kannalta tarpeelliset lupamääräykset
- 3) tärkeimpien pilaantumista aiheuttavien aineiden päästöjen raja-arvot (YSA:n liite 2)
- 4) määräykset merkittävistä päästöistä, jotka leviävät ympäristöön Suomen valtion rajojen ulkopuolelle
- 5) määräykset ympäristön pilaantumisen vaaraa ehkäisevistä toimenpiteistä
- 6) määräykset toiminnan ja sen vaikutusten tarkkailusta
- 7) mahdolliset korvausmääräykset
- 8) luvan voimassaolo ja tarkistaminen
- 9) mahdollinen määräys täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta
- 10) käsittelymaksu

Ympäristönsuojeluasetuksen 19.3 §:n mukaan lupapäätöksessä on tarvittaessa käytävä ilmi, miten ympäristöasioiden hallintajärjestelmät tai energiasäästösopimuksiin perustuvat toimet ja raportointi on otettu huomioon lupamääräyksiä asetettaessa. Päätöksessä on myös mainittava asetuksen nojalla annettujen ankarampien säännösten noudattamisesta (YSL 56 §).

Tämän lisäksi lupapäätöksen ratkaisuosassa on ilmettävä:

- 1) perustelut luvan myöntämiselle tai lupahakemuksen hylkäämiselle
- 2) perustelut annetuille määräyksille
- 3) perustelut korvausten määräämiselle
- 4) perustelut mahdollisen täytäntöönpanon määräyksen antamiselle
- 5) maksun määräytymisen perusteet sekä
- 6) sovelletut oikeusohjeet.

Päätökseen on liitettävä kuten nykyisinkin valitusosoitus tai ilmoitus mahdollisesta valituskiellosta. Ympäristönsuojelulaissa säädetään siten lupamääräyksistä täsmällisemmin ja yksityiskohtaisemmin kuin nykyisessä lainsäädännössä. Lain soveltamista helpotetaan ryhmittelemällä lupamääräyksiä koskevat säännökset määräysten tarkoituksen mukaan.

6.1 Asian ratkaisu, vaatimukset ja mahdollinen YVA-selvitys

Lupa-asian ratkaisu on yleisesti sekä vesi- että ympäristöluvista aina esitetty tärkeimpänä asiana heti ensimmäiseksi päätöksen ratkaisuosassa. Kannanotot asiassa tehtyihin vaatimuksiin ja YVA-lain mukaiseen arviointiselostukseen sekä yhteysviranomaiseen lausuntoon on lyhyesti tuotu esiin tässä kohdassa.

Ympäristönsuojelulain mukaisessa lupapäätöksessä tulee myös ensimmäiseksi esittää asiassa tehty ratkaisu ja pykälät, joihin se perustuu. Tarkemmat perustelut esitetään myöhemmin lupapäätöksen perusteluosassa. On myös esitettävä miten muistutuksissa tehdyt yksilöidyt vaatimukset on päätöksessä otettu huomioon. Jos hankkeeseen on sovellettu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia, ympäristöluvasta tulee myös käydä ilmi, miten YVA-lain mukainen arviointiselvitys ja yhteysviranomaisen lausunto on otettu huomioon lupaharkinnassa (YSA 19 §). Säännös on tarkoitettu vastaamaan pääpiirteissään ympäristölupamenettelylakia ja aiempaa vesilakia. Ympäristölupapäätöstä harkittaessa on otettava huomioon ympäristönsuojelulain yleiset pilaamiskiellot. Kiellettyä on maaperän pilaaminen (YSL 7 §), pohjaveden pilaaminen (YSL 8 §) ja meren pilaaminen Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolella (YSL 9 §). Kieltoja on tarkemmin selostettu kohdissa 4.5.1 - 4.5.4. Yleisten kieltojen merkitys vastaa jäte- ja vesilaissa olevien kieltojen merkitystä eikä siten tuo muutoksia lupakäytäntöön. Kiellot ovat voimassa vaikka niitä ei kirjatakaan päätökseen. Käytäntö ei tule muuttumaan tältä osin.

Ei muutosta:	Selostuksiin asian ratkaisusta ja kannanotoista tehtyihin vaatimuksiin ja mahdollisen YVA-lain arviointiselostukseen ei ole tulossa muutoksia.
Muutos:	Vesilupajärjestelmän käytäntö, jossa päätöksessä vastataan erikseen jokaiseen muistutukseen ja vaatimukseen, tulee muuttumaan siten, että vain yksilöityihin vaatimuksiin vastataan. Ympäristölupien kohdalla vastauksien antamisessa tapahtuu tarkennus.

6.2 Lupamääräykset päästöistä, melusta ja jätteistä

Lupamääräykset annetaan muun muassa luvan myöntämisen edellytysten täyttämiseksi. Viranomaisen arvioi edellytykset lupahakemuksen ja sen liitteenä olevan selvityksen sekä mahdollisten lisäselvitysten perusteella. Lupamääräyksiä harkittaessa on otettava huomioon ympäristönsuojelulain yleiset periaatteet ja velvollisuudet (YSL 4 ja 6 §) sekä jätelain yleiset velvollisuudet (JäteL 4 ja 6 §).

6.2.1 Lupamääräykset päästöistä, melusta ja jätteistä

Emissiomääräyksiä tarkasteltaessa on verrattu muun muassa tapausaineistossa (Liite II, Case 1-8) aiemman lainsäädännön mukaan annettuja lupamääräyksiä päästöistä ja jätteistä ympäristönsuojelulain mukaan annettaviin lupamääräyksiin. Ympäristönsuojelulain nojalla annetut lupamääräykset ovat sääntelytavaltaan periaatteessa samanlaisia kuin vesilain tai ympäristölupamenettelylain nojalla annetut lupamääräykset päästöistä ja jätteistä. Päästöpaikan sijainnista on myös mainittava määräyksessä.

Päästömääräys (YSL 43 §) annetaan aineiden pitoisuusmääräyksenä tai kokonaismääränä tiettyä aikayksikköä kohden tai aineen määränä esimerkiksi energialaitoksen sisään syötettyä energiaa kohden. Päästön koostumus voidaan määrätä eri aineiden pitoisuuksina. Päästömääräys voi koskea myös päästötapaa, -paikkaa, -korkeutta ja -suuntaa. Päästöarvot ilmoitetaan sitovina tai ohjeellisina ja niiden tulee olla päätöksen ratkaisuosassa.

Päästömääräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan eli BAT:iin. Lupaharkinnassa BAT-vaatimuksen toteutumista on selvitettävä vertaamalla lupahakemuksen mukaista toimintaa mahdollisimman samantapaiseen toimintaan, jota pidetään BAT-vaatimuksen täyttämänä. Tarkastelussa tulee ottaa huomioon EY-komission julkaisemat IPPC-direktiivin art. 16 (2) mukaiset tiedot BAT:sta ja muiden kansainvälisten järjestöjen kuten HELCOM- ja OSPARCOM-suositukset ja päätökset. Suomen on raportoitava Ospamille päätösten toteutumisesta.

Lupamääräysten raja-arvoja määriteltäessä on otettava huomioon kyseisen toiminnan tekniset erityisominaisuudet ja muut BAT:n soveltamiseen liittyvät seikat, kuten esimerkiksi olemassa olevan tuotannon kehitysvaihe ja toiminnan oletettava käyttöikä sekä paikalliset luonnonolosuhteet.

Lupamääräysten päästöarvoina voidaan esittää aineiden pitoisuuksia päästöissä tai prosentuaalisesti ilmaistuja puhdistustehovaatimuksia. Päästörajoituksiin voi sisältyä laitteille tai niiden käyttämiselle asetettuja rajoituksia tai tasovaatimuksia. Päästöarvoja voidaan antaa myös vertailuarvoina, niille voidaan asettaa aikarajoja, määrätä sijoittamisesta tai kieltää päästö kokonaan. Päästöjen tai jätteen haitta-aineiden selvittämisestä voidaan antaa määräys, jos tiedetään tai epäillään päästön tai jätteen sisältävän haitta-aineita, muttei tunneta niiden pitoisuutta.

Päästöjen sääntely vastaa eri EY:n direktiivejä, kuten IPPC-direktiivin 9 artiklan 3 ja 4 kohtia. IPPC-direktiivin 3 momentissa säädetään toiminnanharjoittajan perusvelvollisuuksien yleisistä periaatteista. Päästöjä koskevat periaatteet ovat:

- pilaantumista on estettävä käyttäen parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa
- laitos ei saa aiheuttaa merkittävää pilaantumista
- jätteiden syntymistä on vältettävä

Seuraavassa muutama esimerkki päästöjen raja-arvoja koskevista lupamääräyksistä.

- 1) *Mereen johdettavien hiilivetyjen määrä saa olla enintään 200 kg kuukaudessa ja vinyylikloridimonomeerin määrä saa olla enintään 20 kg kuukaudessa, kuitenkin enintään 160 kg vuodessa.*
- 2) *Prosessivedet on käsiteltävä siten, että niistä aiheutuu purkuvesistöön enintään seuraava kuormitus: Cu < 10 kg/vrk, Ni < 10 kg/vrk, Zn < 10 kg/vrk, As < 5 kg/vrk, Pb < 3 kg/vrk, Cd < 0,3 kg/vrk, Hg < 10 kg/vuosi.*
- 3) *Ilmaan johdettavat raskasmetalli- ja arseenipäästöt saavat olla korkeintaan Cu < 12 t/a, Ni < 5 t/a, Pb < 5 t/a, As < 2 t/a ja Hg < 20 kg/a.*
- 4) *Rikkihappotehtaiden rikkiyhdisteiden päästöt kilogrammoina rikkidioksidia sataprosenttiseksi rikkihapoksi laskettuna tuotetonnia kohti saavat 1.1.1997 alkaen olla enintään 2,7 kg SO₂/tuotonni.*

Lupamääräyksiä voidaan myös antaa jonkun laitteen melupäästöistä, mutta melua koskeva rajoitus annetaan yleensä immissiotasona. Esimerkki melua koskevasta raja-arvosta.

- 5) *...toiminnasta aiheutuva melu lähimmissä häiriintyvissä kohteissa ei arinakatilan... käyttöönoton jälkeen saa ylittää päivällä klo 7 - 22 ekvivalenttimelutasoa 55 dB (LAeq).*

Lupamääräyksiä voidaan antaa kuten aiemman lainsäädännön mukaankin jätteistä sekä niiden synnyn ja haitallisuuden vähentämisestä (YSL 43 §). Jätelain toiminnalle ja jätehuollolle asettamat vaatimukset on tällöin huomioitava. Jätteitä koskevia lupamääräyksiä on ympäristöluvuissa annettu paljon ja ne ovat olleet hyvin yksityiskohtaisia. Jätteitä koskevat määräykset muuttuvat todennäköisesti jonkin verran kun päästöjä ja jätteitä tarkastellaan kokonaisvaltaisesti. Esimerkkejä nyt käytössä olevista lupamääräyksistä.

- 6) *Hyötykäyttökelpoiset jätteet, kuten keräyskelpoinen paperi- ja pahvi-jäte, kunostuskelpoiset muovi- ja metalliastiat sekä metalli-, teräs-, pelti- ja rautaromu on kerättävä erilleen ja toimitettava hyödynnettäviksi asianmukaiseen käsittelyyn. Vain hyötykäyttöön kelpaamattomat jätteet voidaan toimittaa kaatopaikalle, mikäli ne eivät sisällä ongelmajätteiksi luokiteltavia aineita siinä määrin, että kyseessä jätteet on luokiteltava ongelmajätteiksi. (JäteL 6 §, 15 §)*
- 7) *Ongelmajätteet, kuten öljyä sisältävät jätteet, raskaan polttoöljyn tuhka, liuotin- ja lääkejätteet, leikkuunesteet, akut, raskasmetalliparistot, muuntajaöljyt, loisteputket sekä elohopeahöyrylamput, on toimitettava ongelmajätteen käsittelyluvan tai ympäristöluvan saaneeseen laitokseen tai kiinteistölle, jonka hyväksytyssä jätehuoltosuunnitelmassa tai ympäristöluvassa vastaavan jätteen vastaanotto on hyväksytty...*
- 8) *Ongelmajätteet on varastoitava suljetuissa ja asianmukaisesti merkityissä astioissa sisätiloissa tai katettuina. Nestemäisessä muodossa olevat ongelmajätteet on varastoitava tiiviillä ja reunakorokkein varustetulla alustalla siten, ettei niistä aiheudu vaaraa tai haittaa ympäristölle. Ongelmajätteiden pääsy maaperään ja viemäriin on estettävä. Öljyjätteeseen ei saa varastoinnin aikana sekoittaa muuta jätettä tai ainetta eikä eri öljyjätelaatuja saa tarpeettomasti sekoittaa keskenään. Asianmukainen ongelmajätevarasto on rakennettava vuoden 1995 aikana. Sen valmistumisesta on ilmoitettava .. kaupungin ympäristölupaviranomaiselle ja .. ympäristökeskukselle. (JäteL 4 §, 6 §, 22 §, 44 §, JA 5 §, 6 §, VNp 541/93 ThL61 §)*
- 9) *Toimitettaessa ongelmajätteitä tehtaalta edelleen käsiteltäväksi tai hyödynnettäväksi on jätteen kuljettajalla oltava kuljetuksen aikana mukana ongelmajätettä koskeva siirtoasiakirja, jonka ongelmajätteen vastaanottaja allekirjoittaa ottaessaan vastaan jätteen. Siirtoasiakirjan tulee sisältää seuraavaa:*
  - tiedot ongelmajätteen tuottajasta sekä paikasta ja toiminnasta, jossa jäte on syntynyt
  - tiedot ongelmajätteen vastaanottajasta ja kuljetuksen suorittajasta, kuljetusajasta, pakkaus- ja kuljetustavasta sekä kuljetukseen liittyvistä mahdollisista vakuutuksista
  - tiedot ongelmajätteen määrästä, nimestä, ominaisuuksista, koostumuksesta, olomuodosta, väristä sekä hyödyntämis- ja käsittelypaikasta ja käsittelymenetelmästä. (JäteL 9 §, 44 §, JA 5 §, 6 §)
- 10) *Vahinko- ja onnettomuustilanteiden varalle tulee tehtaalla olla saatavilla riittävä määrä imeyttämismateriaalia. (JäteL 4 §, 6 §, ThL 61 §)*

6.2.2 Määräykset tärkeimmistä pilaantumista aiheuttavista aineista

Ympäristönsuojelulain 43 §:n mukaan on annettava tarpeelliset määräykset päästöistä, niiden ehkäisemisestä ja muusta rajoittamisesta. Ympäristönsuojeluasetuksen mukaan on erityisesti tärkeimmistä pilaantumista aiheuttavista aineista (YSA:n liitteessä 2) annettava raja-arvoja, jos ne voivat aiheuttaa haitallisia ympäristövaikutuksia. Ilman pilaantumista aiheuttavat aineet ovat mm. rikin ja typen oksidit, haihtuvat orgaaniset yhdisteet, metallit, kloori ja fluori. Veden pilaantumista aiheuttavia aineita ovat mm. orgaanihalogeeni- ja orgaanifosforiyhdisteet, karsinogeeniset aineet, metallit ja rehevöitymistä aiheuttavat aineet.

Myös IPPC-direktiivin 9 artiklan 3 momentissa säädetään, että luvan tulee käsitellä päästöjen raja-arvot pilaaville aineille, erityisesti sen liitteessä III luetuille aineille. IPPC:n liite III on sama kuin YSA:n liite 2.

Lisäksi siellä tarpeen vaatiessa tulee olla maaperän ja pohjavesien suojelua sekä laitoksen jätehuoltoa koskevat määräykset. Edellä on mainittu esimerkkejä päästöjä koskevista raja-arvoista.

Muutos: Ympäristön pilaamista ja terveyshaittaa aiheuttavia aineita tarkastellaan erityisen tarkasti.

6.2.3 Määräykset kaukokulkeutumisesta ja rajat ylittävistä päästöistä

IPPC-direktiivissä säädetään kuinka jäsenvaltioiden on meneteltävä niiden hankkeiden osalta, joista saattaa olla tiettyjä seurauksia toisessa jäsenvaltiossa (IPPC-direktiivi 17 artikla). Hakemukset on annettava naapurivaltiolle tiedoksi, jotta valtio voi ottaa kantaa viranomaisen päätökseen. IPPC-direktiivin mukaisesti kaikissa tapauksissa lupaehdoissa on annettava määräyksiä kaukokulkeutuman tai rajojen yli leviävän saasteen rajoittamiseksi mahdollisimman vähäiseksi.

Ympäristönsuojelulakiin ei sisälly tämän vaatimuksen mukaisia määräyksiä, koska pohjoismaiset asiaa koskevat sopimukset säätelevät jo kattavasti kyseisen tilanteen. Ympäristönsuojelulain mukaan päätöksen lupaehdoissa on annettava kuitenkin määräyksiä kaukokulkeutuman tai rajojen yli leviävän saasteen rajoittamiseksi mahdollisimman vähäiseksi.

Tästä johtuen myös ympäristönsuojeluasetukseen (YSA 19 §:n kohta 4) on kirjattu, että lupapäätöksen pitää sisältää määräyksiä sellaisista merkittävistä ilma- ja vesipäästöistä, jotka leviävät Suomen valtion rajojen ulkopuolelle. Tämä aiheuttaa rajat ylittävien päästömääräysten tarkennusta verrattuna aiempaan tilanteeseen.

Muutos: Päästömääräykset rajoja ylittävälle päästöille tarkentuvat.

6.2.4 Keskeiset vaikutukset päästö-, melu- ja jätemääräyksiin

Ympäristöluvassa annettavat määräykset ovat sääntelyltään samanlaisia kuin ympäristölupamenettely- ja vesilainsäädännössä. Ympäristönsuojelulain tarkoituksena ei ole sinänsä muuttaa vakiintunutta käytäntöä. Muutoksia voi kuitenkin aiheutua, kun päästöt eri elementteihin, kuten vesiin, ilmaan ja maahan sekä melupäästöt arvioidaan kokonaisuutena ja päästöarvojen on kaikilta osin perustuttava parhaaseen käytökelpoiseen tekniikkaan.

Päästörajojen laskentatavat tulevat yhtenäistymään tulevan yhtenäisluvan mukaisessa käytännössä, jossa kaikki päästöt ja niiden ympäristövaikutukset tarkastellaan samassa luvassa. Päästömääräykseen liittyy kiinteästi se, kuinka ja millaisella menetelmällä päästöä mitataan. Mittausten ja tutkimusten laadunvarmistukseen tul- laan kiinnittämään entistä enemmän huomiota. Ympäristöministeriö voi asetuksella säätää mittaus- ja testausmenetelmistä sekä standardeista ja laskentamenetelmistä (YSL 108 §). Lupapäätöksessä tuskin jatkossakaan sidotaan määräys tiettyyn analyysime- netelmään, vaan tarkkailuohjelman hyväksyntään liitetään todennäköisesti mittaus- ten laadunvarmistus.

- Ei muutosta:** Ympäristöluvassa annettavat lupamääräykset päästöistä ja jätteistä ovat sääntelytavaltaan samanlaisia kuin vesilain nojalla tai ympäristölupamenettelylain mukaisessa menet- telyssä annetut määräykset. Käytäntö säilyy tältä osin.
- Muutos:** Ilma, vesi- ja melupäästöt sekä jätteet on käsiteltävä yhdessä ja niitä koskevia lupamääräyksiä tulee tarkastella yhtenäi- sesti. Niiden vaikutuksia on arvioitava kokonaisuutena.
- Muutos:** Ympäristönsuojeluasetuksen liitteen 2 mukaiset ympäris- tölle ja terveydelle vaaralliset aineet tarkastellaan erityi- sen tarkasti ja niille määrätään tarvittaessa raja-arvot.
- Muutos:** Vesiasioita koskevissa ympäristöluvista tulee noudattaa sekä ns. yhdennettyä tarkastelua lupaharkinnassa, että ot- taa huomioon joko EY:stä tai kansallisesti annettuja ympä- ristönlaatunormeja.
- Muutos:** Raja-arvojen on aina oltava ratkaisuosassa.
- Muutos:** Päästöarvot sidotaan entistä selvemmin parhaaseen käyt- tökelpoiseen tekniikkaan.
- Muutos:** Maanrajat ylittävillä päästöillä tarkemmat määräykset.

TAULUKKO 8. Määräykset päästöille.

VANHA LAINSÄÄDÄNTÖ

Ilmansuojelulaki

15 § Ilmaluvassa annetaan.. tarpeelliset lupamääräykset päästöjen rajoittamisesta, muista päästöjä koskevista suojelutoimista ...

Lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon edellä 7 §:n 2 momentissa mainitut seikat.

7 § 2 mom... on otettava huomioon sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön, ilman pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ilmansuojelun kannalta sekä näiden toteuttamisen tekniset ja taloudelliset edellytykset.

Terveydensuojelulaki

10 § 2 mom. Sijoitusluvassa annetaan tarvittavat määräykset terveyshaittojen ehkäisemisestä sekä valvonnasta.

Jätelaki

4 § Yleiset huolehtimisvelvollisuudet

Kaikessa toiminnassa on huolehdittava siitä, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän ja ettei jätteestä aiheudu merkityksellistä haittaa tai vaikeutta jätehuollon järjestämiselle eikä vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle...

6 § Jätehuollon järjestämistä koskevat yleiset huolehtimisvelvollisuudet.

Jätehuolto on järjestettävä siten, että:

- 1) jätteen haltijan on huolehdittava jätehuollon järjestämisestä
- 2) jäte on hyödynnettävä
- 3) ensisijaisesti on pyrittävä hyödyntämään jätteen sisältämä aine ja toissijaisesti..energia
- 4) ..ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle
- 5) .. on käytettävä parasta taloudellisesti käyttökelpoista tekniikkaa
- 6) jätettä ei saa hylätä tai käsitellä hallitsemattomasti
- 7) jätteet on kerättävä ja pidettävä toisistaan erillään..
- 8) erilaatuisia ongelmajätteitä ei saa sekoittaa keskenään...
- 9) milloin sekoittuminen on tapahtunut on erottelu tehtävä..
- 10) jätteet on käsiteltävä..
- 11) jätehuolto pyrittävä suunnittelemaan...

YMPÄRISTÖNSUOJELULAKI

YSL 43 § Lupamääräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi

Ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset:

- 1) päästöistä, niiden ehkäisemisestä ja muusta rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista;
- 2) jätteistä sekä niiden synnyn ja haitallisuuden vähentämisestä; ...

Jos 1 momentin mukaisilla määräyksillä muussa kuin teollisessa toiminnassa tai energiantuotannossa ei toiminnan luonteesta johtuen voida riittävästi ehkäistä tai vähentää ympäristöhaittoja, voidaan luvassa antaa tarpeelliset määräykset tuotantomäärästä, -ravinnosta tai -energiasta.

Lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset että taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet. Päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevien lupamääräysten tulee perustua parhaaseen käytökelpoiseen tekniikkaan. Lisäksi on tarpeen mukaan otettava huomioon energian käytön tehokkuus sekä varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niiden seurausten rajoittamiseen.

YSA 19 § Lupapäätöksen ratkaisuosan sisältö

- 2) luvan myöntämisen edellytysten varmistamiseksi annettavat ja valvonnan kannalta tarpeelliset lupamääräykset;
- 3) tämän asetuksen liitteen 2 mukaisia aineita ja yhdisteitä koskevat päästömääräykset, jos näitä aineita tai yhdisteitä voi päästä ympäristöön sellaisia määriä, että toiminnasta voi aiheutua haitallisia ympäristövaikutuksia;
- 4) määräykset sellaisista merkittävistä päästöistä, jotka leviävät ympäristöön Suomen valtion rajojen ulkopuolelle

Jatkuu seuraavalla sivulla.

44 § Jäteluvan myöntäminen. Jätelupa myönnetään jos

- 1) toiminta täyttää tässä laissa ja sen nojalla säädetty ja määrätty vaatimukset
- 2) jos jätteen hyödyntämis- tai käsittelytoiminnan taikka ongelmajätteen keräämistoiminnan harjoittajan on... riittävän vakavarainen, tai jos.. on otettu vastaan riittävä vastuuvakuutus tai asetettu muu riittävä vakuus
- 3) jos jätteen hyödyntämis- tai käsittelytoiminnan taikka ongelmajätteen keräämistoiminnan harjoittajan käytettävissä on riittävä asiantuntemus.

Jäteasetus

8 § Jätteen hyödyntäminen ja käsittely.

Jätteiden hyödyntämis- tai käsittelypaikka on suunniteltava, perustettava, rakennettava siten, ettei siitä eikä sen käytöstä aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle..

Vesilaki

VL 10:2 a Tämän luvun nojalla annettavassa luvassa on vesien ja meriympäristön suojelemiseksi pilaantumiselta otettava huomioon ympäristön kanalta paras käyttökelpoinen tekniikka.

VL 1:23a. 3: Mitä tässä pykälässä säädetään vaarallisten aineiden johtamisesta vesistöön, koskee myös sellaista puhdistamolietteen päästämistä vesiin, jota tarkoitetaan yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetussa neuvoston direktiivissä 91/271/ETY.

10:24 a Myöntäessään 24 §:ssä tarkoitetun luvan vesioikeuden tulee antaa tarvittavat määräykset johdettavan jäteveden tai muun aineen määrästä ja koostumuksesta sekä siitä, miten sitä päästetään vesistöön (päästömääräykset).

YSA:n liite 2

Tärkeimmät pilaantumista aiheuttavat aineet päästöjen raja-arvoja asetettaessa

Päästöt ilmaan

- 1) rikin oksidit ja muut rikkiyhdisteet
- 2) typen oksidit ja muut typpiyhdisteet
- 3) hiilimonoksidi
- 4) haihtuvat orgaaniset yhdisteet
- 5) metallit ja niiden yhdisteet
- 6) hiukkaset
- 7) asbesti, suspendoituneet hiukkaset ja kuidut
- 8) kloori ja sen yhdisteet
- 9) fluori ja sen yhdisteet
- 10) arseeni ja sen yhdisteet
- 11) syanidit
- 12) aineet ja valmisteet, joilla osoitetaan olevan ilman välityksellä karsinogeenisia, mutageenisia tai lisääntymiseen vaikuttavia ominaisuuksia
- 13) polyklooratut dibentsodioksiinit ja polyklooratut dibentsofuraanit..

Päästöt vesiin:

- 1) organohalogeenyhdisteet ja aineet, jotka vesiympäristössä voivat muodostaa sellaisia yhdisteitä
- 2) organofosforiyhdisteet
- 3) orgaaniset tinayhdisteet
- 4) aineet ja valmisteet, joilla osoitetaan olevan karsinogeenisia, mutageenisia tai lisääntymiseen vaikuttavia ominaisuuksia
- 5) pysyvät hiilivedyt ja pysyvät ja biokertyvät myrkylliset orgaaniset aineet
- 6) syanidit
- 7) metallit ja niiden yhdisteet
- 8) arseeni ja sen yhdisteet
- 9) biosidit ja kasvinsuojeluaineet
- 10) suspendoituneet aineet
- 11) rehevöitymistä aiheuttavat aineet, erityisesti nitraatit ja fosfaatit
- 12) Hapittasapainoon epäedullisesti vaikuttavat aineet.

6.3 Immissiomääräykset

Pilaantumisen ehkäisemistä koskevia määräyksiä voidaan asettaa myös ympäristön laatutason turvaamiseksi (YSL 43 § 1 mom kohta 5). Immissiomääräyksiä annetaan laitokselle, jotta voidaan varmistua siitä, että ympäristön laatu on hyväksyttävä. Tämä vastaa aiempaa lainsäädäntöä (ISL 9 §, naapuruussuhdelain 17 § ja vesilaki 1:19 §, 1:20 a §, 1:22 ja 22 a § ja 1:23 a ja b §:t.) EY:n lainsäädäntö ei estä jäsenvaltiota säätämästä omia ympäristön laatumormeja, jos direktiivien minimivaatimukset täytetään.

Immissiorajat tulisivat kysymykseen enimmäkseen meluraja-arvoja asetettaessa, mutta myös päästöille ilmaan voidaan asettaa immissioraja-arvoja, jos päästöillä ilmaan on esimerkiksi ihmisen terveyteen haitallinen vaikutus. Ympäristön laatuason huononeminen voi olla päästön mitoitustavusteena. Immissioraja-arvoja on joissain tapauksissa käytetty aiemminkin. Immissiomääräyksiä annettaessa tulee ottaa huomioon toiset samaa ympäristöä kuormittavat toiminnot.

Vesiasioiden osalta lupakäsittelyyn tulee uusi selkeä näkökohta, kun Suomessa siirrytään yhdenmukaiseen tarkasteluun lupaa harkittaessa. Myös päästöjen raja-arvot voivat olla samanaikaisesti ympäristölaatumormien kanssa voimassa.

Raportin lupapäätösaineistossa oli myös poikkeuksellinen esimerkki (1) immissiopäätöksestä. Lupamääräys oli nimenomaan annettu, koska laitos merkittävästi vaikutti paikkakunnan ilman laadun huononemiseen.

- 1) *Laitoksen päästöistä aiheutuva ulkoilman rikkidioksidipitoisuuden tuntikeskiarvo ei 31.12.1999 jälkeen saa ylittää arvoa $250 \mu\text{g}/\text{m}^3$ eikä rikkidioksidipitoisuuden vuorokausikeskiarvo arvoa $80 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Tuntikeskiarvoista kuitenkin 1 % saa 30 vrk:n aikana ylittää arvon $250 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ja vuorokausikeskiarvoista enintään yksi arvon $80 \mu\text{g}/\text{m}^3$.*
- 2) *Tehtaan toiminnasta aiheutuva melutaso ei saa ylittää asuntoalueella ulkona päivällä (klo 7 - 22) eikä yöllä (klo 22 - 7) A-painotettua ekvivalenttitasoa (L_{Aeq}) 55 dB. Sama määräys koskee opetukseen käytettävien tms. melulle herkkien julkisten rakennusten alueita. tarvittaessa on tehtävä melun leviämisseelvitys. (Thl 26 §, ThA 18 §)*

6.4 Viemäripäästöjä koskevat määräykset

Nytemmin kumotun vesilain 1 luvun 23 b §:n mukaan valtioneuvoston päätöksellä voitiin määrätä ettei ympäristölle tai terveydelle vaarallista ainetta saanut johtaa yleiseen viemäriin tai että sitä sai johtaa sanottuun viemäriin vain päätöksestä ilmenevin edellytyksin ja rajoituksin.

Vesi- ja viemärilaitoksista annetun lain (982/1977) 11 a §:ssä säädetään, että vesi- ja viemärilaitoksen viemäriin johdettavan jäteveden laadusta, esikäsittelystä ja tarkkailusta voidaan määrätä valtioneuvoston päätöksellä.

Valtioneuvoston päätöksellä (365/1994) yleisestä viemäristä ja eräiltä teollisuusaloilta vesiin johdettavien jätevesien sekä teollisuudesta yleiseen viemäriin johdettavien jätevesien käsittelystä on tarkemmin säädetty teollisuusjätevesien johtamisesta viemäriin. Teollisuusjätevedet pitää esikäsitellä asianmukaisella tavalla:

- viemäriverkon ja puhdistamojen työntekijöiden terveyden suojelemiseksi
- viemäriverkon, puhdistamoiden ja niihin liittyvien laitteiden vaurioitumisen estämiseksi
- jäteveden ja lietteen käsittelyprosessien toiminnan vaikeutumisen estämiseksi
- puhdistamoiden päästöistä ympäristöön kohdistuvien haittojen estämiseksi tai muiden purkuvesistöä koskevien säännösten vaatimusten täyttämiseksi
- lietteen turvallisen, ympäristön kannalta hyväksyttävän sijoituksen varmistamiseksi.

TAULUKKO 9a. Immissiomääräykset.

VANHA LAINSÄÄDÄNTÖ

Ilmansuojelulaki

ISL 14 § Ilmalupa myönnetään ottaen huomioon jäljempänä 15 §:n nojalla annettavat määräykset, jos: ...
2) toiminta ei aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle eikä muutoin merkittävää ilman pilaantumista...

Terveydensuojelulaki

TSL 10 § Sijoituslupan myöntäminen
Sijoituslupa myönnetään, jos toiminta, ottaen huomioon 2 momentin nojalla annettavat määräykset ja 3 momentin nojalla ehkä asetettavan määräajan, sille varatussa paikassa täyttää tässä laissa tai sen nojalla säädetyt tai määrätyt terveydelliset vaatimukset. Lupaharkinnassa on otettava huomioon toiminnan vaikutus ympäristön asutuksen terveydellisiin olosuhteisiin.
Sijoitusluvassa annetaan tarpeelliset määräykset terveyshaittojen ehkäisemisestä sekä valvonnasta.
Sijoituslupa myönnetään joko toistaiseksi tai erityisestä syystä määräajaksi.

Naapurussuhdelaki

Naap. 18 §
Jos joku tahtoo perustaa laitoksen sellaisen toiminnan harjoittamista varten taikka pitää sellaista varastoa, joka voi aiheuttaa 17 §:ssä mainittua kohtuutonta rasitusta, hänen on hankittava rakennuslautakunnan päätös siitä, kuinka lähelle naapurin maata laitos saadaan perustaa tai varasto sijoittaa...

YMPÄRISTÖNSUOJELULAKI

YSL 5 § Yleiset velvollisuudet

Toiminnanharjoittajan on oltava riittävästi selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (*selvilläolovelvollisuus*).

YSL 43 § Lupamääräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi

Luvassa on annettava tarpeelliset määräykset:
5) muista toimista, joilla ehkäistään, vähennetään tai selvitetään pilaantumista, sen vaaraa tai pilaantumisesta aiheutuvia haittoja.

YSA 19 §

4) määräykset sellaisista merkittävistä päästöistä, jotka leviävät ympäristöön Suomen valtion rajojen ulkopuolelle

IPPC-direktiivi

10 artikla
Jos jokin ympäristölaatumormi edellyttää ankarampia ehtoja kuin mitä parhaan tekniikan avulla voidaan saavuttaa, lupa edellyttää lisäehtoja, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muita toimenpiteitä, joihin voidaan ryhtyä ympäristölaatumormien noudattamiseksi

Lupapäätöksessä tulisi varmistaa, että päästöistä yleiseen viemäriin ei aiheudu haittaa yhdyskuntajätevesien käsittelylle. Jos laitoksen jätevedet johdetaan yhdyskunnan jätevesipuhdistamoon, on jo luvassa määrättävä jätevesien esikäsittelystä (YSL 47 §). Tähän asti tämä asia on enimmäkseen ollut teollisuuslaitoksen ja kunnan välisen sopimuksen varassa.

Muutos:

Kunnan jätevesipuhdistamolle johdettavat teollisuus- ja muut jätevedet on tarvittaessa esikäsitteltävä ja tästä on jo kunnan luvassa oltava määräys. Tämä on uudenlainen lupamääräys.

6.5 Päästöjä estävät ja vähentävät toimenpiteet

Määräyksiä voidaan antaa toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista, sen vaaraa tai pilaantumisesta aiheutuvia haittoja. Myös tiettyjä sisäisiä tai ulkoisia toimenpiteitä voidaan määrätä päästöjen ja niiden vaikutusten vähentämiseksi. Tällaisia ovat mm. erilaiset jälkipuhdistamot jätevedenkäsittelylle ja veden lisäjuokutus jokeen jäteveden laimentamiseksi. Lisäksi voidaan esimerkiksi vaatia, että toiminta rajoitetaan tiettyyn aikaan meluhaittojen rajoittamiseksi tai että istutetaan suojametsikköä päästölähteen ja haitankärsijän välille. Tämäntapaiset määräykset ovat jo olleetkin käytössä, eikä tämä niin ollen aiheuta muutosta aiempaan.

- 1) Öljyn varmuusvaraston vuotovedet on johdettava erotuskyvyltään riittävän tehokkaiden öljynerotuslaitteiden kautta mereen. Öljynerotuslaitteisto on varustettava automaattisilla hälytyslaitteilla.
- 2) Luvan saajan on puhdistettava tilojen x ja y rannat polymeerirakeista, ellei toisin sovita.
- 3) Luvan saajan on huolehdittava siitä, että jätevesien johtamiseen, käsittelyyn ja tarkkailuun tarvittavia laitteita hoidetaan asianmukaisesti ja että jätevesien mukana merialueelle tuleva kuormitus on kaikissa tilanteissa mahdollisimman pieni.
- 4) Pasutusprosessissa muodostuva rikkidioksidi tulee johtaa rikkihapon valmistukseen Laitos Oy:n rikkihappotehtaalle.
- 5) On jatkettava toimenpiteitä jätteenkäsittelylaitteistosta tulevan typpikuormituksen olennaiseksi alentamiseksi.
- 6) Kuivaamojen ja sulattojen hiukkasia ja raskasmetalleja sisältävät poistokaasut on puhdistettava seuraavasti:
- Kupari- ja nikkeli-kuivaamojen poistokaasut on puhdistettava laitteistolla, joka on suunniteltu puhdistamaan poistokaasut niin, että puhdistetun kaasun hiukkaspitoisuus on enintään 10 mg/m³ ....
- 7) Jätteraaka-aineina käytettävät sinkkipitoiset jätteraaka-aineet tulee syöttää tehtaan prosessiin sinkkipasuton tai suoraliuotusyksikön kautta. Puhtaat sakat ja liuokset voidaan syöttää myös suoraan liuospuhdistusvaiheeseen.

Muutos: Lupakäytäntöön ei ole odotettavissa muita muutoksia kuin se, että lupamääräykset päästöjä estävistä toimenpiteistä kattavat nyt päästöt kaikkiin ympäristön eri elementteihin (ilmaan, veteen ja maahan).

TAULUKKO 9b. Päästöjä rajoittavat toimenpiteet.

NYKYTILANNE	YMPÄRISTÖNSUOJELULAKI
Ilmansuojelulaki ISL 15 § Ilmaluvassa annetaan tarpeelliset määräykset ..., muista päästöjä koskevista suojelutoimista	Ympäristönsuojelulaki YSL 43 § Ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset: 1) päästöistä, niiden ehkäisemisestä ja muusta rajoittamisesta..
Vesilaki VL 24 a ...Lupapäätöksessä voidaan määrätä, että ennen toiminnan aloittamista luvan saajan on tehtävä suoja- ja puhdistuslaitteita tai ryhdyttävä veden juoksutuksen muuttamista tarkoittavaan tai muuhun toimenpiteeseen vesistön pilaantumisen vähentämiseksi (toimenpidevelvoite).	Ympäristönsuojeluasetus YSA 19 § 1:n mom. Lupapäätöksen ratkaisuosassa tulee käydä ilmi seuraavat seikat: 2) luvan myöntämisen edellytysten varmistamiseksi annetut ja valvonnan kannalta tarpeelliset lupamääräykset 5) määräykset sellaisista ympäristön pilaantumista vaaralla ehkäisevistä toimenpiteistä, jotka liittyvät toiminnan käynnistämiseen, huoltoihin, vahinkoihin, väliaikaisen toiminnan pysäyttämiseen ja lopullisen toiminnan lakkauttamiseen.
Jätelaki Jätel 44 § 3:n mom. Jäteluvassa voidaan antaa tarpeelliset määräykset jätteistä ja jätehuollosta samoin kuin jätteiden aiheuttamien terveys- ja ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi tarvittavista toimista sekä tarkkailusta ja valvonnasta.	

6.6 Toiminnan kehittämistä koskevat määräykset

6.6.1 Tutkimus-, selvitys- ja suunnittelumääräykset

Tutkimus- ja selvitysmääräyksiä voidaan antaa, jos ei tarkkaan tunneta päästöjä, jätteitä tai niiden pitoisuuksia tai ympäristövaikutuksia. Selvitysmääräyksiä voidaan myös antaa päästöjen tai jätteiden vähentämisen teknisten vaihtoehtojen selvittämiseksi. Määräys voidaan lisäksi antaa toiminnan onnettomuusriskien selvittämiseksi. Selvitysmääräys voidaan antaa energiatehokkuuden parantamiseksi ja raaka- tai lisäaineiden ominaisuuksien tutkimiseksi tai sillä voidaan varmistaa jonkin toisen määräyksen toteuttaminen myöhemmin. Selvitysmääräys voitaisiin antaa myös toiminnan lopettamisen jälkeen ilmenevien haittojen selvittämiseksi.

Suunnitteluvuorokausi voisi koskea esim. toiminnan kehittämistä siten, että BAT-tasoinen prosessi- tai puhdistustekniikka voitaisiin ottaa käyttöön tietyn ajan sisällä. Tällaisia määräyksiä on kaikkien ympäristölakien mukaan päätöksissä annettu ennenkin. Esimerkkejä nyt käytössä olevista selvitysmääräyksistä:

- 1) *On tehtävä selvitys As-, Pb- ja Hg-vesistökuormituksen vähentämisestä 1.1.1994 mennessä.*
- 2) *Toiminnanharjoittajan tulee tehdä pasuton häiriötilanteisiin liittyvistä päästöistä leviämismalliselvitys. Selvityksessä tulee käydä ilmi häiriötilanteisiin liittyvien rikkidioksidi- ja hiukkaspäästöjen aiheuttamat korkeimmat hetkelliset sekä tunti- ja vuorokausiarvojen pitoisuudet ympäristössä eri säätilanteissa.*

Ympäristönsuojelulain (43 §:n 1 mom. 5 kohta) mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset myös muista toimista, joilla ehkäistään, vähennetään tai selvitetään pilaantumista, sen vaaraa tai pilaantumisesta aiheutuvia haittoja. Selvitys esitetään määräajassa valvontaviranomaiselle, joka kuitenkin ei silloin tee varsinaista päätöstä asiassa. Uutta on, ettei selvitysmääräys voi johtaa varsinaiseen osapäätökseen, jolla lykättäisiin luvan edellytysten selvittämistä.

Muutos: **Selvitysmääräys ei enää voi johtaa sellaiseen osapäätökseen, jolla lykättäisiin luvan edellytysten selvittämistä.**

6.6.2 Määräykset häiriö- ja poikkeustilanteiden varalle

Ympäristölupamenettelylain mukaisissa luparatkaisuisissa on säännöksiä poikkeuksellisten tilanteiden varalle. Esimerkiksi ilmansuojelulain 15 §:ssä oli säännös siitä, että ilmaluvassa on annettava lupamääräykset myös siitä, mihin toimiin on ryhdyttävä, jos puhdistuslaitteissa ilmenee häiriöitä. Määräyksiin liittyvät osaltaan myös ns. selvilläolovelvoite ja velvollisuus olla aiheuttamatta terveysriskejä. Lisäksi on voitu edellyttää leviämismalliselvityksiä, jotka on tullut toimittaa valvontaviranomaiselle. Leviämismalliselvitys on voitu toimittaa luvan antamisen jälkeen. Sen perusteella alueellisella ympäristökeskuksella on ollut mahdollisuus antaa mahdollisiin häiriötilanteisiin liittyviä määräyksiä. Esimerkiksi luvan yleisenä määräyksenä on voitu antaa seuraavan kaltainen määräys:

- 1) *Poikkeuksellisia päästöjä ilmaan aiheuttavista häiriötilanteista sekä vahingoista ja onnettomuuksista, joissa ympäristön kannalta vahingollisia kemikaaleja tai metalleja pääsee maaperään on viipymättä ilmoitettava kaupungin ympäristöosastolle. Tapahtumasta tulee raportoida kirjallisesti kuukauden kuluttua alueelliselle ympäristökeskukselle. Merkittävistä päästöistä tulee ilmoittaa välittömästi K:n aluehälytyskeskukselle (JäteL 22 §, 55 §, ISL 17 a §).*

Lisäksi mahdollisesta häiriötilanteista, niiden vaikutuksista ympäristöön ja muista ympäristönsuojelun kannalta merkityksellisistä tapauksista on ollut tehtävä merkintä käyttöpäiväkirjaan.

Vesilain mukainen lupapäätös on usein sisältänyt erilaisia määräyksiä poikkeuksellisten tilanteiden varalle.

- 2) *Luvan saajien on huolehdittava siitä, että jätevesialtaat ja muut rakenteet ovat tiiviitä ja että niitä hoidetaan asianmukaisesti... ja öljynerotuslaitteisto on erotettava hälytyslaitteilla... ja poikkeuksellisen jätevesipäästön sattuessa asiasta on ilmoitettava... ja ryhdyttävä viipymättä tarpeellisiin toimenpiteisiin vahinkojen ja haittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.*

Lisäksi kyseisessä päätöksessä on edellytetty riskianalyysia ja riskien torjuntasuunnitelmaa.

- 3) *On laadittava riskianalyysi mahdollisten vahinkotapauksien ja niiden vesistövaikutusten varalta. Riskianalyysiin pitää sisältyä riskientorjuntasuunnitelma. Riskianalyysi on pidettävä ajantasalla ja esitettävä pyydettyä xx vesi- ja ympäristöpiirille.*

Ympäristönsuojelulaissa poikkeustilanteisiin varautumista tukevat myös ympäristönsuojelulain selvilläolovelvollisuus ja ennaltaehkäisyn ja haittojen minimoinnin periaate. Sijoituspaikkaa valittaessa on otettava huomioon myös mahdollinen onnettomuusriski. Ennaltaehkäisyn ja haittojen minimoinnin periaatteen mukaan on ympäristölle haittaa aiheuttavaan toimintaan ryhtyvän ennalta huolehdittava haitallisten seurausten ehkäisemisestä. Varovaisuus- ja huolellisuusperiaatteet ovat osa riskien hallintaa, jolla tarkoitetaan varautumista toiminnan aiheuttamiin ympäristöhaittoihin sekä onnettomuustilanteissa että normaalitoiminnassa. Häiriötilanteita syntyy usein käynnistettäessä tai pysäytettäessä toiminta. Toiminnan lakkauttamiseen liittyy myös usein riskejä. Huolellisuusperiaate on jo sisältynyt useisiin ympäristönsuojelulakeihin.

Riskien hallinta sisältyy myös muun muassa nykyiseen kemikaalilakiin. Päätöksissä on yleensä velvoitettu toiminnanharjoittaja selvittämään toiminnastaan aiheutuvia riskejä. Kemikaalilain riskienhallinta liittyy kuitenkin lähinnä laitosalueen sisäisten riskien hallintaan. Riskianalyysien merkitys korostuu uuden lain myötä.

Ympäristönsuojelulain mukaisessa riskien hallinnassa olisi otettava huomioon IPPC-direktiivin 9 artiklan 6 kohdassa mainitut laitoksen käynnistys, vuodot, virhetoinnot, seisautukset ja toiminnan lakkauttaminen. Direktiivin 6 artiklassa on todettu, että eräiden suuronnettomuuksien vaaraa aiheuttavien toimintojen lupahakemuksissa tulee esittää turvallisuusselvitykset. SEVESO I ja II direktiivien vaatimukset on sisällytetty kemikaalilainsäädäntöön ja ne on otettava huomioon. Suurten onnettomuuksien riskien hallinnan selvittämiseksi voidaan pyytää kemikaaliviranomaisen lausunto.

Kaikki ympäristönsuojelulain poikkeustilanteisiin varautumista tukevat säännökset eivät niinkään näy suorina lupamääräyksinä, vaan ovat lupaharkinnan ja lupamääräysten taustalla vaikuttamassa luvan sisältöön. Ympäristönsuojelulain mukaan (YSL 43 §:n kohta 3) ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset toimista

häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa. Ympäristönsuojeluasetuksen (YSA 19 §:n kohta 5) mukaan lupapäätöksessä olisi kuitenkin selkeänä määräyksenä oltava muun muassa määräykset sellaisista ympäristön pilaantumisen vaaraa ehkäisevistä toimenpiteistä, jotka liittyvät toiminnan käynnistämiseen, huoltoihin ja vahinkoihin.

Muutos: Riskien hallinta ja varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen on otettava huomioon entistä enemmän myös lupamääräyksissä.

6.6.3 Toiminnan lopettamiseen liittyvät määräykset

Toiminnan lopettamista koskevia määräyksiä ei ole juurikaan annettu, eikä raportin tapausaineistossakaan ollut tästä yhtään esimerkkiä. Vesilain mukaisissa luvissa kaivosten jäteveden johtamiselle on voitu antaa tämänkaltaisia määräyksiä. Lupamääräyksiä toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista on ympäristönsuojelulain mukaan annettava. Ympäristönsuojelulain 43 §:ssä säädetään, että tarpeelliset määräykset sellaisista toiminnan jälkeisistä toimista kuin alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä on annettava. Alueen kunnostamista koskevat määräykset voivat koskea esimerkiksi maa-alueen vaihtamista tai peittämistä. Päästöjen ehkäisemiseksi voidaan antaa määräyksiä vaikka toiminta sinänsä on jo loppunut. Esimerkiksi varsinaisen kaivostoiminnan loputtua jätevesiä voi silti päästä vesistöön. Määräykset voivat myös liittyä jonkin puhdistamon tai teollisuuslaitoksen piipun purkuun. Yleensäkin viranomaisille pitäisi tarpeeksi ajoissa esittää suunnitelma ympäristönsuojelutoimista ja tarkkailun järjestämisestä. Tätä suunnitelmaa voidaan myös vaatia lupamääräyksenä.

Muutos: Toiminnan lopettamista koskevia määräyksiä on tarpeen mukaan asetettava.

6.7 Tarkkailua koskevat määräykset

6.7.1 Yleistä

Tarkkailua ja valvontaa koskevia määräyksiä on nykyisissä päätöksissä eri sektorilakien mukaan annettu eri tavoin. Ympäristöluvuissa ovat määräykset olleet päätöksessä tai sen liitteenä olevassa suunnitelmassa, kun taas vesiluvissa on yleensä ollut vain määräys tarkkailusuunnitelman tekemisestä alueelliselle ympäristökeskukselle tietyn ajan kuluessa. Tarkkailu on tällöin suoritettu alueellisen ympäristökeskuksen hyväksymän tarkkailuohjelman mukaisesti.

Ympäristönsuojelulain mukaisessa luvassa voidaan antaa tarkkailua koskevia määräyksiä, joiden sisältö riippuu toiminnan ympäristövaikutuksista ja pilaantumisen vaarasta. Määräyksiä voidaan antaa myös erillisinä määräyksinä, jotka voivat koskea tunnettujen päästöjen konsentraation selvittämistä, ympäristövaikutusten yhteistarkkailua tai tarkkailua toisen alueella tai toiminnan lopettamisen jälkeistä tarkkailua. Tarkkailusuunnitelma voidaan myös hyväksyä erillisellä päätöksellä, eli on mahdollista, että tarkkailuvelvollisuus täsmennetään vasta luvan myöntämisen jälkeen.

Ympäristönsuojelulain mukaan ympäristöministeriö voi asetuksella säätää mittaus- ja testausmenetelmistä, standardeista ja laskentamalleista sekä mittausten, testauksen, selvitysten ja tutkimusten laadun varmistamisesta sekä tutkimuslaitosten valvonnasta (YSL 108 §)

TAULUKKO 10. Tarkkailusäännökset.

VANHA LAINSÄÄDÄNTÖ

Ympäristölupamenettelylaki

YLML II § 2 mom. Valvontaviranomaisella ja sen määrämällä henkilöllä on samat oikeudet valvonnan suorittamiseksi tehdä tarkastuksia ja niihin liittyviä tutkimuksia sekä suorittaa tarkkailua kuin valvontaviranomaisella on ilmansuojelulain ja jätehuoltolain mukaan.

Terveystieteiden valvonnasta on lisäksi säädetty erikseen.

Ilmansuojelulaki

ISL 7 § Toiminnanharjoittajan on mahdollisuuksien mukaan huolehdittava ilman pilaantumisen ehkäisemisestä ja tässä tarkoituksessa oltava riittävästi selvillä toiminnan vaikutuksista ympäristöön.

ISL 10 § Ympäristöministeriö voi:

1) antaa määräyksiä ja ohjeita ilmaan tulevien päästöjen ja niiden vaikutusten sekä ilmanlaadun tarkkailun järjestämisestä;

ISL 15 § Ilmaluvassa annetaan ottaen huomioon 14 § edellytykset tarpeelliset lupamääräykset päästöjen rajoittamisesta, muista päästöjä koskevista suojelutoimista sekä tarkkailusta ja valvonnasta. Ilmaluvassa annetaan lupamääräykset myös siitä, mihin toimiin on ryhdyttävä, jos puhdistuslaitteissa ilmenee häiriöitä.

ISL 16 § Edellä 15 § 1 momentissa tarkoitettujen ilmanlaadun tarkkailun voi alueellinen ympäristökeskus määrätä kahden tai useamman toiminnanharjoittajan järjestämää yhdessä. Samalla on tarvittaessa määrättävä tarkkailusta aiheutuneiden kustannusten jakamisesta.

ISL 17c § Ympäristöministeriöllä, alueellisella ympäristökeskuksella, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella ja tullilaitoksella on oikeus saada tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot toiminnanharjoittajilta ja muilta henkilöiltä, joita tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten velvoitteet koskevat.

ISL 19 § Ympäristöministeriöllä, alueellisella ympäristökeskuksella ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on oikeus tarkkailla ilman pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan vaikutuksia ja ilmanlaatua myös muualla kuin toiminnanharjoittajalle kuuluvalla alueella edellyttäen, ettei siitä aiheudu sanottavaa haittaa alueen omistajalle tai haltijalle. Tarkkailun aloittamisesta on ennakolta ilmoitettava alueen omistajalle tai haltijalle. Jos edellytysten olemassaolosta syntyy erimielisyyttä, asia voidaan saattaa alueellisen ympäristökeskuksen ..

ISL 20 § Alueellinen ympäristökeskus voi hakemuksesta myöntää toiminnanharjoittajalle luvan tarkkailla ilman pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan vaikutuksia ja ilmanlaatua toisen alueella, jollei maan omistaja tai haltija ole tähän vapaaehtoisesti suostunut.

Lupa voidaan myöntää edellyttäen, ettei tarkkailusta aiheudu sanottavaa haittaa alueen omistajalle tai haltijalle. Alueen omistajalle tai haltijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi hakemuksen johdosta.

YMPÄRISTÖNSUOJELULAKI

Ympäristönsuojelulaki

YSL 5 § Yleiset velvollisuudet

Toiminnanharjoittajan on oltava riittävästi selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (*selvilläolovelvollisuus*).

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on lisäksi noudatettava jätelain 4 ja 6 §:ssä säädettyjä yleisiä velvollisuuksia.

YSL II § Ympäristön laatu ja päästöt

Valtioneuvosto voi asetuksella säätää:

1) ympäristön laadusta, seurannasta ja tarkkailusta;

YSL 14 § Maaperä

Valtioneuvosto voi asetuksella säätää:

1) eri maankäyttötarkoituksiin maaperässä olevien haitallisten aineiden suurimista sallituista pitoisuuksista tai haitallisten aineiden pitoisuuksista pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioimiseksi;

2) saastuneen maa-aineksen käsittelystä ja eristämisestä, puhdistamisen teknisistä vaatimuksista ja puhdistusmenetelmistä sekä tarkkailusta ja valvonnasta.

YSL 19 § Kunnan ympäristönsuojelumääräykset

Kunnanvaltuusto voi antaa tämän lain täytäntöönpanemiseksi tarpeellisia paikallisista olosuhteista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä, jotka koskevat muita kuin tämän lain mukaan luvanvaraista toimintaa taikka 61–62 §:n tai 78 §:n mukaan ilmoitusvelvollista toimintaa tai puolustusvoimien toimintaa (*kunnan ympäristönsuojelumääräykset*).

Määräykset voivat koskea:

6) valvontaa varten tarpeellisten tietojen antamista.

YSL 25 § Ympäristön tilan seuranta

Kunnan on alueellaan huolehdittava paikallisten olojen edellyttämästä tarpeellisesta ympäristön tilan seurannasta. Suomen ympäristökeskuksen ja alueellisen ympäristökeskuksen tehtävistä ympäristön tilan seurannassa säädetään erikseen. Seurantatiedot on julkistettava ja niistä on tiedotettava tarvittavassa laajuudessa.

YSL 27 § Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä

Alueelliset ympäristökeskukset ja Suomen ympäristökeskus ylläpitävät ympäristönsuojelun tietojärjestelmää, joka sisältää tarpeelliset tiedot...

2) lupiin liittyvistä raporteista ja tarkkailusta

YSL 46 § Tarkkailumääräykset

Luvassa on annettava tarpeelliset määräykset toiminnan käyttötarkkailusta, päästöjen, jätteiden ja jätehuollon, toiminnan vaikutusten sekä toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta. Toiminnanharjoittaja voidaan myös määrätä antamaan valvontaa varten tarpeellisia tietoja.

Lupaviranomainen voi tarvittaessa määrätä useat luvanhaltijat yhdessä tarkkailemaan toimintojensa vaikutusta.

Toiminnanharjoittaja voidaan velvoittaa esittämään lupaviranomaisen tai sen määräämän viranomaisen hyväksyttäväksi tarkkailusuunnitelma niin ajoissa, että tarkkailu voidaan aloittaa toiminnan alkaessa tai muuna toiminnan vaiku-

Jatkuu seuraavalla sivulla.

ISL 21 § Ilmanlaadun mittauslaitteiden tai muiden tutkimusvälineiden vahingoittaminen, aiheeton poistaminen ja siirtäminen sekä niiden toiminnan haittaaminen on kielletty.

Ilmansuojeluasetus

ISA 3 § Kunnan ilmansuojelutehtäviä hoitavan viranomaisen tehtävänä on erityisesti: 1) huolehtia paikallisten olojen edellyttämästä ilmanlaadun seurannan järjestämisestä sekä tähän liittyvästä ilmaan tulevien päästöjen vaikutusten yleisestä tarkkailusta;

Jätelaki

JäteL 18 § Valtioneuvosto voi antaa ... yleisiä määräyksiä... kohta 3) tarkkailusta ja valvonnasta;

JäteL 44 § Jäteluvassa voidaan antaa tarvittavat määräykset... tarkkailusta ja valvonnasta.

JäteL 52 § Selvilläolo- ja kirjanpitovelvollisuus. Tuotannonharjoittajan on oltava riittävän hyvin selvillä tuotannossaan tai tuotteestaan syntyvästä jätteestä, sen terveys- ja ympäristövaikutuksista... hallinnassaan olevan jätteen määrästä, lajista, laadusta, alkuperästä ja jätehuollon kannalta merkityksellisistä ominaisuuksista sekä terveys- ja ympäristövaikutuksista.

Jäteluvan haltijan ja ongelmajätteen tuottajan.. on pidettävä kirjaa toiminnassaan syntyneen, kerätyn, varastoidun tai väliarastoidun, kuljetetun, hyödynnetyn tai käsitellyn sekä myydyin tai välitetyn jätteen määrästä, lajista, laadusta ja alkuperästä sekä toimitettaessa jäte muualle sen syntypaikasta myös sen toimituspaikasta ja -päivämäärästä sekä kuljetus- ja hyödyntämis- tai käsittelytavasta.

Valvonta- tai lupaviranomainen voi yksittäistapauksessa ja ympäristöministeriö yleisesti antaa määräyksiä ja ohjeita siitä, miten selvilläolo- ja kirjanpitovelvollisuus on täytettävä.

JäteL 53 § Viranomaisen tiedonsaantioikeus. Valvontaviranomaisella sekä ympäristöministeriöllä ja kunnalla on oikeus pyynnöstä saada ... valvontaa tai tehtävien hoitamista varten tarpeelliset tiedot ... myös... tiedot tuotannosta ja siinä käytettävistä aineista ja valmistettavista tai maahan tuotavista tuotteista samoin kuin niistä syntyvistä jätteistä ja jätehuollosta.

JäteL 69 § Tutkimuslaboratorion määrääminen.

Tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten edellyttämä tuotteen tai jätteen ominaisuuksia sekä terveys- ja ympäristövaikutuksia koskeva tutkimus voidaan edellyttää tehtäväksi viranomaisen hyväksymässä laboratoriossa.

Terveystensuojelulaki

Tsl 44 § Kunnan terveystensuojeluviranomaisella on oikeus saada tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot toiminnanharjoittajalta ja henkilöltä, jota tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten velvoitteet koskevat.

tusten kannalta tarkoituksenmukaisena ajankohtana. Tarkkailumääräyksiä ja hyväksyttyä tarkkailusuunnitelmaa voidaan tarvittaessa muuttaa luvan voimassaolosta huolimatta.

Päätös 2 ja 3 momentissa tarkoitettussa tapauksessa on tehtävä noudattaen, mitä hallintomenettelylaissa säädetään, jollei päätöstä tehdä lupaa myönnettävässä tai muutettaessa. Päätöstä voidaan muuttaa viran puolesta tai luvanhaltijan, valvontaviranomaisen, kunnan tai haittaa kärsivän asianosaisen vaatimuksesta. Päätös annetaan tiedoksi julkisanon jälkeen ja siihen haetaan muutosta siten kuin tässä laissa säädetään.

YSL 62 § Poikkeukselliset tilanteet

Jos onnettomuudesta, tuotantohäiriöstä, rakennelman tai laitteen purkamisesta tai muusta niihin rinnastettavasta syystä aiheutuu päästöjä tai syntyy jätettä siten, että siitä voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen määrän tai ominaisuuksien vuoksi erityisiä toimia jätehuollossa, on toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan ilmoitettava tapahtuneesta viipymättä valvontaviranomaiselle.

YSL 82 § Tarkkailu toisen alueella

Alueellinen ympäristökeskus voi myöntää toiminnan-harjoittajalle oikeuden tarkkailla toiminnan ympäristö-vaikutuksia ja ympäristön laatua toisen alueella, jollei alueen omistaja tai haltija ole antanut suostumustaan tähän.

Oikeus voidaan myöntää edellyttäen, ettei tarkkailusta aiheudu sanottavaa haittaa. Alueen omistajalle tai haltijalle on varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi.

YSL 83 § Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Tässä laissa tarkoitettulla valvontaviranomaisella tai sen määräämällä virkamiehellä tai viranhaltijalla on oikeus valvontaa ja tämän lain täytäntöönpanoa varten:

- 1) saada viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salsapitovalvollisuuden estämättä tarpeellisia tietoja viranomaiselta sekä toiminnanharjoittajalta;
- 2) kulkea toisen alueella;
- 3) tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä;
- 4) päästä paikkaan, jossa toimintaa harjoitetaan;
- 5) tarkkailla toiminnan ympäristövaikutuksia

Edellä 1 momentissa tarkoitettu oikeus, johon ei liity julkisen vallan käyttöä, on myös muulla viranomaisen määräämällä henkilöllä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä ei kuitenkaan saa tehdä kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa, ellei toimenpiteiden suorittaminen ole tarpeen hengen, terveyden, omaisuuden tai ympäristön suojelemiseksi. Asunnon tarkastuksesta säädetään terveystensuojelulaissa.

YSL 84 § Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Lupaviranomainen tai valvontaviranomainen voi...

- 4) määrätä riittävässä määrin selvittämään toiminnan ympäristövaikutukset, jos on perusteltua aihetta epäillä toiminnasta aiheutuvan tämän lain vastaista pilaantumista.

Toiminnanharjoittajan ja yleisötilaisuuden järjestäjän on ilmoitettava viivytyksettä kunnan terveysnsuojeluviranomaiselle terveysnsuojelun kannalta merkityksellisesti onnettomuudesta tai muusta toiminnan häiriöstä.

Samalla on annettava tieto niistä toimenpiteistä, joihin toiminnanharjoittajan tai yleisen tilaisuuden järjestäjän toimesta on ryhdytty.

TsL 45 § Terveysnsuojeluviranomaisella on oikeus...

kohta 2) saada tarvittavat, käytettävissä olevat tiedot rakennuksista, laitteista, valmistusmenetelmistä, toiminnan laadusta ja terveydellisten seikkojen arvioimista koskevien mittausten ja tutkimusten tuloksista; sekä kohta 3) tehdä tarvittavat mittaukset ja ottaa tutkimusten tekemiseksi edustava näyte.

TsL 49 § Tutkimuslaboratoriot. Terveysnsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten edellyttämiä, viranomaisille tarkoitettuja tutkimuksia tekevällä laboratoriolla tulee olla tutkimuksen suorittamiseen tarvittava asiantuntemus ja muut valmiudet. Laboratoriossa tulee olla asianmukainen laadunvarmistusjärjestelmä, ja laboratorion on pystyttävä osoittamaan tekemiensä määrittysten luotettavuus.

Naapurisuuhdelaki (ei määräyksiä)

Vesilaki

VL 10:2 a § ... luvassa ... otettava huomioon paras käytettävissä oleva tekniikka ... Tällä tarkoitetaan ... hallinta- ja seuranta järjestelmiä...

VL 10:24 a § 4 mom. Lupapäätökseen on otettava tarpeelliset määräykset siitä, millä tavoin jäteveden tai muun aineen muodostumisen, käsittelyn, päästämisen ja sen vaikutusten tarkkailu on järjestettävä (tarkkailuvelvoite) Lupapäätökseen on otettava tarpeelliset määräykset toimintahäiriöiden yhteydessä tehtävistä ilmoituksista ja toimista (ilmoitus- ja toimivelvoite)

VL 10:24 c § Sen estämättä, mitä 24, 24 a tai 24 b §:ssä säädetään, on.... päästöä ja sen vaikutuksia tarkkailtava vähintään siten kuin valtioneuvoston päätöksellä erikseen määrätään.

VL 10:24 e § Sen estämättä, mitä 24, 24 a tai 24 b §:ssä säädetään, on ... päästöä ja sen vaikutuksia tarkkailtava taikka toimintahäiriöiden suhteen toimittava vähintään siten, kuin meren suojelua koskevassa Suomea velvoittavassa kansainvälisessä sopimuksessa määrätään.

VL 10:31 § Aineen päästämiseen yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista annetun lain mukaiseen yleiseen viemäriin on haettava ... lupa. Valtioneuvoston päätöksellä määrätään myös... tarkkailuvelvoitteiden asettamisesta.

Tämän pykälän nojalla annettava määräys voi koskea vain sellaisia aineita, joita tarkoitetaan I luvun 23 a §:n 2 momentissa mainitun direktiivin liitteen luettelossa I.

YSL 90 § Toiminnan lopettamisen jälkeiset velvoitteet

Luvanvaraisen toiminnan päätyttyä toimintaa harjoittanut vastaa edelleen lupamääräysten mukaisesti tarvittavista toimista pilaantumisen ehkäisemiseksi, toiminnan vaikutusten selvittämisestä ja tarkkailusta.

Jos toiminnanharjoittajaa ei enää ole ja ...ympäristövaikutusten valvomiseksi on tarpeen tarkkailla ympäristöä, tarkkailusta vastaa toiminta-alueen haltija.

Jos lupa ei sisällä riittäviä määräyksiä toiminnan lopettamiseksi tarvittavista toimista, lupaviranomaisen on annettava tätä tarkoittavat määräykset. Tarkkailua koskevat määräykset annetaan noudattaen soveltuvin osin, mitä 46 §:ssä säädetään.

108 § Mittausten ja tutkimusten laadunvarmistus

Tämän lain täytäntöönpanon edellyttämät mittaukset, testaukset, selvitykset ja tutkimukset on tehtävä pätevästi, luotettavasti ja tarkoituksenmukaisin menetelmin.

Ympäristöministeriö voi asetuksella säätää:

- 1) mittausta- ja testausmenetelmät, standardeista ja laskentamalleista, joita on käytettävä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten soveltamisessa;
- 2) mittausten, testauksen, selvitysten ja tutkimusten laadun varmistamisesta sekä tutkimuslaitosten valvonnasta.

IPPC-direktiivi

6 artikla. ... lupahakemus sisältäisi tiedot ... ympäristöön johtuvien päästöjen tarkkailusta.

9 artikla kohta 5 (koskee direktiivin liitteen I mukaisia laitoksia). Lupa käsittää asianmukaiset vaatimukset päästöjen tarkkailusta, ja siinä täsmennetään mittausten menetelmät, mittausten tiheys ja niiden arviointimenettely, ja se velvoittaa toimittamaan toimivaltaiselle viranomaiselle tarvittavat tiedot luvan ehtojen noudattamisen valvomiseksi. (ks. lisäksi kohta MREF)

14 artikla. ... toiminnanharjoittaja tiedottaa viranomaiselle säännöllisesti päästöjen tarkkailun tuloksista ja pienimmällä mahdollisella viiveellä kaikista tapahtumista tai onnettomuuksista, joilla on merkittäviä ympäristövaikutuksia ... laitosten toiminnanharjoittajat antavat toimivaltaisen viranomaisen edustajille kaiken tarvittavan avun, jotta nämä pystyvät suorittamaan tarkastukset laitoksessa, ottamaan näytteitä ja keräämään kaiken tehtävänsä suorittamiseen tämän direktiivin mukaisesti tarvittavan tiedon.

15 artikla kohta 3. Komissio julkaisee joka kolmas vuosi jäsenvaltioiden toimittamien aineistojen perusteella luettelon tärkeimmistä päästöistä ja niiden aiheuttajista. Komissio päättää muodosta, jossa tiedot toimitetaan sekä yksityiskohtaisista tiedoista 19 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

16 artikla kohta 2. Komissio organisoii tietojen vaihtoa jäsenvaltioiden ja parhaista käytettävissä olevista teknisistä keinoista, niihin liittyvästä tarkkailusta ja niiden kehityksestä kiinnostuneen teollisuuden välille. Komissio julkaisee tietojen vaihdon tulokset joka kolmas vuosi.

6.7.2 Päästöjen, jätteiden ja jätetuollon tarkkailu

Ympäristönsuojelulain tarkoittama kokonaisvaltainen tarkkailu joko päätöksessä tai ohjelmassa sisältää ilmaan, veteen ja maaperään kohdistuvien päästöjen sekä jätteiden tarkkailua, mukaan lukien toiminnan vaikutusten sekä toiminnan lopettamisen jälkeisen tarkkailun.

Tässä vaiheessa IPPC-direktiiviä on syytä tarkastella ympäristönsuojelulain rinnalla, koska direktiivi edellyttää osin laajempia tarkkailuvelvoitteita direktiivin I liitteessä mainituille laitoksille kuin ympäristönsuojelulaki. Määräykset voivat koskea esimerkiksi päästöjen mittaustapaa, olosuhteita, käytettäviä mittausstandardeja tai mittauslaitteita sekä raportointiaikaa ja -tapaa. Ympäristönsuojelulain mukaisessa luvassa on esitettävä asianmukaiset vaatimukset päästöjen tarkkailusta, siinä täsmennetään mittausmenetelmät ja se velvoittaa toimittamaan toimivaltaiselle viranomaiselle tarvittavat tiedot luvan ehtojen noudattamisen valvomiseksi. Lisäksi IPPC-direktiivin mukaan luvassa tulisi esittää mittauksen tiheys ja niiden arviointimenettely (artikla 9 kohta 5).

Päästömääräykseen liittyy kiinteästi se, kuinka ja millaisella menetelmällä päästöä mitataan. Näistä seikoista tulee antaa säännökset samassa päätöksessä kuin päästömääräykset. Jos päästömääräys ilmoitetaan tilastollisesti, käytettävästä menetelmästä tulisi määrätä samalla.

Ympäristöhallinnon tietojärjestelmään tulee merkitä tiedot ympäristölupiin liittyvistä raporteista ja tarkkailusta.

Seuraavassa on esitetty muutama esimerkki aiemmin voimassa olleiden vesilain, ilmansuojelulain ja jätelain mukaisista tarkkailumääräyksistä.

- 1) *Jätevesien muodostumista, määrää, laatua, puhdistuslaitteistojen toimintaa ja jätevesien vaikutuksia merialueella sekä haitallisten aineiden kertyvyyttä ja vaikutuksia eliöihin ja kaloihin on tarkkailtava Uudenmaan ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla. Haitallisten aineiden kertyvyyttä ja vaikutuksia eliöihin ja kaloihin koskevalta osin ympäristökeskuksen on pyydettävä maaseutuelinkeinopiirin lausunto ennen tarkkailuohjelman hyväksymistä. Jätevesien kalataloudellisia vaikutuksia on tarkkailtava Uudenmaan maaseutuelinkeinopiirin hyväksymällä tavalla. Tarkkailut voidaan tehdä yhdessä muiden kuormittajien kanssa.*
- 2) *Laitoksen päästöjä ja niiden vaikutusta ilmaan on tarkkailtava tämän päätöksen liitteenä olevan tarkkailuohjelman mukaisesti.*
- 3) *Toiminnanharjoittajan tulee pitää kirjaa vastaanotettavan jätteen määrästä, laadusta ja alkuperästä sekä toiminnassa muodostuvan jätteen määrästä ja laadusta. Kirjanpidosta tulee käydä ilmi vuosittaiset käsitellyt jätemäärät, toiminnassa syntyvät, välivarastoidut ja kuljetetut jätemäärät sekä -laadut. Toimitettaessa jäte edelleen muualle, tulee kirjanpidossa näkyä jätteen syntypaikka, toimintapaikka ja -päivämäärä sekä kuljetus-, hyödyntämis- ja käsittelytapa. Käyttöpäiväkirja tulee olla viranomaisten saatavilla. Mainitut vuosiyhteenvedot tulee toimittaa kalenterivuositain helmikuun loppuun mennessä tiedoksi X:n kaupungin ympäristönsuojelulautakunnalle ja ympäristökeskukselle...*

Muutos:

Ympäristönsuojelulain mukainen tarkkailu on kokonaisvaltaista.

Mikäli ympäristölupapäätöksissä on annettava yksityiskohtaisia määräyksiä mm. tarkkailun mittausmenetelmistä ja raportointitavasta tämä muuttaa oleellisesti vesilupien tarkkailumääräyksiä.

6.7.3 Käyttötarkkailu

Ympäristönsuojelulain 46 §:n mukaan luvassa on annettava tarpeelliset määräykset muun muassa toiminnan käyttötarkkailusta. Ympäristönsuojeluasetuksen (YSA 19 §:n kohta 6) mukaan lupapäätöksessä on tarvittaessa oltava määräyksiä myös käyttötarkkailusta. Käyttötarkkailu liittyy oleellisesti laitoksen sisäiseen prosessivalvontaan. Toiminnanharjoittaja voidaan määrätä ympäristönsuojelulain (46 §) mukaan antamaan valvontaa varten tarpeellisia tietoja. Lupapäätöksissä tai tarkkailuohjelmissa on annettu määräyksiä esimerkiksi jonkin laitteen (mm. kattilan) toiminnan seuraamisesta, kirjanpidosta, käyttöpäiväkirjoista ja käytöntarkkailuraporteista, joiden tulee olla viranomaisten saatavilla tarvittaessa. Käyttötarkkailusta saatavaa tietoa, tilastoja ja raportteja käytetään mm. ainetaselaskentaan perustuvien päästöjen raportoinnissa sekä tuotannon, raaka- ja polttoaineiden sekä käyntiaikojen raportoinnin tukena. Häiriötilanteiden ennakointi ja raportointi edellyttää tiettyjä mittauksia, kirjanpitoa käyttöhäiriöistä ja niitä seuranneista toimenpiteistä sekä säännöllisiä tarkastuksia. Käyttötarkkailussa ilmenneet poikkeamat korjataan ja vakavat poikkeamat tavoitearvoista tai laitteiden toimintakatkot ilmaistaan hälytyssignaalein.

- 1) *Palamisen tehokkuutta kierrätyspolttoaineita käyttävässä arinakattilassa (kattila K 5) on seurattava jatkuvatoimisilla, rekisteröivillä ja hälyttävillä lämpötilan, happipitoisuuden ja hiilimonoksidipitoisuuden mittauksilla. Savukaasujen hiilimonoksidipitoisuus ei kierrätyspolttoaineita poltettaessa saa ylittää arvoa 250 mg/m³ (n) kuivaa savukaasua redusoituna 11 %:n O₂-pitoisuuteen ja savukaasujen jäännöshappipitoisuuden on oltava vähintään 6 v-%. (IsL 7 §, 14 §, 15 §, JäteL 6 §, 44 §, JA 8 §)*

Käyttötarkkailusuureiden valintakriteerinä on suureen nopea analysoitavuus ja informaatioarvo. Käyttötarkkailumittausten ajankohdat, mittauspaikat ja mittausten lukumäärät on valittava siten, että tilanteesta saadaan luotettava kuva.

Ei muutoksia: Käyttötarkkailumääräyksiä voidaan edelleenkin antaa lupapäätöksissä.

6.7.4 Toiminnan vaikutusten tarkkailu

Vaikutustarkkailun tiheydestä on voitu antaa määräyksiä: esimerkiksi vesistövaikutusten tarkkailu on voitu määrätä jatkuvaksi tai melutilanteen kartoitus kertaluonteiseksi mittaukseksi. Mittaukset on voitu myös määritellä harvoin toistuviksi.

Luvasta erillisenä voidaan antaa määräys, jolla useat osapuolet voidaan tarvittaessa määrätä yhdessä tarkkailemaan toimintansa vaikutuksia. Yhteiset määräykset ovat tarpeen silloin, kun samaa aluetta kuormittavat useat toiminnot, joiden vaikutuksia ei voida yksiselitteisesti erottaa toisistaan. Tällaista käytäntöä on jo ollut vesi- ja ilmansuojelulain edellyttämässä tarkkailussa, eikä käytäntö muutu. Vaihtoehtoisesti toiminnanharjoittaja voidaan velvoittaa osallistumaan kunnan järjestämään ympäristön tilan tarkkailuun. Tarvittaessa eri osapuolten osuudet tarkkailukustannuksista täsmennetään päätöksessä.

Ympäristön laatutason kuvaus on sidoksissa laatuvarvon valvontaan, joten samalla päätöksellä tulee antaa mittaustapaa ja tarkkailua koskevat yleisnormit. Säännöksiä voidaan antaa myös vesistövaikutusten tarkkailua koskevista yleisistä periaatteista. Ohjeet tarkkailun yleisestä järjestämisestä voidaan antaa myös ympäristöministeriön päätöksellä.

Erillisestä hakemuksesta viranomainen voi antaa toiminnanharjoittajalle oikeuden tarkkailla toimintansa ympäristövaikutuksia toisen alueella. Määräys liittyy usein tarkkailusuunnitelmaan tai -ohjelmaan, jossa on määritelty mittauspisteet. Tarkkailua voidaan suorittaa toisen vesialueella myös yleiskäyttöoikeuden nojalla, esimerkiksi liikumalla veneellä. Toiminnanharjoittaja voi lisäksi sopia alueen haltijan kanssa esimerkiksi keräily- tai havaintolaitteen sijoittamisesta tai seurannan järjestämisestä. Toimenpiteestä ei saa aiheutua huomattavaa haittaa tai vahinkoa eikä siitä voi määrätä korvauksia. Ajoneuvolla maastossa kulkeminen ei saa vahingoittaa puustoa ja maastoa.

Muutos: **Asiallisesti ei muutoksia. Vaikutustarkkailukin on nyt kokonaisvaltainen.**

6.7.5 Toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailu

Toiminnan lopettamisen jälkeisestä vaikutustarkkailusta ei aikaisemmassa lainsäädännössä juurikaan ole säännöksiä. Luvanvaraista toimintaa harjoittanut vastaa luvan mukaisesti tarkkailusta myös sen jälkeen, kun toiminta on lakannut. Esimerkiksi teollisuuslaitoksesta, turvetuotantoalueesta tai kaivoksesta voi aiheutua toiminnan lopettamisen jälkeen mm. päästöjä vesistöön. Jollei varsinaista toiminnanharjoittajaa enää ole, tulee toiminta-alueen haltijan vastata luvassa määrätyn ympäristön tarkkailun järjestämisestä. Jollei toiminnalle myönnettyssä luvassa ole riittäviä määräyksiä tarkkailusta, lupaviranomainen voi määrätä tarkkailusta hyväksymällä erillisen tarkkailusuunnitelman, jossa varsinaisen toiminnan loputtua syntyvien päästöjen tarkkailusta annetaan määräyksiä.

Ympäristönsuojelulain (YSL 46 §:n 1 mom.) mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta.

Muutos: **Toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailua koskevia lupamääräyksiä ei ole annettu lukuun ottamatta määräyksiä, jotka koskevat kaivosalueita tai kaatopaikkoja. Lupamääräykset tarkentuvat tältä osin.**

6.7.6 Tarkkailusuunnitelma ja -ohjelma

Toiminnanharjoittaja voidaan velvoittaa esittämään tarkkailusuunnitelma viranomaisen hyväksymäksi tarkkailuohjelmaksi niin ajoissa, että tarkkailu voidaan aloittaa toiminnan alkaessa (YSL 46 §:n 3 mom.). Päästöjä koskevat tarkkailuvelvoitteet voidaan vahvistaa joko luvan myöntämisen yhteydessä tai myöhemmin.

Lupaviranomainen voi määrätä tarkkailusuunnitelman esitettäväksi valvontaviranomaisen tai muun viranomaisen vahvistettavaksi. Jos lupaviranomainen on ympäristölupavirasto, voi se määrätä suunnitelman esitettäväksi ja vahvistettavaksi esimerkiksi alueelliselle ympäristökeskukselle ja kunnan ympäristön-suojeluviranomaisen voi määrätä vahvistajaksi alaisensa virkamiehen. Kalataloudellisten vaikutusten selvittämiseksi tarkkailusuunnitelma voidaan velvoittaa esitettäväksi ja vahvistettavaksi kalatalousviranomaiselle. Tarkkailusuunnitelman hyväksyminen on hallintopäätös, johon voi hakea erikseen muutosta.

Toiminnanharjoittaja voi tarkkailla toiminnan päästöjä ja niiden vaikutuksia viranomaisen hyväksymällä tavalla joko itse tai konsultin avustuksella. Valvontaviranomaiset voivat tarvittaessa tarkastaa toimintaa omilla mittauksillaan sekä tarkistaa mittauksien ja tutkimusten laatua. Toiminnanharjoittaja vastaa tarkkailukustannuksista.

Toiminnanharjoittaja on velvollinen olemaan selvillä, eli tuntemaan riittävän laajasti toimintansa ympäristövaikutukset, riskit sekä ympäristövaikutusten vähentämismahdollisuudet (YSL 5 §). Selvillääolovelvollisuus koskee myös ei-luvanvaraisia toimintoja. Käytännössä selvillääolovelvollisuus merkitsee ympäristön tilan seuranta ja erilaisia mittausvelvoitteita. Selvillääolovelvollisuuden laajuus ratkaistaan tapauskohtaisesti, esimerkiksi toiminnan vaikutusalueen maankäyttömuotoon suhteuttaen. Tarvittaessa selvityksiä voidaan vaatia rikkomusten ja laiminlyönnin oikaisemisesta annettujen säännösten mukaisesti. Toiminnanharjoittajan itsetarkkailu edellyttää reagoimista poikkeuksellisiin tapahtumiin ympäristönsuojelulain 4 §:n ennaltaehkäisy ja haittojen minimoinnin periaatteen sekä varovaisuus- ja huolellisuusperiaatteen mukaisesti.

Muutos:

Tarkkailusuunnitelma voidaan esittää valvontaviranomaisen vahvistettavaksi erikseen, jolloin tästä on annettava päätös.

6.7.7 Muita tarkkailua koskevia määräyksiä

Mittaukset, tutkimukset ja tiedon vertailukelpoisuus

Toiminnanharjoittajien, viranomaisten ja konsulttien tekemät mittaukset ja arvioinnit on tehtävä pätevästi, luotettavasti ja tarkoituksenmukaisin menetelmin. Jos selvitys tai tutkimus ei ole luotettava, valvontaviranomainen voi velvoittaa yksittäistapauksessa suorittamaan kokonaan uuden selvityksen tai tutkimuksen. Luotettavuuden osoittamiseen ei riitä yksin mittaajan tai arvioijan pätevyys, vaan kyse on koko mittaus- ja tutkimustoiminnan laadun varmistamisesta ja sen tasosta. Viranomainen voi tarvittaessa vaatia lisätietoja tarkastus- ja tiedonsaantioikeuden nojalla sekä tehdä tarkastuksia esimerkiksi laboratoriossa (YSL 108 §).

Ympäristöministeriö voi asetuksella säätää mittaus- ja testausmenetelmistä, standardeista ja laskentamalleista, joita on käytettävä lain ja sen nojalla annettujen säädösten ja ohjeiden soveltamisessa. Määräyksiä ja ohjeita voidaan antaa myös mittaus- ja testausmenetelmien, selvitysten ja tutkimusten laadun varmistamisesta sekä tutkimuslaitosten valvonnasta (YSL 108 §).

Laadun varmistamista varten ympäristöministeriö voi määrätä eräät asiantuntijalaitokset toimimaan ympäristöalan kansallisina vertailulaboratorioina (YSL 24 §). Valmisteilla on ympäristöministeriön ohjeet viranomaisille tietoa tuottaville tahoille asetettavista vaatimuksista vesiensuojeluun, ilmansuojeluun, jätteisiin, meluun, maaympäristön tutkimukseen ja seurantaan liittyvistä sekä kemikaalilain edellyttämistä mittauksista.

Erityisesti IPPC-direktiivin liitteen I toimialojen päästöjen tarkkailussa on huomiota kiinnitettävä mittausmenetelmien arviointimenettelyyn (artikla 9 kohta 5), ts. tuotettavan tiedon luotettavuuteen ja vertailukelpoisuuteen. EU:n IPPC/BAT-työssä valmistellaan toimialoittaisia BREF-raportteja (IPPC BAT Reference Document), joihin tulee myöhemmin sisältymään tiedot ainakin ko. teollisuuden alalla tarkkailtavista päästöparametreista sekä näiden tarkkailupisteistä. Lisäksi on valmisteilla tarkkailua koskeva asiakirja Monitoring Reference Document, joka käsittelee IPPC-direktiivin edellyttämän tiedon raportoinnin vertailukelpoisuuden ja luotettavuuden varmistamista, sektorikohtaisissa (ilmaan, veteen ja maahan joutuvat päästöt) tarkkailuissa huomio otettavia seikkoja sekä valvottavissa olevien lupaehtojen muotoilemista. Sektorikohtaisten ilmaan, veteen tai maaperään kohdistuvien päästöjen lisäksi asiakirjassa käsitellään raaka-aineiden ja veden kulutukseen sekä energiankäytön seurantaan liittyviä kysymyksiä.

Raaka-aineiden ja veden kulutus sekä energiatehokkuus

Raaka-aineiden ja veden kulutuksen seuraamisesta ei ole määrätty erikseen ympäristönsuojelulaissa. Kuitenkin IPPC-direktiivin liitteen I mukaisten toimintojen kohdalla tulee direktiivin liitteen IV mukaan ottaa huomioon prosessissa käytettävien raaka-aineiden (vesi mukaan luettuna) kulutus ja ominaisuudet sekä energiankäytön tehokkuus, yleisesti tai yksittäistapauksissa päätettäessä parhaista käytettävissä olevista teknisistä keinoista, kun otetaan huomioon toimenpiteestä mahdollisesti aiheutuvat kustannukset ja edut sekä varovaisuus- ja ennaltaehkäisyn periaatteet. Raaka-aineiden ja veden kulutuksen seuranta käsitellään Monitoring Reference Documentissa.

Energiatehokkuuden selvittämistä tullaan vaatimaan lähinnä vain IPPC-direktiivissä tarkoitetuilta toiminnoilta (YSL 43 § ja sen perustelut). Energiatehokkuus voidaan selvittää esimerkiksi vapaaehtoisten energiasopimusten toimeenpanoon liittyvissä energiakatselmuksissa. Luvassa voidaan tarvittaessa antaa erityisiä selvitysmääräyksiä energiatehokkuuden parantamisesta. IPPC-direktiivin 3 artiklan kohdan d mukaan viranomaisen on varmistuttava siitä, että laitosta käytetään siten, että energiankäyttö on tehokasta.

Ympäristöjohtamisjärjestelmät

Toiminnanharjoittajan järjestämä tarkkailu tulisi mahdollisuuksien mukaan sovittaa yhteen mahdollisten ympäristöjohtamisjärjestelmien mukaiseksi esimerkiksi ottamalla huomioon raportoinnin ajankohdat. Ympäristönsuojeluasetuksen 19 § 2 mom:in mukaan on tarvittaessa käytävä ilmi miten ympäristöasioiden hallintajärjestelmä on otettu huomioon lupamääräyksiä asetettaessa. EMAS-asetuksen, IPPC-, YVA- ja SEVESO-direktiivien yhteensovittamismahdollisuuksia on tutkittu EU:n IMPEL-työssä.

6.7.8 Uudistuksen keskeiset vaikutukset

Ympäristönsuojelulakiehdotuksen mukaisessa tarkkailukäytännössä ei tapahtune suuria muutoksia aiempaan verrattuna. Uudistus toi kuitenkin seuraavat muutokset:

Muutos:	Toiminnanharjoittajan selvilläolovelvollisuus toimintansa vaikutuksista ja haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista on laajennettu kaikille ympäristösektoreille (ilma, vesi, maa).
Muutos:	Jos ympäristölupapäätöksissä on annettava yksityiskohtaisia määräyksiä mm. tarkkailun mittausten menetelmistä ja raportointitavasta, tämä muuttaa oleellisesti vesilupien tarkkailumääräyksiä.
Muutos:	Päästötietojen rekisteröinti laajentuu kaikille sektoreille. VAHTI-järjestelmään sisällytetään luvat, niihin liittyvät raportit ja tiedot tarkkailusta.
Muutos:	Toiminnan lopettamisen jälkeisiä tarkkailuvelvollisuuksia on selvennetty.
Muutos:	Lupaviranomainen ja tarkkailun vahvistava viranomainen tai valvontaviranomainen voivat olla eri tahoja. Tarkkailuohjelman vahvistava viranomainen voi myös tehdä tarkkailuohjelmaan muutoksia. Tämä muuttaa aiempaa ympäristölupien käytäntöä.

6.8 Korvaukset ja muut velvoitteet

6.8.1 Korvaukset

Ympäristövahinkojen korvausjärjestelmää ei ole ollut tarkoitus muuttaa oleellisesti. Muutoksia on tehty vain siltä osin, kun se on ollut välttämätöntä lupajärjestelmän muuttamisen vuoksi. Ympäristönsuojelulaissa tarkoitetusta toiminnasta aiheutuvien ympäristövahinkojen korvausperusteisiin sovelletaan ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain aineellisia säännöksiä (YSL 66 §). Tämä on muutos aiempaan, koska vesilaissa on ollut oma tyhjentävästi määritelty korvausjärjestelmänsä (VL 11 luku). Ympäristönsuojelulain mukaan myös vesien pilaantumisesta aiheutuneisiin korvauksiin sovelletaan ympäristövahinkolain säännöksiä. Tästä aiheutuu muutoksia muun muassa korvattavien vahinkolajien suhteen. Ympäristönsuojelulain mukaan ei enää korvata vesilain tapaan vahinkoa, haittaa ja edunmenetystä, vaan terminologisesti yhdenmukaisesti vain vahinko. Haittaa kärsivien omaisuuden suojaa ei ole ollut lakiuudistuksella tarkoitus heikentää. Korvaukset määrätään kuten nykyisinkin, tapauksesta riippuen, joko kerta- tai toistuvaiskorvauksina.

Vesien pilaamisesta aiheutuvien vahinkojen ja muiden ympäristövahinkojen korvaamiskäytäntöjen erilaisuus säilyy sikäli, että vesien pilaamistilanteissa vahingot ratkaistaan virallisperiaatetta noudattaen, pääsääntöisesti lupaprosessin yhteydessä, kun taas muita, esimerkiksi ilman pilaantumisesta aiheutuvia vahinkoja vahingonkärsijän täytyy itse vaatia korvattavaksi kanteella käräjäoikeudelta. Myös pohjavesien pilaantumisesta aiheutuneiden vahinkojen korvaamista vaaditaan kanteella käräjäoikeudelta.

Vahinkojen korvaamisessa on noudatettu ns. täyden korvauksen periaatetta ja kaikki vesilain 11 luvussa korvattavaksi määrätty vahingot on tullut korvata pääasiallisesti täysimääräisenä. Ympäristövahinkolaki, jota sovelletaan ympäristönsuojelulain mukaan korvattaviin vesistövahinkoihin, pohjautuu vahingonkorvauslakiin. Aiemmassa vesilaissa ei ole tunnettu ns. sietokynnystä siinä muodossa, jossa se ympäristövahinkolaissa esiintyy. Tämä voi aiheuttaa omalta osaltaan muutoksen korvauskäytäntöön.

Vesien pilaantumisesta aiheutuvat korvaukset on korvattu vesilain 11 luvun mukaisesti. Korvauksia terveyshaittoista on vesilain mukaan voitu määrätä vasta vuodesta 1994 lukien. Terveyshaittojen korvattavuus muuttui ympäristönsuojelulain voimaan tullessa siten, että haitankärsijän on haettava korvausta kanteella käräjäoikeudelta.

Ympäristönsuojelulain mukaan on mahdollista eriyttää lupa-asian käsittely korvauskysymyksen käsittelystä, vaikka pääsääntö onkin lupa-asian ja vahinkojen korvauskysymysten käsittely yhdessä. Näin on voitu toimia aiemmin vesilainkin mukaan. Mahdollisuutta eriyttää lupa-asian ja korvausasian käsittely on helpotettu eri otteissa 1990-luvulla. Ympäristönsuojelulain eriyttämismahdollisuuden on pelätty käytännössä johtavan siihen, että eriyttäminen muodostuu ennemmin käytännöksi kuin poikkeukseksi.

Muutos aiempaan eriyttämiskäytäntöön on se, että vesilain nojalla sama viranomainen on käsitellyt sekä eriytetyn korvausasian että lupa-asian, ympäristönsuojelulain mukaan korvauskysymyksen eriyttämisestä voi päättää alueellinen ympäristökeskus tai ympäristölupavirasto. Jos alueellinen ympäristökeskus päättää eriyttää lupa- ja korvausasian, sen tulee siirtää asia ympäristölupavirastolle. Näin ollen samaan asiaan tulisi ratkaisu kahdelta eri viranomaiselta. Korvauskysymys voidaan ratkaista myös vain osittain erikseen, jos siihen on syytä selvityksen puuttumisen vuoksi tai muutoin erityisestä syystä (YSL 68 §).

Edelleen myös lupapäätöksessä on veloitettava muu hakija kuin kunta, valtio tai kuntayhtymä asettamaan ennen luvassa tarkoitettuun toimintaan ryhtymistä, tai jos siihen on jo ryhdytty, viranomaisen määräämässä ajassa, hyväksyttävä vakuus toiminnasta aiheutuvien vahinkojen korvaamisesta (YSL 68). Tässä on soveltuvin osin voimassa, mitä vesilain 16 luvun 24 §:n 3 momentissa on säädetty.

Ympäristölupavirasto voi vesistön pilaantumista koskevan lupa-asian yhteydessä käsitellä myös vaatimuksen, joka koskee hakemuksessa tarkoitettua toiminnasta ennen lupa-asian ratkaisemista aiheutuneen vahingon korvaamista. Tästä ei saa aiheutua olennaista viivästystä. Säännös vastaa vesilain 11 luvun 8 §:n 2 momenttia. Ennakoimattoman vahingon korvaamista voi vaatia hakemuksella ympäristölupavirastolta.

Valtioneuvoston asetus voi johtaa luvan jälkikäteiseen tarkistamiseen, koska lupapäätös ei saa olla valvontakelvoton tai ristiriitainen voimassa olevien normien kanssa. Lupamääräystä ankarampi yleinen asetus saattaa myös vaikuttaa kalatalousvelvoitteen tai vahingonkorvausvelvollisuuden uudelleen arviointiin. Luvan tarkistamisesta annettua valtioneuvoston asetusta tulee aina noudattaa lupapäätöksestä huolimatta (YSL 56 §).

Suomen ympäristökeskuksessa kesällä 1997 tehdyn tutkimuksen mukaan teollisuuden jätevesipäätöksissä oli 1990-luvulla määrätty virkistyskäyttöhaitan korvauksia seuraavasti:

LSVEO 2656 vahingonkärsijälle, á noin 900 mk, vuodessa yhteensä 2.425.584 mk/a
ISVEO 1162 vahingonkärsijälle, á noin 300 mk, vuodessa yhteensä 356.734 mk/a
PSVEO 53 vahingonkärsijälle, á noin 740 mk, vuodessa yhteensä 39.432 mk/a

ja vesialuekorvauksia vastaavasti:

LSVEO 513 vahingonkärsijälle, á noin 4.400 mk, vuodessa yhteensä 2.276.694 mk/a
ISVEO 829 vahingonkärsijälle, á noin 630 mk, vuodessa yhteensä 525.586 mk/a
PSVEO 506 vahingonkärsijälle, á noin 800 mk, vuodessa yhteensä 405.306 mk/a

Korvauksien summat vaihtelivat muutamasta markasta tuhansiin markkoihin.

Muutos: Vesien pilaamisesta johtuvat vahingot korvataan YVL:n ai-
neellisten säännösten mukaan.
Vesilain mukaiset termit vahinko, haitta ja edunmenetys
korvataan termillä vahinko.
Sietokynnys on uutta vesien pilaantumista koskevissa kor-
vauksissa.

6.8.2 Vesiensuojelumaksu

Ympäristönsuojelulain nojalla ei voida enää määrätä maksettavaksi vesilupiin kiinteästi liittynyttä vesiensuojelumaksua. Tämä on muutos aiempaan käytäntöön nähden. Vesiensuojelumaksun ei katsota soveltuvan järjestelmään, johon on sisällytetty BAT-velvoitteita. Vesiensuojelumaksun poistamista lainsäädännöstä on myös perusteltu sen vähäisellä merkityksellä. Jo annettujen vesilupien mukaista vesiensuojelumaksua maksetaan kuitenkin voimassa olevan lupapäätöksen mukaisesti, kunnes toiminnalla on ympäristönsuojelulain mukainen lupa. Esimerkki vesiensuojelumaksua koskevas-
ta lupamääräyksestä.

Luvan saajan on suoritettava vuosittain XY aluekeskukselle vesiensuojelumaksua 30 000 mk käytettäväksi valtiolle vesiensuojelusta, erityisesti sitä varten suoritettavista tutkimuksista johtuviin menoihin. Maksu on suoritettava vuosittain tammikuun loppuun mennessä. Ensimmäinen maksu on suoritettava siltä vuodelta, jolloin päätös saa lainvoiman.

Suomen ympäristökeskuksessa kesällä 1997 tehdyn tutkimuksen mukaan teollisuuden jätevesipäätöksissä oli 1990 - luvulla määrätty vesiensuojelumaksuja seuraavasti:

LSVEO 25 päätöksessä keskimäärin 37 360 mk/v, yhteensä vuodessa 934.000 mk/a
ISVEO 16 päätöksessä keskimäärin 47 140 mk/v, yhteensä vuodessa 754.240 mk/a
PSVEO 8 päätöksessä keskimäärin 63 875 mk/v, yhteensä vuodessa 511.000 mk/a.

Teollisuuden jätevesipäätösten vesiensuojelumaksut olivat vuodessa keskimäärin 2.199.240 mk.

Muutos: Määrästä vesiensuojelumaksusta ei voida enää antaa.

6.8.3 Kalatalousmääräykset

Ympäristönsuojelulaissa (YSL 44 §) säädetään jätevesipäästöistä kalastolle aiheutuvien haittojen poistamisesta kalastoa suojaavilla määräyksillä, istutusvelvoitteilla ja hoitotoimenpiteillä. Kalastolle aiheutuvien haittojen vuoksi kalatalousviranomaiselle voidaan myös määrätä maksettavaksi kalatalousmaksu, joka käytettäisiin haitta-alueen hoitotoimenpiteisiin. Kalatalousmääräykset annetaan viran puolesta joko ympäristölupaviraston tai alueellisen ympäristökeskuksen antamassa ympäristöluvassa.

Säännös vastaa entistä vesilain 10 luvun 24 a §:ä. Edelleen viitataan vastaavasti myös vesilain 2 luvun 22 §:ään ja 22 b §:ään, joten epätarkoituksenmukaisten kalatalousvelvoitteiden tarkistaminen tapahtuu kuten vesilaissakin (VL 2:22) erikseen. Kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun muuttamisesta on voimassa, mitä vesilaissa asiasta säädetään. Jos lupa-asian kahtiajaon seurauksena korvauksia selvitetäessä on saatu uutta selvitystä myös kalatalousmaksun perusteista, voi ympäristölupavirasto ottaa viran puolesta velvoitteen tai maksun muuttamista koskevan asian käsiteltäväksi sen estämättä, mitä määräysten muuttamisesta ja tarkistamisesta on muutoin voimassa. Asia on toimivaltaisena viranomaisena on ympäristölupavirasto.

Suomen ympäristökeskuksessa kesällä 1997 tehdyn tutkimuksen mukaan teollisuuden jätevesipäätöksissä oli 1990-luvulla määrätty kalatalousmaksuja seuraavasti:

LSVEO 33 tapauksessa keskimäärin vuodessa yhteensä 1.064.679 mk/a
ISVEO 18 tapauksessa keskimäärin vuodessa yhteensä 1.069.992 mk/a
PSVEO 2 tapauksessa keskimäärin vuodessa yhteensä 133.000 mk/a.

Ei muutosta: Kalatalousmääräykset säilyvät ennallaan.

6.9 Toiminnan lopettamiseen liittyvät määräykset

Ympäristönsuojelulaissa lupaharkinnan peruslähtökohta on ympäristön huomioon ottaminen kokonaisuutena. Kaikkia ympäristöelementtejä on tarkasteltava samanaikaisesti. Lupaa ei tule myöntää niin, että lupapäätöksessä painotettaisiin jonkin ympäristöalueen suojelua toisen kustannuksella. Sama peruslähtökohta on otettava huomioon myös määräyksissä, jotka liittyvät toiminnan lopettamiseen.

Kaikkien määräysten tasoon, myös lopettamiseen liittyviin, vaikuttavat lisäksi annetut valtioneuvoston asetukset. Valtioneuvosto voi antaa asetuksia esimerkiksi maaperästä (milloin maaperä on pilaantunut niin, että puhdistaminen on tarpeen). Valtioneuvosto voi myös antaa asetuksia maa-ainesten käsittelystä, eristämisestä, puhdistamisen teknisistä vaatimuksista, puhdistusmenetelmistä sekä tarkkailusta ja valvonnasta. Luvan myöntämisen jälkeen annettu lupamääräystä ankarampi asetus syrjäyttää aina suoraan lupamääräyksen, näin myös toiminnan lopettamista koskevan määräyksen (YSL 56 §). Ympäristönsuojelulain 56 §:n sisällöstä on oltava maininta lupapäätöksessä. Lupaviranomainen valvoo yleisen määräyksen noudattamista ilman lupamääräyksen muuttamista. Tämä on muutos verrattuna esimerkiksi aiemmin voimassa olleeseen vesilain 10 luvun 25 §:ään.

Lupapäätöksen määräykset voivat ympäristönsuojelulain nojalla koskea myös toiminnan jälkeisiä toimia, kuten alueen kunnostamista ja päästöjen ehkäisemistä (YSL 43, 90 § ja YSA 19 §). Tämä on muutos aiempaan, koska lupapäätöksiin ei ole juurikaan kirjattu toiminnan jälkeiseen aikaan liittyviä määräyksiä. Toiminnan lopettamiseen liittyvät lupamääräykset voivat koskea esimerkiksi alueen kunnostamista ja päästöjen ehkäisyä. Säännös on tarkoitettu vastaamaan IPPC-direktiivin vaatimuksia. Direktiivi edellyttää, että toiminnan lopullisen päättymisen jälkeen ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta pilaantumisvaara vältettäisiin ja tuotantoalue saatettaisiin tyydyttävään tilaan. Direktiivin luvan- myöntämisehdossa (IPPC-dir. art. 9) edellytetään myös, että ”luvan tulee käsittää myös laitoksen muuhun kuin tavanomaiseen käyttöön liittyvät toimenpiteet”. Näin otetaan asiaankuuluvalla tavalla huomioon myös lopullinen toiminnan lakkauttaminen, jos on olemassa vaara, että kyseisillä toimilla on vaikutusta ympäristöön”.

Ympäristönsuojelulain mukaisessa luvassa tulee ottaa huomioon yleensä toiminnan lopettaminen ja siihen liittyvät yleiset periaatteet. Määräyksiä voidaan antaa maa-alueen kunnostamisesta. Päästöjen ehkäisyä koskevat määräykset voivat liittyä sellaisiin päästöihin, joita aiheutuu jatkossa varsinaisen toiminnan loputtua. Määräyksiä voidaan antaa myös puhdistamolaitteiden ja johtojen purkamisesta tai tarkkailupisteiden poistamisesta. Lain perusteiden luettelo ei ole tarkoitettu tyhjentäväksi, vaan esimerkkiluetteloksi ja harkinnan määräysten laadusta tulee olla tapauskohtainen.

Lisäksi ympäristölupaviranomainen voi asettaa määräyksen, että toiminnanharjoittajan on riittävän ajoissa ennen toiminnan lopettamista esitettävä viranomaiselle suunnitelma ympäristönsuojelutoimista ja tarkkailun järjestämisestä. Viranomainen voi tällöin erikseen hyväksyä suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet. Laki ei mainitse mitä ”riittävän ajoissa ilmoittamisella” täsmällisesti tarkoitetaan. Viranomaisella lie-nee tässäkin tapauksessa mahdollisuus tapauskohtaiseen harkintaan.

Ympäristönsuojelulain mukaisessa luvassa on myös annettava tarpeelliset määräykset toiminnan lopettamisen jälkeisen tilan tarkkailusta. Toiminnan lopettamiseen liittyvästä tarkkailusta kerrotaan tarkemmin raportin kohdassa 7.6.

Toiminnan jälkeistä pilaantumisen ehkäisemistä palvelee myös ympäristönsuojelulain säännös maaperän ja pohjaveden puhdistamisvelvollisuudesta (YSL 75 §). Se, jonka toiminnasta on aiheutunut maaperän tai pohjaveden pilaantumista, on ensisijaisesti velvollinen puhdistamaan maaperän ja pohjaveden siihen tilaan, ettei siitä voi aiheutua terveyshaittaa, eikä haittaa tai vaaraa ympäristölle. Tämä ei kuitenkaan esiinny sellaisenaan lupamääräyksenä.

Raportin tapausaineistossa ei ole annettu toiminnan lopettamiseen liittyviä määräyksiä. Vesioikeuksien päätöksissä on yleensä melkein pä vakiolausekkeena määräykset edellyttämättömistä vahingoista. Nämä määräykset eivät liity itse toiminnan

lopettamisen jälkeisiin toimiin, vaan puhtaasti vahingonkorvauksiin. Maa-aineslain-säädännössä on kylläkin määräyksiä toiminnan jälkeisistä velvoitteista, mutta yleensä tällaisia määräyksiä ei ole sisältynyt ympäristölupapäätökseen.

Muutos:

Toiminnan lopettamiseen liittyviä lupamääräyksiä voidaan antaa laajemmin kuin aiemmin. Määräyksiä voidaan antaa esimerkiksi alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä.

6.10 Määräykset luvan tai lupamääräysten voimassaolosta

Aiemman lainsäädännön mukaan ympäristöluvat on annettu joko määräaikaisina tai toistaiseksi voimassaolevina. Luvan voimassaolon päättyessä, jatkoluvan myöntämisharkinta on ollut sidottu periaatteessa vain yleisiin luvan myöntämisedellytyksiin. Lupamääräysten muuttaminen tai luvan peruuttaminen on ollut mahdollista vain suhteellisen rajatuin edellytyksin. Lupapäätös ei kuitenkaan ole pysyvä. Se heijastaa luvanantohetkeä ja silloin arvioitua tulevaisuuden tilannetta. Lupapäätöksen on tarpeen ja sen tulee joustaa muuttuvien olosuhteiden mukana.

Ympäristöllistä lupaa ei yleensä ilman nimenomaista säännöstä katsota voitavan myöntää määräajaksi. Yleinen tulkinta selvän säännöksen puuttuessa on ollut, että ympäristöluvan on edellytetty olevan voimassa toistaiseksi ja että mahdollisesti tietyt lupamääräykset voivat olla voimassa määräajan, toiset toistaiseksi (Kuusiniemi 1995). Määräaikainen ympäristölupa on voitu yleisesti myöntää vain silloin kun toiminta on ollut määräaikaista ja tilapäistä sekä alueelta poistettavissa olevaa (esimerkiksi tilapäinen kivenmurskaamo). Ympäristölupapäätöksessä on tullut aina todeta päätöksen voimassaolo (YLMA 12,8 §).

YLML:ssa ei ollut säännöksiä luvan voimassaoloajasta, asiassa on sovellettu NaapL:n, TSL:n, ISL:n ja jätelain säännöksiä. Esimerkiksi:

- 1) *Jätelupa myönnetään toistaiseksi tai erityisestä syystä määräajaksi.*

Käytännössä lupapäätöksissä on todettu yleensä, että "lupa on voimassa toistaiseksi." Joissain päätöksissä on määräyksiä toiminnan olennaisen muutoksen vaikutuksesta luvan hakemiselle.

- 2) *Mikäli kaatopaikkatoimintaa aiotaan jatkaa 31.12.2001 jälkeen, on toiminnalle haettava uusi ympäristölupa ja hakemus on toimitettava ympäristökeskukselle viimeistään 1.1. 2001.*

Ympäristöministeriön asettaman ns. YLKÄ-työryhmän mietinnössä (YM 33/1998) todetaan puutteena esimerkiksi se, että toistaiseksi voimassaoleviin ympäristölupiin, joihin sisältyy ilmalupa, ei ole juurikaan määrätty tarkistusvelvoitteita. Tämä olisi kuitenkin mietinnön mukaan tarpeen ja perusteltua esimerkiksi parhaan käyttökelpoisen tekniikan selvittämiseksi.

Jätevesiluvat on "asian luonteen mukaisesti" annettu joko määräaikaisina tai toistaiseksi voimassaolevina. Harkinta on ollut tapauskohtaista siten, ettei kumpikaan vaihtoehto ole ollut lähtökohtaisesti toisen edellä. Valintaan ovat vaikuttaneet myös EY-direktiiveistä johtuvat seikat. Säännökset tästä sisältyivät vesilain 10 luvun 24 b §:ään ja 24 c §:ään. Lupiin on voitu myös liittää niiden tarkistusvelvoite, joka on koskenut nimenomaisesti toistaiseksi myönnettyä lupaa ja jonka tarkoituksena on ollut saattaa lupapäätöksessä määrätty lupapäätöksen vesiensuojelun kannalta keskeiset

lupamääräykset uudelleen arvioitaviksi. Tarkistusvelvoitteen täyttämistä on pidetty erityisen tärkeänä, siksi lupiin onkin liitetty velvoitteen toteuttamiseksi uhka luvan raukeamisesta. Tarkistamislausetta pidetään lupamääräyksenä.

Ympäristönsuojelulain (YSL 52 §) mukaiset lupapäätökset ovat myös voimassa joko toistaiseksi tai määräajan. Luvan voimassaolo ratkaistaan tapauskohtaisesti. Harkinnassa otetaan huomioon toiminnan luonne sekä vaikutusalueen ominaisuudet kokonaisuudessaan. Ympäristölupamenettelylain mukainen lupa on pääsääntöisesti myönnetty toistaiseksi ja vain poikkeuksellisesti määräaikaisena. Ympäristönsuojelulaki mahdollistaa määräaikaisten lupien laajemman käytön. Määräaikaisen luvan osalta pääsääntö on, että lupa raukeaa määräajan päättymisen jälkeen. Mutta määräajaksi myönnettyä lupaa on mahdollisuus jatkaa, jos lupapäätöksessä on tästä määräys. Tällöin uutta lupaa on haettava hyvissä ajoin ennen määräajan päättymistä. Ympäristön kannalta lieene parannus myös se, että arvioitaessa luvan kestoa vaikutusalue on otettava huomioon kokonaisuudessaan, enää ei olla sidoksissa esimerkiksi vain vesistöön kohdistuviin vaikutuksiin.

Toistaiseksi voimassa olevaa lupaa tulee ympäristönsuojelulain mukaan tarkistaa. Lupapäätöksessä tulee määrätä, mihin mennessä hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi on tehtävä ja myös määräykset tuolloin mahdollisesti esitettävistä selvityksistä. Lupaharkinta ei tuolloin kohdistuisi koko lupaan, vaan ainoastaan päätöksessä tarkoitettuihin lupamääräyksiin. Vesilaissa yksittäisen määräyksen tarkistaminen on voinut kuitenkin johtaa korvausta koskevien määräysten muuttumiseen. Tämä ei kuitenkaan ole tarkoittanut, että samalla tarkistamispäätöksellä olisi välttämättä ratkaistava sekä lupaehtojen muutokset, että kulloinkin ajankohtaiset korvauskysymykset. Myös ympäristönsuojelulain mukaan olisi yksittäistä lupamääräystä tarkistettaessa otettava huomioon mahdolliset vaikutukset korvauksiin ja asianosaisten kuulemiseen.

Jos hakemusta lupamääräysten tarkistamiseksi ei ole tehty lupapäätöksessä tarkoitettussa ajassa, lupa raukeaa. Samanlainen uhka on ollut aiemman vesilain mukaankin mahdollinen. Vesilaissa on säädetty, että "vesioikeus voi valvontaviranomaisen tai haittaa tai vahinkoa kärsivän hakemuksesta määrätä, että lupa raukeaa". Ympäristönsuojelulain vastaavassa säännöksessä "asian voi panna vireille lupaviranomainen omasta aloitteestaan, valvontaviranomainen, toiminnanharjoittaja, kunta tai haittaa kärsivä." Lisäksi ympäristönsuojelulaissa säädetään, että lupa raukeaa, jos tarkistamista ei haeta valtioneuvoston asetuksessa asetetun määräajan kuluessa. Luvan raukeaminen todetaan erikseen viranomaisen päätöksellä.

Ympäristönsuojelulain mukaiseen luvan tarkistamiseen vaikuttavat myös valtioneuvoston asetukset. Lupamääräystä ankarampi yleinen määräys korvaa suoraan lupamääräyksen. Tällöin lupaviranomaisen ei tarvitse erikseen muuttaa lupaa, vaan lupaa valvotaan suoraan yleisen määräyksen perusteella. Tämä on muutos nykyiseen vesilain mukaiseen käytäntöön nähden. Yleinen määräys voi vaikuttaa myös muihin luvan määräyksiin siten, että niitä joudutaan tarkistamaan. Lupamääräystä ankarampi määräys voi myös vaikuttaa kalatalousvelvoitteen tai vahingonkorvausvelvollisuuden uudelleenarviointiin. Luvan tarkistamisesta annettua yleistä määräystä tai luvan voimassaolosta annettua yleistä määräystä on myös aina noudatettava lupapäätöksestä huolimatta.

Muutokset:

Määräaikaisten lupien laajempi käyttö on mahdollista.
Lupamääräysten tarkistaminen tulee pääsäännöksi toistaiseksi voimassa olevissa luvissa.
YSL 56 § (asetuksen noudattaminen) on aina kirjattava lupapäätökseen.

6.11 Muutoksenhausta riippumatta täytäntöönpantavat määräykset

Ympäristölupamenettelylain ja vesilain mukainen pääsääntö on ollut, että lainvoimainen lupapäätös on toiminnan aloittamisen tai jatkamisen edellytys. Poikkeustapauksissa toiminta on voitu aloittaa ennen lupapäätöksen lainvoimaisuutta. Poikkeusmahdollisuuksien syynä on ollut se, että joskus lainvoimaisen luvan saaminen on voinut kestää kohtuuttoman pitkään toiminnan aloittamisen kiireellisyyteen nähden. Ympäristölupamenettelylain 15,1 §:ssä oli poikkeussäännös, jonka nojalla lainvoimaa vailla oleva lupapäätös on ollut täytäntöönpantavissa.

Säännöksellä on pyritty turvaamaan laitoksen rakentamis- tai muutostöiden viivytyksetön aloittaminen lähinnä silloin, kun objektiivisesti katsoen ei ole ollut epäilystä laitoksen sallittavuudesta kyseisellä paikalla. Haitankärsijöiden tosiasiallisia vaikutusmahdollisuuksia ei ole saanut heikentää tällä menettelyllä. Lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräysten muuttamisen varalta hakija on aina ollut velvoitettava asettamaan hyväksyttävä vakuus, jolla on voitu varmistaa ympäristön saattaminen ennalleen tai mahdollisten vahinkojen korvaaminen silloin kun ennallistaminen ei enää olisi käytännössä ollut mahdollista. Laissa eräät julkisyhteisöt on vapautettu vakuuden asettamisvelvollisuudesta. Käytännössä vakuuden asettamista on sovellettu vaihtelevasti. YLKÄ-mietinnössä (YM 33/1998) todetaan käytännöstä:

Päätöksen täytäntöönpanoa koskeva määräys on sijoitettu päätöksissä eri kohtiin ja epäyhtenäisesti. Työryhmä suosittaakin, että määräys eriteltäisiin selkeästi omaksi kohdakseen. Lisäksi määräyksen perustelut ovat usein epämääräisiä. Määräyksen perusteluissa tulisikin työryhmän mukaan tuoda selkeästi esiin miksi määräys on voitu antaa, vakuuden lajin hyväksyttävyys ja vakuuden määrä.

Lisäedellytyksenä on ollut, että täytäntöönpanomääräyksen antamisella ei ole saanut tehdä muutoksenhakua hyödyttömäksi. Valitusviranomaisen on voinut aina kieltää päätöksen täytäntöönpanon. Täytäntöönpanomääräys on voitu antaa vain hakijan pyynnöstä. Pyyntö on voitu esittää joko lupahakemuksessa tai siitä erillään.

Vesilain tavoitteeltaan vastaava säännös, ns. töidenaloittamislupa (VL 2:26) koskee vain vesitalouslupaan liittyviä valmisteleviä töitä. Lisäedellytyksenä töidenaloittamisluvalla on se, ettei hanke sanottavasti saa vaikuttaa vesioloihin. Säännöksen mukaan vesioikeus (nykyisin ympäristölupavirasto) on lupapäätöksessään voinut (voi) oikeuttaa hakijan jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tuloa ryhtymään yrityksen toteuttamista tarkoitaviin töihin ja työn suorittamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin. Kyseessä on vesirakentamista koskeva lupa, ei pohjavesiasioihin eikä pilaamiseen liittyvä menettely.

Ympäristönsuojelulaki sisältää myös mahdollisuuden, että lupaviranomainen voi luvan hakijan pyynnöstä määrätä, että toiminta voidaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräysten muuttamisen varalle (YSL 101 §). Pääsääntö ympäristönsuojelulaissakin on, että lupapäätöksen lainvoimaisuus on toiminnan aloittamisen edellytys.

Muutosta aiempaan lainsäädäntöön nähden on se, että säännös koskee lupapäätöstä, mutta ei siihen liittyvää korvausasia. Vastaavasti korvausasian vireilläolo eriytettyinä lupa-asiasta ei estä toiminnan aloittamista. Aiemman vesilain mukaan vahingot on pääsääntöisesti korvattu ns. samanaikaisuusperiaatteen mukaisesti etukäteen arvioiden lupa-asian käsittelyn yhteydessä (VL 11:8.1). Samanaikaisuusperiaatetta on haluttu ja sitä onkin lakimuutoksilla lievennetty, joten samanaikaisuusperiaate ei enää viime aikoina ole ollut yhtä vahvassa asemassa kuin aikaisemmin (VL 16:24). Ympäristönsuojelulaissa samanaikaisuusperiaatteesta on edelleen joustettu, joten muutos

on omalta osaltaan linjassa samanaikaisuusperiaatteen aiempien lievennysten kanssa. Ympäristönsuojelulaissa valitus korvauksista ei missään tapauksessa estä toiminnan aloittamista, toisin kuin vesilaissa.

Myös ympäristönsuojelulaissa täytäntöönpanomääräys voidaan antaa vain hakijan pyynnöstä. Edellytyksenä on aina vakuuden asettaminen ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräyksen muuttamisen varalle. Vaatimus vakuuden asettamisesta ei ympäristönsuojelulaissakaan koske tiettyjä julkisyhteisöjä. Muutos on säännöksen sanamuodossa. Ympäristönsuojelulain mukainen vakuus asetetaan ”ympäristön saattamiseksi ennalleen”, kun ympäristölupamenettelylain mukainen vakuus asetettiin ”ympäristön saattamiseksi ennalleen tai mahdollisten vahinkojen korvaamiseksi”.

Aiemman lainsäädännön mukaan määräys voitiin antaa vain jos se ei tehnyt muutoksenhakua hyödyttömäksi, muutoin harkintavalta oli täysin lupaviranomaisella. Ympäristönsuojelulaki on tässä suhteessa, ainakin sanamuodoltaan ”ankarampi” ja määräys voidaan antaa vain perustellusta syystä. Täytäntöönpano ei saa tehdä muutoksenhakua hyödyttömäksi. Muutoksenhakutuomioistuin voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Muutokset:	Täytäntöönpanomääräyksen antaminen muuttuu jonkin verran verrattuna aiempaan lainsäädäntöön.
	Valitus vesien pilaamiseen liittyvässä korvausasiassa ei estä lupapäätöksen täytäntöönpanoa.
	Vakuus asetetaan ”ympäristön saattamiseksi ennalleen”.
	Täytäntöönpanomääräys voidaan antaa vain ”perustellusta syystä”.

6.12 Uudistuksen keskeiset vaikutukset päätöksen ratkaisuosaan

Lakiuudistuksella on pyritty tehostamaan ympäristönsuojelua. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole ollut olennaisesti muuttaa esimerkiksi päästöjen sallittuja enimmäismääriä tai haitallisten aineiden enimmäispitoisuuksia. Ympäristöluvassa annettavat lupamääräykset päästöistä ja jätteistä ovat sääntelytavaltaan samanlaisia kuin aiemmin vesilain tai ympäristölupamenettelylain nojalla annetut määräykset. Vakiintunutta käytäntöä ei ole tarkoitus suuremmalti muuttaa. Muutos aiempaan lupakäytäntöön on se, että raja-arvojen on oltava ratkaisuosassa ja että ilma, vesi-, melupäästöt sekä jätteet on käsiteltävä yhdessä ja niiden vaikutuksia on arvioitava kokonaisuutena. Lupapäätöksessä on todettava kuinka toiminnanharjoittajan mahdollinen ympäristöasioiden hallintajärjestelmä on otettu päätöksessä huomioon. Muutos vesilain osalta on se, että valtioneuvoston asetus voi ilman eri päätöstä syrjäyttää voimassa olevan luvan määräyksen (YSL 56 §).

7

Luvan perustelut

7.1 Yleistä

Lupien ja niiden määräysten perustelut ovat tulleet yhä tärkeämmiksi, koska vain siten voivat sekä luvansaajat että muut intressitahot saada tarpeeksi tietoa lupamääräysten taustana olevasta lainsäädännöstä tai päätöksen muusta perustelusta. Lupapäätöksistä on käytävä ilmi, mihin asianosainen on oikeutettu tai velvoitettu ja päätöksen perusteena olevat tosiseikat sekä säännökset on ilmoitettava (YSL 52 §, HMenL 23-24 §). Viranomaisen on päätöksen perusteluosassa vastattava kaikkiin lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin asiaan liittyviin vaatimuksiin. Päätöksessä ei kuitenkaan, kuten aiemmin vesiluvissa, referoida kertoelmaosassa jokaista muistutusta erikseen.

7.2 Perustelut luvan myöntämiselle tai lupahakemuksen hylkäämiselle

Aiemmassa lupakäytännössä on luvan myöntäminen tai hakemuksen hylkääminen yleensä perusteltu heti ratkaisuosan alussa tai vesiluvissa juuri ennen lupaedellytysten täyttämiseksi annettuja lupamääräyksiä. Ympäristölupamenettelylain (YLML 10 §) mukaan lupapäätös oli perusteltava ja siinä yksilöitävä ne säännökset, joiden nojalla päätös mahdollisine lupamääräyksineen on annettu.

Ympäristönsuojelulain mukainen lupapäätös on hallintopäätös ja päätökseen ja sen perusteluihin sovelletaan hallintomenettelylain perusteluvollisuutta (HMenL 23, 24 §). Päätöksen ratkaisuosassa on ilmentävä perustelut luvan myöntämiselle tai lupahakemuksen hylkäämiselle (YSA 19 §). Tämä ei aiheuta muutoksia lupakäyttöön.

7.3 Perustelut lupamääräyksille

Vesilain mukaisten hankkeiden päätöksissä ei jokaista lupamääräystä yleensä ole perusteltu erikseen. Ympäristölupamenettelylain mukaisissa päätöksissä käytäntö on vaihdellut, joissakin tapauksissa on perusteltu jokaista lupamääräystä, toisissa ainoastaan luvan loppuosassa on viitattu kaikkiin sovellettuihin lainkohtiin.

Ympäristönsuojeluasetuksen (YSA 19 §) mukaan ratkaisuosassa on ilmentävä perustelut jokaiselle annetulle määräykselle erikseen. Tämä aiheuttaa täsmennyksiä lupapäätöksiin varsinkin vesiasioiden suhteen.

7.4 Perusteet korvausten määrittämiselle

Vesien pilaantumisesta aiheutuvat vahingot, haitat ja muut edunmenetykset on korvattu täysimääräisesti ja korvausten määrittämiselle on lupapäätöksissä ollut yksityiskohtaiset perustelut (VL 10:24 ja 11 luku). Ympäristönsuojelulaissa tarkoitettu to-

minnasta aiheutuvien ympäristövahinkojen korvausperusteisiin sovelletaan ympäristövahinkojen korvaamisesta annettua lakia (737/1994). Tämä voi aiheuttaa vähäisiä muutoksia korvauskäytännössä ja korvausten perusteluissa. Vesien pilaamisesta aiheutuvat vahingot ratkaistaan virallisperiaatetta ja pääasiallisesti samanaikaisuusperiaatetta noudattaen, joten luvassa on oltava määräykset mahdollisista korvauksista, jollei lupa- ja korvausasiaa ole eriytetty.

7.5 Perustelut mahdollisille täytäntöönpanomääräyksille

Täytäntöönpanon osalta ympäristönsuojelulain 101 § vastaa ympäristölupamenettelylain 15 §:ää. Lupaviranomainen voi luvan hakijan pyynnöstä määrätä, että toiminta voidaan aloittaa vaikka, lupapäätöksestä on mahdollista valittaa, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden ympäristön ennallistamiseksi. Vaatimus vakuudesta ei koske valtiota tai sen laitosta eikä kuntaa tai kuntayhtymää. Määräyksen voi antaa vain perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi (YSA 19 §).

Muutos: Täytäntöönpanomääräyksen käyttöala laajenee koskemaan myös vesien pilaamisasioita ja se voidaan antaa ainoastaan perustellusta syystä.

7.6 Sovelletut oikeusohjeet

Lupapäätöksissä sovelletut oikeusohjeet on yleensä esitetty ja ne tulee esittää myös ympäristöluvassa (YSA 19 §).

7.7 Valitusosoitus

Lupapäätöksiin on aina liitetty valitusosoitus tai ilmoitus valituskiellosta, joten tässä suhteessa lakiuudistus ei aiheuta muutoksia.

7.8 Uudistuksen keskeiset vaikutukset

Päätöksen ja sen lupamääräysten perusteluiden osalta voidaan todeta, että lupakäytäntö tarkentuu entisestään, ainakin vesiasioita koskevien päätösten osalta.

8

Johtopäätökset tärkeimmistä muutoksista

8.1 Yleistä

Huomattavin muutos, joka liittyy toimivaltaisiin lupaviranomaisiin oli vesioikeuksien lakkauttaminen ja ympäristölupavirastojen perustaminen. Muut viranomaiset ovat kuten aiemminkin alueelliset ympäristökeskukset ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset.

Ympäristönsuojelulailla ei ole ollut tarkoitus lisätä luvanvaraisten toimintojen määrää, vaan laissa on yhdistetty ilmansuojelulain, terveydensuojelulain, naapuruus-suhdelain, jätelain ja vesilain pilaamisasioiden luvantarvenormistot. Luvanvaraiset toiminnot on määriteltä pääasiassa ympäristönsuojeluasetuksen laitoslue-ttelon perusteella. Yhtenäisen ympäristölupajärjestelmän luominen, niin sanottu yhden luukun periaate, parantaa järjestelmää niin viranomaisten kuin toiminnanharjoittajan kannalta, koska järjestelmä ja siinä toiminta on helpompi hahmottaa.

Ympäristönsuojelulainsäädännön mukainen pilaamisasioiden lupaharkinta eroaa aiemman lainsäädännön mukaisesta pääasiallisesti siksi, että se perustuu yhtenäiseen aineelliseen säännöstöön. Luvanvaraisen toiminnan lupa-asia tutkitaan kokonaisuutena ja toiminnan kaikki ympäristövaikutukset otetaan kokonaisuutena huomioon lupa-asiaa ratkaistaessa.

8.2 Uudistuksen vaikutukset lupapäätöksiin

8.2.1 Päätöksen kertoelmaosa

Lupapäätös rakentuu aiempien hallintopäätösten tapaan kertoelmaosasta ja ratkaisuosasta. Tämä aiheuttaa jonkin verran muutoksia vesioikeuksien, muttei ympäristölupamenettelylain mukaisiin päätöksiin nähden. Jätevesilupien sisältämät yksityiskoh-taiset vastaukset erikseen kaikkiin muistutuksiin ja vaatimuksiin jäävät pois.

Päätöksen kertoelmaosassa pysyvät tiedot hakijasta, luvan hakemisen perusteesta, aikaisemmista luvista, laitoksen toiminnasta, sen aiheuttamista päästöistä sekä niiden vaikutuksista pitkälti aiemman kaltaisina, ainoastaan tietoihin vaaditaan täsmennyksiä. Täsmennyksiä vaaditaan laitoksen teknisistä ratkaisuksista, toimista päästöjen rajoittamiseksi, laitoksen sijainnista ja alueen kaavoitustilanteesta. Vesilain mukaiset luvat tarkentuvat laitoksen prosessikuvauksen ja puhdistuslaitteiden osalta. Raaka-aineisiin, energiaan ja polttoaineisiin tullaan kiinnittämään entistä enemmän huomiota.

Uutta on vaatimus mahdollisimman tehokkaasta energian käytöstä. Suurin muutos myös päätöksen kertoelmaosassa on sekä päästöjen että niiden vaikutusten kokonaisvaltainen tarkastelu.

8.2.2 Päätöksen ratkaisuosaa

Ympäristönsuojelulaki ei aiheuta muutosta siihen, miten lupa-asian ratkaistaan. Yleisten kieltojen merkityskin vastaa jäte- ja vesilaissa olevien kieltojen merkitystä. Valtioneuvoston toimivaltuudet antaa yleisiä ohjeita ja määräyksiä asetuksissa vastaavat pitkälti aiempaa lainsäädäntöä, mutta sitä ei ole enää sidottu pelkästään yksilöityjen EY:n direktiivien toimeenpanoon. Valtioneuvoston toimivaltuudet lisääntyvät jonkin verran, ainakin vesiasioiden suhteen. Asetus voi myös ilman eri päätöstä syrjäyttää voimassaolevan luvan sisältöä. Tämäkin on uutta, erityisesti vesilupien kohdalla. Yleisenä muutoksena on, että lupapäätöstä ja sen lupamääräyksiä pitää entistä tarkemmin perustella.

8.2.3 Ennallaan pysyvät lupamääräykset

Ympäristöluvassa annettavat lupamääräykset päästöistä, melusta ja jätteistä ovat sääntelyvaltaan samanlaisia kuin aiemmat vesi- tai ympäristölupamenettelylain nojalla annetut lupamääräykset. Myös määräykset toimenpiteistä, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen aiheuttamaa haittaa pysyvät pitkälti ennallaan. Tutkimus-, selvitys- ja suunnitteluvälvoitteita voi myös antaa kuten ennenkin. Tarkkailua koskevat lupamääräykset pysyvät osaksi ennallaan.

8.2.4 Muuttuvat lupamääräykset

Muutoksia päästöjä koskeviin lupamääräyksiin aiheutuu siitä, että parhaan käyttökelpoisen tekniikan periaatteen asema on lainsäädännössä nyt entistä vahvempi.

Ympäristönsuojelulain varovaisuus- ja huolellisuusperiaate tulee vahvistamaan niitä lupamääräyksiä, jotka koskevat ympäristölle aiheutuvien häiriötilanteiden korjaamista ja riskianalyysin tekemistä.

Kaukokulkeutumisesta ja maan rajat ylittävistä päästöistä on annettava määräyksiä.

Annettava selvitysmääräys ei voi johtaa sellaiseen osapäätökseen, jolla lykättäisiin luvan edellytysten selvittämistä.

Tarkkailu on nyt kokonaisvaltaista ja tarkkailusuunnitelma voidaan esittää valvontaviranomaisen vahvistettavaksi. Pääsääntönä kuitenkin on, että tarkkailusta päätetään lupapäätöksen yhteydessä. Lupamääräys toiminnan lopettamisen jälkeisestä vaikutustarkkailusta voidaan ulottaa koskemaan muitakin toimintoja kuin kaivoksia tai kaatopaikkoja. Toiminnanharjoittajan selvilläolovelvollisuus toimintannan vaikutuksista on laajennettu kaikille ympäristösektoreille. Päästötietojen rekisteröinti on laajennettu kaikille sektoreille. Lupaviranomainen ja tarkkailusta vastaava viranomainen voivat olla eri tahoja.

Korvattaviin vesistövahinkoihin sovelletaan vesilain korvaussäännösten sijasta ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain aineellisia säännöksiä. Valitus vesien pilaamiseen liittyvässä korvausasiassa ei estä päätöksen täytäntöönpanoa. Täytäntöönpanomääräys voidaan antaa vain perustellusta syystä.

8.2.5 Uudet tai poistuvat lupamääräykset

Periaatteellisesti uutta on yhtenäinen päästöjen ja niiden vaikutusten hallinta. Päästöjä ja jätteitä koskevat lupamääräykset muuttuvat, koska laitoksen ilma-, vesi- ja melupäästöt sekä jätteet on arvioitava samanaikaisesti ja niiden aiheuttamia vaikutuksia on myös arvioitava kokonaisuutena. Päästöt sidotaan entistä tiukemmin parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan.

Lupamääräykset päästöjä ehkäisevistä toimenpiteistä kattavat päästöt kaikkiin ympäristön eri elementteihin. Tämä saattaa aiheuttaa muutoksia annettaviin lupamääräyksiin.

Päästöjen ja jätteiden haitallisia vaikutuksia ympäristöön on tarkasteltava samanaikaisesti ja niiden keskinäiset riippuvuussuhteet on otettava huomioon. Tämä aiheuttaa uudentyyppisiä tarkkailumääräyksiä.

Jos laitoksen jätevedet johdetaan kunnalliseen viemäriin, on jo laitoksen ympäristöluvassa määrättävä jätevesien esikäsittelystä. Tämä on uusi lupamääräystyyppi.

Uutta verrattuna aiempaan vesilain mukaiseen käytäntöön on myös se, että yleinen valtioneuvoston asetuksessa oleva määräys syrjäyttää voimassaolevan lupamääräyksen.

Lupapäätöksissä ei voida antaa enää määräyksiä vesiensuojelumaksusta, koska laitos ei vapaudu mistään puhdistamistoimenpiteestä, vaan parasta käyttökelpoista tekniikkaa on sovellettava.

Kirjallisuus

Direktiivi ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi (IPPC, 96/61/EY)

Hallituksen esitys eduskunnalle ilmansuojelulaiksi, HE 128/1995

Hallituksen esitys eduskunnalle jätelaiksi, HE 77/1993

Hallituksen esitys eduskunnalle terveydensuojelulaiksi, HE 42/1994

Hallituksen esitys eduskunnalle meluntorjuntalaiksi, HE 221/1986

Hallituksen esitys ympäristönsuojelu- ja vesilainsäädännön uudistamiseksi, HE 84/1999

Hollo Erkki J.: 1976. Pilaamiskiellon sisältö vesilain mukaan, Helsinki

Hollo Erkki J.: 1992. Vesilainsäädäntö, Teoksessa Hyödyn ja vahingon arviointi vesitaloudessa, Tampere

Kuusiniemi Kari: 1995. Ympäristölupa, Helsinki

Pönkä Antti: 1996. Terveydensuojelu, Rauma

Vihervuori Pekka: 1995. Uusimmasta vesiensuojelusäätelystä, Ympäristöjuridiikka 3-4/1995

Ympäristölupakäytännön yhtenäistämistä selvittäneen työryhmän ns. YLKÄ työryhmän mietintö 33/1998, Ympäristöministeriö

LIITE I. Valtioneuvoston päätökset

ILMANSUOJELULAIN MUKAAN ANNETUT PÄÄTÖKSET

- VNp 157/1987 yleisistä ohjeista voimalaitosten ja kattilalaitosten hiukkaspäästöjen rajoittamiseksi
- VNp 256/1990 kivihiiltä käyttävien voimalaitosten ja kattilalaitosten rikkidioksidipäästöjen rajoittamiseksi
- VNp 160/1987 yleisistä ohjeista sulfaattiselluloosatehtaiden rikkiyhdisteiden päästöjen rajoittamiseksi
- VNp 161/1987 yleisistä ohjeista rikkihappotehtaiden rikkiyhdisteiden päästöjen rajoittamiseksi
- VNp 888/1987 kivihiilen rikkipitoisuudesta
- VNp 889/1987 yleisistä ohjeista öljynjalostamoiden rikkiyhdisteiden päästöjen rajoittamiseksi
- VNp 1025/1988 moottoribensiinin lyijy- ja bentseenipitoisuudesta
- VNp 527/1991 yleisistä ohjeista kattiloiden ja kaasuturbiinien typenoksidipäästöjen rajoittamiseksi
- VNp 1542/1991 moottoriajoneuvojen joutokäynnin rajoittamisesta
- VNp 174/1992 runsasrikkisen raskaan polttoöljyn käytön rajoittamisesta
- VNp 453/1992 raskaan polttoöljyn rikkipitoisuudesta
- VNp 367/1994 turvetta polttoaineena käyttävien kattiloiden rikkidioksidipäästöistä
- VNp 368/1994 kattiloiden hiukkaspäästöistä
- VNp 626/1994 yhdyskuntajätettä polttavien laitosten ilmapäästöistä
- VNp 468/1996 bensiinin varastoinnista ja jakelusta aiheutuvista orgaanisista yhdisteistä
- VNp 480/1996 ilmanlaadun ohjearvoista ja rikkilaskeuman tavoitearvoista
- VNp 481/1996 ilmanlaadun ohjearvoista ja rikkilaskeuman tavoitearvoista
- VNp 142/1997 dieselöljyn ja kevyen polttoöljyn rikkipitoisuudesta
- VNp 842/1997 ongelmajätteiden poltosta
- VNp 262/1998 otsonikerrosta heikentävistä aineista
- VNp 408/1998 liikkuviin työkoneisiin asennettavien polttomoottoreiden pakokaasu- ja hiukkaspäästöjen rajoittamisesta

VESILAIN MUKAAN ANNETUT PÄÄTÖKSET

- VNp 363/1994 eräiden ympäristölle tai terveydelle vaarallisten aineiden johtamisesta vesiin
- VNp 364/1994 pohjavesien suojelemisesta eräiden ympäristölle tai terveydelle vaarallisten aineiden aiheuttamalta pilaantumiselta
- VNp 365/1994 yleisistä viemäreistä ja eräiltä teollisuuden aloilta vesiin johdettavien jätevesien sekä teollisuudesta yleiseen viemäriin johdettavien jätevesien käsittelystä
- VNp 757/1998 yleisestä viemäristä ja eräiltä teollisuudenaloilta vesiin johdettavien jätevesien sekä teollisuudesta yleiseen viemäriin johdettavien jätevesien käsittelystä annetun päätöksen (365/1994 muut. liitettä 1)
- VNp 366/1994 juomaveden valmistamiseen tarkoitetun pintaveden laatuvaatimuksista ja tarkkailusta
- VNp 112/1997 hammashoidon amalgaamipitoisista jätevesistä ja jätteistä

JÄTELAIN MUKAAN ANNETUT PÄÄTÖKSET

- VNp 1071/1989 PCB:n ja PCT:n käytön rajoittamisesta
VNp 282/1994 puhdistamolietteen käytöstä maanviljelyssä
VNp 219/1998 maataloudesta peräisin olevista nitraateista
VNp 105/1995 eräistä vaarallisia aineita sisältävistä paristoista ja akuista, muutettu 2 ja 3 §:iä VNp:llä 17/1999
VNp 1246/1995 käytöstä poistettujen renkaiden hyödyntämisestä ja käsittelystä muutettu
VNp 659/1996 ongelmajätteistä annettavista tiedoista sekä ongelmajätteiden pakkaamisesta ja merkitsemisestä
VNp 101/1997 öljyjätehuollosta
VNp 295/1997 rakennusjätteistä
VNp 842/1997 ongelmajätteiden poltosta
VNp 861/1997 kaatopaikoista
VNp 962/1997 pakkauksista ja pakkausjätteistä
VNp 883/1998 keräyspaperin talteenotosta ja hyödyntämisestä
VNp 711/1998 PCB:n ja PCB-laitteistojen käytöstä poistamisesta sekä PCB-jätteen käsittelystä
VNp 1191/1998 öljyjättemaksuina kertyvien varojen käytöstä
VNp 495/1998 jätteiden kansainvälisiä siirtoja koskevasta valtakunnallisesta jätesuunnitelman osasta
VNp 867/1996 yleisimpien jätteiden sekä ongelmajätteiden luettelosta

MELUNTORJUNTALAIN MUKAAN ANNETUT PÄÄTÖKSET

- VNp melutason ohjearvoista (993/1992)
VNp rakennuskoneiden ja -laitteiden melupäästöjen rajoittamisesta ja määrittämisestä (994/1992)
VNp ruohonleikkureiden melupäästöjen rajoittamisesta (995/1992)

Liite 2. Teollisuutta ja kuntaa koskevat lupa-analyysit.

Case 1:	UPM-Kymmene Oy, Kaukaan tehdasintegraatti, Jari Penttinen ja Harri Majander, Kaakkois-Suomen ympäristökeskus	92
Case 2:	Borealis Polymers ym., Eliisa Irpola, Suomen ympäristökeskus	95
Case 3:	Neste Oy, Naantalin öljynjalostamo, Eliisa Irpola, Suomen ympäristökeskus	100
Case 4:	Outokumpu, Harjavalta Metals Oy, Marianne Lindström, Suomen ympäristökeskus	105
Case 5:	Fundia Wire Oy Ab, Marianne Lindström, Suomen ympäristökeskus	111
Case 6:	Helsingin kaupunki, Viikinmäen keskuspuhdistamo, Marja Hiitiö, Hämeen ympäristökeskus	114
Case 7:	Porin Lämpövoima Oy, Kristina Saarinen, Suomen ympäristökeskus	119
Case 8:	Helsingin Energia, Lassila, Kristina Saarinen, Suomen ympäristökeskus	123

Hakija	Ilma-, jäte- ja ympäristöluvut	Vesilupa	Ympäristölupa	YSL 43 - 49 §, 52 § YSA 18 - 19 §
UPM-Kymmene Oy Kaukaan tehdasintegraatti	Höyryvoimalaitoksen kuorikattilat 16.10.1995. Sellutehtaan kuitulinjat (YA 5006) 24.2.1995. Happivalkaisimo (YA 5003) 2.4.1993. Tukkienkäsitteilylaitos (YA 5016) 17.12.1993. Ilmansuojeluilmoituspäätökset: Kaukaan sellutehdas ja voimalaitos (YA 4005) 18.4.1990. Kaukaan sellutehdas ja voimalaitos (YA 4026) 4.11.1993. Kaukaan kemiallinen tehdas (YA 4004) 18.4.1990. Kaukaan tehtaiden jätehuoltosuunnitelmapäätös (YA 2020) 22.5.1990	Lisäksi yhtiöllä on jätevesien johtamislupa vesistöön (nro 95/II/90, 11.6.1990) ja integraatin Schauman Wood Oy:tä koskeva vaneritehtaan ilmansuojeluilmoituspäätös		
Kertoelmaosa			YSA 18 §	
1. Hakijätiedot	Nimi, osoite ja sijainti	Nimi ja osoite	Mahdollisina lisäyksinä sähköiset osoitteet	
2. Luvan hakemisen perusteet	Yleiset lakirasiset perusteet	Yleiset lakirasiset perusteet	Myös asetusten mukaiset perusteet	
3. Selvitys toimintaa koskevista luvista ja kuvaus alueen kaavoitustilanteesta	Lupaluettelo on, kaavoituksesta ei mainintaa	Ei ole mainittu kaikkia voimassaolevia lupia eikä kaavoitustilannetta	Kaavoitustilanteesta lisätään lyhyt selvitys. Voimassaolevien lupien tilanne selvittävää	
4. Tiedot toiminnasta, prosesseista, raaka-aineista, polttoaineista ja tuotteista	Hyvin yksityiskohtainen toiminnan ja prosessin kuvaus. Polttoaineiden käyttö esitetty kattavasti, myös energian tuotanto. Raaka-aineiden käytöstä joitakin mainintoja, tuotteista vähemmän. Ei tietoa tuotetarastoista	Varsinaisen tehdaslaitoksen toimintaa eikä muitakaan tietoja ole kovin tarkasti kuvattu. Jäteveden puhdistuslaitos kuvattu lyhyesti mutta kattavasti	Kuvailuosa on uudessa lupapäätöksessä vaativa. Edellyttää pelkistettyä, täsmällistä mutta kuitenkin aihepiiriltään laajaa esitystä toiminnoista, prosesseista ja materiaali- ja energiavirroista. Uutena asiana energiankäytön tehokkuus	
4.1 Tuotantomäärät	On esitetty	On esitetty	Ei merkittäviä muutoksia	
4.2 Tiedot päästöjen rajoittamistoimista	On esitetty hakemuksen mukaisesta toiminnasta	On esitetty jäteveden puhdistamosta	Asian arviointi myös suhteessa BAT-näkökulmaan	
5. Tiedot päästöistä ja jätteistä	On esitetty	Jätevesien suhteen on esitetty	Ovat edelleen keskeisiä lupapäätöksen tietoja, ei muutoksia	
6. Tiedot ympäristövaikutuksista	Lupahakemuksen tarkoittaman toiminnan osalta arviointi on esitetty	Vesistövaikutuksista on esitetty	Koko toiminnan kattava tarkastelu on tarpeellinen	
7. Tiedot suunnitelluista ympäristönsuojelutoimenpiteistä ja jätteiden käsittelystä	On esitetty lupahakemuksen tarkoittamasta toiminnasta	On esitetty vesistön pilaantumisesta	Koko toiminnan kattava tarkastelu on tarpeellinen	
7.1 Tarkkailun järjestäminen	On esitetty tärkeimpien päästökomponenttien osalta	On maininta	Koko toiminnan kattava tarkastelu on tarpeellinen	
8. Tiedot riskiarvioinneista ja onnettomuuksien estämiseksi suunnitelluista toimenpiteistä sekä toiminnasta onnettomuuksien puhdistuslaitteiden tai prosessilaitteiden häiriöiden aikana	Riskiarvioinneista viittaussellinen maininta. Hakemukseen liittyvää tarkkailu- ja häiriötilannesuunnitelmaa ja sen mukaista toimintaa onnettomuuksien ja häiriötilanteiden aikana on kuvailtu	Riskiarvioinneista ei hakemuksen kuvauksesta ole mainintaa. Häiriötilanteet ja voiminta onnettomuuksien aikana on esillä katselmuskertomuksen muistutuksessa osittain liitteenä.	BAT-näkökulma myös häiriötilanteisiin ja riskien minimointiin. Uutena asiana tulee kuvaus toiminnasta onnettomuuksien aikana. Häiriötilannesuunnitelma mahdollisesti osittain liitteenä.	

9. Maininta pyydetystä lausunnoista, muistutuksista, esitetyistä mielipiteistä, annetuista vastineista ja niiden sisällöstä	On esitetty	On esitetty myös katselamusmenettelyä	Ei suuria muutoksia nykykäytäntöön
10. Tiedot tehtyistä tarkastuksista	On esitetty	On esitetty	Ei suuria muutoksia nykykäytäntöön
Ratkaisuosa			YSA 19 §
1. Asian ratkaisu ja miten esitetty vaatimukset ja mahdollinen YVA-lain mukainen selvitys ja yhteysviranomaisen lausunto on otettu huomioon	On esitetty, ei mainintaa YVA-sta	On esitetty, ei mainintaa YVA-sta	Ei suuria muutoksia nykykäytäntöön. Mahdollisen YVA-selostuksen huomioimattaminen aina kerrottava. Esitettävä myös yhteysviranomaisen kanta YVA:n tarpeellisuudesta tai tarpeettomuudesta
2.1 Luvan myöntämisen edellytysten varmistamiseksi annetut olennaiset lupamääräykset	Ei tässä tapauksessa	Ei tässä tapauksessa	Luvan edellytysten täyttymiseen ja sijoittumiseen on kiinnitetty enemmän huomiota. Uutta on asenakaavan mukaisuus ja yleisellä kannalta tärkeiden käytömahdollisuuden vaarantuminen. Määräykset myös näistä mahdollisia
2.2 Päästörajat	Rikkipäästöjen vuosipäästö enintään 2,0 kg sellutonnin kohti. Mekaanisen hiukaspitoisuus enintään 50mg/Nm ³ ja TRS-pitoisuus enintään 40 mg/Nm ³ (SO ₂ -na). Raja-arvo on alitettava 97% vuoden käyntiajasta. Hajukaasujen käsittelylaitteiston TRS-päästö (SO ₂ -na) enintään 20 mg/ Nm ³ . Laimenoiden hajukaasujen TRS-reduktio yli 90%. Valkaisuhölkien Cl-päästö enintään 30 mg/ Nm ³ . Kuorikattilan CO-pitoisuus yli 250 mg/ Nm ³ enintään 5% käyttöajasta ja dioksinipitoisuus jätteenpoltossa enintään 1ng/Nm ³ . NOX-päästöille ohjearvojen mukaiset rajat.	Jätevesien käsittelyä on tehostettava siten, että BHK ₂ -päästö on enintään 10 t/d, COD _{cr} -päästö enintään 95 t/d. fosforipäästö on enintään 100 kg/d ja orgaanisten klooriyhdisteiden päästö (AOX) enintään 2300 kg/d.	Päästökomponentit ja raja-arvot voivat muuttua toiminnan ympäristövaikutusten kokonaisvaltaisen tarkastelun myötä. Lupamääräyksissä otetaan huomioon BAT-teknikka ja IPPC:n bref-dokumentit. Raja-arvot annettava IPPC-dir liite III:n mukaisille aineille. Tässä tapauksessa ei suuria muutoksia; uutta ehkä VOC-päästörajat. Uutta on myös periaatteellinen mahdollisuus energian käytön ominaispäästöarvoihin; esimerkiksi MJ/tuotetonnin.
2.3 Päästöjä ehkäisevät ja vähentävät toimenpiteet	Kiinnitetty erityistä huomiota hajukaasujärjestelmän toimivuuteen ja hajapäästöjen ehkäisemiseen. Suunnitteluvaihe uusille prosesseille niin, ettei niistä aiheudu asuutukselle hajuhahtausta. Velvoitettu pitämään prosessi-, mittaus- ja puhdistuslaitteet kunnossa	Pahanhajuisten jätevesien esikäsittely ja pastapitoisten jätevesien erilliskäsittely. Velvoitettu pitämään prosessi-, mittaus- ja puhdistuslaitteet kunnossa	Ei varsinaista uutta. Paremmat mahdollisuudet BAT- ja BEP-periaatteiden mukaisten toiminnallisten määräysten antamiseen. Myös energiatalouden parantamiseen ja onnettomuuksien ehkäisemiseen kohdistuvat toimenpidemääräykset mahdollisia.
2.4 Immissiorajat	Typenoksidipäästöjen rajoittaminen niin, ettei VnP:n 537/84 mukaiset ilmanlaadun ohjearvot ylitä (40% max.). Uuusien investointien melutaso läheisillä asuunalueilla alle Laeq = 50 dB. Toiminnasta ei hajuhahtausta	Veisistöön liittyviä veden laadun pitoisuusrajoja ei ole määrätty.	Immissiorajoja saattaa tulla lisää kokonaisvaltaisen toiminnan ja vaikutusten myötä. Asiassa ei varsinaisesti uutta. BAT-teknikan painottaminen toisaalta saattaa vähentää tarvettua immissiorajoihin

2.5 Jätteet sisältäen myös lietteet	Useita erilaisia määräyksiä mm. jätteen hyödynämisestä, varastoinnista, sijoittamisesta, kaatopaikkakäsitteistä sekä lietteen ja muiden jätteiden käsitteistä ja poltosta (esim. minimipolttoilämpötila ja purkujätteen lajittelu).	Määräyksiä kaatopaikan ja lietteiden käsittelystä ja siihen liittyvästä vesistö- ja pohjaviesihaitan estämisestä. Viitaukset tässä yhteydessä myös muun kuin vesilainsäädännön mukaisten lupien noudattamiseen.	Ei oleennaisia muutoksia nykykäytäntöön. Jätehuolosektorilla BAT-tekniinen lähtökohta ei kuitenkaan aiemmin ole ollut kovin selkeää. Jätehuollossa korostuu myös yhä enemmän yleiset määräykset (direktiivit) ohjauskeinona.
2.6 Määräykset tarkkailusta	Ilmapäästöistä useita määräyksiä ainakin niille komponenteille, joille on annettu raja-arvoja. Jatkuvien mittausten aikakäytettävyys yli 90%. Myös aineasetarkkailu. Ilmanlaadun tarkkailu yhdessä kuntien ja muun teollisuuden kanssa. Jättemäärien ja -jakeiden tarkkailu. Tarkemmin tarkkailusuunnitelmassa	Jätevesiä tarkkailu lähinnä niiden komponenttien osalta, joille on annettu raja-arvot. Vaikutustarkkailu Tarkemmin tarkkailusuunnitelmassa	Tarkkailu monipuolistuu. Tarkkailun ja seurannan laadunvalvontakysymykset korostuneemmin esille. Mahdollisesti uusia parametreja (PPC-dir. Liite III). Ulutta on, että tarkkailusta päättäminen voidaan kaikilta osin delegoida.
2.7 Turkinus- ja selvityselvoitteet	Soodakattiloiden ja meesauunien NOx-päästöjen vähentämismahdollisuudet tiettyihin raja-arvoihin selvitettyä. Selvitykset ilmaluadusta ja meluntorjuntatoimenpiteistä.	Selvitykset vesistövaikutuksista, kalanhoitotoimenpiteiden tuloksellisuudesta sekä tuotannossa käytetyistä kemikaaleista. Saamaan biologinen pesuselvitys yhdessä muiden kuormittajien kanssa.	Tutkimus- ja selvityselvoitteet todennäköisesti edelleen lisääntyvät. Ulutta ovat energiankäytön tehokkuuteen liittyvät selvitykset, jotka voivat olla verrattain laajoja.
2.8 Riskianalyytit ja poikkeustilanteet	Riskianalyyti selvitettävä ei ole. Määräys häiriö- ja poikkeustilannesuunnitelman laatimisesta ja noudattamisesta ja henkilöstön kirjallisista ohjeista. Poikkeustilanteista ilmoitettava. Sähkösuodinhäiriöissä on kiinteän polttoaineen käyttö lopetettava. Laitteet saatettava viipymättä toimintakuntoon.	Luvassa on määräys riskianalyytin laatimisesta. Määräys katastrofialtaasta. Poikkeustilanteita koskeva väliön ilmoitusvelvollisuus ja myöhempi raportointi. Ryhdyttävä toimenpiteisiin vahinkojen torjumiseksi ja tilanteen toistumisen estämiseksi.	Riskianalyytin merkitys korostuu. Poikkeus- ja häiriötilanteista annettava aina asianomaiset määräykset. Ulutta on myös se, että varsinaiset onnettomuustilanteet on otettava huomioon ja niihin on varauduttava tarvittaessa määräyksin.
2.9 Tarvittaessa korvattavat vahingot	Ei ole tässä tapauksessa	Jäteveden johtamisesta vesistöön aiheutuneen haitan korvaaminen haitankärsijöille vesiensuojelu- ja kalahoitomaksut	Korvausasioiden käsittely vähenee, koska myös vesiasioissa luvan myöntämisen edellytyksenä on, että toiminnasta ei saa aiheutua merkittävää haittaa.
2.10 Päätöksen voimassaolo	Toistaiseksi	Toistaiseksi	Ei suuria muutoksia
Lisäksi ratkaisuosassa on ilmettävä			
1. Perustelut luvan myöntämiselle tai hakemuksen hylkäämiselle	Perustelut on aina esitetty	Perustelut on aina esitetty	Ei suuria muutoksia
2. Perustelut kullekin määräykselle erikseen	Lain tai asetuksen kohta on esitetty; ei kaikille sanallista perustelua.	Ei välttämättä ole	Perustelukäytäntö tarkentuu hieman
3. Perustelut korvausten määräämiselle	Korvausmääräystä ei ole	On esitetty	Ei suuria muutoksia, YSL:n mukaan
4. Perustelut mahdollisen täytäntöpanomääräyksen antamisesta	Ei ole tässä tapauksessa	Ei ole tässä tapauksessa	Uusi määräys: pitää perustella
5. Sovelletut oikeusohjeet	On	On	Ei suuria muutoksia YSL:n mukaan

Hakija	Ilmansuojelu	Jätteet	Vesiensojelu	Ympäristölupa YSL 43-49 §, 52 § YSA 18-19 §
Borealis Polymers Neste Oy Sis. Norlatex, 2-P –tuotanto, Polystyreeni, muovitehtaat	UYK, Ilmansuoj. 6.3.1997, YS 239, 9.1.1996, YS 2. 8.4.1992, YMT 350. - 17.12.1996, YS 982 (Norlatexin toimittamien selviytysten johdosta). 5.6.1991, YMT 758 (ilman laadun tarkkailu-suunnitelma). 5.8.1998, YMT 967, (LDPE, is-päästö). 14.2.1990, YMT 153 (LDPE tarkk. suunn.). 13.11.1991, YMT 1368 (LDPE kattilat). 22.5.1992, YMT 480 (LDPE hajapäästöt). 5.10.1992, YMT 1004 (LDPE ilmanl. tarkk.). 17.11.1993, YML 388 (aromaattituot). 13.6.1995, YS 177 (LDPE, merkikaasum). 18.6.1996, YS 537 (olefiinit, tarkkailusuunn). 11.11.1992, YMT 1132. 18.10.1993, YML 368 (PSA-selviytyksestä). 20.2.1991, YMT 244. 19.4.1989, YMT471. 24.3.1993 YML 125 PP-tehtaan hiilivetypäästöjen vähentämissearviytyksestä. 24.3.1993, YML 126 soihutupäästöselviytyksestä. 22.1.1997, YS 73 styreeni- ja pentaanipäästöselviytyksestä	UYK YS 234, 29.2.1996. Uudenmaan LH N:o 1595 13.4.1982. YML 85, 5.3.1993 YMT 547, 4.6.1992	LSVEO. 30.12.1996, 97/1996/4 30.12.1996, 98/1996/4 jv	
Kertoelmaosa				YSA 18 §
1. Hakijatiedot	On	Nimi- ja osoitetiedot mainittu,	Hakijan nimi ja paikkakunta mainittu	Hakijan nimi ja osoitetiedot mainittava. Täsmenyy
2. Luvan hakemisen perusteet	ISA 7 §	JHL 16 §, 20§, 21§, myös JL 77§		Pilaantumisen vaaraa aiheuttavalle toiminnalle oltava ympäristölupa. Ei muutoksia
3. Selvitys toimintaa koskevista luvista ja kuvaus alueen kaavoitustilanteesta	Ratkaisuosassa, määräysten perusteluista kerrotaan alueesta yleensä	Aikaisemmat päätökset ja viranomaismääräykset lueteltu	Voimassa oleva vesioikeuden lupa selotettu, alueen vesistöjä selvitetty tarkasti	Sekä edelliset luvat että kaavoitustilanne selvitetty. Kaavoitustilanne uutta
4. Tiedot toiminnasta, prosesseista, raaka-aineista, polttoaineista ja tuotteista				Kohdan 4 alla olevista yksityiskohdista olta-va tietoa. Täsmenyy
4.1 Tuotantomäärät	On (usein myös tuotanto, aina kapasiteetti)		On (kapasiteetti)	Tuotannosta on olta-va tiedot
4.2 Prosessit	On kuvattu tarkasti. Myös raaka-aineiden varastointi ja annostelu		Tuotantoprosessit erittäin lyhyesti Jäte-vedenkäsittelyprosessit perusteellisesti (jäähdytysvesiluvassa yksityiskohtainen selostus tunnelista)	Prosessit ja laitteet kuvattava
4.3 Raaka-aineet ja tuotteet	Raaka-aineet selvitetty kattavasti		Tuotantoprosessin yhteydessä välttämättömät raaka-aineet mainittu	Raaka-aineista ja kemikaaleista olta-va tietoa
4.4 Energia	Hyvin, energiantuotannon päästöt hyvin tarkasti			Lisää tietoa polttoaineista ja arvio energian-käytön tehokkuudesta
4.5 Polttoaineen ja raaka-aineen varastointi	On kuvattu		Ei kuvattu	Varastointitapa tulee selostaa
5. Tiedot päästöistä ja jätteistä	Erittäin hyvin, päästökohteittain	Kaatopaikan perustaminen ja sille viety jätteet selvitetty perusteellisesti, myös kokonaistyyttötilavuus ja -alue. Norlatexin jätteet selvitetty jätelajittelun, erityisen hyvin prosessissa muodostuvat jätteet	Yleiset päästötiedot hyvin , Puhdistamojen toiminta ja häiriöt kuvattu Hakijan kuormitus suhteessa alueen muihin kuormittajiin vertailtu	Perinteisesti kattavasti kuvattu osa-alue. Ei muutoksia

6. Tiedot ympäristövaikutuksista	Ilman laadun mittaukset ja selvitykset raportoitu hyvin	Tehdyt tutkimukset pintavesistä, pohjavesistä, jäteperikereestä ja kaasunmuodotuksesta on selvitetty	Vesialueen tila ja laitoksen päästöjen vaikutus siihen on kuvattu	Yhdenmety ympäristövaikutusten tarkastelu uutta. Osittain uutta
7. Tiedot suunnitelluista ympäristönsuojelutoimenpiteistä ja jätteiden käsittelystä	Olemassaoleva laitos, VOC-päästöjen rajoittaminen on kuvattu, myös ilmansuojeluinvestoinnit	Kaatoaikajan sulkemissuunnitelma on selostettu	Olemassaoleva laitos, ei suunniteltuja ympäristönsuojelutoimia, olemassaolevat kuvattu.	Mikäli vanhoilla laitoksilla on suunniteltu uusia ympäristönsuojelutoimia, ne on kuvattu. Ei muutoksia
Tiedot tarkkailun järjestämisestä	Tarkkailua koskevista päätöksistä yksityiskohtainen selostus sekä päästö- että kasvillisuustarkkailusta ja ohjelman tarkistuksesta, erillisiä tarkkailusuunnitelmia vaadittu, esim krakkausunien savukaasut	Kaatoaikajan sulkemisen jälkeinen tarkkailusuunnitelma on selostettu	Ei mainittu	Olemassaolevien laitosten luvissa tarkkailu on kuvattu kartoelmaosassa
8. Tiedot riskinarvioinnista ja onnettomuuksien estämiseksi suunnitelluista toimista ja toimista onnettomuuksien, puhdistuslaitteiden toimintahäiriöiden tai muiden prosessihäiriöiden aikana	Riskinarviota ei ole tehty	Ei mainittu	Ei mainittu	Riskinarvioinnit tulee tehtäväksi entistä useammin. Osittain uusi määräys
9. Maininta pyydytyistä lausunnoista, muistutuksista, esityksistä mielipiteistä, annetuista vastineista sekä niiden sisällöstä	Lausunnot ja muistutukset sekä vastineet selvitetty perusteellisesti	Lausunnot mainittu ja sisältö selostettu pääpiirteittäin	Lausunnot ja muistutukset selvitetty	Ei muutoksia
10. Tiedot tehdyistä tarkastuksista	Tarkastusten päivämäärät kerrottu	Tarkastusten ja neuvottelujen päivämäärät kerrottu	Tarkastuksia on tehty.	Ei muutoksia
Ratkaisuosa				YSA 19 §
1. Asian ratkaisu ja miten asiassa tehdyt vaatimukset ja mahdollinen YVA-lain mukainen selvitys ja yhtey-viranomaisen lausunto on otettu huomioon	Lausunnot ja ratkaisu on. Kytkeyntä ei niin selvästi kuin vesiluvissa, mutta nähtävissä lupapäätöksissä	Asian ratkaisu on, YVA ei ole tehty	YVA ei ole tehty, muut kohdan asiat on mainittu, yleensä erittäin kattavasti	Mahdollisista YVA:sta kerrottava Ei muutoksia
2. Luvan myöntämisen edellytysten varmistamiseksi annetut ja muut valvonnan kannalta olennaiset lupamääräykset		Itse jätehuoltosuunnitelma tähtää maaperän ja pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseen olemassaolevalta kaatopaikalta. Lisäksi päätöksessä on määräys, että mikäli kaatopaikan todetaan varoimista huolimatta aiheuttavan haittaa ympäristölle, on ryhdyttävä UYK:n määräämiin toimiin.		
3. YSA liitteen 2 mukaisia aineita ja yhdisteitä koskevat päästömääräykset, jos näitä aineita tai yhdisteitä voi päästää ympäristöön sellaisia määriä, että toiminnasta voi aiheutua haitallisia ympäristövaikutuksia	VOC 120 t/a (VOC:lle rajoitukset kaikilla Borealisen laitoksilla)	Dioksineille ja furaneille selvitysvelvoite, VOC, mineraaliöljyt, metallit yms mainittu tarkkailuohjelmaan sisältyvinä	Hiiivedyt 200kg/kk. VCM 20 kg/kk ja 160 kg/a. BOD 15mg/l. P 1mg/l. COD 1,5 ja 2,5 t/kk	YSA liitteen 2 aineille on useimmiten annettu raja-arvoja, jos niistä on ollut merkittäviä päästöjä. Nyt määräys antaa raja-arvoja tuli kuitenkin uutena asetukseen. Uusi määräys

4. Määräykset sellaisista päästöistä jotka leviävät Suomen valtion rajojen ulkopuolelle	Ei ole	Ei ole	Ei ole	Tapauskohtaisesti harkittava jos epäillään päästöjen vaikutuksen ulottuvan maan rajojen yli. Uusi määräys
5. Määräykset pilaantumisen vaaraa ehkäisevistä toiminista				
5.1 Päästörajat	Ei erityisiä	Ei erityisiä		Kaikkien ympäristön osa-alueiden päästöt arvioitava kokonaisuutena. Päästörajojen tulee perustua BAT:iin. Osittain uusi lähtökohta
5.2 Viemäripäästöjä koskevat määräykset				Jos jätevesiä johdetaan kunnalliseen viemäriin, niille pitää asettaa raja-arvoja. Uusi määräys
5.3 Päästöjä estävät ja vähentävät toimenpiteet		Vaatimuksia kaatopaikan tiivistekerrokselle ja pintarakenteelle. Kaasujen poisto järjestettävä keräilyputkien ja kaasunpoistokaivojen avulla. Vaatimuksia suoto- ym vesien johtamiseen ja tarkkailuun	Yleinen: on huolehdittava, että kuormitus jää mahdollisimman vähäiseksi, myös: Jätevesien käsittelyn ja puhdistamojen tehon tulee olla riittävä jätevesien laatuun ja määrään nähden, niin, että ylikuormitusta ei pääse tapahtumaan	Toimissa on otettava huomioon kaikkien ympäristön osa-alueiden päästöjen vähentämisen kokonaisuutena. Toimien tulee perustua BAT:iin. Osittain uusi lähtökohta
- prosessitekniset toimenpiteet			Varastosäiliöiden valitiloille tiiviyys- ja viemärointivaatimus. Kuljetusvälineiden täyttö- ja tyhjennyspaikat vesitiiviillä alustalla ja vuotojen keruujärjestelmällä	
-kunnossapitovelvollisuus		Kaatopaikan tiivistekerroksen kuntoa tulee tarkkailla ja painumat korjata	Jätevesien puhdistuslaitteille, vastuuhenkilö nimettävä. Lateksitehtaan varallas on korjattava tiiviiksi.	
5.4 Immissiorajat				Immissiorajojä tulee enemmän. Osittain uusi määräys
- ilmapäästöraja-arvon suhde ilmanlaadun tytärdirektiiviin	Mikäli ilmanlaadun ohjearvoja tms olemassa, niihin on viitattu, esim VNp 537/84, VOC-sopimuksesta kuvaus perusteluissa. WHO:n, NMR:n ja dir.92/172 vaatimuksiin viitattu			
5.5 Ulkoiset toimenpiteet				
-rakennelmat, laitteet, purkujohtot, kunnostaminen jne.		Kaatopaikan pintaosan tiivistekerrokselle vaatimuksia. Kaatopaikan läheinen oja tulee kunnostaa ja varmistaa, ettei synny seisovan veden lammikoita.	Näytteenottomahdollisuus merivesitunnellin. Yleinen velvoite hoitaa asianmu- kaisesti jätevesien johtamiseen , käsittelyyn ja tarkkailuun tarvittavia laitteita	
5.6 Jätteet sisältäen myös lietteet		Viemäriin ei saa johtaa prosessijätevesiä niin, että siitä aiheutuu haittaa lietteen hyödykäytölle.		Ei muutoksia

- Jätteen synnyn ehkäisemistä ja sen määrän ja haitallisuuden vähentämistä koskevat määräykset		Lateksiset pesuvedet tulee kerätä erilleen ja lateksi käytettävä hyödyksi mahdollisuuksien mukaan		
- Jätehuollon järjestämistä koskevat määräykset (jätelaki 6)		Ongelmajätteet on toimitettava ongelmajätteen käsittelyluvan saaneeseen laitokseen tai hyväksytyyn jätehuoltosuunnitelman mukaiseen paikkaan	Ongelmajätteet vietävä asianmukaiseen laitokseen. Ne on varastoitava asianmukaisesti	
5.7 Määräykset poikkeustilanteiden varalta	Häiriötilanteista raportoitava		Selvitys UYK:lle luparajan ylityksen lopettamiseksi ja uusiutumisen estämiseksi Raportointivelvoite poikkeustilanteista	Määräyksiä on annettava mm. koskien huoltoja ja vahinkoja, seisokkeja ja toiminnan lakkauttamista. Osittain uusi määräys
6. Määräykset tarkkailusta sekä toiminnan kehittämiseksi ja valvomiseksi				Kaikkien ympäristön osa-alueiden tarkkailusta säädettyä yhdessä luvassa. Ei suuria muutoksia
6.1 Käyttötarkkailu	Määräys käyttöpäiväkirjan pitämisestä			
6.2 Päästötarkkailu	Tarkkailua koskevassa päätöksessä hyväksytty kertolomaaosan tarkkailuehdotus	Kaatopaikan pintavesiä ja suotovesiä tulee tarkkailla laaditun suunnitelman mukaisesti ja tulosten perusteella laatia uusi ehdotus tarkkailusuunnitelmaksi	Tarkkailuluojelman tekovelvoite, hyväksytty UYK:lla	
6.3 Vaikutustarkkailu (myös lopettamisen jälkeen)	Ilmanlaadun tarkkailu yhteistyössä alueen muiden kuormittajien kanssa, Tarkkailua koskevassa päätöksessä yksityiskohtainen selostus eteeni- ja propeenipäästöistä		Jäähdytysvesille jää- ja sumuolosuhteita tarkkailtava	Kokonaisvaltainen tarkkailu
6.4 Raportointivelvoitteet	Vuosiraportti toimitettava mm. UYK:lle, kaupungille sisältäen laitoksen käyttö-, raaka-aine-, päästö- ja tarkkailutiedot	Laitoksella syntyvistä ongelmajätteistä on pidettävä kirjaa, ja yhteenveto toimitettava 31.3. mennessä viranomaisille	Ympäristöriskien vähentämiseksi tehdyistä toimita raportoitava UYK:lle	Raportointivelvoitteita ei ole YSA:ssa erikseen mainittu. Ei muutoksia
6.5 Tutkimus- ja selvitysvelvoitteet	Merkkiainemittaus VOC:ista, jatkuen aina kolmen vuoden välein Toisessa luvassa selvitysvelvoite 1300 – 1000-800 t/a VOC-tason saavuttamiseksi. Selvityksen perusteella UYK tekee erillisen päätöksen. Päästömittaus Nox, CO, hiukkaset, hiilivedyt kiertaluontoisesti 96 ja sen jälkeen kolmen vuoden välein. Brominipitoisen raaka-aineen käyrän vähentäminen ja lopettaminen. ADTEC yksikön poistokaasun styreeni- ja butadienipitoisuudet tulee selvittää muutostöiden jälkeen. Sulan PSA:n purkuun liittyvän hiilivetypäästön vähentäminen. Savukaasumittaukset kolmen vuoden välein	Lateksipitoisten pesuvesien talteenottoa ja lateksin hyötykäyttöä koskeva selvitys tehtävä. Suotimelta erottuvan kiinteän lateksijätteen ja lateksipitoisen sakan kaatopaikkakelpoisuuden selvitys teetetävä puoluettomalla asiantuntijalaitoksella. Polykloorattujen dioksinien ja furanien pitoisuudet on tutkittava kaatopaikan ja sen lähiympäristön vesissä ja ojaedimenteissä	Merivesitunneliin meneville vesille pidätysmahdollisuus ja vesinäytteen ottomahdollisuus. Polymeeripöly- ja polymeeriraekuormituksen estämis-mahdollisuudet. Kloorattuja hiilivetyjä sisältävän pohjaveden tehokkaampi puhdistus. VMP 363/94 aineitten esiintyminen jätevesissä, jos aineita löytyy, uusi hakemus 31.3.1998. Lämpökuormituksen pienentäminen. Kalojen määrän vähentäminen merivesitunnelissa. Talvikalastukseen aiheutuva haitta.	Ei muutoksia
6.6 Riskianalyytit			Vesin vaikuttavien toimien riskianalyyssi tehtävä ja pidettävä ajan tasalla	Yhjä tärkeämmät

7. Tarvittaessa korvattavat vahingot			Luvan saaja on vastuussa jäteveden joh- tamisesta aiheutuvasta vahingosta tms. Talvikalastukselle aiheutetut haitat. Vesiensuojelumaksu	YVL:ä sovelletaan, ei vesiensuojelumaksua. Määräyksessä uusi peruste
8. Mahdollinen määräys päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta sekä tähän liittyvä va- kuuden asettaminen	Ei ole	Ei ole	Ei ole	Uusi määräys
9. Päätöksen voimassaolo	Toistaiseksi	Toistaiseksi	Kunnes uusi lupa saa lainvoiman	Toistaiseksi voimassa olevan luvan osalta uusia määräyksiä siitä, mihin mennessä lu- pamääräysten tarkistamista on haettava ja mitkä selvitykset silloin esitettävä. Osittain uusi määräys
1. Perustelut luvan myöntämiseksi tai hakemuksen hylkäämiselle	Perusteluja on esitetty	Perustelut on sekä yksittäisille mää- räyksille että koko päätökselle	Perustelut on esitetty yksityiskohtaises- ti	Päätöksen ratkaisuosassa on oltava päätök- sen perustelut. Täsmenny
2. Perustelut kullekin määräykselle erikseen	Erittäin hyvin		Ei esitetty	Perustelut oltava jokaiselle määräykselle erikseen. Täsmenny varsinkin vesipuolella
3. Perustelut korvausten määrämi- selle			On, kertoelmaosassa kohdassa haitat ja edunmenetykset	Ei muutoksia
4. Perustelut mahdollisen täytän- töönpanomääräyksen antamisesta				Uusi määräys
5. Sovelletut oikeusohjeet	ISL 2 ja 7, 14, 15 §	JHL, JHA, JL, ym..	VL 10 luku, 2 ja 11 luku	YSL:n mukaan

Toimintaa koskevat luvat ja alueen kaavoitustilanne ei käynyt ilmi hyvin nykyisistä luvista. Varsinkin lupaviidakon sekavuuden vuoksi voimassaolevat muut ympäristönsuojelua koskevat luvat olisi hyvä luetella.

Ilmansuojelupuolella ratkaisuosassa ei aina päästörajaa, vaan todetaan kertoelmaosassa esitetyt toimet ja arvioidut päästöt asianmukaisiksi.

Koska kyse on olemassaolevasta laitoksesta, suunnitellut ympäristönsuojelutoimet tarkoittanevat toteutettuja toimia päästöjen vähentämiseksi.

Varsinaisia puhdistus- tai prosessitekniisiä velvoitteita ei ole usein asetettu ilma- tai vesipuolelle, sen sijaan selvitysvelvoitteita puhdistuksen tehostamiseksi tai jonkun kemikaalin käytön lopettamiseksi on annettu runsaasti.

Hakija	Ilmansuojelu	Vesinsuojelu	Jätteet	Ympäristölupa YSL 43 - 49 §, 52 § YSA 18 - 19 §
Neste Naantali	Turun ja Porin LH 11.6.1992, 93YSP	LSVeO 88/1983 15.12.1983	Turun ja Porin LH 16.12.1993, 131YSP	
Kertoelmaosa				YSA 18 §
1. Hakijatiedot	Hakijan nimi- ja osoitetiedot	Hakijan nimi ja kaupunki	Hakijan nimi ja osoitetiedot	Hakijan nimi ja osoitetiedot mainittava. Täsmenny
2. Luvan hakemisen perusteet	ISA 7§ kohdat II ja 7	Ei mainittu	Ei mainittu, ympäristölupa ja jätehuoltosuunnitelman tarkastaminen mainittu	Pilaantumisen vaaraa aiheuttavalle toiminnalle oltava ympäristölupa. Ei muutoksia
3. Selvitys toimintaa koskevista luvista ja kuvaus alueen kaavoitusilanteesta	Luvista ei mainintaa, yleiskuvaus alueesta	Edeltävä Vesioikeuden lupa kuvattu, yleiskuvaus alueesta	Selvitys muista jätehuoltoa koskevista luvista	Voimassaolevien lupien luettelemisen selkiyttää kokonaiskuva. Alueen kaavoitusilannetta ei nyt useinkaan kuvata. Osittain uusia määryksiä
4. Tiedot toiminnasta, prosesseista, raaka-aineista, polttoaineista ja tuotteista			Jätteiden käsittely- varastointi ja lop- pusjätöpaikoista selvostus ja kartta liitteessä	
4.1 Tuotantomäärät	Tuotantomäärä ja kapasiteetti kerrottu	Kapasiteetti kerrottu		Tuotantotieto puuttuu joskus. Täsmenny
4.2 Prosessit	Tuotantoprosessit kuvattu pääpiirteittäin, puhdistusprosessit tarkemmin	Tuotantoprosessit mainittu nimeltä, jäteveden puhdistusprosessit kuvattu		Tuotantoprosessit ja laitteet kuvattava. Täsmenny
4.3 Raaka-aineet ja tuotteet	Pääraaka-aineet on mainittu	Raaka-aineita ei mainittu		Raaka-aineluettelot harvoin kattavia, vanhemmissa luvissa ei lainkaan. Täsmenny
4.4 Polttoaineet	Polttoaineet on kerrottu	Polttoaineita ei mainittu		Polttoaineista tarkempaa tietoa. Täsmenny
4.5 Energia	Energia saadaan viereiseltä IVOn voimalaitoksesta sekä polttamalla sivutuotteina syntyviä kevyitä hiiliveyjä	Energiaa ei mainittu		Energian käytön tehokkuudesta oltava tietoa tarpeen mukaan
4.6 Polttoaineen ja raaka-aineen varastointi	Varastointi yleisesti kuvattu, tarkempi selvitys siitä osin, kuin niistä on hiiliveypäästöjä	Ei kuvausta raaka-aineiden tai tuotteiden varastoinnista		Varastointi käsitelty olemassaolevissa luvissa pääpiirteittäin tai ei lainkaan, vaikka varastointitapa olisi mainittu, varastointimääriä ei ole. Myös tuotteiden varastoinnista olisi hyvä kertoa. Täsmenny.

5. Tiedot päästöistä ja jätteistä	Tiedot päästöistä on selvitetty sekä päästökohtittain että päästökomponentit erikseen	Tiedot keskimääräisistä kuukausikuorimuksista, öljykuorimuksesta enemmän tietoa.	Jätteistä ja niiden synnystä perusteelliset tiedot jätelajittain jaoteltuna (14 eri jätelajia kuvattu) lisäksi saastuneet maa-alueet.	Perinteisesti kattavasti kuvattu osa-alue. Ei muutoksia
6. Tiedot ympäristövaikutuksista	Ilman laatua ja laskeumaa koskevat tutkimukset referoitu	Jalostamon päästöjen vaikutusta ympäristöön ei ole käsitelty	Ei ole käsitelty	Yhdenmenny ympäristövaikutusten tarkastelun haasteellinen tehtävä (vaikutukset ilmaan, maaperään ja veteen, melu, haju). Osittain uutta
7. Tiedot suunnitelluista ympäristönsuojelutoimenpiteistä ja jätteiden käsittelystä	Suunnitelma päästöjen vähentämiseksi: polttoaasun ja prosessista sekä hönkäaasuna tulevan SO ₂ -n vähentäminen	Olemassa oleva laitos; ei suunniteltuja ympäristönsuojelutoimenpiteitä	Ei ole käsitelty	Toteutetut ympäristönsuojelutoimet kuvattu olemassaolevista laitoksista. Ei muutoksia
8. Tiedot riskinarvioinneista ja onnettomuuksien estämiseksi suunnitelluista toimista ja toimista onnettomuuksien, puhdistuslaitteiden toimintahäiriöiden tai muiden prosessihäiriöiden aikana	Kuvaus toimista häiriötilanteissa sekä varo-puhallusjärjestelmästä ja siihen liittyneestä talteenottojärjestelmästä	Ei ole käsitelty	Ei ole käsitelty	Riskinarviointi tulee tehtäväksi entistä useammin. Osin uusia määryksiä
9. Maininta pyydytyistä lausunnoista, muistutuksista, esityksistä mielipiteistä, annetuista vastineista sekä niiden sisällöstä	Lausuntojen ja muistutusten sisältö on kerrottu	Muistutuksia ei ole ollut, Vesihaallituksen lausunto mainittu, mutta sen sisältöä ei ole kerrottu	Lausuntojen ja vastineen sisältö kuvattu	Ei muutoksia
10. Tiedot tehdyistä tarkastuksista	Tarkastuksien ajankohdat lueteltu	Tarkastuksia ei ole mainittu	Tarkastuksista päivänäärät, tarkastusmuistio liitetty asiakirjoihin	Ei muutoksia
Ratkaisuosa				YSA 19 §
1. Asian ratkaisu ja miten asiassa tehdyt vaatimukset ja mahdollinen YVA-lain mukainen selvitys ja yhteysviranomaisen lausunto on otettu huomioon	Läininhallituksen ratkaisu kerrottu. YVAa ei ole tehty.	Vesioikeuden ratkaisu kerrottu, YVAa ei ole tehty.	Läininhallituksen ratkaisu, YVAa ei ole tehty	YVA huomioitava. Ei muutoksia
2. Luvan myöntämisen edellytysten varmistamiseksi ja muut oleelliset lupamääräykset				
2.1 YSA liitteen 2 mukaisia aineita ja yhdisteitä koskevat päästömääräykset, jos näitä aineita tai yhdisteitä voi päästää ympäristöön sellaisia määriä, että toiminnasta voi aiheutua haitallisia ympäristövaikutuksia	Luvassa on raja-arvot rikkipäästöille S _{lim} SO ₂ :ksi laskettuna (pörrastettu) 2000 tonnia. Typen oksidit ja hiukaspäästöille selvityselvoite	Luvassa on raja-arvot öljylle, fosforille (ja fenolille), fenolia 80 kg/kk, fosforia 100 kg/kk, öljyä 800 kg/kk (8000 kg/a)	Määräyksiä metallipitoisten jätelajien käsittelylle (Cu, Pb) tai selvityselvoiteita (V, Ni)	Mikäli liitteen 2 aineita on uhanut päästä merkittäviä määriä ympäristöön, niille on yleensä olemassaolevissa luissa jo annettu raja-arvot. Naantalin jalostamolle tulisi liitteen 2 mukaan antaa raja-arvot ainakin vesistöön typelle ja COD:lle, ilmaan VOC:lle. Uusi määräys

- päästörajojen suhde BAT: iin	BAT:ria ei ole mainittu, mutta päästöjen vähentämistä koskevat selvityselvöitteen käytännössä edellyttävät hyvän teknologian esittämistä tavoitteiden saavuttamiseksi			BAT tulee ottaa kattavammin huomioon päästörajoja määrittäessä. Uusi määräys
2.2 Määräykset sellaisista päästöistä jotka leviävät. Suomen valtion rajojen ulkopuolelle	Ei ole	Ei ole		Tapauskohteisesti harkittava jos epäillään päästöjen vaikutusten ulottuvan maan rajojen yli. Uusi määräys
2.3 Vieraipäästöjä koskevat määräykset		Ei ole		Jos jätevesiä johdetaan kunnalliseen viemäriin, niille pitää asettaa raja-arvoja. Uusi määräys
2.4 Immissiorajat: raja-arvot melutasolle tai ilmapäästöille, suhde ilmanlaadun tytärdirektiiviin.	Ilmapäästörajat kuvattu 2.1:ssä Viittaukset kansainvälisiin sopimuksiin on, mikäli niillä on ollut vaikutusta raja-arvoon.			Immissiorajoja tulee enemmän. Osittain uusi määräys
2.5 Määräykset pilaantumisen vaaraa ehkäisevistä toimenpiteistä	Rikin talteenottolaitoksen hyötyosuuteen on oltava vähintään 98% v. 1996 alusta	Puskurisäiliöin ja esikäsittelyin on huolehdittava, ettei jätevedenkäsittelylaitetta ylikuormiteta tai haitata		Ei muutoksia
- kunnossapitovelvollisuus	Teknisissä ratkaisuissa ja kunnossapidossa on toimitettava niin, että hiilivety- ja haisevien yhdisteiden päästöt ovat mahdollisimman pienet.	Jätevesien johtamiseen, käsittelyyn ja tarkkailuun liittyvät rakenteet pidettävä toimintakunnossa		Kunnossapitoa ei ole erikseen mainittu YSAsa, mutta olemassa olevissa luvissa niistä on määräyksiä melkein poikkeuksetta.
2.6 Jätteet sisältäen myös lietteet			Selvitys saastuneiden maa-alueiden sijainnista, ympäristöriskeistä ja puhdistusmahdollisuuksista. Selvitys kuparirakentamiseen hyödyntämismahdollisuuksista. Rakennus- paperi- ja lasijätteen hyötykäyttövelvollisuus, mikäli mahdollista. Öljyn levittäminen peltoon siten että hajuhaitta on mahdollisimman pieni. Ongelmajätteet säilytettävä tiiviissä astioissa, tiiviillä alustalla, kaatetussa tilassa.	Ei muutoksia
2.7 Määräykset poikkeustilanteiden varalta	Laitteiden korjausvelvoite. Jos rikin talteenottoyksikkö ei ole käytössä, H ₂ S-pitoiset kaasut poltettava. Mikäli poikkeuksellisen suuri päästö, on syy selvittää ja tilanne korjattava viipymättä. Suurista päästöistä ilmoitus viranomaisille.	Ilmoitus Turun vesipiirin vesitoimistolle jos mereen on joutunut tai saattaa joutua poikkeuksellisia määriä öljyä tai myrkyllisiä aineita tai muuta vaarallista ainetta.		Toiminnan käynnistämiseen, huoltoihin, vahinkoihin, väliaikaisen toiminnan pysäyttämiseen ja lopulliseen toiminnan lakkauttamiseen liittyvät määräykset tulee ottaa lupapäätökseen. Osittain uusi määräys

3 Toiminnan kehittämistä koskevat veloitteet					
3.1 Turkin- ja selvitysveloitteet	Rikkipäästön pienentäminen 1000 t/a:iin. Nox-päästöjen vähentäminen 15, 30 ja 50 % nykytasosta. Selvitys mahdollisuuksista vähentää hiilivety- ja haisevien yhdisteiden päästöjä ja miten niitä mitataan ja miten tulokset lasketaan. Hiukkaspäästöjen taso ja mahdollisuudet päästön pienentämiseksi 50 mg/m ³ :iin. (LH päättää selvitysten perusteella erikseen)	Suunnitelma jäähdytysvesien öljyvuorituksen vähentämisestä			
3.2 Raportointiveloitteet	Suuremmista häiriöistä ilmoitettava, vuosiraportti toimitettava laitoksen käyttö- ja päästöiedoista	Jäteistä, niiden käsittelystä ja niihin liittyvän tarkkailun tuloksista annettava raportti	YSAssa ei mainittu raportointivelvoitteita, niitä on kuitenkin monissa olemassaolevissa luvissa		
4 Määräykset tarkkailusta			Kaikkien ympäristön osa-alueiden tarkkailusta säädettyä yhdessä luvassa. Ei muutoksia		
4.1 Käyttötarkkailu	Käyttötarkkailuohjelma sisällytettävä osaksi tarkkailusuunnitelmaa				
4.2 Päästötarkkailu	Velvoite tarkkailusuunnitelman laatimiseen. Selviälovelvollisuus SO ₂ -päästöistä	Jäteveden käsittelyn tehoa, jäteveden laatua ja määrää on tarkkailtava vesipiiriin hyväksymällä tavalla,			
4.3 Jäte- ja jätetuotetarkkailu			Suunnitelma öljypeltojen öljypitoisuuksien ja raskasmetallipitoisuuksien seurannasta. Kirjanpitovelvoite jätteistä		
4.4 Vaikutustarkkailu	Osallistuttava ilman laatua koskeviin tutkimuksiin	Tarkkailtava varsinkin typen ja öljyn vaikutusta, myös muita jätevesien vaikutuksia meressä vesipiiriin hyväksymällä tavalla.			
5 Korvattavat vahingot	Ei ole	Ei ole	Ei ole	YVL:ta sovelletaan, ei vesiensuojelumaksua. Määräyksessä uusi peruste	
6 Täytäntöönpanon määräys	Ei ole	Ei ole	Ei ole	Uusi määräys	

7 Luvan voimassaolo			Voimassa toistaiseksi, uusi lupahakemus jätettävä 1991 loppuun mennessä	Päätös on voimassa toistaiseksi	Toistaiseksi voimassaolevan luvan osalta määräyksiä siitä, mihin mennessä lupamääräysten tarkistamista on haettava ja mitkä selvitykset silloin on esitettävä. Osittain uusi määräys
Lisäksi ratkaisuosassa on ilmettävä					
1. Perustelut luvan myöntämislle tai hakemuksen hylkäämiselle	Luvan tarpeellisuuden ja myöntämisen perustelut on selvitetty laajasti.		Luvan tarpeellisuuden ja myöntämisen perustelut lyhyesti mainittu		Luvan myöntäminen ja päätökset on yleensä perusteltu uudemmissa luvissa hyvin. Ei muutoksia
2. Perustelut kullekin määräykselle erikseen	Kukin määräys on kattavasti perusteltu erikseen		Yksittäisiä lupaehtoja ei ole perusteltu	Muut kuin raportointivelvoitteet perusteltu.	Perustelut oltaava jokaiselle määräykselle erikseen. Täsmenyy varsinkin vesipuolella
3. Perustelut korvausten määräämiselle					Ei muutoksia
4. Perustelut mahdollisen täytäntöönpanomääräyksen antamisesta					Uusi määräys
5. Sovelletut oikeushajeet	ISL, ISA, Vnp ilman laatu koskevista ohjeista, Vnp jalostamoiden rikki päästöistä		VL 10 luku	Ympäristölupamenettelylaki ja -asetus, JHL, JHA, Smp ongelmajätteistä	Uudemmissa luvissa on lueteltu. Ei suuria muutoksia YSL:n mukaan.

Hakija	Ilmaluvat	Vesiluvat	Jäteluvat	Ympäristölupa YSL 43-49 §, 52 § YSA 18-19 §
Outokumpu Harjavalta Metals Oy	Turun ja Porin lääninhallituksen päätös il- mansuojeluilmoituksen johdosta 27.02.1995	LSVEO 31.12.1992 VVO 29.12.1994 LSVEO 22.12.1997	T&P l:n päätös kiinteistön jätehuoltosuunnitelman hyväksymisestä 23.12.1993. Ongelmajätteen käsitte- lylupa jätteen polttoon (T&P l:n 30.10.1991)	YSL mukainen lupapäätös
Kertoelmaosa				
1. Hakijatiedot	Hakijan nimi ja osoitetiedot on kerrottu	Ainoastaan hakijan nimitiedot on kerrottu	Hakijan nimi ja osoitetiedot on kerrottu	Hakijan nimi, osoite, puhelin, fax, e-mail (yhdyshen- kiötiedot helpottaa kontaktien otossa). Ei suuria muutoksia, täsmenny.
2. Luvan hakemisen perusteet	Ilmansuojeluasetus 7 § kohdat 7, 8 ja 9	Vesilain 10 luvun 24 §	Jätehuoltolaki 21 § 1 mom.	YSL:n mukaan on pilaantumisen vaaraa aiheutta- vaan toimintaan oltava ympäristölupa. Toimintoista säädetään tarkemmin YSA:ssa. Ei muutoksia.
3. Selvitys luvista ja kaavoitustilan- teesta	Luettelo edellisistä luvista on. Ei selvitystä kaavoituksesta.	Luettelo edellisistä luvista on. Ei selvitystä kaavoituksesta	Jätehuoltosuunnitelman viirellitulo ja sen muutok- set on esitetty. Kiinteistön ja varastoalueiden sijainti on kerrottu.	Selvitys sekä edellisistä luvista että kaavoitustilan- teesta. Sijointipaikan valinnassa on otettava huo- mioon mm. oikeusvaikutteista kaavassa osoitettu käyttötarkoitus. Kaavoitustilanteesta lisää.
4. Tiedot toiminnasta				
4.1 Tuotantomäärät ja tuotantoka- pasiteetti, tuotteet	Tuotanto, tuleva tuotanto ja tuotteet ilmoitet- tu. Kapasiteettia sinänsä ei ilmoitettu.	Uusintalupa, ei paljon tietoja, kapasiteetti- tiedot on	Selostettu mistä jätteistä syntyy ja miten ne käsitel- lään	Toiminnan tuotannosta ja tuotteista oltava tietoa. Täsmennystä tietoihin.
4.2 Prosessit ja jätteet.	Prosessit ja niiden aiheuttamat päästöt on hyvin kuvattu	Ainoastaan veden kiertäytysjärjestelmät on tässä uusintaluvassa kuvattu	Jätteiden käsittely, hyödyntäminen ja varastointi on selostettu. Jätealueet on kuvattu	Tiedot prosesseista ja laitteistoista oltava. Prosessit ja niistä aiheutuvat päästöt käytyä läpi, jotta saa- daan tietoa riskeistä ja pystytään ennalta eh- käisemään haitalliset vaikutukset. Täsmennyt.
4.3 Raaka-aineet	Tietoa on prosessiselostuksen yhteydessä myös keskimääräinen koostumus on ilmoitettu	Ilmoitettava Tuvy:lle käytettyjen raaka- aineiden ja kemikaalien määrä ja laatu tarkkailulupaehdossa sanottu)	Syntyvistä ja käsiteltävistä jätteistä ja niiden mää- ristä on tiedot	Tiedot käytettävistä raaka-aineista, kemikaaleista. Ei suuria muutoksia.
4.4 Polttoaineet ja energia	Jonkin verran selostettu prosessikuvauksien yhteydessä	Uusintalupa, jossa ei paljon teknisiä tieto- ja, ei myöskään polttoaineista	Ei selostettu. Ongelmajätteen käsittelyluvassa tiedot pollettavista jätteistä	Polttoaineista ja niiden kuluuksesta, energian käy- töstä tiedot. Lisää tietoa polttoaineista. Uusi arvio energian käytön tehokkuudesta.
4.5 Polttoaineen ja raaka-aineen varastointi	Ei selostettu	Ei selostettu	Varastointialueet kuvattu hyvin	Varastointi tulee selostaa tarkasti (pohjaveden ja maaperän pilaantumiskielto. Täsmennyt.

5. Tiedot toiminnasta aiheutuvista päästöistä ja jätteistä	Hyvin kuvattu prosessikuvauksen yhteydessä.	Päästömäärät on ilmoitettu.	Jätelajit ja -määrät on ilmoitettu.	Pitää olla. Ei muutoksia.
6. Toiminnan ympäristövaikutukset	Vaikutukset ilman laatuun ja laskeumaan eri päästömäärillä. Liitteenä luettelo ympäristövaikutuksien keskeisistä tutkimuksista ja selvityksistä	Raskasmetallien vaikutukset vesistöön kuvattu	Ei tarkempia kuvauksia	Toiminnan ympäristövaikutuksia ilmaan, vesistöön ja maaperään tulee kuvata. Koko toiminnan kattava ympäristövaikutusten tarkastelu.
7. Tiedot ympäristönsuojelutoimista ja jätteiden käsittelystä	Tiedot poistokaasujen käsittelystä ja johtamisesta on esitetty. Suodinpölyjen käsittely selvitetty	Jätevesiä käsiteltävä mahdollisimman hyvin ja jätevedenpuhdistamoja hoidettava siten, että saavutetaan mahdollisimman hyvä puhdistustulos.	Tiedot mihin jätteet toimitetaan tai miten käsitellään on	Tiedot joka sektorin ympäristönsuojelutoimista ja jätteiden käsittelystä. Koko toiminnan kattavat tiedot.
8. Tiedot riskinarvioinnista	Ei tietoa riskinarvioinnista	Ei tietoa riskinarvioinnista	Ei tietoa riskinarvioinnista	Muutos: tietoa riskinarvioinnista ja onnettomuuksien ehkäisemisestä vaaditaan.
9. Maininta lausunnoista, muistutuksista yms.	On esitetty	On esitetty	On esitetty	Ei muutoksia
10. Tiedot tehdyistä tarkastuksista	On esitetty	On esitetty	Ei mainittu	Ei suurempia muutoksia
Ratkaisuosa				YSA 19 §
1. Asian ratkaisu, mahdollinen YVA	On esitetty. Ei YVAa. (YVA-laki ei koskenut tätä)	On esitetty. Ei YVAa. (YVA-laki ei koskenut tätä)	On esitetty. Ei YVAa. (YVA-laki ei koskenut tätä)	Ei suurempia muutoksia. Mahdollisista YVAsta on tässä kerrottava.
2. Olennaiset lupaehdot				
2.1 Päästörajat	SO₂-päästöt: rikkihappotehtaiden 5-yhdisteet < 2,7 kg SO ₂ /tuotetonne, polttoöljyissä < 1,0 paino-% rikkiä, SO ₂ kokonaispäästö 1.1.1997, < 4 500 t/a. Hiukkaspäästöt: kupari- ja nikkeli-kuivaamojen kaasut < 10 mg/m ³ (n) sulattojen, konvertoinnin, nikkelisähköuunin, anodi-uunin, kaasut < 1 mg/m ³ , voimalaitoksen kattilat < 40 mg/MJ, laitosten kokonaishiukkaspäästöt 1.1.1997 < 90 t/a, Raskasmetallit ja arseeni: Cu < 12t/a, Ni < 5t/a, Zn < 10t/a, Pb < 5 t/a, As < 2 t/a, Cd <0,5 t/a ja Hg < 20 kg/a	Prosessivedet käsiteltävä siten, että niistä aiheutuva purkuvesistöön enintään seuraava kuormitus: Cu < 10kg/vrk, Ni < 10kg/vrk, Zn < 10kg/vrk, As < 5kg/vrk, Pb < 3kg/vrk, Cd < 0,3kg/vrk, Hg < 10kg/vuosi. Kuormitusarvot on laskettava neljännesvuosikeskiarvoina	Ei varsinaisia päästörajia. Selvitys mahdollisuuksista käsitellä rikastushiekkaa, kipsiferriarsenaattisakkaa ja pesuhapon sakkaa sellaiseen muotoon, että niistä pitkäikäään aikavälillä ei luokene merkittäviä määriä ympäristölle haitallisia aineita	Lupamääräysten tulee aina perustua parhaaseen käytöskelpoiseen tekniikkaan. BAT ja BREF-dokumentit ovat keskeisiä suurten laitosten luovissa. Määräys voi olla pitoisuusmääräys tai kokonaismäärä/aika. Metalleille ja arseenille pitää aina olla raja-arvoja (IPPC-dir liite III). Olettava huomio: - toiminnan luonne, - tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet haittojen vähentämiseksi, - energian käytön tehokkuus, - Vnp tai YM:n päätökset. Ilma-, vesi-, melupäästöt sekä jätteet arvioitava kokonaisuuksena, lupamääräykset perustuvat BAT:iin.

2.2 Päästöjä estävät ja vähentävät toimenpiteet	Mikäli SO ₂ -pitoisuus ylittää 1000 ug/m ³ (3 h ka) jollakin mittausasemalla, päästöjä tulee rajoittaa. Polttoöljyssä < 1 paino% rikkiä. Rikasteiden ja muiden raaka-ainesten käsittely on järjestettävä siten, että niiden pölyn leviäminen ympäristöön on mahdollisimman tarkoin estetty.	Vuoto- ja kuivatusvesien joutuminen jätevesiviemäriin rajoitettava	Tiivisaltaiden vesitys järjestettävä siten että altaassa olevan veden määrä on mahdollisimman pieni	Lupamääräyksiä annetaan päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta. Määräykset voivat koskea vähentämismetodeita, puhdistuslaitteita ja niiden tehokkuutta. Päästötavasta, päästöpaikan sijainnista, päästökorkuudesta ja suunnasta voi antaa määräyksiä. Kokonaisuus otettava huomioon päästöjen ehkäisemisessä.
2.3 Immissiorajat	VNP:ssä rikkidioksidille annetut ohjearvot laitojen ympäristössä eivät saa ylittyä. 31.12.1999 jälkeen ulkoilman rikkidioksidipitoisuus tuntikesiarvo < 250 ug/m ³ ja vuorokausikesiarvo < 80 ug/m ³			Immissiorajoilla turvataan ympäristön laatu. Tämän rikkidioksidia koskevan määräyksen lisäksi voisi antaa melutasoa koskevia määräyksiä. Immissiorajoja saattaa tulla lisää.
2.4 Ulkoiset toimenpiteet	Hiukkas- ja raskasmetallipäästöjen puhdistuslaitteet pidettävä hyvässä toimintakunnossa	Jätevesien käsittelylaitteet pidettävä kunnossa		Ei muutoksia.
2.5 Päästömääräykset liitteen X mukaisille aineille	On	On		Osittain uutta. IPPC-direktiivin mukaan näille aineille tulee olla raja-arvot.
2.5 Jätteet ja lietteet		Teollisuuden tuotantotoiminnassa ja jätevesien käsittelyssä muodostuvat lietteet on käsiteltävä siten, ettei niistä aiheudu pilaantumista. Suunnitelma lietteiden käsittelyä ja sijoituksesta Tuuvyn hyväksyttäväksi.	Ratkaisuosassa tarkempi selvitys jätteistä ja niiden määrästä. Selvitys rakeistettujen kuonien, rikastushiekan sekä pesuhappo- ja ferriarsenaattisakkojen hyödyntämisestä 31.12.1995 mennessä. Mikäli kipsiferriarsenaatti- ja pesuhapposakkoille ei ole hyötykäyttöä on parannettava tiivisaltaiden rakenteita niin, että ne täyttävät ongelmajätteen sijoittamiseen soveltuvalle erikoiskaatopaikalle asetettavat vaatimukset tai siirrettävä jätteet sellaiselle... Sekalainen talousjäte on mahdollisuuksien mukaan hyödynnettävä	Lupamääräyksiä jätteistä ja niiden synnyn ja haitallisuuden vähentämiseksi kuten ennenkin. Määräyksiä hyötykäytöstä, uudelleenkäytöstä tai hävityksestä mahdollisimman ympäristöystävällisellä tavalla. Ei muita muutoksia kuin että kaikki elementit vesi, ilma ja maa otettava huomioon.
2.6 Tutkimus-, selvitys- ja suunnitteluvaiheet	Selvitys rikastepölyn hajapäästöistä 30.6.1998 mennessä. Selvitys mahdollisuuksista rajoittaa SO ₂ -päästöt < 1000 t/a 30.6.1998 mennessä.	Selvitys As, Pb, ja Hg vesistökuormituksen vähentämisestä 1.1.1994. Selvittää kurke-lanojaan menevien vesien määrää ja laatua. Suunnitelma näiden vesien johtamisesta yhtiön puhdistamolle 1.6.1993.	Selvitys tiivisaltaille vietävän rikastushiekan, kuonien ja sakkojen haitta-ainepitoisuuksista ja aineiden liukoisuudesta veteen analysoimalla tärkeimpien raskasmetallien pitoisuuksia. Selvityksen perusteella suunnitelma alueiden käsittelemisestä, kunnostamisesta ja maisemoinnista.	Annettava määräyksiä toimista, joilla ehkäistään, vähennetään tai selvitetään pilaantumista. Ei olennaisia muutoksia. Tutkimus- tai selvitysmääräyksiä saattaa tulla lisää.

2.7 Riskianalyysi, häiriöt	- Mikäli häiriöt, laitteet viipymättä toimintakuntoon. - Mikäli päästöt normaalia olennaisesti suuremmat, syy selvitetävä ja tilanne korjattava	- Oltava selvillä vesiensuojeluriskeistä ja pyrkä pienentämään niitä. - Selvitys v. 1993 loppuun mennessä toimitettava Turvulle. - Poikkeavat päästöt ilmoitettava ja ryhdyttävä toimenpiteisiin vahinkojen torjumiseksi	Seurattava läjitysalueille ja tiivisalueille vietävien rikastushiekan, kuonien ja sakkujen haitta-ainepitoisuuksia ja aineiden liukoisuutta veteen	Annettava myös määräys toimista häiriötilanteissa. Tämä on jo ollut käytössä luvissa ja tulee nyt pakolliseksi. Riskianalyysien merkitys korostuu.
2.8 Toiminnan tarkkailu				
- Päästöjen tarkkailu	- Päästöksen liitteessä olevassa tarkkailuohjelmassa määrätty mitä suureita tarkkailtava, miten ja kuinka usein. Käytävä standardoituja menetelmiä.	- Tarkkailtava jätevesien muodostumista ja käsitellyä sekä jätevesistä aiheutuvaa kuormitusta ja vaikutusta vesistössä ja meressä Turvyn hyväksymällä tavalla ja selvitetävä ohitus- ja ylivuotokohdista vesistöön menevien jätevesien määrä ja laatu.	Rakeistettujen kuonien ja rikastushiekan läjitysalueiden sekä tiivisalueiden vaikutuksia alueiden pinta-, orsi- ja pohjavesiin tarkkailtava Turvyn hyväksymällä tavalla	Tarpeelliset määräykset tarkkailusta. Mittausmenetelmistä säädetään YSL:ssä. Viranomaisella oikeus tehdä tarkastuksia mitausten laadun varmistamiseksi. Tarkkailuvälineiden täsmäntäminen vasta luvan myöntämisen jälkeen, uutta ilma- ja jätelupapuoletta. Kokonaisvaltainen tarkkailu.
- Käytötarkkailu	Sisältyy em. päästöjen tarkkailuohjelmaan	- Tarkkailtava jätevesien muodostumista Turvyn hyväksymällä tavalla		Ei muutoksia.
- Jäte- ja jätehuoltotarkkailu			Jätteistä on pidettävä kirjaa, jossa käytävä selville syntyneiden, käsiteltyjen ja varastoitujen jätteiden lajit, määrät ja sijoittaminen sekä jätteiden koostumus ja metallien liukoisuus	Jätteiden ja jätehuollon tarkkailu. Ei olennaisia muutoksia.
- Vaikutustarkkailu	Tarkasti määritelty missä mitataan, mitä ja kuinka usein. Bioindikaattoritutkimuksia.	- Tarkkailtava jätevesivaikutuksia Turvyn hyväksymällä tavalla. - Tarkkailtava kalastukseen ja kalastukseen kohdistuvia vaikutuksia Turun kalastuspiirin hyväksymällä tavalla. - Tarkkailtava kasvistoon ja linnustoon kohdistuvia vaikutuksia Turun ja Porin linnustossa.	Rakeistettujen kuonien ja rikastushiekan läjitysalueiden sekä tiivisalueiden vaikutuksia alueiden pinta-, orsi- ja pohjavesiin on tarkkailtava Turvyn hyväksymällä tavalla	Vaikutustarkkailu voi olla jatkuva, harvoin toistuvaa tai kertaluonteista. Eri laitteiden yhteinen vaikutustarkkailu on edelleen mahdollista. Koko ympäristöä koskevaa tarkkailua.
- Toiminnan lopettamiseen liittyvä tarkkailu	Ei ole	Ei ole	Ei ole	Toiminnan lopettamisen jälkeisestä ympäristön tilan tarkkailusta on annettava määräys. Uusi vaatimus.

7. Korvattavat vahingot	Ei ole	On. Vesilain mukaisesti: Ammatikalastajille vv 1974-1979 ja 1980-1988. Ranta-alueiden käytölle aiheutuneen vahingon korvaukset vv 1968-1978, 1979-1985 ja v. 1986. Vesialueiden käytölle v. 1986. Uima-rannan käytölle. MMH:lle kalanhoitomaksu VYH:lle vesiensuojelumaksu	Ei ole	YSL:n mukaisesti ympäristövahinkojen korvaamiseen sovelletaan ympäristövahinkojen korvaamisesta annettua lakia sekä vesistövahingoissa YSL II luvun säännöksissä. YVL:n soveltaminen uusi asia. Korvaus-sissa ei suuria eroja. Ei vesiensuojelumaksua. Kalatalousvelvoitteista tai kalanhoitomaksusta voi antaa määräyksiä. Vakuus voidaan asettaa. Ei uutta.	YSL:n mukaisesti ympäristövahinkojen korvaamiseen sovelletaan ympäristövahinkojen korvaamisesta annettua lakia sekä vesistövahingoissa YSL II luvun säännöksissä. YVL:n soveltaminen uusi asia. Korvaus-sissa ei suuria eroja. Ei vesiensuojelumaksua. Kalatalousvelvoitteista tai kalanhoitomaksusta voi antaa määräyksiä. Vakuus voidaan asettaa. Ei uutta.
8. Vakuus, vakavaraisuus			Ei mainittu jätehuoltosuunnitelman hyväksymispäätöksessä. Ongelmajätteen käsittelylupapäätöksessä hakija todettu vakavaraiseksi	Ongelmajätteen/muun jätteen laajamittaisen toi-minnanihajoittajan oltava riittävän vakavarainen tai asetettava riittävä vakuus. Ei muutosta, vastaa jätelain määräystä. Korvausasiassa asetettava hy-väksyttävä vakuus toiminnasta aiheutuvien vahinko-jen korvaamisesta ennen toimintaan ryhtymistä. Uusi määräys.	Ongelmajätteen/muun jätteen laajamittaisen toi-minnanihajoittajan oltava riittävän vakavarainen tai asetettava riittävä vakuus. Ei muutosta, vastaa jätelain määräystä. Korvausasiassa asetettava hy-väksyttävä vakuus toiminnasta aiheutuvien vahinko-jen korvaamisesta ennen toimintaan ryhtymistä. Uusi määräys.
9. Täytäntöönpanomääräys	Ei ole	Ei ole	Ei ole	Uusi määräys.	Uusi määräys.
10. Luvan voimassaolo	Ei ole erikseen mainittu. (päätös on voimassa toistaiseksi)	Lupa voimassa toistaiseksi. Luvan saajien on vuoden 2000 loppuun mennessä jätettä-vä hakemus lupaehtojen tarkistamiseksi	Voimassa toistaiseksi	Voimassa määräaikaisesti tai toistaiseksi. Ei muu-tosta. Määräaikainen lupa raukeaa määräjän päät-tymisen jälkeen. Ei muutosta. Toistaiseksi voimassa olevassa luvassa tulee määrätä, mihin mennessä hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi on tehtävä ja mitkä selvitykset tuolin on esitettävä. Uusi määräys ilma- ja jätepuolella.	Voimassa määräaikaisesti tai toistaiseksi. Ei muu-tosta. Määräaikainen lupa raukeaa määräjän päät-tymisen jälkeen. Ei muutosta. Toistaiseksi voimassa olevassa luvassa tulee määrätä, mihin mennessä hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi on tehtävä ja mitkä selvitykset tuolin on esitettävä. Uusi määräys ilma- ja jätepuolella.
Lisäksi ratkaisuosassa on ilmettävä					
1. Perustelut luvan myöntämiselle tai epäämiselle	Päätöksen yleisperusteluissa selostettu yleisiä näkökohtiaasian ratkaisulle, ei kuitenkaan mainintaa, miksi ilmoituksen toiminta on voi-tu hyväksyä.	(VL 10:24) Jäteveden johtaminen ei vaaran-na yleistä terveydentilaa, aiheuta huomattavia ja laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia ympäristön luonnonolosuhteissa tai vesiluonnossa ja sen toiminnassa eikä suuresti huononna paikkakuntien asutus-tai elinkeino-oloja	Yleisperusteluita suunnitelman hyväksymiselle ei esitetty, päätöksen ehdot perusteltu	Luvan myöntämisen edellytykset ovat, ettei toimi-nasta aiheudu terveyshaittaa, merkittävä muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän pilaantumista, pohjaveden pilaantumista tai meren pilaantumista. Perustelut luvan myöntämiselle/epäämiselle on oltava. Kokonaisvaltainen lähestymi-nen	Luvan myöntämisen edellytykset ovat, ettei toimi-nasta aiheudu terveyshaittaa, merkittävä muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän pilaantumista, pohjaveden pilaantumista tai meren pilaantumista. Perustelut luvan myöntämiselle/epäämiselle on oltava. Kokonaisvaltainen lähestymi-nen
2. Perustelut kullekin määräykselle	Yksityiskohtaiset perustelut kaikille määräyksille	Yksityiskohtaisia perusteluita ei ole	Perustelut kaikille ehdoille	Perustelut jokaiselle määräykselle erikseen. Peruste-lukäytäntö tarkentuu	Perustelut jokaiselle määräykselle erikseen. Peruste-lukäytäntö tarkentuu

3. Perustelut korvauksen määräämiselle		Perustelut on korvausten määräämiselle, vesiensuojelumaksulle ja kalatalousmaksulle.		Perustelut oltava. Ei uutta.
4. Perustelut mahdollisen täytäntöönpanomääräyksen antamiselle				Perustelut mahdolliselle täytäntöönpanomääräyksen antamiselle. Kokonaan uusi lupamääräys, jota tietenkin pitää perustella.
5. Sovelletut oikeusohjeet	On esitetty	On esitetty	On esitetty	Sovelletut oikeusohjeet esitettävä. Ei uutta käyttöä.

Hakija	Ilma- jäte- ja ympäristöluvut	Vesilupa	Ympäristölupa	YSL 43-49 §, 52 § YSA 18-19 §
Fundia Wire Oy Ab	Uudenmaan ympäristökeskuksen päätökset 6.6.1995 (Ys 159) ja 1.3.1996 (Ys 250)	LSVEO 19.12.1989		
Kertoelmaosa			YSA 18 §	
1. Hakijatiedot	Hakijan nimi, osoite, puhelinnumero ja telekopionumero esitetty	Hakijan nimi ja paikkakunta esitetty		Hakijan nimi, osoite, puhelin, fax, e-mail (yhteyshenkilötiedot). Ei suuria muutoksia, täsmentyy.
2. Luvan hakemisen perusteet	Terveystieteiden laitos 17 §, kohdat 2, 32, 43. Jäteasetus II § 2 momentin kohdat 8 ja 10. Ilmansuojeluasetus 7 § kohdat 2, 7	Ei esitetty		Pilaantumisen vaaraa aiheuttavalle toiminnalle oltava ympäristölupa. Ei muutoksia.
3. Selvitys luvista ja kaavoitustilanteesta	Selvitys luvista ja kaavoitustilanteesta on	Selvitys luvista on. Ei selvitystä kaavoituksesta		Selvitys oltava sekä edellisistä luvista että kaavoitustilanteesta. Kaavoitustilanteesta lisää.
4. Tiedot toiminnasta				
4.1 Tuotantomäärät ja -kapasiteetit, tuotteet	Tuotantomäärästä ja tuotteista on selvitys, ei kapasiteeteista	Tuotantomäärästä, tuotteista ja kapasiteeteista on tietoa		Toiminnan tuotannosta oltava tietoa. Täsmenyy.
4.2 Prosessit, jätteet	Prosesseista on selvitys ja prosessikaavio. Kuormitukset sekä jätteet ja niiden käsittely esitetty.	Jatkolupa, ei prosessimuutoksia		Tiedot prosesseista ja laitteista oltava. Täsmenyy.
4.3 Raaka-aineet	Pääraaka-aineista on selvitys	Ei selvitystä		Tiedot käytettävistä raaka-aineista, kemikaaleista jne. esitettävä. Täsmenyy, ei suuria muutoksia.
4.4 Polttoaineet ja energia	Oma voimalaitos ja sen käyttötehosta tietoa	Ei käyty läpi		Oltava tietoa näistä. Lisää tietoa polttoaineista. Uusi arvio energian käytön tehokkuudesta.
4.5 Raaka-aineen, polttoaineen ja energian varastointi	Raskasöljysäiliöistä tietoa	Ei tietoa		Varastointitapa tulee selostaa. Täsmenyy
5. Tiedot toiminnasta aiheutuvista päästöistä ja jätteistä	Ympäristökuormituksesta tietoa. Päästöt ilmaan, jätteet, ongelmajätteet, melu käsittely	Päästökesä on mainittu velvoitetarkkailuun perustuvat päästötiedot.		Ilmoitettava. Ei muutoksia.
6. Toiminnan ympäristövaikutukset	Ympäristövaikutuksia tutkittu tehtaan perustamisesta lähtien. Yhteenvetossa selostettu tärkeimmät tulokset.	Ei tarkempaa tietoa, mutta on sanottu että pohjasedimentissä ja pohjaelöstössä esiintyy melkoisia määriä metalleja. LSVEO katsoo ettei selvitys katselmustoimituksessa ole tarpeellinen		Toiminnan ympäristövaikutuksia ilmaan, vesiin ja maaperään tulee kuvata. Ulutta: Koko toiminnan kattava ympäristövaikutusten tarkastelu.

7. Tiedot ympäristönsuojelutoimista ja jätteiden käsittelystä	Ympäristönsuojelutoimista tietoa jätteiden käsittely käyty hyvi yksityiskohtaisesti läpi	Tiedot jätteiden käsittelystä on. Prosessijätevesille ainoastaan öljynerotusallas ja katastrofiallas, saniteettivesille oma puhdistamo	Tarvitaan tiedot joka sektorin ympäristönsuojelutoimista ja jätteiden käsittelystä tarvitaan. Perustuvat BAT-tekniikkaan. Uutta: Koko toiminnan kattavat tiedot.
8. Tiedot riskinarvioinnista	Riskinarvioinnista ei tietoa	Katastrofiallas ensiapuna	Muutos: Ympäristöriskiä pitää ottaa huomioon entistä paremmin.
9. Maininta lausunnoista, muistutuksista yms.	Lausunnot, muistutukset on selostettu	Lausunnot, muistutukset läpikäyty	Ei muutoksia.
10. Tiedot tehdyistä tarkastuksista	Tarkastuksista ja neuvotteluista on tietoa	Ei tarkastuksia	Ei muutoksia.
Ratkaisuosa			YSA 19 §
1. Asian ratkaisu, mahdollinen YVA	Ympäristökeskuksen ratkaisu kerroitu. Ei YVAa.	Ratkaisu kerroitu. Ei YVAa	Ei suuria muutoksia. Mahdollisesta YVAsta on kerrottava.
2. Olennaiset lupamääräykset			
2.1 Päästörajat	Noudatettava hakemuksessa esitettyjä ratkaisuja, jotka on esitetty päätöksen (1995) sivuilla 3-10. Päätöksen 1996 ratkaisuosassa esitetty lupamääräyksiä: - Masuunissa poltettavassa öljyjätteessä < 10 ppm PCB ja PCT, - Prosessipäästöille ei ole raja-arvoja. - Voimalaitoksen kattilan savukaasujen raja-arvot mg/m ³ (n), hiukkaset (kok.) < 100, SO2 < 1700, kloorivety < 100, fluorivety < 5, Cd < 0,2, Ni < 1, Cr, Cu, V, Pb yhteensä < 5 mg/m ³	Raja-arvot prosessijätevesille: kiintoainekuormitus < 100 kg/d, öljykuormitus < 10 kg/d kuukausikeskiarvoina laskettuna. Saniteettijätevesien käsittely: - biologis-kemiallisesti. - BHK7-ATU-arvo < 20 mg/l. - P-pitoisuus < 1 mg/l vuosikeskiarvoina laskettuna. Puhdistustehon oltava > 85 %	Lupamääräysten tulee perustua BAT:iin. Metalleille ja arsenikille on asetettava raja-arvot (IPPC-dir liite III). Päästörajat on esitettävä ratkaisuosassa. Uutta: Ilma-, vesi- ja melupäästöt sekä jätteet arvioitava kokonaisuutena. Raja-arvot perustuvat BAT:iin. Metalleille raja-arvot. Kaikkien päästörajojen on oltava ratkaisuosassa.
2.2 Viemäripäästöjä koskevat määräykset		Saniteettijätevesille oma järjestelmä	Uutta: Jos jätevesiä johdetaan kunnalliseen viemäriin, niille pitää asettaa raja-arvoja
2.3 Immissiorajat	Melutasolle asuntoalueelle raja-arvo 55 dB		Muutos: Immissiorajoja tulee enemmän
2.4 Jätteet ja lietteet	Ongelmajätteet toimitettava asianmukaiselle laitokselle - Varastoinnista määräykset - Jätteen kuljetajalla siirtoasiakirja - Asianmukainen kuljettaja - Imeyttämismateriaalia tehtaalalla - Jätteiden käsittelystä ja varastoinnista tarkkoja lupaehtoja - Polttoaineena käytettävä raskas polttoöljy < 1,0 paino% S - Jätteistä pidettävä kirjaa		Ei muutoksia
3. Päästömääräykset liitteen X mukaisille aineille	Ei ole ratkaisuosassa	Ei ole	Uutta: IPPC-direktiivin liitteen III mukaisille aineille raja-arvot

4. Määräykset päästöistä, jotka leviävät Suomen valtion rajojen ulkopuolelle	Ei ole annettu	Ei ole annettu, koska vaikutukset paikallisia	Tapaushkohtaisesti harkittava määräys jos epäillään vaikutuksia maan rajojen ulkopuolella. Uusi määräys.
5. Pilaantumisen vaaraa ehkäisevät toimenpiteet	Ei ole annettu	Prosessi- ja jätevesilaitteita hoidettava siten että kuormitus on mahdollisimman pieni. Servillä jätevesien määrästä ja koostumuksesta. Esikäsittely jätevedet tarvittaessa	Määräyksiä koskien mm huoltoja, vahinkoja, toiminnan väliaikaista pysäyttämistä ja toiminnan lakkauttamista. Uusi määräys toiminnan lakkauttamisesta.
6. Toiminnan tarkkailu	Ilmapäästöjä tarkkailtava lupaehtoisissa täydennettyn suunnitelman mukaan. Jätteistä pidettävä kirjaa, yhteenveto toimitettava vuosittain Uudenmaan ympäristökeskukselle.	Jätevesien määrää, laatua ja vaikutuksia tarkkailtava Hevyn hyväksymällä tavalla. Ehdotus tarkkailuohjelmaksi 3 kk:n sisällä lainvoimaisesta päätöksestä.	Luvassa tai suunnitelmassa annettava tarkkailumääräyksiä. Tarkkailusuunnitelma ajoissa, sitä voidaan muuttaa luvan aikana. Määräykset joko luvassa tai hyväksytyssä suunnitelmassa. Yhteistarkkailu mahdollinen. Uutta: Kokonaisvaltainen tarkkailu
7. Korvattavat vahingot	Ei ole	Ei ole	YVL:ä sovelletaan. Vesistövahingot määrätään korvattaviksi viran puolesta. Vakuutta voidaan asettaa. YVL soveltaminen uusi asia. Ei enää vesiensuojelumaksua
8. Täytäntöönpanon määräys	Ei ole	Ei ole	Uusi määräys.
9. Luvan voimassaolo	Voimassa toistaiseksi	Voimassa toistaiseksi, uusi hakemus v. 1997 loppuun mennessä	Toistaiseksi voimassa olevassa luvassa pitää olla määräys tehtävistä selvityksistä. Uusi määräys ilma- ja jäteluissa.
Lisäksi ratkaisuosassa on ilmentävä			
1. Perustelut luvan myöntämiselle tai hakemuksen hylkäämiselle	JL 6 S, THL 26 S, THA 18 S ja ISL 7 S	VL:n 10:24, 24 a ja 24 b.	Päätöksen ratkaisuosassa käytävä ilmi päätöksen perustelut. Täsmenny.
2. Perustelut kullekin määräykselle erikseen	Perustelut on ratkaisun perusteluosassa	Ei ole	Ratkaisuosassa perustelut jokaiselle lupamääräykselle. Täsmenny ja uutta VL:n luvissa.
3. Perustelut korvausten määrittämiselle	Ei ole	Ei ole	Korvausten määrittämiselle perustelut. Ei muutoksia nykykäytännöön.
4. Perustelut mahdollisen täytäntöönpanomääräyksen antamiselle	Ei ole	Ei ole	Uusi lupamääräys joka on perusteltava. Uusi asia
5. Sovelletut oikeushieet	On lueteltu	On ilmaistu	Ei muutoksia

Hakija	Ilma-, jäte- ja ympäristöluvut	Vesilupa	Ympäristölupa	YSL 43-49 §, 52 § YSA 18-19 §
Helsingin kaupunki, Viikinmäen keskuspuhdistamo	Päätös ilmansuojelulain IIS:ssä tarkoitetun ilmoituksen johdosta YMT 1264, 18.10.1991 Sijoituslupa, 22.10.1987	LSVEO 25/1995/, 5.6.1995 VVO 25/1996, 22.2.1996 KHO 1216, 19.5.1997		
Kertoelmaosa			YSA 18 §	
1. Hakijätiedot	Ilmalupa: hakijan nimi ja osoite Sijoituslupa: hakijan nimi	Hakijan nimi		Hakijan nimi, osoite, puhelin, fax, e-mail (yhteystiedot). Ei suuria muutoksia, täsmentyy
2. Luvan hakemisen perusteet	Sijoituslupa: THL 26§ Ilmalupa: ilmansuojelulaki 11§	Ei esitetty		Muutos: Luvan tarve määrittämään YSA:n ja YSL:n perusteella
3. Selvitys luvista ja kaavoitustilan teesta	Sijoitusluvassa kaavatilanne esitetty	Selvitys luvista esitetty Ei selvitystä kaavoitustilanteesta		Selvitys olava sekä edellisistä luvista että kaavoitustilanteesta. Muutos: Kaavoitustilanteesta lisää selvityksiä
4. Tiedot toiminnasta				
4.1 Tuotantomäärät ja -kapasiteetit, tuotteet	On esitetty	On esitetty		Tuotannosta olava tietoa. Ei muutoksia
4.2 Prosessit	On esitetty sanallisesti	On esitetty sanallisesti		Tiedot prosesseista ja laitteista olava. Täsmentyy
4.3 Raaka-aineet	Jätevesimäärät ja niiden koostumus sekä mädättämökaasun määrä ja laatu on esitetty, kemikaaleista ei tietoa	Jätevesimäärät ja niiden koostumus on esitetty Kemikaaleista ei tietoa		Tiedot käytettävistä raaka-aineista, kemikaaleista jne. olava. Täsmentyy kemikaalien osalta, ei suuria muutoksia
4.4 Polttoaineet ja energia	Ilmalupa: Mädättämökaasun määrä ja laatu ilmoitettu	Ei esitetty		Uutta: Lisää tietoa polttoaineesta Arvio energian käytön tehokkuudesta
4.5 Polttoaineen ja energian varastointi	Ei ole esitetty	Ei esitetty		Varastointitapa tulee selostaa. Täsmentyy
5. Tiedot toiminnasta aiheutuvista päästöistä ja jätteistä	Hajupäästöt: NO _x -päästöt. Tietojä jätteistä ei ole esitetty	Tiedot jätevesipäästöistä on esitetty		Tiedot päästöistä ja jätteistä tulee olla. Muutos: Tiedot jätteistä esitettävä
6. Toiminnan ympäristövaikutukset	Vaikutukset ilmanlaatuun esitetty	Vaikutukset vesistöön esitetty		Toiminnan ympäristövaikutuksia ilmaan, vesistöön ja maaperään tulee kuvata. Uutta: Koko toiminnan kattava ympäristövaikutusten tarkastelu
7. Tiedot ympäristönsuojelutoimista ja jätteen käsittelystä	Tiedot puhdistusprosesseista esitetty Ei tietojä jätteen käsittelystä	Tiedot puhdistusprosesseista esitetty Ei tietojä jätteen käsittelystä		Tiedot joka sektorin ympäristönsuojelutoimista ja jätteen käsittelystä. Muutos: Koko toiminnan kattavat tiedot
8. Tiedot riskinarvioinnista	Ei esitetty	Ei esitetty		Muutos: Ympäristöriskien hallintaa korostetaan ja tiedot esitettävä

9. Maininta lausunnoista, muistutuksista ym	Ilmalupa: muistutukset ja lausunnot selostettu	Toimitusmiesten esitys selostettu Lausunnot ja muistutukset selostettu	Ei muutoksia
10. Tiedot tehdyistä tarkastuksista	Ilmalupa: tarkastukset mainittu	Ei tietoa	Ei muutoksia
Ratkaisuosa			YSA 19 §
1. Asian ratkaisu, mahdollinen YVA	Ei esitetty	Ratkaisu esitetty	Ei suuria muutoksia. Mahdollisesta YV:stä on tässä kerrottava.
2. Päästömääräykset			
2.1 Päästörajat	Ei esitetty	Pitoisuusraja-arvot -BHK7-ATU 15mg/l 10 mg/l (1997) -kok-P 0,5 mg/l, -neljännesvuosikeskiarvoina laskettuna. Puhdistusteho > 90%, P:n osalta tavoitteena 95% Typenpoiston teho > 50% 1997 loppuun mennessä Vesistön johtettavan jäteveden täytettävä Ynp 365/1994 liitteessä I olevan taulukon I vähimmäisvaatimukset	Lupamääräysten tulee perustua BAT:iin. Kansalliset BAT-ohjeet jätevedenpuhdistamolle on määritettävä. Myös mittausmenetelmä määritettävä lupamääräyksessä. Uurta: Ilma-, vesi- ja melupäästöt sekä jätteet arvioitava kokonaisuutena. Raja-arvot perustuvat BAT:iin. Metalleille raja-arvot. Kaikkien päästörajien on oltava ratkaisuosassa.
2.2 Viemäripäästöjä koskevat määräykset	Ei ole	Puhdistamolle johdettavat teollisuus- ja muiden laitosten jätevedet on asianmukaisesti esikäsiteltävä. Luvan saajan on oltava selvillä viemärlaitokseen johdettavan teollisuusjäteveden laadusta, määrästä ja esikäsittelystä.	Jätevesien johtaminen kunnalliseen viemäriin perustuu nykyään kahdenväliseen sopimukseen. Teollisuuslaitoksen ympäristöluvassa ei ole ollut esikäsittelyvaatimuksia. Uurta: Jos laitos johtaa jätevesiä kunnalliseen viemäriin, laitoksen ympäristöluvassa tulee jätevedelle asettaa raja-arvoja. Ei poista viemärlaitoksen selvitysovelvällisuutta eikä sopimuksia, joissa voidaan vaatia em. tiukempia raja-arvoja.
2.3 Päästöjä estävät ja vähentävät toimenpiteet	Tulevan veden esi-ilmastus järjestettävä. Raakalietteen pumppaus suoraan vesitilaan. Kaasumootoreiden ja polttimien ottoilma otettava lietteenkäsittelytilasta niistä kohdistusta, joissa hajuyhdisteitä muodostuu runsaasti. Ilmastuskompressoreiden ottoilma on otettava esiselkeytyksestä ja puhalttaa aktiiviliirealtaaseen.	Sade-, kuivatus- ja vuotovesien joutuminen viemäriverkkoon on pyrittävä mahdollisimman tarkkaan estämään. Vuositaiten selvitys aluekeskukselle.	Lupamääräyksiä annetaan päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta. Määräykset voivat koskea vähentämisvelvoitetta, puhdistuslaitteita ja niiden tehokkuutta. Muutos: Kokonaisuus otettava huomioon

2.4 Imissiorajat	Ei ole	Ei ole	Ei ole	Puhdistamoilla, joissa liete mädätetään ja kaasu poltetaan laitoksella immissiomääräykset mahdollisia. Muutos: Immissiomääräyksiä saattaa tulla enemmän
2.5 Päästö määräykset liitteen X mukaisille aineille	Ei ole		Päästöarvoja ei ole esitetty. Selvitysvelvollisuus eräiden ympäristölle ja terveydelle vaarallisten aineiden johtamisesta vesiin annetussa Vnp:ssä 363/1994 tarkoitettujen aineiden mahdollisesta esiintymisestä jätevesissä. Kattaa osan liitteenä X tarkoitetuista aineista	Uutta: IPPC-direktiivin liitteen III mukaisille aineille raja-arvot
2.6 Jätteet ja lietteet	Ei ole esitetty		Lietteen on käsiteltävä ja sijoitettava siten, ettei niistä aiheudu vesien pilaantumista. Menettelyistä ilmoitettava ympäristökeskukselle sekä sijoitusalueen ympäristönsuojelu- ja terveyslautakunnalle.	Nykyiset laitokset eivät ole jätelupavelvollisia. YSL:n voidaan antaa määräyksiä ja ohjeita liete päästöistä ja liitteen sijoittamisesta. YSL:n voidaan antaa määräyksiä jätteistä, niiden synnyn ja haitallisuuden vähentämisestä. Muutos: Voidaan antaa määräyksiä liitteen käsittelyyn lisäksi myös muusta jätteen käsittelystä. Lietteen käsittelyssä otettava huomioon vesien suojeleminen lisäksi myös muu ympäristön suojeleminen. Mahdollisesti määräyksiä liitteen hyötykäytöstä.
2.7 Määräykset päästöistä, jotka leviävät Suomen valtion rajojen ulkopuolella	Ei ole		Ei ole annettu, koska vaikutukset katsottu paikallisiksi	Tapauskohteisesti harkittava määräys, jos epäillään vaikutuksia maan rajojen ulkopuolella. Uusi määräys
2.8 Pilaantumisen vaaraa ehkäisevät toimenpiteet (Ulkoiset toimenpiteet)	Ilmanvaihtojärjestelyt ja poistoilmapiippu		Jätevesien purkujärjestelmä on pidettävä asianmukaisessa kunnossa ja purkualueen jään heikkenemisestä varoitetaan asianmukaisesti	Ei muutoksia
3. Toiminnan kehittämistä koskevat määräykset				
3.1 Tutkimus-, selvitys- ja suunnitteluvaihtoimet	Ilmalupa: Selvittävät mahdollisuudet ehkäistä kaasumootoreissa syntyvien typen oksidien aiheuttamat haitat, huomioitava puhdistusmenetelmien aiheuttamat muuntumistuotteet ja erityisesti N ₂ O-päästöt. Kartoitettava hajuyhdisteiden leviäminen ympäristössä. Läänihallitus päättää tarvittaessa erikseen toiminnanharjoittajan velvollisuudesta osallistua YSL:n mukaisesti ilmanlaatuun koskeviin selvityksiin.		Selvitys typen poiston tehostamismahdollisuuksista tehtyjen tutkimusten ja käytökokemusten perusteella. Tavoitteena typen poiston tehostaminen vähintään tasolle 70%. Selvitys eräiden ympäristölle ja terveydelle vaarallisten aineiden johtamisesta vesiin annetussa Vnp:ssä 363/1994 tarkoitettujen aineiden mahdollisesta esiintymisestä jätevesissä. Suunnittelun tavoitteena pidettävä fosforin osalta vähintään 95% puhdistustehoa laskettuna neljännesvuosikeskiarvona mahdolliset ohjauksuotukset ja poikkeustilanteet mukaan lukien.	Ei ole merkittäviä muutoksia. Tutkimus- ja selvitysvelvoitteita saattaa tulla lisää

3.2 Häiriötilanteet ja riskianalyysit	Prosessihäiriöistä tai -muutoksista johtuvista poikkeuksellisista päästöistä on viipymättä ilmoitettava kaupungin ilmansuojelusta vastaavalle viranomaiselle. Ennustettavista olevista poikkeuksellisista päästöistä ja yli 24 h kestävästä poikkeuksellisista päästöistä on lisäksi tiedotettava vaikutusalueella asuville ja työskenteleville. Ei vaatimuksia riskianalyyseistä tai toimintasuunnitelmista poikkeustilanteissa.		Ilmoitettava välittömästi AVK:lle ja Helsingin ympäristölautakunnalle, jos mereen on joutunut tai uhkaa joutua öljyä, myrkyllistä ainetta tai tavanomaista suurempi määrä muuta jäätainetta sekä ryhdyttävä toimenpiteisiin vahinkojen korjaamiseksi ja tapahtuman toistumisen ehkäisemiseksi. Ei vaatimuksia riskianalyyseistä tai toimintasuunnitelmista poikkeustilanteissa.	Annettava määräys toimista häiriötilanteissa. Muutos: Riskianalyyssien merkitys korostuu, mahdollisesti määräyksiä riskianalyyssien laatimisesta ja toimitusohjelmien tekemisestä poikkeustilanteiden varalle
4. Tarkkailu				
4.1 Käyttötarkkailu	Ei ole		Puhdistamon toimintaa tarkkailtava ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla.	Ei muutoksia
4.2 Päästö-tarkkailu	-Päästöjen tarkkailumittaukset 2 kertaa vuodessa kunnes valvontaviranomainen toisin määrää. Käsittää kaasumootoreiden ja kattiloiden päästöt sekä piipun kautta tapahtuvan ilmanvaihdon poistoilman. -Laadittava tarkkailumittausohjelma		Jätevesien määrää ja laatua on tarkkailtava ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla.	YSL:n mukaan on annettava tarpeelliset määräykset tarkkailusta. Mittausmenetelmistä säädetään YSL 108§:ssä. Viranomaisella oikeus tehdä tarkastuksia mittauksen laadun varmistamiseksi. Muutos: Kaikkien päästöjen kokonaisvaltainen tarkkailu
4.3 Vaikutustarkkailu	Ei ole		Jätevesien vaikutusta merialueella on tarkkailtava ympäristökeskuksen ja vaikutusta kalastoon ja kalastukseen TE-keskuksen hyväksymällä tavalla. Tarkkailuohjelma on 3 kk kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta toimitettava ao. Viranomaisen hyväksyttäväksi.	Muutos: Koko ympäristöä koskeva yhdenmety tarkkailu
4.4 Toiminnan lopettamiseen liittyvä tarkkailu	Ei ole		Ei ole	YSL 46§: Tarvittaessa toiminnan lopettamisen jälkeisestä tarkkailusta on annettava määräys. Uusi määräys
5. Toiminnan lopettamiseen liittyvät määräykset	Ei ole		Ei ole	Määräykset voivat koskea alueen kunnostamista ja päästöjen ehkäisemistä, puhdistamolaitteiden purkamista. Uusi määräys
6. Korvattavat vahingot	Ei ole		Korvaukset ammattikalastajille vuosilta 1978-92, vuodesta 1993 eteenpäin arvioidaan lupa-ahjojen tarkistamisen yhteydessä. Ei korvauksia rantakiinteistöille tai vesialueen omistajille. Luvan saaja vastuusta jäteveden johtamisesta mahdollisesti aiheutuva muustakin vahingosta, haitasta ja edunmenetyksestä. Kalatalousmaksu	YSL:n mukaisesti ympäristövahinkojen korvaamiseen sovelletaan ympäristövahinkolakiä sekä vesistövahingoista myös YSL:n II luvun säännöksiä. Samankaltaisia korvauksia vesistövahingoista voidaan edelleen määrätä. Muutos: YVL:n soveltaminen uusi asia. Ei vesiensuojelumaksua. Kalatalousvelvoitteista tai -maksusta voidaan antaa määräyksiä. Ei uutta
7. Täytäntöönpanomääräys	Ei ole		Ei ole	Uusi määräys

9. Luvan voimassaolo	Voimassa toistaiseksi	Voimassa toistaiseksi, vuoden 2003 loppuun mennessä VI 10: 24b.2:ssa tarkoitettu hakemus lupaehtojen tarkistamiseksi. Hakemukseen on liitettävä selvitys suoritetuista ja suunnitelluista merialueen tilaan vaikuttavista kuormituksen vähentämistoimenpiteistä.	Toistaiseksi voimassa olevassa luvassa tulee määrätä, mihin mennessä hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi on tehtävä ja mitkä selvitykset tuolloin on esitettävä. Ei uutta vesipuolella. Uusi määräys ilma- ja jätepuolella
Lisäksi ratkaisuosassa on ilmettävä			
1. Perustelut luvan myöntämiselle tai hakemuksen hylkäämiselle	Sijotuslupa: On selostettu, THL 26§ Ilmalupa: On selostettu	On selostettu. VI 10:24, 24a, 24b	Päätöksen ratkaisuosassa käytävä ilmi päätöksen perustelut. Täsmenny
2. Perustelut kullekin määräykselle erikseen	Sijotuslupa: Ei ole esitetty Ilmalupa: On esitetty	Ei ole esitetty	Ratkaisuosassa perustelut jokaiselle lupamääräykselle. Uutta vesiluvan osalta
3. Perustelut korvausten määrittämiselle	Ei ole	On esitetty, osittain itse lupamääräyksessä	Täsmenny
4. Perustelut mahdollisen täytäntöönpanomääräyksen antamiselle	Ei ole	Ei ole	Uutta
5. Sovelletut oikeushajeet	On esitetty	On esitetty	Ei muutoksia

Hakija	Ympäristölupa 30.10.1996 toiminnan muutos ilman luvan osalta + jätelupa. KHO:n päätös 4427/4/94 valituksesta	Ympäristölupa 20.12.1995, voimaletoksen laajennus	Ongelmajätteen käsittelylupa 14.4.1992 20.11.1992 muutos ja täydennys	Jätehuoltosuunnitelma 3.8.1994	Ympäristölupa YSL 43-49 §, 52 § YSA 18-19 §
Kertoelmaosa					YSA 18 §
1. Hakijatiedot	Nimi, osoite, sijainti	Nimi, osoite, sijainti	Nimi, osoite, sijainti	Nimi, osoite, sijainti	Ei muutoksia
2. Luvan hakemisen peruste	IsL II §, IsA 7 § 7, Tsl 9 §, TsA I § 8c, NaapL 18 §, JäteL 42 §, Jäte A II § 10	YLMA I § II	Ei	JHL 21 § I	Ei muutoksia
3. Selvitys luvista ja kaavoitustilanteesta	Voimassa olevat luvat ja kaavoitustilanne selvitetty	Voimassa olevat luvat	Ei	Ei	Ei muutoksia YLML-lupa
4. Tiedot toiminnasta	Mitä lupahakemus koskee, on kuvattu	Mitä lupahakemus koskee, on kuvattu			Myös YSL-luvassa
4.1 Tuotantomäärät ja -kapasiteetti, tuotteet	Kattiloiden polttoainetehot	Kapasiteetit, tuotantomäärät, tuotteet kuvattu	Käsiteltävät laadut, määrät ja alkupe	Ei	Ei muutoksia
4.2 Prosessit	Prosessi pelkistetyksi	Kuvattu	Pelkistetyksi	Pelkistetyksi	Ei muutoksia YLML-lupa
4.3 Raaka-aineet	Polttoaineet	Polttoaineet kulutuksineen kuvattu	Polttavat ongelmajätteet	Ks. ympäristölupa	(YSL:n mahdolliset määräykset raaka-aineiden ja veden käytön tehokkuudesta). Ei muutoksia
4.4 Polttoaineet ja energia	p-a: ks. yllä (+ poltettavalle jätteelle ja jäteöllylle vaatimukset)	Ks. yllä	p-a: ks. yllä + pitoisuusvaatimukset	Ks. ympäristölupa	(YSL:n määräykset energian käytön tehokkuudesta). Tarkentuu
4.5 Poltto- ja raaka-aineen sekä jätteiden varastointi	Jätteiden ja ongelmajätteiden säilytys	Polttoainevärasot		Ei	Täsmenny YLML:n osalta
5. Tiedot toiminnassa aiheutuvista päästöistä ja jätteistä	Päästöt ilmaan esitetty 1995 ja 1997, jätevedet pelkistetyksi, jätteet esitetty	Päästöt ilmaan tarkasti saniteetti- ja jätevedet kuvattu, melu tarkasti, jätehuolto tarkasti		Tiedot jätteistä ja ongelmajätteistä	Ei muutoksia
6. Toiminnan ympäristövaikutukset	Ei	Vaikutukset ilmanlaatuun tarkasti	Arvio: "ei ympäristöriskiä"	Ei	Uutta: koko toiminnan kattava ympäristövaikutusten tarkastelu

7. Ympäristönsuojelutoi- met, päästöjen puhdistus, jätteiden käsittely, riskinarviointi	Päästöjen puhdistus: päästöt ilmaan, jätteiden käsittely selvitetty	Päästöjen puhdistus kuvattu tarkkailu kuvattu	Kuvaus päästöjen puhdistuk- sesta	Ei	Tiedot koko toiminnan osalta
8. Riskinarviointi	Ei	(Kriittiset kuorimukset arvi- oitu yllitettävän)	Arvio: "ei ympäristöriskiä"	Ei	Riskinarviointi mukaan
9. Maininta lausunnoista, muistutuksista jne.	On esitetty	On esitetty	On esitetty	On esitetty	Ei muutoksia
10. Tiedot tehdyistä tarkas- tuksista	On esitetty	On esitetty	Ei	Ei	Ei muutoksia
Ratkaisuosa					YSA 19 §
1. Asian ratkaisu, mahdollinen yva	Ratkaisu on esitetty, ei yvaa	Ratkaisu esitetty, ei yvaa	Ratkaisu on esitetty, ei yvaa	Ratkaisu on esitetty, ei yvaa	Mahdollinen YVA mainittava
2. Olenneiset lupaehdot					
2.1 Päästörajat	Hiukkaset $\leq 50 \text{ mg/m}^3(\text{n})$ NOx vuosika. $\leq 150 \text{ mg NO}_2/\text{Mj}$ SO2 vuosika. $\leq 140 \text{ mg/Mj}$ Jäteöllyn polton savukaasupitoisuusrajat SO2, HCl, HF, Ni, Cd, Pb, Cu, Cr, Va, PCB, PCT Määräykset jätepoltoaineesta ja sen tarkkai- lusta	Nox vuosika 60 mg NO2/Mj hiukkaset, maakaasukäyttöle 5 mg/m3(n), POKille 50 mg/m3 (n) kuivaa savu- kaasua, 3 til-% happipitoi- suuteen laskettuna, varakatti- lalle POR-hiukkasraja 50 mg/ m3(n) kuivaa savukaasua 3 til-% happipitoisuuteen las- kettuna	Käsiteltävien ongelmajätteiden pitoisuudet ja niiden tarkkailu, polton tarkkailu, mutta ei päästörajajoja (ne ovat ympäristöluovassa + viittaus perusteluosassa) käsiteltävien ongelmajätteiden kirjainto, tuhkaajteen käsittely	Ei	Lupamääräysten tulee perustua BATiin... otettava huomioon toiminnan luonne, toiminnanharjoittajan tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet, toiminnan vaikutus ympäristöön ja pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonai- suuden kannalta, vaikutusalueen ominaisuudet mää- räksiä annettaessa tarpeen mukaan otettava huomioon ... energian käytön tehokkuus ja niiden seurausten rajoitta- misen. IPPC-direktiivin liitteen III mukaisille aineille tulee olla raja-arvot. ¹⁾
2.2 Viemäripäästöjä koskevat määräykset	Kuvailuosassa käsittelystä ja johtamisesta, muttei ratkaisuosassa	Ei	Ei	Ei	Kunnalliseen viemäriin johdettaville jätevesille raja- arvot
2.3 Päästöjä estävät ja vähen- tävät toimenpiteet	Jätteiden poltosta ja ongelmajätteiden varas- toinnista		Ei (ovat ympäristöluovassa)	Perusteluissa: jätehuollosta (mahdollisuuksien mukaan jät- teet käytettävissä uudel- leen/hyödyksi/ei haittaa ympä- ristölle)	Kokonaisuus huomioon päästöjen puhdistuksesta ja ehkäisemisestä

2.4 Immissiorajat	Melutaso lähimmässä häiriytyvässä kohteessa 55dB(LAeq) 7-22 ja 45 db(LAeq) 22-7	Melutaso lähimmässä häiriytyvässä kohteessa 55dB(LAeq) 7-22 ja 45 db(LAeq) 22-7	(Ks. ympäristölupa)	Ei	Immissiota koskevia määräyksiä saatetaan tulla lisää
2.5 Ulkopuoliset toimenpiteet (pilaantumisen vaaraa aiheuttavat toimenpiteet)	Ongelmajätteiden säilytys	Ei	Ks. ympäristölupa	Ei	Ei muutoksia
2.6 Päästö määräykset IPPC-direktiivin liitteen III mukaisille aineille	On		Ks. ympäristölupa	Ei	IPPC-direktiivin mukaisille aineille tulee olla raja-arvot
2.7 Määräykset päästöistä, jotka leviävät Suomen rajojen ulkopuolelle	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei muutoksia
3. Toiminnan kehittämistä koskevat määräykset	Ei	Ei	Ei	Ei	Määräys esim. jätteiden syntymisen minimoinnista
3.1 Tutkimus selvitys- ja suunnitteluvaihe	Kaatopaikalle vievien jätteiden hyötykäytön kelpoisuudesta selvitys	NO ₂ -päästöistä selvitys melutasoista lähimmällä asutusalueella	Poltettavan öljyn analysointi	Ei	Ei muutoksia
3.2 Riskianalyysi, häiriöt	Häiriöiden ilmoittaminen	Häiriöiden ilmoittaminen ja kirjainpito	Ks. ympäristölupa	Ei	Mahdollinen riskianalyysi mukaan
4. Toiminnan tarkkailu 4.1 Käyttötarkkailu 4.2 Päästöjen tarkkailu, jätteiden seuranta ja jätehuolto 4.3 Vaikutustarkkailu 4.4 Toiminnan lopettamisen jälkeinen tarkkailu	Viittaus tarkkailusuunnitelmaan, + siihen tehdyt lisäykset, + jätteiden kirjainpito + tuhkan laadun analysointi	Viittaus tarkkailusuunnitelmaan + NO ₂ jatkuva tarkkailu + CO jatkuva raportointi alueen ilmanlaadun yhteis-seurantaan osallistuminen	Ks. ympäristölupa	Ongelmajätteiden kirjainpito	(VSL: tarpeelliset määräykset päästöjen, jätteiden ja jätehuollon, toiminnan vaikutusten sekä toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta; valvontaa varten tarpeelliset tiedot; määräykset toiminnan lopettamisen jälkeisistä toiminnoista, kuten alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä). Luvan tarkkailuvaiheita täsmennetään tarkkailuohjelmassa. Tarkkailu kokonaisvaltaista
5. Toiminnan lopettamiseen liittyvät määräykset	Ei	Ei	Ei	Ei	Määräys toiminnan lopettamisen jälkeisistä velvoituksista (pilaantumisen ehkäiseminen, toiminnan vaikutusten selvittäminen, tarkkailu)
6. Korvattavat vahingot	Ei	Ei	Ei	Ei	(VVL:n soveltaminen, korvauksissa ei suuria muutoksia, ei vesiensuojelumaksua)

7. Vakuus, vakavaraisuus	Ei	Ei	Perusteluosassa	Ei	Ei	Korvausasiassa asetettava hyväksyttävä vakuus toiminnasta aiheutuvien vahinkojen korvaamisesta enne toimintaan ryhtymistä
8. Täytäntöpanon määräykset	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Uusi määräys
9. Voimassaolo	Toistaiseksi	Toistaiseksi	Toistaiseksi	Toistaiseksi + kehoitus hakea jätelupaa	Toistaiseksi	Määräaikainen lupa tai toistaiseksi annettu (tällöin myös: tarkistamisajankohta, tarpeen mukaan esitettävät selvitykset)
Lisäksi ratkaisuosassa on oltava						
1. Perustelut myönteiselle/kielteiselle päätökselle	On myöntämislle	On myöntämislle	On myönteiselle 1. tarpeellinen ja tarkoitussennukainen 2. päästörajoista pysyminen 3. asiantuntemus 4. vakavaraisuus	On myöntämislle	On myöntämislle	Kokonaisvaltainen lähestyminen
2. Perustelut kullekin määräykselle	Ei eritelty, vaan aihekokonaisuusittain	On	On, murtei eriteltyinä	Osalle määräyksistä eritelty	Perustelukäytäntö tarkentuu	
3. Perustelut korvauksille	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei muutosta	
4. Perustelut täytäntöönpanolle	Ei	Ei	Ei	Ei	Uusi määräys, joka myös perusteltava	
5. Sovelletut oikeusohjeet	On	On	On	On	Ei muutosta	

¹⁾ IPPC-direktiivin mukaan lupaharjojen päästörajoja määrittäessä on otettava huomioon paras käytettävissä oleva tekniikka, laitoksen tekniset erityispiirteet ja paikalliset luonnon olosuhteet. BREF-raportit antavat lupaviranomaisille suuntaa-antavia tietoja niistä päästötasosta, joita parhaalla käytettävissä olevalla tekniikalla voidaan saavuttaa. BREF-raportit on tarkoitettu uusien kolmen vuoden välein. Toiminnanharjoittaja ei ole sidottu noudattamaan BREF-raportissa kuvattuja teknisiä keinoja. Hän voi valita ne tekniset ratkaisut, joilla pystytään täyttämään lupahdot ja niissä määritetyt päästötasot. Kansallinen lupaviranomainen tai ministerineuvosto (Euroopan unionin neuvosto) voi antaa päästöjä koskevia raja-arvoja (eli ympäristölupien lupahdot). Luvassa asetettavien raja-arvojen määrittämisessä otetaan huomioon BATin määrittely (ks. IPPC artikla 9). Koko Eurooppaa koskevia päästöjen raja-arvoja voi antaa ministerineuvosto (ks. IPPC artikla 18).

Hakija	Sijoituspaikkalupa- päätös 10.3.1976	Ilmansuojeluilmoituksen tarkistamispäätös 3.3.1987 KHO:n päätös 25. II. 1988	Päättös ilmansuojeluun liittyvässä asiassa 7.6.1993	Ympäristölupa 29.II.1995 voimalaitoksen laajennus	Ympäristölupa YSL 43-49 §, 52 § YSA 18-19 §
Kertoelmaosa					YSA 18 §
1. Hakijatiedot	Nimi, osoite, sijainti	Nimi, osoite, sijainti	Nimi, osoite, sijainti	Nimi, osoite, sijainti	Ei muutoksia
2. Luvan hakemisen peruste	ThA 17 § kohdat 34, 42 ja 44 ThL 26 §	IsA 7S7	ULH päätös 1122 3.3.1987 (puuttu NOx-päästöraja)	TsA I § 1 kohta 8, IsA 7 § 1 kohta 7 JäteA II § 2 kohta 10, Naapl 18 § YLMA I § II	Ei muutoksia
3. Selvitys luvista ja kaavoitustilanteesta	Ei	Ei	Ks. kohta 2	Voimassa olevat luvat	Ei muutoksia YLML-lupa
4. Tiedot toiminnasta	Mitä päätös koskee, on kuvattu	Ei	Mitä päätös koskee Ynp 527/91 soveltaminen laitokselle	Mitä päätös koskee, on kuvattu	Myös YSL luvassa
4.1 Tuotantomäärät ja -kapasiteetti, tuotteet	Kattiloiden polttoaineteht	Tuotantomäärät, tuotteet	Ei	Kapasiteetit, tuotantomäärät, tuotteet kuvattu	Ei muutoksia
4.2 Prosessit	Ei	Pelkistysti	Ei	Kuvattu muutokseen	Ei muutoksia YLML-lupa
4.3 Raaka-aineet	Polttoaineet	Polttoaineet	Ei	Polttoaineet kulutukseen kuvattu	(YSL:n mahdolliset määräykset raaka-aineiden ja veden käytön tehokkuudesta). Ei muutoksia
4.4 Polttoaineet ja energia	Ks. yllä	P-a: ks. yllä	Ei	Ks. yllä	(YSL:n määräykset energian käytön tehokkuudesta). Ei muutoksia
4.5 Poltto- ja raaka-aineen sekä jätteiden varastointi	Polttoainevarastot	Ei	Ei	Polttoaine- ja kemikaalivarastot	Täsmenny YLML:n osalta
5. Tiedot toiminnassa aiheutuvista päästöistä ja jätteistä	Savukaasujen T, O2-pit., kokonaispölypitoisuus, no- kiluku takuuarvoina, pääs- tökohdat liittyvät viemäri- verkkoon tarkkailu pääs- töille ilmaan	Päästöt ilmaan + tarkkailu	Ei	Päästöt ilmaan tarkasti saniteetti- ja jätevedet kuvattu melu tarkasti jätehuolto tarkasti	Ei muutoksia

6. Toiminnan ympäristövaikutukset	Ulkoilman laatusuosituksen (LH yleiskirje 1550) viitattu savupiipun korkeuden yhteydessä melutaso ei ylitä 45 dB(A) lähimm. häir. kohteessa	Pelkistysti	Ei	Vaikutukset ilmanlaatuun tehdyt selvitykset	Uutta: koko toiminnan kattava ympäristövaikutusten tarkastelu
7. Ympäristönsuojeluvoimot, päästöjen puhdistus, jätteiden käsittely	Ei	Ei pipunkorkeus mainittu	Ei	Päästöjen johtaminen ja tarkkailu kuvattu	Tiedot koko toiminnan osalta
8. Riskinarviointi	Ei	Arvio: "ei haitallisessa määrin lyhytaikaispitoisuuksia kohottava vaikutusta"	Ei	Ei	Riskinarviointi mukaan
9. Maininta lausunnoista, muistutuksista jne.	Ei	On esitetty	Ei	On esitetty	Ei muutoksia
10. Tiedot tehdyistä tarkastuksista	Ei	Ei	Ei	On esitetty	Ei muutoksia
Ratkaisuosa					YSA 19 §
1. Asian ratkaisu, mahdollinen yva	Ratkaisu on esitetty, ei yvaa	Ratkaisu on esitetty, ei yvaa	Ratkaisu esitetty, ei yvaa	Ratkaisu esitetty, ei yvaa	Mahdollinen YVA mainittava
2. Olenneiset lupaehdot					
2.1 Päästörajat Polttoaineet	Ei	Savukaasujen kokonaishiukkas-pit. max 45 mg/MJ. PORin S-pitoisuus max 2-paino%	Ei	Hiukkaset 40 mg/MJ normaalitilanteessa, ei sisällä häiriötilanteita (kolmen lyhytaikaisen päästömitauksen ka. alitettava)	Lupamääräysten tulee perustua BA:in... otettava huomioon toiminnan luonne, toiminnanharjoittajan tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet, toiminnan vaikutus ympäristöön ja pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta, vaikutusalueen ominaisuudet. Määräyksiä annettaessa tarpeen mukaan otettava huomioon ... energian käytön tehokkuus ... varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niiden seurausten rajoittamiseen. IPPC-direktiivin liitteen III mukaisille aineille tulee olla raja-arvot. ¹⁾
2.2 Viemäripäästöjä koskevat määräykset	Ei	Ei	Ei	Ei	Kunnalliseen viemäriin johdettaville jätevesille raja-arvot

2.3 Päästöjä estävät ja vähentävät toimenpiteet	Ei	Ei	Ei	Polttoaineen rikkipitoisuusmääräys hyörykäyttökelpoiset jätteet hyötykäyttöön, ongelmajätteet ongelmajätteen käsittelyluvan saaneeseen laitokseen + määräys varastoinnista	Kokonaisuus huomioiden päästöjen puhdistuksessa ja ehkäisemisessä
2.4 Immissiörajat	Ei	Ei	Ei	Melutaso lähimmässä häiriivyvässä kohteessa 55dB(LAeq) 7-22 ja 45 db(LAeq) 22-7	Immissiota koskevia määräyksiä saattaa tulla lisää
2.5 Ulkopuoliset toimenpiteet (pilaantumisen vaaraa aiheuttavat toimenpiteet)	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei muutoksia
2.6 Päästömääräykset IPPC-direktiivin liitteen III mukaisille aineille	Ei	Ei	Ei		IPPC-direktiivin liitteen III mukaisille aineille tulee olla raja-arvot
2.7 Määräykset päästöistä, jotka leviävät Suomen rajojen ulkopuolelle	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei muutoksia
3. Toiminnan kehittämistä koskevat määräykset	Ei	Ei	Ei	Ei	Esim. jätteiden syntymisen minimoinnista
3.1 Turkimusselvitys- ja suunnitteluvaiheet	Ei	Ei	Ei	NO2-päästöistä selvitys melutasoista lähimmällä asutusalueella	Ei muutoksia
3.2 Riskianalyysit, häiriöt	Ei	Häiriötilanteista ilmoittaminen	Ei	Häiriöiden ilmoittaminen ja toimenpiteet	Mahdollinen riskianalyysi mukaan
4. Toiminnan tarkkailu 4.1 Käyttötarkkailu 4.2 Päästöjen tarkkailu, jätteen seuranta ja jätehuolto 4.3 Vaikutustarkkailu, 4.4 Toiminnan lopettamisen jälkeinen tarkkailu	Ei	Tarkkailu päästöistä ilmaan + kirjanpito, erikseen annettavissa määräys ilmanlaaduntarkkailusta	Ei	Viittaus tarkkailusuunnitelmaan + hiukkas-mittaukset, NOx + kirjanpito + raportointi HE:n energialaitosten yhteinen ilmanlaadun tarkkailu	(YSL: tarpeelliset määräykset päästöjen, jätteiden ja jätehuollon, toiminnan vaikutusten sekä toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta; valvontaa varten tarpeelliset tiedot; määräykset toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista, kuten alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä). Luvan tarkkailuvaihtoiteet täsmennetään tarkkailuohjelmassa. Tarkkailu kokonaisvaltaista
5. Toiminnan lopettamiseen liittyvät määräykset	Ei	Ei	Ei	Ei	Määräys toiminnan lopettamisen jälkeisistä velvollisuuksista (pilaantumisen ehkäiseminen, toiminnan vaikutusten selvittäminen, tarkkailu)

6. Korvattavat vahingot	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	(YVL:n soveltaminen, korvauksissa ei suuria muutoksia, ei vesiensuojelumaksua)
7. Vakuus, vakavaraisuus	Ei		Perusteluosassa	Ei	Ei	Ei	Korvausasiassa asetettava hyväksyttävä vakuus toiminnasta aiheutuvien vahinkojen korvaamisesta enne toimintaan ryhtymistä
8. Täytäntöönpanon määräykset	Ei			Ei	Ei	Ei	Uusi määräys
9. Voimassaolo	Ei			Ei	Ei	Toistaiseksi	Määräaikainen lupa tai toistaiseksi annettu (tällöin myös: tarkistamisajankohta, tarpeen mukaan esitettävät selvitykset)
Lisäksi ratkaisuosassa on oltava:							
1. Perustelut myönteiselle/ kielteiselle päätökselle	Myönnetään hakijan esittämän suunnitelman ja selvityksen mukaan	On myönteiselle	Perustuu toiminnanharjoittajan ilmoitukseen ja raportointiin	On myöntämiseksi			Kokonaisvaltainen lähestyminen
2. Perustelut kullekin määräykselle	Ei määräyksiä	On	Ei	On			Perustelukäytäntö tarkentuu
3. Perustelut korvauksille	Ei	Ei	Ei	Ei			Ei muutosta
4. Perustelut täytäntöönpanolle	Ei	Ei	Ei	Ei			Uusi määräys, joka myös perusteltava
5. Sovelletut oikeusohjeet	On	On	On	On			Ei muutosta

¹⁾ IPPC-direktiivin mukaan lupaehtojen päästörajoja määrittäessä on otettava huomioon paras käytettävissä oleva tekniikka, laitoksen tekniset erityispiirteet ja paikalliset luonnonolosuhteet. BREF-raportit antavat lupaviranomaisille suuntaa-antavia tietoja niistä päästötasoina, joita parhaalla käytettävissä olevalla tekniikalla voidaan saavuttaa. BREF-raportit on tarkoitettu uusien kolmen vuoden välein. Toiminnanharjoittaja ei ole sidottu noudattamaan BREF-raportteissa kuvattuja teknisiä keinoja. Hän voi valita ne tekniset ratkaisut, joilla pystytään täyttämään lupaehdot ja niissä määritetyt päästötasot. Kansallinen lupaviranomainen tai ministerineuvosto (Euroopan unionin neuvosto) voi antaa päästöjä koskevia raja-arvoja (eli ympäristölupien lupaehtoja). Luvassa asetettavien raja-arvojen määrittämisessä otetaan huomioon BATin määrittely (ks. IPPC artikla 9). Koko Eurooppaa koskevia päästöjen raja-arvoja voi antaa ministerineuvosto (ks. IPPC artikla 18).

Kuvailulehti

Julkaisija	Suomen ympäristökeskus	Julkaisuaika	Toukokuu 2000						
Tekijä(t)	Marianne Lindström, Elise Sahivirta ja Kristina Saarinen								
Julkaisun nimi	Miten ympäristönsuojelulaki muuttaa lupapäätöksiä? (Hur ändras tillståndsbesluten på grund av miljöskyddslagen?)								
Julkaisun osat/ muut saman projektin tuottamat julkaisut	Julkaistu on saatavana myös internetistä http://www.vyh.fi/palvelut/julkaisu/elektro/sy419/sy419.htm								
Tiivistelmä	<p>Suomen ympäristökeskus on ollut mukana uuden ympäristö- ja vesilainsäädännön toimeenpanon valmistelussa. Tämän työn eräänä tuloksena valmistui keväällä 2000 raportti "Miten ympäristönsuojelulaki muuttaa lupapäätöksiä". Raportti tarkastelee uuden, laajan ympäristö- ja vesilainsäädäntöuudistuksen vaikutuksia lupapäätöksen lupamääräyksiä koskevaan osaan. Lisäksi raportissa esitellään lyhyesti uuden lainsäädännön vaikutuksia viranomaisjärjestelmään ja sivutaan lupaharkintaa. Siinä ei käsitellä vesitalouslupia, eikä hankkeita, jotka tarvitsevat sekä ympäristö- että vesitalouslupan. Raportissa on käyty läpi aiemman lainsäädännön mukaisia teollisuutta ja kunnallisia jätevedenpuhdistamoita koskevia ympäristö- ja vesilupapäätöksiä. Tämä case aineisto on ollut vertailevan tutkimuksen materiaalina. Raportin lopputulokset on jaoteltu muuttuviin ja muuttumattomiin lupamääräyksiin. Lainsäädäntöä on koottu yhteen vertailutaulukoihin asiakokonaisuuksittain. Vertailutaulukoiden toivotaan helpottavan lukijaa muuttuneen lainsäädännön hahmottamisessa. Raportissa on liitteenä case aineiston taulukot.</p> <p>Loppupäätelmänä voidaan sanoa, että lainsäädännön uudistuminen aiheuttaa lukuisia teknisiä muutoksia ympäristölupien lupamääräyksiin. Näiden muutosten sisällöllinen merkitys ei välttämättä ole suuri ja muutosten todellinen vaikutus jää nähtäväksi lupakäytännön muotoutuessa. Muutoksista ehkä tärkeimpinä voidaan tuoda esille lupamääräyksiin vaikuttava kokonaistarkastelu, energiatehokkuus, onnettomuuksien ja riskienhallinnan korostunut asema sekä parhaan käytettävissä oleva tekniikan (BAT) aseman korostuminen ja sen yksityiskohtaisempi sääntely. Parhaan käytettävissä olevan tekniikan sisällölliseen kehitykseen tulevat lisäksi vaikuttamaan valmisteltavat Bref-asiakirjat (Bat Reference Documents).</p> <p>Raportti muodostaa yhdessä Suomen ympäristökeskuksessa valmistuneen raportin "Yhtenäinen päästöjen ja ympäristövaikutusten arviointi" sekä ympäristölupa- ja ilmoituslomakkeiden ja niiden täyttöohjeiden ja syksyllä 2000 valmistuvan ympäristöluvan käsittelyoppaan kanssa laajan katsauksen muuttuneeseen ympäristölupasääntelyyn. Näiden esitysten toivotaan osaltaan edesauttavan uuden lainsäädännön täytäntöönpanoa toteuttavien viranomaisten työtä sekä antavan toiminnanharjoittajille ja muille asiasta kiinnostuneille kuvan muuttuneesta lainsäädännöstä.</p>								
Asiasanat	Ympäristönsuojelulaki ja -asetus, ympäristölupa, päästöt, lupamääräys								
Julkaisusarjan nimi ja numero	Suomen ympäristö 419								
Julkaisun teema	Ympäristöpolitiikka								
Projektihankkeen nimi ja projektinumero									
Rahoittaja/ toimeksiantaja	Ympäristöministeriö, Suomen ympäristökeskus								
Projektiryhmään kuuluvat organisaatiot	<table><tr><td>ISSN 1238-7312</td><td>ISBN 952-11-0742-1</td></tr><tr><td>Sivuja 129</td><td>Kieli Suomi</td></tr><tr><td>Luottamuksellisuus Julkinen</td><td>Hinta 74 mk</td></tr></table>			ISSN 1238-7312	ISBN 952-11-0742-1	Sivuja 129	Kieli Suomi	Luottamuksellisuus Julkinen	Hinta 74 mk
ISSN 1238-7312	ISBN 952-11-0742-1								
Sivuja 129	Kieli Suomi								
Luottamuksellisuus Julkinen	Hinta 74 mk								
Julkaisun myynti/ jakaja	Oy Edita Ab, Asiakaspalvelu, PL 800, 00043 Edita, Puh. (09) 566 0266, telefax (09) 566 0380, sähköpostiosoite: asiakaspalvelu@edita.fi								
Julkaisun kustantaja	Suomen ympäristökeskus, PL 140, 00251 Helsinki								
Painopaikka ja -aika	Oy Edita Ab, Helsinki 2000								

Presentationssblad

Utgivare	Finlands miljöcentral	Datum	Maj 2000
Författare	Marianne Lindström, Elise Sahivirta och Kristina Saarinen		
Publikationens titel	Hur ändras tillståndsbesluten på grund av miljöskyddslagen? (Miten ympäristönsuojeluki muuttaa lupamääräyksiä?)		
Publikationens delar/ andra publikationer inom samma projekt	Publikationen finns även i internet http:// www.vyh.fi/palvelut/julkaisu/elektro/sy419/sy419.htm		
Sammandrag	<p>Finlands miljöcentral har deltagit i beredningen av den nya miljö- och vattenlagstiftningens verkställande. Ett resultat av detta arbete är rapporten "Hur ändras tillståndsbesluten på grund av miljöskyddslagen?" som färdigställdes våren 2000. I rapporten undersöks hur den omfattande revideringen av miljö- och vattenlagstiftningen inverkar på tillståndsvillkoren i tillståndsbeslutet. Dessutom presenteras i korthet den nya lagstiftningens inverkan på myndighetssystemet och även tillståndsprövningen tangeras. I rapporten behandlas inte tillstånd för vattenhushållning eller projekt som förutsätter både miljötillstånd och tillstånd för vattenhushållning. I rapporten har behandlats miljö- och vattentillståndsbeslut för industri och kommunala avloppsvattensreningsverk som är utfärdade enligt den tidigare lagstiftningen. Det här case-materialet har utgjort grunden för den jämförande undersökningen.</p> <p>Undersökningens resultat har uppdelats i ändrade och oförändrade tillståndsvillkor. Lagstiftningen har upptäckts i jämförbara tabeller enligt ämnesshhet för att förhoppningsvis underlätta läsaren att förstå hur lagstiftningen har ändrats. I rapporten finns case-materialets tabeller som bilaga.</p> <p>Som slutsats kan konstateras att revideringen av lagstiftningen förorsakar en mängd tekniska ändringar i miljö-tillståndens tillståndsvillkor. Dessa ändringars innehållsmässiga betydelse är nödvändigtvis inte så stor och vilka de faktiska verkningarna av dem kommer att vara, återstår att se efter att tillståndspraktiken utformas. De viktigaste ändringarna kan sägas vara den ökade betydelsen av en helhetsmässig granskning av tillstånd, energieffektivitet, olyckor och kontroll av risker. Utöver det kan ännu den ökade betydelsen av bästa tillgängliga teknik (BAT) och dess noggrannare reglering nämnas. Dessutom kommer den innehållsliga utvecklingen av BAT att påverkas av Bref-dokument (Bat Reference Documents).</p> <p>Tillsammans med en rapport om enhetlig bedömning av utsläpp och miljökonsekvenser (Finlands miljöcentral), miljö-tillstånds- och anmälningsblanketterna samt instruktionerna för behandling av miljö-tillstånd (utkommer hösten 2000) bildar denna rapport en omfattande överblick av den ändrade regleringen gällande miljö-tillstånd. Dessa presentationer skall förhoppningsvis underlätta de myndigheters arbete som skall verkställa den nya lagstiftningen samt ge verksamhetsidkare och andra intresserade en uppfattning av den ändrade lagstiftningen.</p>		
Nyckelord	Miljö-tillstånd, tillståndsvillkor, miljöskyddslagen och -förordningen, utsläpp		
Publikationsserie och nummer	Miljö i Finland 419		
Publikationens tema	Miljöpolitik		
Projektets namn och nummer			
Finansiär/ uppdragsgivare	Miljöministeriet, Finlands miljöcentral		
Organisationer i projektgruppen			
	ISSN 1238-7312	ISBN 952-11-0742-1	
	Sidantal 129	Språk finska	
	Offentlighet Offentlig	Pris 74 Fmk	
Beställningar/ distribution	Edita Ab, Kundservice, PL 800, 00043 Edita, Tel. (09) 566 0266, telefax (09) 566 0380, e-mail: asiakaspalvelu@edita.fi		
Förläggare	Finlands miljöcentral, BP 140, FIN-00251 Helsingfors, Finland		
Tryckeri/ tryckningsort och -år	Oy Edita Ab, Helsingfors 2000		

Documentation page

Publisher	Finnish Environment Institute	Date May 2000						
Author(s)	Marianne Lindström, Elise Sahivirta and Kristina Saarinen							
Title of publication	How does the Environmental Protection Act change the permits?							
Parts of publication/ other project publications	This publication is also available in the Internet http://www.vyh.fi/palvelut/julkaisu/elektro/sy419/sy419.htm							
Abstract	<p>The Finnish Environment Institute has participated in preparing the enforcement of the new environmental and water legislation. This work has among other things resulted in the report "How does the Environmental Protection Act change the permits?" in spring 2000. The study deals with how the comprehensive reform of the environmental and water legislation has affected the permit conditions given in environmental permits. The issues of how the reform has affected the authorities and the permit consideration are also briefly presented. The study does not include water management permits or projects which require both environmental and water management permits. Environmental and water permits for industry and municipal sewage purification installations that have been given according to the old legislation have been examined in this study. This material has been used in the comparative study.</p> <p>The results of the study have been divided in changed and unchanged permit conditions. The legislation has been presented with comparable tables in order to make it easier for the reader to see the differences between the old and the new legislation.</p> <p>As a conclusion it can be said that the reform of the legislation causes several technical changes to the permit conditions in environmental permits. The real effects of the changes will be known after the permit(ing) practice develops. The increased emphasis on an integrated checking of a permit, energy efficiency, accidents and risk management can be considered as the most important changes. The emphasis on best available techniques (BAT) and a better regulation of them can also be mentioned. The development of BAT will be defined with Bref-documents (Bat Reference Documents).</p> <p>This report gives together with a study of integrated assessment of emissions and environmental impact (Finnish Environment Institute), the environmental permit and notification forms and a guide on the proceedings of the environmental permit (autumn 2000), a broad overview of the changed regulations concerning environmental permits.</p> <p>The aim of these presentations is to aid the authorities that implement the new legislation and to give information to operators or other interested parties about the changed legislation.</p>							
Keywords	Environmental permit, permit condition, the Environmental Protection Act, emissions							
Publication series and number	The Finnish Environment 419							
Theme of publication	Environmental policy							
Project name and number, if any								
Financier/ commissioner	Ministry of the Environment in Finland, Finnish Environment Institute							
Project organization	<table><tr><td>ISSN 1238-7312</td><td>ISBN 952-11-0742-1</td></tr><tr><td>No. of pages 129</td><td>Language Finnish</td></tr><tr><td>Restrictions Public</td><td>Price FIM 74</td></tr></table>		ISSN 1238-7312	ISBN 952-11-0742-1	No. of pages 129	Language Finnish	Restrictions Public	Price FIM 74
ISSN 1238-7312	ISBN 952-11-0742-1							
No. of pages 129	Language Finnish							
Restrictions Public	Price FIM 74							
For sale at/ distributor	Edita Ltd, PL 800, 00043 Edita, Tel. +358 9 566 0266, telefax +358 9 566 0380, e-mail: asiakaspalvelu@edita.fi							
Financier of publication	Finnish Environment Institute, P.O. Box 140, FIN-00251 Helsinki, Finland							
Printing place and year	Edita Ltd, Helsinki 2000							

Miten ympäristönsuojelulaki muuttaa lupapäätöksiä?

Keväällä 2000 tuli voimaan laaja ympäristönsuojelua ja vesilainsäädäntöä koskeva lainsäädäntöuudistus. Tässä yhteydessä säädettiin uusi ympäristönsuojelulaki ja tehtiin muutoksia useisiin lakeihin, muun muassa vesilakiin. Uudistus vaikutti monin tavoin sekä ympäristö- että vesilupiin.

Raportissa Miten ympäristönsuojelulaki muuttaa lupapäätöksiä? tarkastellaan ympäristö- ja vesilupiin liittyneitä lupamääräyksiä ja uudistuneen vesi- ja ympäristölainsäädännön näihin määräyksiin aiheuttamia muutoksia. Raportissa tarkastellaan lupaviranomaisten asemaa, lupaharkintaa ja lupamääräyksiä vertailemalla keskenään uudistunutta ja vanhaa lainsäädäntöä.

Raportin lopputuloksena voidaan sanoa, että lupamääräyksiin kohdistuu lukuisia teknisiä muutoksia, joiden sisällöllinen merkitys ei kuitenkaan ole välttämättä suuri. Muutosten todellinen vaikuttavuus jää lupakäytännössä nähtäväksi. Uudessa lainsäädännössä korostuvat erityisesti kokonaisharkinta, paras käytettävissä oleva tekniikka (BAT), energiatehokkuus sekä onnettomuuksien ja riskien hallinta.

Kirjoittajat pyrkivät tällä raportilla selvittämään uudistunutta lainsäädäntöä sen lupapäätöksiä koskevilta osin. Raportti on suunnattu etenkin ympäristölupaviranomaisille ja toiminnanharjoittajille, mutta myös muille asiasta kiinnostuneille.

Julkisu on saatavissa myös Internetistä:

<http://www.vyh.fi/palvelut/julkaisu/elektro/sy419/sy419.htm>

ISBN 952-11-0742-1

ISSN 1238-7312

Oy EDITA Ab
PL 800, 00043 EDITA, vaihde (09) 566 01
ASIAKASPALVELU
puh. (09) 566 0266, telefax (09) 566 0380
EDITA-KIRJAKAUPAT HELSINGISSÄ
Annankatu 44, puh. (09) 566 0566
Eteläesplanadi 4, puh. (09) 662 801

9 789521 107429